

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:

ΟΔΩΝΥΜΙΚΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ - ΟΙ ΟΝΟΜΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΟΔΩΝ



*“Φύσηξεν η νύχτα σβήσανε τα σπίτια κι είναι αργά στην ψυχή μου.
Δεν ακούει κανένας όπου κι αν χτυπήσω η μνήμη με σκοτώνει”
(ΕΛΥΤΗΣ)*

ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΡΙΩΝ:

Δεσποτοπούλου Αλεξάνδρα Α.Μ. 9937

Φουντουλάκη Μαρία Α.Μ. 9935

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΑ:

Μητούλα Ρόϊδω, (Λέκτορας)

ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ :

Γεωργιτσογιάννη Ευαγγελία, (Επίκουρος Καθηγήτρια)

Κουτρούμπα Κωνσταντίνα, (Λέκτορας)

ΑΘΗΝΑ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	σελ. 1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ. 4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΓΕΩΦΥΣΙΚΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	σελ. 7
---	--------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ. ΜΝΗΜΕΙΑ - ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΗΜΑΤΑ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.....	σελ. 9
--	--------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	σελ. 15
I. Νέα Σμύρνη πριν τον ερχομό των προσφύγων.	σελ. 15
II. Η εγκατάσταση των προσφύγων στην περιοχή της Νέας Σμύρνης.	σελ. 17
III. Ο μικρός οικισμός γίνεται πόλη.	σελ. 18
IV. Χρόνια πολέμου – Κατοχής – Αντίστασης.	σελ. 19
V. Μεταπολεμική περίοδος 1945 – 1975.	σελ. 21
VI. Η σημερινή πόλη.	σελ. 25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ.....	σελ. 27
--	---------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ - ΟΙ ΟΝΟΜΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΔΡΟΜΩΝ.....	σελ. 30
--	---------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	σελ. 192
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ	σελ. 194
ΠΟΣΟΣΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	σελ. 197

<u>ΧΑΡΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ – ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ</u>	σελ. 199
---	----------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Φωτογραφίες από το Πάρκο Μνήμης	σελ. 203
Μαρτυρίες	σελ. 205
Αυτοβιογραφία Αναστ. Ασλανόγλου	σελ. 206

<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ</u>	σελ. 211
--	----------

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΔΩΝ

(ΟΙ ΟΝΟΜΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΟΔΩΝ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΙ ΜΕ ΑΥΣΤΗΡΗ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ. ΤΟ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΘΑ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΕΣΗ ΤΩΝ ΟΔΩΝ.)

Α

ΑΓ. ΑΝΔΡΕΑΣ	σελ. 33
ΑΓ. ΛΑΥΡΑΣ	σελ. 45
ΑΓ. ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ	σελ. 46
ΑΓ. ΣΟΦΙΑΣ	σελ. 36
ΑΓ. ΦΩΤΕΙΝΗΣ	σελ. 51
ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΩΝ	σελ. 58
ΑΓΑΠΗΣ	σελ. 45
ΑΓΚΥΡΑΣ	σελ. 37
ΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ	σελ. 38
ΑΓΧΙΑΛΟΥ	σελ. 48
ΑΔΑΜ	σελ. 48
ΑΔΑΝΩΝ	σελ. 39
ΑΔΡΑΜΥΤΤΙΟΥ	σελ. 53
ΑΘΗΝΟΓΕΝΗ	σελ. 46
ΑΙΓΑΙΟΥ	σελ. 47
ΑΪΔΙΝΙΟΥ	σελ. 49
ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ	σελ. 56
ΑΙΜΟΥ	σελ. 47
ΑΙΝΟΥ	σελ. 39
ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ	σελ. 40
ΑΛΕΒΙΖΟΥ	σελ. 55
ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ	σελ. 33
ΑΛΥΟΣ	σελ. 49
ΑΜΑΣΕΙΑΣ	σελ. 56
ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΩΝ	σελ. 34
ΑΜΙΣΟΥ	σελ. 47
ΑΜΦΙΘΕΑΣ	σελ. 56
ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ	σελ. 40
ΑΝΟΙΞΕΩΣ	σελ. 41
ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ	σελ. 41
ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ	σελ. 49
ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ	σελ. 44
ΑΡΓΑΙΟΥ	σελ. 57
ΑΡΚΑΔΙΟΠΟΛΕΩΣ	σελ. 50
ΑΡΚΑΔΙΟΥ	σελ. 42
ΑΡΜΕΝΙΑΣ	σελ. 42
ΑΡΤΑΚΗΣ	σελ. 43
ΑΡΤΗΣ	σελ. 57
ΑΡΩΝΗ	σελ. 58
ΑΤΤΑΛΕΙΑΣ	σελ. 43
ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ	σελ. 44

Β

ΒΑΪΝΔΗΡΙΟΥ	σελ. 65
ΒΑΡΝΗ	σελ. 68
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Β΄ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ	σελ. 69
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑ	σελ. 60
ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ	σελ. 70
ΒΙΑΝΤΟΣ	σελ. 64
ΒΙΖΥΗΝΟΥ	σελ. 66
ΒΙΘΥΝΙΑΣ	σελ. 71
ΒΙΤΣΙ	σελ. 70
ΒΟΣΠΟΡΟΥ	σελ. 71
ΒΟΥΡΝΟΒΑ	σελ. 64
ΒΟΥΤΖΑ	σελ. 73
ΒΟΥΤΥΡΑ	σελ. 66
ΒΡΥΟΥΛΩΝ	σελ. 67
ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ	σελ. 59

Γ

ΓΕΔΕΩΝ	σελ. 74
ΓΟΡΔΙΟΥ	σελ. 74
ΓΡΑΜΜΟΥ	σελ. 75
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	σελ. 56
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΥΔΩΝΙΩΝ	σελ. 75

Δ

ΔΑΒΑΚΗ Κ.	σελ. 79
ΔΑΜΑΡΙΟΥ	σελ. 83
ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ	σελ. 78
ΔΑΝΙΗΛΙΔΟΥ	σελ. 82
ΔΑΡΔΑΝΕΛΛΙΩΝ	σελ. 77
ΔΕΓΛΕΡΗ	σελ. 83
ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ	σελ. 81
ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΓΟΥΝΑΡΗ	σελ. 79
ΔΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	σελ. 80
ΔΙΓΕΝΗ ΑΚΡΙΤΑ	σελ. 80
ΔΟΥΛΑΙΟΥ	σελ. 77
ΔΟΥΚΑ ΟΥΡΑΝΙΑΣ	σελ. 82
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	σελ. 76

Ε

ΕΒΡΟΥ	σελ. 86
ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΕΓΗΣ	σελ. 87
ΕΙΡΗΝΗΣ	σελ. 90
ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ	σελ. 62
ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΟΥ	σελ. 87
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗ	σελ. 85
ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ	σελ. 85
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ	σελ. 84
ΕΥΓΕΝΙΔΟΥ	σελ. 89

ΕΥΚΑΡΙΟΥ	σελ. 85
ΕΦΕΣΣΟΥ	σελ. 88

Z

ΖΑΡΙΦΗ.....	σελ. 92
ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ	σελ. 91
ΖΑΧΟΠΟΥΛΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ	σελ. 93
ΖΗΛΩΝΟΣ	σελ. 92
ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ.....	σελ. 91

H

ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	σελ. 93
-----------------	---------

Θ

ΘΑΛΗ ΜΙΛΗΣΙΟΥ	σελ. 94
ΘΡΑΚΗΣ	σελ. 94
ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ.....	σελ. 95

I

Ι. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ	σελ. 98
ΙΑΣΟΝΟΣ	σελ. 96
ΙΚΟΝΙΟΥ	σελ. 97
ΙΜΒΡΟΥ	σελ. 97
ΙΩΝΙΑΣ.....	σελ. 99
ΙΩΣΗΦΟΓΛΟΥ	σελ. 100

K

ΚΑΔΜΙΟΥ ΜΙΛΗΣΙΟΥ	σελ. 117
ΚΑΪΡΗ Θ.	σελ. 116
ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ	σελ. 112
ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	σελ. 101
ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑΣ	σελ. 110
ΚΑΛΛΙΠΟΛΕΩΣ	σελ. 102
ΚΑΛΥΜΝΟΥ	σελ. 112
ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ	σελ. 102
ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ.....	σελ. 118
ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ	σελ. 102
ΚΑΡΟΛΙΔΟΥ	σελ. 113
ΚΑΡΠΑΘΟΥ	σελ. 103
ΚΑΣΑΜΠΑ	σελ. 103
ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ	σελ. 109
ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΟΣ	σελ. 104
ΚΙΟΥΠΕΤΖΟΓΛΟΥ	σελ. 109
ΚΟΚΚΩΝΗ ΗΛΙΑ	σελ. 109
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ.....	σελ. 104
ΚΟΛΩΝΙΑΣ	σελ. 105
ΚΟΡΑΗ.....	σελ. 110
ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ	σελ. 105
ΚΟΡΥΤΣΑΣ.....	σελ. 106

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ Μ.	σελ. 114
ΚΟΤΥΑΙΟΥ	σελ. 111
ΚΟΥΚΛΟΥΤΖΑ	σελ. 106
ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ	σελ. 106
ΚΡΑΤΗΤΟΣ.....	σελ. 107
ΚΡΗΝΗΣ	σελ. 110
ΚΥΔΩΝΙΩΝ	σελ. 115
ΚΥΖΙΚΟΥ	σελ. 107
ΚΥΚΛΑΔΩΝ.....	σελ. 108
ΚΥΛΙΚΙΑΣ	σελ. 104
ΚΥΠΡΟΥ	σελ. 113
ΚΩ.....	σελ. 108
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ	σελ. 108

Λ

ΛΑΜΨΑΚΟΥ.....	σελ. 120
ΛΕΡΟΥ	σελ. 121
ΛΕΣΒΟΥ	σελ. 118
ΛΙΓΝΑΔΗ.....	σελ. 120
ΛΥΚΙΑΣ	σελ. 119
ΛΥΣΙΟΥ	σελ. 119

Μ

ΜΑΓΚΡΙΩΤΟΥ	σελ. 134
ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	σελ. 125
ΜΑΔΥΤΟΥ	σελ. 128
ΜΑΙΝΕΜΕΝΗΣ	σελ. 123
ΜΑΚΡΗΣ.....	σελ. 129
ΜΑΝΤΟΥΒΑΛΟΥ	σελ. 129
ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ	σελ. 122
ΜΕΛΑΝΤΙΑΣ	σελ. 126
ΜΕΛΑΧΡΟΙΝΟΥ	σελ. 129
ΜΕΛΗΤΟΣ	σελ. 130
ΜΕΝΕΚΡΑΤΟΥΣ.....	σελ. 131
ΜΕΡΣΙΝΗΣ.....	σελ. 127
ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΣ	σελ. 126
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	σελ. 132
ΜΗΔΕΙΑΣ.....	σελ. 124
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΣΑΑΚ ΕΥΘΥΒΟΥΛΗ.....	σελ. 127
ΜΙΑΟΥΛΗ	σελ. 133
ΜΥΚΑΛΗΣ	σελ. 135
ΜΥΡΑΚΤΗΣ	σελ. 133
ΜΥΡΙΟΦΥΤΟΥ.....	σελ. 133

Ν

ΝΑΖΛΙΟΥ	σελ. 139
ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ.....	σελ. 136
ΝΙΔΕΡ	σελ. 136
ΝΙΚΑΙΑΣ.....	σελ. 138

ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ	σελ. 137
ΝΥΜΦΑΙΟΥ	σελ. 138

Ο

ΟΔΕΜΗΣΙΟΥ	σελ. 141
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ	σελ. 144
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ	σελ. 140
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ	σελ. 143
ΟΛΥΜΠΙΟΥ	σελ. 144
ΟΜΗΡΕΙΟΥ	σελ. 140
ΟΜΗΡΟΥ	σελ. 142

Π

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	σελ. 155
ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ	σελ. 158
ΠΑΜΦΥΛΙΑΣ	σελ. 156
ΠΑΝΟΡΜΟΥ	σελ. 146
ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ	σελ. 154
ΠΑΠΟΥΛΑ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ	σελ. 156
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ	σελ. 149
ΠΑΤΜΟΥ	σελ. 154
ΠΑΤΡ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Ε΄	σελ. 151
ΠΑΤΡ. ΙΩΑΚΕΙΜ	σελ. 152
ΠΑΤΡ. ΦΩΤΙΟΥ	σελ. 157
ΠΕΡΓΑΜΟΥ	σελ. 152
ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΩΣ	σελ. 157
ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ	σελ. 147
ΠΗΠΗΝΟΥ	σελ. 154
ΠΙΣΙΔΙΑΣ	σελ. 148
ΠΙΤΤΑΚΗ	σελ. 145
ΠΛΑΣΤΗΡΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	σελ. 150
ΠΡΑΣΝΙΚΑ	σελ. 157
ΠΡΙΓΚΙΠΟΝΝΗΣΩΝ	σελ. 145
ΠΡΙΗΝΗΣ	σελ. 146
ΠΡΟΙΚΟΝΗΣΟΥ	σελ. 148
ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ	σελ. 147
ΠΡΟΥΣΗΣ	σελ. 149
ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ	σελ. 159

Ρ

ΡΑΙΔΕΣΤΟΥ	σελ. 159
ΡΟΔΩΝ	σελ. 160

Σ

ΣΑΛΤΕΛΗ	σελ. 172
ΣΑΜΟΥ	σελ. 162
ΣΑΡΑΦΗ	σελ. 172
ΣΑΡΔΕΩΝ	σελ. 162
ΣΑΧΤΟΥΡΗ	σελ. 164
ΣΕΒΑΣΤΕΙΑΣ	σελ. 171

ΣΕΒΔΙΚΙΟΥ	σελ. 168
ΣΕΪΖΑΝΗ	σελ. 167
ΣΕΛΕΥΚΕΙΑΣ.....	σελ. 164
ΣΕΦΕΡΙΑΔΟΥ.....	σελ. 170
ΣΗΛΥΒΡΙΑΣ	σελ. 169
ΣΙΝΩΠΗΣ.....	σελ. 164
ΣΙΤΥΛΟΥ	σελ. 161
ΣΚΟΠΑ.....	σελ. 161
ΣΚΟΠΕΛΟΥ	σελ. 164
ΣΟΛΩΜΟΝΙΔΟΥ	σελ. 171
ΣΟΦΟΥΛΗ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ	σελ. 173
ΣΠΑΘΑΡΗ.....	σελ. 170
ΣΠΑΝΟΥΔΗ	σελ. 167
ΣΠΑΡΤΗΣ.....	σελ. 165
ΣΠΕΡΑΤΖΑ.....	σελ. 165
ΣΤΑΔΙΟΥ	σελ. 169
ΣΤΑΜΟΥΛΗ.....	σελ. 173
ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ.....	σελ. 174
ΣΤΕΝΗΜΑΧΟΥ	σελ. 168
ΣΥΓΓΡΟΥ Α.....	σελ. 166
ΣΥΚΟΥΡΤΗ	σελ. 174
ΣΩΚΙΩΝ	σελ. 167

T

TΑΝΤΑΛΙΔΟΥ	σελ. 178
TΑΝΤΑΛΟΥ	σελ. 177
TΕΝΕΔΟΥ	σελ. 179
TΜΩΛΟΥ	σελ. 175
TΟΜΠΡΑ.....	σελ. 179
TΡΑΛΕΩΝ.....	σελ. 180
TΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ.....	σελ. 181
TΡΙΓΛΕΙΑΣ	σελ. 176
TΡΟΙΑΣ	σελ. 175
TΣΑΚΙΡΟΓΛΟΥ Γ.....	σελ. 182
TΣΑΝΤΑΡΛΗ.....	σελ. 180
TΥΡΟΛΟΗΣ.....	σελ. 181

Y

YΠΕΡΕΙΔΟΥ	σελ. 182
-----------------	----------

Φ

ΦΑΝΑΡΙΟΥ.....	σελ. 183
ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ.....	σελ. 183
ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ	σελ. 185
ΦΛΑΒΙΑΝΩΝ	σελ. 185
ΦΡΥΓΙΑΣ.....	σελ. 185
ΦΩΚΑΙΑΣ	σελ. 186

X

ΧΑΛΔΕΙΑΣ	<i>σελ. 186</i>
ΧΑΡΙΟΥΠΟΛΕΩΣ	<i>σελ. 187</i>
ΧΙΟΥ	<i>σελ. 188</i>
ΧΟΡΤΟΝ Γ.	<i>σελ. 189</i>
ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΕΩΣ	<i>σελ. 189</i>

Ψ

ΨΑΛΤΩΦ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	<i>σελ. 190</i>
ΨΑΡΩΝ	<i>σελ. 189</i>
ΨΑΧΟΥ	<i>σελ. 190</i>
2ας ΜΑΪΟΥ	<i>σελ. 191</i>

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα εργασία με τίτλο “Τοπωνύμια της Νέας Σμύρνης” αποτελεί πτυχιακή εργασία, που έγινε στα πλαίσια του προπτυχιακού προγράμματος του Τμήματος Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου.

Στην επιλογή του θέματος συνέβαλε το γεγονός ότι η πόλη της Νέας Σμύρνης είναι τόπος κατοικίας μας, με μεγάλη πολιτιστική παράδοση και ιστορία. Ανέκαθεν μας συγκινούσε η Καταστροφή της Σμύρνης και ο ξεριζωμός χιλιάδων προσφύγων καθώς οι ρίζες μας προέρχονται από την Μικρά Ασία. Έτσι, συμβάλαμε και εμείς με τη μελέτη μας στη διαιώνισή της, με την παρουσία της ιστορίας και του πολιτισμού της τότε Σμύρνης και την αναβίωση αυτών των στοιχείων στη σημερινή Νέα Σμύρνη.

Σκοπός της πτυχιακής μας μελέτης είναι κυρίως να διαπιστώσουμε αν τα ονόματα των οδών της Νέας Σμύρνης έχουν προέλθει ή καλύτερα εμπνευστεί από τη Μικρά Ασία και γενικότερα κατά πόσο η Νέα Σμύρνη στη φυσιογνωμία της που βγαίνει μέσα από το στοιχείο της ονομασίας των οδών της, προσεγγίζει την τότε Σμύρνη. Για την επίτευξη αυτού του στόχου χωρίσαμε τη εργασία μας σε έξι (6) κεφάλαια. Στο πρώτο (1) κεφάλαιο γίνεται εν συντομία λόγος για την οριοθέτηση της περιοχής της Νέας Σμύρνης, το γεωφυσικό της περιβάλλον, το κλίμα της καθώς και για τα λοιπά φυσικά της στοιχεία όπως αυτά της πανίδας και της χλωρίδας.

Στο δεύτερο (2) κεφάλαιο αναφερόμαστε στη φυσιογνωμία της πόλης της Νέας Σμύρνης. Διερευνούμε, δηλαδή, τη φυσιογνωμία της μέσα από τα τοπωνύμια της και τα πολιτισμικά της στοιχεία. Για την επίτευξη αυτού, κάνουμε μία αναφορά στις ονομασίες των δρόμων, στα μνημεία, στα γλυπτά και στις εκκλησίες.

Στο τρίτο (3) κεφάλαιο κάνουμε μία ιστορική αναδρομή. Περιγράφουμε πως ήταν η Νέα Σμύρνη πριν από τον ερχομό των προσφύγων, κάνουμε λόγο για την εγκατάσταση των προσφύγων στην περιοχή της Νέας Σμύρνης και εξηγούμε πως ο μικρός οικισμός γίνεται πόλη. Παρουσιάζουμε, επίσης, την περιοχή της Νέας Σμύρνης στα χρόνια του πολέμου, της κατοχής και αντίστασης, μεταπολεμικά και τέλος παρουσιάζουμε πως είναι η πόλη της Νέας Σμύρνης σήμερα.

Στο πέμπτο (4) κεφάλαιο αναφερόμαστε στα τρία βασικά πολιτιστικά κέντρα της Νέας Σμύρνης που αποτελούν και πυκνωτές φυσιογνωμίας της περιοχής (Εθνική Στέγη, Ιωσηφόγλειο, Εστία Νέας Σμύρνης) και επισημαίνουμε την ιστορία τους. Στο τέταρτο (5) κεφάλαιο, το οποίο είναι και το πιο σημαντικό από προσωπικής πρωτογενούς ερευνητικής εργασίας, συγκεντρώνουμε όλες τις οδούς της Νέας

Σμύρνης και καταγράφουμε για κάθε οδό ξεχωριστά από που προέρχεται η ονομασία της. Η ερευνητική αυτή εργασία μας οδηγεί στη σύνταξη ενός πολύ σημαντικού πίνακα που παρουσιάζεται στα συμπεράσματα.

Τέλος, στο έκτο (6) κεφάλαιο καταλήγουμε σε συμπεράσματα, μεταξύ των οποίων στο πιο σημαντικό, δηλαδή, ότι η προέλευση της ονομασίας των περισσότερων οδών έχει μικρασιατική καταγωγή και στη συνέχεια τεκμηριώνουμε το συμπέρασμα μας με παρουσίαση του πίνακα που προέκυψε από την ερευνητική μας εργασία από το κεφάλαιο 5, ο οποίος ταξινομεί τις οδούς σε έντεκα κατηγορίες. Οι έντεκα αυτές κατηγορίες παρατίθενται επίσης και με τα ανάλογα ποσοστά τους.

Για την ολοκλήρωση αυτής της εργασίας χρησιμοποιήθηκαν πηγές από τις οποίες αντλήθηκε το υλικό.

Έτσι, προστρέξαμε :

- Στην Εστία Νέας Σμύρνης.
- Στο Δήμο Νέας Σμύρνης.
- Στην Εθνική Στέγη.
- Στη Στατιστική Υπηρεσία.
- Στην Εθνική Βιβλιοθήκη, και φυσικά
- Στη βιβλιοθήκη του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου

Στο σημείο αυτό θεωρούμε υποχρέωσή μας να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας σε όλους εκείνους που μας βοήθησαν καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης αυτής της εργασίας. Πολύτιμη υπήρξε η αρωγή της τριμελούς επιτροπής, η οποία απαρτίζεται από την επιβλέπουσα Λέκτορα του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου κα. Μητούλα Ροΐδω καθώς και τα άλλα δύο μέλη της : την Επίκουρο Καθηγήτρια κα. Ευαγγελία Γεωργιτσογιάννη και την Λέκτορα κα. Κωνσταντίνα Κουτρούμπα για τις πολύτιμες συμβουλές τους και την καθοδήγηση τους, στην ανεύρεση του υλικού και στη συγγραφή της παρούσας μελέτης.

Επίσης, θα θέλαμε να εκφράσουμε τις ιδιαίτερες ευχαριστίες μας στην κα. Αικατερίνη Δεσποτοπούλου για την πολύτιμη βοήθεια που μας παρείχε, όσον αφορά στην τεχνική υποστήριξη, σε όλη τη διάρκεια της μελέτης μας. Πολύτιμη, επίσης ήταν και η συμβολή της Βιβλιοθηκονόμου της Εστία Νέας Σμύρνης κας. Ευαγγελίας Τσόλη, για την ανεύρεση του υλικού που μας παρείχε που αφορά τα πολιτιστικά. Ευχαριστούμε, επίσης, τον κο. Τσακόπουλο από τον Δήμο Νέας Σμύρνης για το ενδιαφέρον που μας έδειξε και για τις πληροφορίες που μας έδωσε για την ιστορία της Νέας Σμύρνης.

Τέλος, θέλουμε να ευχαριστήσουμε τις οικογένειες μας, για την πολύτιμη βοήθεια που μας παρείχαν τόσο υλικά όσο και ψυχικά. Τους ευχαριστούμε λοιπόν για τη στήριξη και το κουράγιο που μας έδωσαν όλο αυτό το διάστημα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία με τίτλο “Τα τοπωνύμια της Νέας Σμύρνης”, επιχειρεί να παρουσιάσει τους δρόμους της Νέας Σμύρνης και να εντοπίσει από που προέρχεται η ονομασία των οδών της. Επίσης, επιχειρεί να προβεί σε κατηγοριοποίηση των οδών σύμφωνα με την ονομασία τους, προκειμένου να διαπιστωθεί αν η πλειονηφία των ονομασιών των οδών έχει μικρασιατική προέλευση.

Βασικός, λοιπόν, σκοπός της εν λόγω πτυχιακής εργασίας είναι να ερευνηθεί η προέλευση της ονομασίας των οδών της Νέας Σμύρνης και την σχέση αυτών με την Μικρά Ασία.

Ξεκινάμε, λοιπόν, με μία αναφορά στην οριοθέτηση της σημερινής πόλης της Νέας Σμύρνης, όπου καθορίζονται με ακρίβεια τα όρια της πόλης καθώς και οι γειτονικές περιοχές που αυτή συνορεύει. Επίσης γίνεται αναφορά στο φυσικό περιβάλλον όπου συμπεριλαμβάνεται η χλωρίδα και πανίδα της πόλης της Νέας Σμύρνης, όπως και το κλίμα που επικρατεί καθ’ όλη της διάρκεια του έτους.

Σημαντική όμως, είναι και η αναφορά στο πολιτισμό, τα ήθη και τα έθιμα της Νέας Σμύρνης, ενώ παράλληλα γίνεται μια συσχέτιση με τον πολιτισμό της τότε Σμύρνης. Συγκεκριμένα, αναφερόμαστε στο χορό, τη μουσική και το τραγούδι, ένα τρίπτυχο που μέσα στο πέρασμα των αιώνων μεταφέρει την εθνική μας ταυτότητα. Επίσης, παρουσιάζονται οι πολιτιστικές εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του έτους στο Δήμο της Νέας Σμύρνης. Οι πιο γνωστές εκδηλώσεις είναι: οι Ιωνικές Γιορτές, η Καθαρά Δευτέρα καθώς και διάφορες ποιητικές βραδιές αφιερωμένες στη Νεοελληνική ποίηση και πεζογραφία.

Συνεχίζοντας, γίνεται αναφορά στην φυσιογνωμία της πόλης της Νέας Σμύρνης, αφού πρώτα προβούμε σε μια διάκριση ανάμεσα στον τόπο και τον χώρο. Τονίζεται ότι η φυσιογνωμία αφορά την μοναδικότητα, την ταυτότητα, ακόμα και την προσωπικότητα ενός τόπου. Στην συνέχεια γίνεται λόγος για την φυσιογνωμία του Δήμου της Νέας Σμύρνης, διαπιστώνοντας ότι η φυσιογνωμία του οικισμού έχει αρκετά στοιχεία αμιγώς μικρασιατικά, καθώς το μεγαλύτερο ποσοστό των χαρακτηριστικών του έχει Μικρασιατική προέλευση. Τα χαρακτηριστικά τα οποία δηλώνουν την παραπάνω διαπίστωση είναι :

- α) Τα τοπωνύμια, καθώς οι περισσότερες οδοί της Νέας Σμύρνης έχουν ονομασίες εμπνευσμένες από την Σμύρνη της Μικράς Ασίας και
- β) Ο πολιτισμός της, καθώς στην Νέα Σμύρνη υπάρχουν πολλά μνημεία, γλυπτά και εκκλησίες, τα οποία θυμίζουν στιγμές δόξας και υπερηφάνειας αλλά στιγμές πόνου, καταστροφής και θλίψης από τη Σμύρνη.

Γίνεται λόγος, λοιπόν, για το «πάρκο μνήμης» το οποίο βρίσκεται στην πλατεία Χρυσοστόμου Σμύρνης, όπου έχουν τοποθετηθεί αγάλματα, μνημεία, φιλοτεχνήματα από μεγάλους γλύπτες-καλλιτέχνες. Χαρακτηριστικές είναι οι προτομές του Λεωνίδα Παρασκευόπουλου, του Ιωάννη Συκουρτή, του Χρήστου Σολομωνίδη κ.α., καθώς και τα αξιοθαύμαστα αγάλματα, όπως του Μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσόστομου, της Σμύρνας της κόρης της Νέας Σμύρνης κ.α. Τέλος, παρουσιάζονται οι εκκλησίες της Αγίας Φωτεινής που είναι και ο μεγαλύτερος ναός της περιοχής, των Αγίων Θεοδώρων και η εκκλησία της Αγίας Παρασκευής.

Επίσης, παρουσιάζεται μια ιστορική αναδρομή για την πόλη της Νέας Σμύρνης σε έξι διαφορετικές περιόδους. Συγκεκριμένα γίνεται αναφορά για :

- I. Την Νέα Σμύρνη πριν τον ερχομό των προσφύγων όπου αναφερόμαστε στην οριοθέτηση της τότε Νέας Σμύρνης.
- II. Για την περίοδο εγκατάστασης των προσφύγων στην περιοχή της Νέας Σμύρνης, που αρχίζει λίγους μήνες μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, όπου οι αστοί Σμυρνιοί πρόσφυγες άρχισαν μετά τον ερχομό τους στην Αθήνα, ενέργειες για την επίλυση του στεγαστικού τους προβλήματος. Οι ίδιοι οι Σμυρνιοί επέλεξαν το χώρο που θα έκτιζαν τις νέες κατοικίες τους και θα δημιουργούσαν πάλι από την αρχή τη Νέα Σμύρνη
- III. Το πώς ο μικρός οικισμός γίνεται πόλη. Η Νέα Σμύρνη μετατρέπεται σε μεγάλη πόλη, γεγονός το οποίο δεν οφείλεται μόνο στις ιστορικές συνθήκες αλλά είναι κυρίως, αποτέλεσμα της δημιουργικότητας των προσφύγων. Έτσι κατά την περίοδο 1933-1940, αρχίζουν να δημιουργούν στη Νέα Σμύρνη σχολεία, αθλητικούς συλλόγους, κινηματογράφους κ.α.
- IV. Τα χρόνια πολέμου κατοχής και αντίστασης. Στο σημείο αυτό γίνεται λόγος για το πως η Νέα Σμύρνη, όπως και η υπόλοιπη Ελλάδα, έζησε στο ρυθμό του πολέμου και στη συνέχεια βίωσε τα δεινά της κατοχής
- V. Την μεταπολεμική περίοδο 1945 – 1975, όπου η Νέα Σμύρνη κατά την περίοδο αυτή κατάφερε να ενσωματωθεί σταδιακά σε μια Αθήνα που

μεγάλωνε εκρηκτικά με αποτέλεσμα να χάσει τον ιδιαίτερο τοπικό χαρακτήρα της

- VI. Την σημερινή πόλη της Νέας Σμύρνης, όπου πλέον ο αριθμός των κατοίκων της πόλης, έχει αυξηθεί ραγδαία λόγω της γενικότερης τάσης μετακίνησης των ανθρώπων από διάφορες περιοχές.

Ακολουθεί η παρουσίαση των τριών σημαντικών πολιτιστικών κέντρων της Νέας Σμύρνης, τα κέντρα αυτά είναι :

α) Η Εστία της Νέας Σμύρνης.

β) Το Ιωσηφόγλειο και

γ) Η Εθνική Στέγη.

Όπου παραθέτονται σημαντικές πληροφορίες για το καθ' ένα από αυτά.

Στο κύριο και μεγαλύτερο μέρος της παρούσας εργασίας, πραγματοποιείται η καταγραφή όλων των οδών της Νέας Σμύρνης και αναλύεται η προέλευση των ονομασιών της κάθε οδού χωριστά, προκειμένου να εντοπίσουμε αν οι ονομασίες των οδών της Νέας Σμύρνης έχουν Μικρασιατική προέλευση.

Και τέλος, προβαίνουμε σε κατηγοριοποίηση των οδών σε έντεκα κατηγορίες με βάση την ιστορία τους. Μέσα από την κατηγοριοποίηση και την ανάλυση αυτής με ποσοστά, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι περισσότερες οδοί της Νέας Σμύρνης έχουν ονομασίες που προέρχονται από την Μικρά Ασία. Η εργασία κλείνει με τα γενικά συμπεράσματα μας που προέκυψαν από την έρευνα αυτή. Επίσης υπάρχει ο χάρτης της Νέας Σμύρνης με ευρετήριο ,όπως και παράρτημα με εικόνες των πολιτιστικών και αρχιτεκτονικών μνημείων και μαρτυρίες από πρόσφυγες της Μικράς Ασίας. Δεν παραλείπουμε βεβαίως και τη βιβλιογραφία, που μας βοήθησε σε σημαντικό βαθμό στη συγγραφή της παρούσας μελέτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο – Η ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΓΕΩΦΥΣΙΚΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Αρχίζοντας με την οριοθέτηση της σημερινής πόλης της Νέας Σμύρνης με βάση τα σημεία του ορίζοντα, διαπιστώνουμε ότι ο Δήμος Νέας Σμύρνης συνορεύει, αναλυτικά, με τις ακόλουθες περιοχές : Στη βόρεια πλευρά της με την Αθήνα, τα σύνορα της Νέας Σμύρνης τελειώνουν στην οδό Κράτητος. Στην βορειοανατολική πλευρά της με τον Δήμο Δάφνης με όρια της οδού Αίνου και Ακροπόλεως. Τα ανατολικά όρια της Νέας Σμύρνης τελειώνουν στην «οδό Ευξείνου Πόντου» και από εκεί αρχίζει ο Δήμος Αγίου Δημητρίου. Στα νότια συνορεύει με τον Δήμο του Παλαιού Φαλήρου και οι οδοί που θέτουν τα όρια της Νέας Σμύρνης είναι οι Ψαρών, Ελευθερίου Βενιζέλου, Παμφυλίας, Κύπρου και Ναζλίου. Τέλος, στα δυτικά της Νέας Σμύρνης είναι ο Δήμος Καλλιθέας που χωρίζεται από την Λεωφόρο Συγγρού.

Στη συνέχεια θα αναφερθούμε στο φυσικό περιβάλλον της Νέας Σμύρνης, θα κάνουμε μία αναφορά στα δέντρα που διακοσμούν τους δρόμους της πόλης, τα φυτά που ομορφαίνουν τις γειτονίες, το άλσος της Νέας Σμύρνης, το οποίο «φιλοξενεί» πλήθος ζώων και φυτών και φυσικά για το κλίμα και το έδαφος της περιοχής. Περπατώντας στους δρόμους της Νέας Σμύρνης μπορεί κανείς να συναντήσει δέντρα όπως πυκνόφυλλες ελιές, πεύκα, νεραντζιές, γαζιές με κίτρινα άνθη και ακακίες με άσπρα λουλούδια. Επίσης, σε πολλές γειτονίες πολλά είναι τα είδη των λουλουδιών, που διακοσμούν τα μπαλκόνια, όπως τα γεράνια, οι τριανταφυλλιές, οι ιβίσκοι, οι βουκαμβίλιες, οι δάφνες, τα γιασεμιά, οι φοίνικες, οι μαργαρίτες και τα νυχτολούλουδα, αλλά αυτά δίνουν την τελική νότα πρασίνου στην παρτιτούρα της φύσης. Το άλσος της Νέας Σμύρνης δημιουργήθηκε το 1924 με το όνομα «Το άλσος των αμαζόνων». Εκεί συναντούμε δέντρα που αναφέραμε παραπάνω, καθώς επίσης αμυγδαλιές και ευκαλύπτους.

Το άλσος αποτελεί βεβαίως και χώρο ψυχαγωγίας, διασκέδασης και αναψυχής αφού μέσα σ' αυτό υπάρχουν τόποι άσκησης και ένα λυόμενο θέατρο, μέσα στο οποίο πραγματοποιούνται οι Ιωνικές Γιορτές και πολλές άλλες εκδηλώσεις. Όσον αφορά στην πανίδα του Δήμου τα περισσότερα ζώα τα συναντάμε στο άλσος. Τα πιο χαρακτηριστικά είδη είναι οι χελώνες, οι γάτες, οι πάπιες και διάφορα είδη πουλιών, όπως περιστέρια, κοτσύφια, δεκοχτούρες.

Το κλίμα που επικρατεί στην περιοχή είναι το καταλληλότερο ώστε να μην δημιουργούνται προβλήματα ξήρανσης στα φυτά, από τις πολύ υψηλές ή πολύ

χαμηλές θερμοκρασίες. Οι άνεμοι που φυσούν είναι συνήθως βοριάδες, ενώ από τον Απρίλιο μέχρι τους τρεις καλοκαιρινούς μήνες επικρατούν νοτιάδες. Φαινόμενα όπως το χιόνι, η ομίχλη και το χαλάζι είναι πολύ σπάνια και σε μικρό ποσοστό εμφανίζονται καταιγίδες, κυρίως το φθινόπωρο και το χειμώνα. Επίσης, το έδαφος χαρακτηρίζεται έφορο ενώ από άποψη σεισμολογίας, τα πετρώματα θεωρούνται σ' όλη την έκταση της Νέας Σμύρνης πολύ σκληρά, με εξαίρεση ένα τμήμα της πόλης κοντά στην Λεόντειο Σχολή, επί της οδού Βυζαντίου, πολλοί ισχυρίζονται ότι σ' αυτό το τμήμα του Δήμου περνούσε ποτάμι και έτσι τα πετρώματα είναι λιγότερο σκληρά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ. ΜΝΗΜΕΙΑ - ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΗΜΑΤΑ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Διερευνώντας το νόημα της φυσιογνωμίας ενός τόπου επιχειρούμε να θέσουμε τα πλαίσια και την ερμηνεία του όρου “φυσιογνωμία”. Κατά την εγκυκλοπαίδεια, φυσιογνωμία είναι το σύνολο των χαρακτηριστικών ενός πράγματος ή η γενική εντύπωση που αυτό προκαλεί. Σαν παράδειγμα αναφέρουμε την έκφραση : *στην δεκαετία του '50 άλλαξε εντελώς η φυσιογνωμία της Αθήνας*¹. Για να εντοπίσουμε τη φυσιογνωμία της Νέας Σμύρνης, θα πρέπει να ορίσουμε τις υποθέσεις βάσης, επάνω στις οποίες και θα στηριχθούμε.

Αρχικά θα ξεκινήσουμε με μια διάκριση ανάμεσα στο χώρο και στον τόπο². Ο χώρος αποτελεί από μόνος του μία αφηρημένη συνθήκη και δεν έχει χαρακτήρα ούτε ιδιαίτερη φυσιογνωμία. Όταν ο χώρος, όμως, συνδεθεί με το χρόνο και τον άνθρωπο, που με την παρουσία του και τις δραστηριότητες του συγκεκριμενοποιεί το χώρο με λειτουργίες, όνειρα και προσδοκίες, τότε ο χώρος έχει μετατραπεί σε τόπο. Ο τόπος, με τη σειρά του έχει χαρακτήρα και από τη στιγμή που έχει πλέον μία οντότητα, μπορούμε να μιλάμε και για φυσιογνωμία³.

Η φυσιογνωμία αφορά τη μοναδικότητα, την ταυτότητα ακόμα και την προσωπικότητα ενός τόπου, όπως αυτή διατυπώνεται και εμφανίζεται μέσα από τα χαρακτηριστικά του τοπίου του. Έτσι δικαιούμαστε να μιλήσουμε για ελληνικό χαρακτήρα ενός τόπου, για χαρακτήρα ορεινό ή νησιώτικο, βιομηχανικό, όχι όμως και για ελληνική φυσιογνωμία σε έναν οικισμό⁴. Και αυτό εύκολα μπορούμε να το διαπιστώσουμε για το Δήμο Νέας Σμύρνης διότι πολλά είναι εκείνα τα στοιχεία που δηλώνουν ότι ο οικισμός έχει μικρασιατική καταγωγή. Αυτό θα προσπαθήσουμε να αποδείξουμε στη συνέχεια.

¹ Γ. Μπαμπινιώτης, *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*, Εκδόσεις «Κέντρο Λεξιλογίας Ε.Π.Ε.», σελ. 1913, Αθήνα 2002.

² Στεφάνου Ιωσήφ, “Ψυχολογία των τόπων. Από τον πραγματικό χώρο στον φανταστικό τόπο”, Inst.Français d’ Athènes, πρακτικά Colloque Laterre – l’ espace – l’ homme, Αθήνα 1994

³ J. Stefanou : “La physionomie des Lieux. L’ empreinte des spécificités d’ une société à l’ espace” Revue Sociétés No 40, éd. Dunod, Paris, 1993

⁴ Ιωσήφ Στεφάνου, *Η Φυσιογνωμία της Ελληνικής πόλης*, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο & ΥΠΕΧΩΔΕ, σελ.10, Αθήνα 2000.

Ας ξεκινήσουμε από τα τοπωνύμια, που είναι και το θέμα της πτυχιακής μας μελέτης. Αν κάποιος οδοιπόρος επισκεφτεί την Νέα Σμύρνη, θα συναντήσει σε καθένα από τους δρόμους της πινακίδες πάνω στις οποίες αναγράφονται οι ονομασίες των οδών. Όπως Κωνσταντινουπόλεως, Εφέσσου, Αγκύρας, Κυδωνιών, Ιωνίας, Τμώλου, Νικομήδειας κ.λ.π. Πολλές από αυτές, ίσως και οι περισσότερες να του φέρουν στην μνήμη τις χαμένες πατρίδες της Μικράς Ασίας. Άλλες πάλι, θα του θυμίσουν ονομασίες σημαντικών προσωπικοτήτων που έδρασαν στην Σμύρνη. Όπως Ελευθέριος Βενιζέλος, Πλαστήρας, Παλαιολόγου, Παρασκευόπουλος κ.λ.π. Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι ο Δήμος Νέας Σμύρνης έχει ελληνικό οπωσδήποτε χαρακτήρα, αλλά με μικρασιατική φυσιογνωμία, καθώς τα τοπωνύμια της υποδηλώνουν τη σαφή σχέση της με την Μικρά Ασία.



Η πλατεία που βρίσκεται μπροστά από την Εστία Νέας Σμύρνης φέρει το όνομα του εθνομάρτυρα μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσόστομου (Καλαφάτη). Υπήρξε διαπρεπής κληρικός και κορυφαία φυσιογνωμία της προσπάθειας για την απελευθέρωση του αλύτρωτου Ελληνισμού της Μ. Ασίας. Το βράδυ της 27^{ης} Αυγούστου 1922, ημέρα κατάληψης της Σμύρνης από τα Κεμαλικά Στρατεύματα, ο Χρυσόστομος βρήκε μαρτυρικό θάνατο από τον τουρκικό όχλο, τον οποίο τον παρέδωσε ο Τούρκος διοικητής Νουρεντίν Μπέης. Το έργο είναι του Θ. Απάρη.

Βέβαια, ένα ακόμα στοιχείο που επιβεβαιώνει την μικρασιατική φυσιογνωμία της Νέας Σμύρνης είναι και πολιτισμός της. Ως γνωστόν, η Νέα Σμύρνη κατοικήθηκε από σμυρναίους πρόσφυγες μετά την Μικρασιατική Καταστροφή το 1922. Ήταν Έλληνες της Ανατολής που ξεσπιτώθηκαν κατά τη δίνη του πολέμου. Έτσι, κρατώντας στο νου και την ψυχή τους την αλύτρωτη πατρίδα, ήρθαν εδώ και προσπάθησαν να αναστήσουν ό,τι μπορούσαν. Κράτησαν και συνέχισαν τον

πολιτισμό και την παράδοση, στήνοντας τόσα πολλά έργα γλυπτικής σε τόσο λίγο υπαίθριο χώρο, ώστε αυτά να είναι όχι μόνο έργα τέχνης, αλλά και μαθήματα ιστορίας και πολιτικής για τις επόμενες γενιές.

Στη σημερινή Νέα Σμύρνη από το παιδί μέχρι το γέροντα, η γλυπτική και μαζί η ιστορία του ελληνισμού της Ανατολής γίνεται καθημερινή συναναστροφή με τη μάθηση. Στις πλατείες της Νέας Σμύρνης έχουν τοποθετηθεί αγάλματα, μνημεία φιλοτεχνημένα από μεγάλους γλύπτες – καλλιτέχνες. Καθένα έχει την δική ομορφιά και το δικό του νόημα. Αυτά τα μνημεία είναι εκεί για να θυμίζουν στιγμές δόξας και περηφάνιας, αλλά και στιγμές πόνου, καταστροφής και θλίψης. Γνωστή για τα μνημεία της είναι η πλατεία Χρυσοστόμου Σμύρνης ή αλλιώς “Πάρκο Μνημείων”. Εκεί υπάρχουν πλήθος προτομών όπως του Λεωνίδα Παρασκευόπουλου, του Ιωάννη Συκουρτή, του Χρήστου Σολομωνίδη, του Γεωργίου Χόρτον και άλλων. Καθώς επίσης αξιοθαύμαστα αγάλματα όπως του Μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσόστομου και τη Σμύρνα την “Κόρη της Νέας Σμύρνης” και τέλος μνημεία αφιερωμένα στους Αρμένιους, στους γιατρούς της Μικράς Ασίας, στην Πέργαμο.⁵



Η πόλη της Νέας, πια, Σμύρνης κοιτάζει με αισιοδοξία στο μέλλον. «Σμύρνα, η κόρη της Νέας Σμύρνης». Έργο του Βάσου Καπάνταη.

⁵  για περισσότερες φωτογραφίες από το πάρκο μνήμης ανατρέξτε

στα παραρτήματα.

Σε μια πόλη όπου το στοιχείο των μικρασιατών είναι έντονο και που οι τρομερές δοκιμασίες του ξεριζωμού και των συνεπειών του ήταν πρόσφατες, δεν θα μπορούσαν να λείψουν οι εκκλησίες. Σε αυτούς τους χώρους που ήταν όχι μόνο χώροι λατρείας αλλά και μνήμης, δόθηκαν ονομασίες εκκλησιών της πόλης που χάθηκε. Ήταν και αυτό μέσα στις προσπάθειες των προσφύγων να δηλώσουν την απόφασή τους πως η Σμύρνη ξαναζούσε εδώ.

Η Αγία Φωτεινή που είναι ο μεγαλύτερος ναός της Νέας Σμύρνης άρχισε να κτίζεται το 1934. το τέμπλο της Αγίας Φωτεινής προέρχεται από τον ναό του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου της Σμύρνης και είναι ένα αριστούργημα ξυλογλυπτικής των αρχών του 19^ο αιώνα με επίδραση του μπαρόκ αλλά και με εμφανή ίχνη της βυζαντινής παράδοσης. Το καμπαναριό της Αγίας Φωτεινής έργο του Ξενοφώντα Λάτρη, ήταν το ψηλότερο της Σμύρνης και θεωρήθηκε κατασκευαστικό επίτευγμα της εποχής του. Το καμπαναριό κατασκευάστηκε για την καμπάνα που η αυτοκράτειρα της Ρωσίας, μεγάλη Αικατερίνη, είχε δωρίσει στους Έλληνες της Σμύρνης. Σήμερα, με δωρεά του Ωνασείου ιδρύματος, πάνω στα ίδια περίπου αρχιτεκτονικά σχέδια κτίστηκε στον αύλιο χώρο της Αγίας Φωτεινής, το ίδιο καμπαναριό.



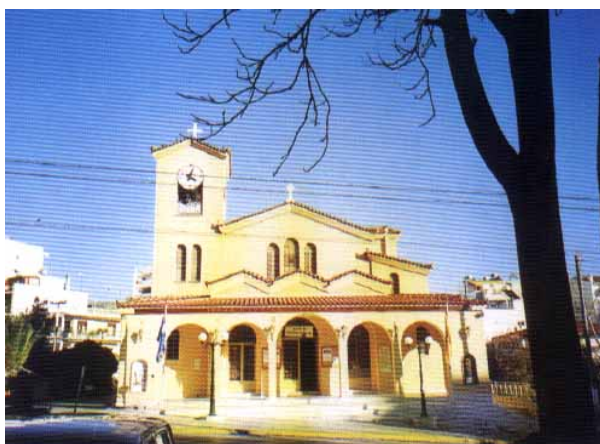
Η Αγία Φωτεινή και το καμπαναριό της, το οποίο είναι πιστό αντίγραφο της εκκλησία που βρισκόταν στην Σμύρνη.



Το περίφημο κωδωνοστάσιο της Αγίας Φωτεινής κατασκευάστηκε το 1856, από τον αρχιτέκτονα Ξ. Λάτρη. Ήταν το πλέον υψηλό και επιβλητικό μνημείο της Σμύρνης.

Η εκκλησία των Αγίων Θεοδώρων είναι ένας μικρός ναός του 19^{ου} αιώνα. Στην νοτιοδυτική πλευρά ο ναός είναι θεμελιωμένος πάνω σε αρχαίο κτίσμα, ενώ στη δυτική όψη του βρίσκονται εντοιχισμένα δύο παλαιοχριστιανικά θωράκια. Οι αρχαιολόγοι υποστηρίζουν ότι στη θέση των Αγίων Θεοδώρων υπήρχε βωμός των αρχαίων Ελλήνων, αφιερωμένος «στον Άγνωστο Θεό» και ότι από εκεί πέρασε ο Απόστολος Παύλος πηγαίνοντας στην Αθήνα. Ο ναός μαζί με τον περιβάλλοντα χώρο έχει χαρακτηριστεί, από το Υπουργείο Πολιτισμού, ιστορικό διατηρητέο μνημείο.

Τέλος, η Αγία Παρασκευή πρόκειται για έναν μικρό ναό που βρίσκεται κάτω από το Προσκοπείο. «Μεταλαμπαδεύτηκε» από τη Σμύρνη όπου λειτουργούσε ως «αγίασμα» από τον ιδρυτή του ιερέα Κ. Δελώφ. Υπήρξε ένα από τα πρώτα κτίσματα της περιοχής αλλά και ολόκληρης της Νέας Σμύρνης. Οικοδομήθηκε μεταξύ 1926 και 1927 για να στεγάσει τα κειμήλια – εικόνες, ευαγγέλιο και ιερά σκεύη – που διέσωσε ο Δελώφ από την καταστροφή.



Η Αγία Παρασκευή, επί της Λεωφόρου Ελευθερίου Βενιζέλου.

Εκτός όμως από τα μνημεία και τα αρχιτεκτονήματα πολλά μπορούμε να αναφέρουμε για τον πολιτισμό, τα ήθη και έθιμα της Νέας Σμύρνης. Ο χορός, η μουσική και το τραγούδι είναι τρίπτυχο που μέσα στο πέρασμα των αιώνων μεταφέρει την εθνική μας ταυτότητα. Από τα παλαιότερα χρόνια, οι πρώτοι κάτοικοι της Νέας Σμύρνης, Σμυρνιώτες στην πλειοψηφία τους, έφεραν μαζί τους την μουσική και την χορευτική τους παράδοση. Από τότε τα δύο αυτά στοιχεία σώζονται και έχουν βρει νέες ρίζες στην Ελλάδα και περισσότερο στη Νέα Σμύρνη. Αντιπροσωπευτικοί χοροί της περιοχής μας είναι : Συρτοί (Συρτός Καλαματιανός και Συρτός Μικράς Ασίας), Τσάμικος, Χασάπικος, Καρσιλαμάς και Ζεϊμπέκικος.

Ένα άλλο στοιχείο που ενισχύει το πολιτισμό του Δήμου της Νέας Σμύρνης, είναι οι πολιτιστικές εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται κατά την διάρκεια του έτους. Οι πλέον γνωστές και καθιερωμένες είναι :

1. Οι Ιωνικές Γιορτές, που διοργανώνονται κάθε Σεπτέμβριο και περιλαμβάνουν βραδιές με μουσικές συναυλίες, μουσικοθεατρικές παραστάσεις και θεατρικές παραστάσεις.
2. Η Καθαρά Δευτέρα, όπου ο Δήμος προσφέρει νηστίσιμα και παραδοσιακά εδέσματα στους κατοίκους της πόλης, σε γιορτή που διοργανώνεται στο άλσος.
3. Οι ποιητικές βραδιές, αφιερωμένες στην Νεοελληνική ποίηση και πεζογραφία, οι οποίες διοργανώνονται στο χώρο της Εστίας της Νέας Σμύρνης.

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι η σημερινή φυσιογνωμία της Νέας Σμύρνης αναφέρεται στην οντότητα της συγκεκριμένης πόλης όπως αυτή εκφράζεται μέσα από το σύνολο των ιδιαζόντων χαρακτηριστικών της, δηλαδή τα τοπωνύμια και τον πολιτισμό της, ο οποίος μεταλαμπαδεύτηκε από αυτόν της Σμύρνης της Μικράς Ασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο - ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

I. Η Νέα Σμύρνη πριν από τον ερχομό των προσφύγων

Ο χώρος που βρίσκεται σήμερα η Ν. Σμύρνη, σύμφωνα με μαρτυρίες, δεν κατοικήθηκε κατά την αρχαιότητα. Ωστόσο, περιβαλλόταν από σημαντικούς αρχαίους δήμους. Από τα νότια ο δήμος που περιέβαλλε την Ν. Σμύρνη ήταν το Φάληρο το οποίο ήταν και το πρώτο λιμάνι της Αθήνας πριν τη δημιουργία του Πειραιά. Στη συνέχεια, βορειοανατολικά στην περιοχή Δάφνης-Φάρου, τοποθετείται η Αλωπεκή (γενέθλιος τόπος του Σωκράτη) που περιελάμβανε ένα μέρος της σημερινής Ν. Σμύρνης, ενώ δυτικά υπάρχει η Ξυπετή (Μοσχάτο – Καλλιθέα). Δυτικά περνούσε και το Φαληρικό τείχος, που ξεκινώντας από την Αθήνα προστάτευε το λιμάνι του Φαλήρου.

Το χώρο της Ν. Σμύρνης διέσχιζε η Φαληρική οδός, ένας σημαντικός αρχαίος δρόμος, που ένωνε το λιμάνι με την Αθήνα μέσω των Ισωνίων Πυλών. Σημαντικός σταθμός στην πορεία αυτού του δρόμου ήταν η περιοχή των Αγίων Θεοδώρων, με τα πρώτα πηγάδια γλυκού νερού, η οποία από πολλούς μελετητές ταυτίζεται με την περιοχή που αναφέρει ο Πausanias στα «Αττικά».⁶ Επίσης υπάρχουν βωμοί των θεών που λέγονται Άγνωστοι και βωμοί ηρώων καθώς και των γιων του Θησέα και του Φαλήρου. Διάφοροι μελετητές τοποθετούν εδώ στην περιοχή το βωμό τον αφιερωμένο στον «Άγνωστο Θεό» που συνάντησε στην πορεία του προς την Αθήνα ο Απόστολος Παύλος. Ο Ναός των Αγ. Θεοδώρων βρίσκεται στη νοτιοδυτική πλευρά πάνω σε αρχαίο κτίσμα, από το οποίο διακρίνεται σειρά λαξεμένων λίθων.

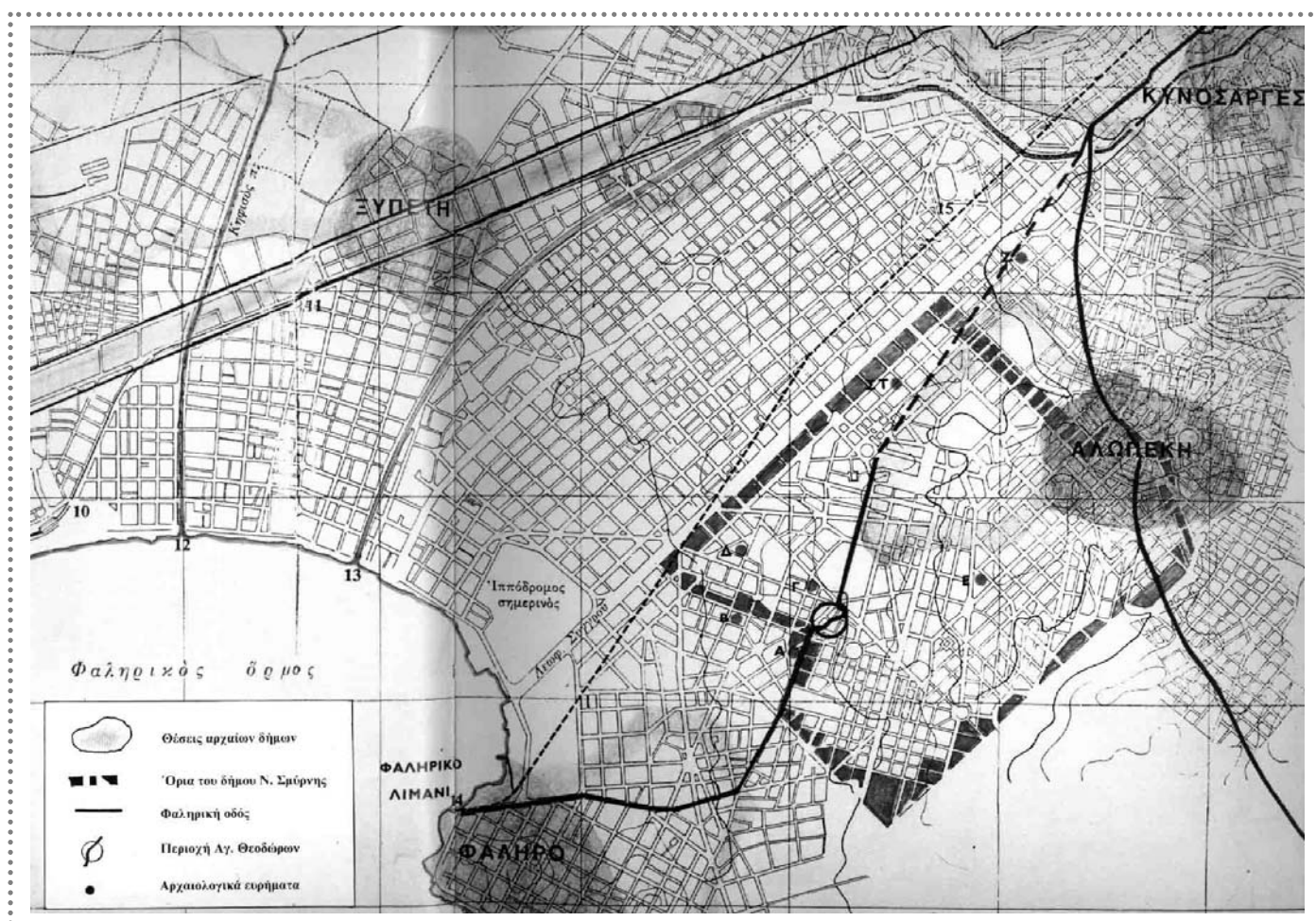
Το λιμάνι και η Φαληρική οδός εξακολούθησαν να χρησιμοποιούνται κατά τα βυζαντινά χρόνια και την Τουρκοκρατία. – δρόμος των «τριών Πύργων» - και έτσι η περιοχή των Αγ. Θεοδώρων παρέμενε ένας σταθμός ανάπαυσης στην πορεία προς την Αθήνα. Νομίσματα διαφόρων εποχών που βρέθηκαν στη Νέα Σμύρνη επιβεβαιώνουν τη διαχρονική χρήση της Φαληρικής οδού.

Αξιοσημείωτη επίσης υπήρξε η μάχη με τους Τούρκους που έγινε στην Νέα Σμύρνη τον Απρίλιο του 1827 που τελικά κατέληξε σε συντριβή των Ελλήνων.

⁶ Βασ. Ανανιάδης, *60 χρόνια Νέα Σμύρνη 1929-1989*, Εκδόσεις Έλλη Ζάννου, σελ.20, Αθήνα 1990

Το 1904 άρχισε να διαμορφώνεται η Λεωφόρος Συγγρού η οποία αντικατέστησε την Φαληρική οδό που μέχρι τότε εξυπηρετούσε την επικοινωνία Φαλήρου – Αθήνας. Στη δεύτερη δεκαετία του αιώνα χτίστηκε στη Λεωφ. Συγγρού το πρώτο αξιόλογο κτίριο της περιοχής, η κλινική Ασπιώτη, μετέπειτα Λιβανού, γνωστή ως “Κυανός Σταυρός”.

Πρέπει να αναφέρουμε ότι η Νέα Σμύρνη πριν από την εγκατάσταση των προσφύγων ήταν μια πετρώδης και άγονη περιοχή γεμάτη ρέματα. Το δυτικό τμήμα της άνηκε σε Πλακιώτες ενώ το Β.Α. ανήκε σε Μπραχαμιώτες κτηματίες.⁷



Αρχαίοι Δήμοι που περιέβαλαν το σημερινό χώρο της Νέας Σμύρνης, την εποχή που επισκέφθηκε την Αθήνα ο Πανσανίας (145-148 π.Χ.). Στο σχέδιο σημειώνονται οι πυκνότερα και αραιότερα κατοικημένες θέσεις.

A : Συμβολή Οδών Κρήτης και Κύπρου.
B : Οδός Απ. Παύλου.
Γ : Οδός Σοφούλη και Χρυσοστόμου.
Δ : Οδός Επταλόφου.

Ε : Οδός Βαπορίδου.
ΣΤ : Οδός Κωνσταντινουπόλεως.
Ζ : Άγιος Σώσης.

⁷ Βαγγέλης Χατζατουριάν, *Νέα Σμύρνη διαδρομές του φακού στην αρχιτεκτονική της εξέλιξη*, Εκδόσεις Ένωση γονέων και κηδεμόνων δήμου Ν. Σμύρνης, σελ. 21, Νέα Σμύρνη 1999.

II. Η εγκατάσταση των προσφύγων στην περιοχή της Ν. Σμύρνης

Λίγους μήνες μετά την Μικρασιατική καταστροφή, οι αστοί Σμυρνιοί πρόσφυγες άρχισαν λίγο μετά τον ερχομό τους στην Αθήνα τις ενέργειες για την επίλυση του στεγαστικού τους προβλήματος. Επικεφαλής της προσπάθειας υπήρξαν ο τοποτηρητής της Ιεράς Μητροπόλεως Σμύρνης Αρχιμανδρίτης Βασίλειος Παπαδόπουλος, καθώς και τα μέλη της Δημογεροντίας και της κεντρικής επιτροπής Σμύρνης, που είχε στο μεταξύ ανασυσταθεί και είχαν ως σκοπό την στέγαση των Σμυρναίων προσφύγων.

Η υπογραφή της συνθήκης της Λωζάννης τον Ιούλιο του 1923, αλλά και η προγενέστερη απόφαση ανταλλαγής πληθυσμών τον Ιανουάριο του ίδιου έτους επέσπευσαν το ζήτημα.

Οι ίδιοι οι Σμυρνιοί επέλεξαν το χώρο που θα έκτιζαν τις νέες κατοικίες τους και θα δημιουργούσαν από την αρχή την Νέα Σμύρνη. Η επιλογή του χώρου αυτού δεν ήταν τυχαία, καθώς η περιοχή όπου κτίστηκε τελικά η Ν. Σμύρνη βρισκόταν κοντά στην Αθήνα και τον Πειραιά και συνδεόταν οδικά μαζί τους. Η αξία της γης δεν ήταν μεγάλη και επιπλέον η περιοχή περιλαμβανόταν στο «Νέο σχέδιο Αθηνών». Αμέσως μετά την υπογραφή της συνθήκης της Λωζάννης, υπογράφηκε από τον Νικόλαο Πλαστήρα το διάταγμα την 8/14 Αυγούστου 1923 Ν.Δ. «περί αναγκαστικής απαλλοτρίωσης γηπέδου παρά την Λεωφόρο Συγγρού». Το Νέο Σχέδιο προκάλεσε ποικίλες αντιδράσεις από τους ιδιοκτήτες οι οποίοι θίγονταν από την εφαρμογή του. Έτσι, το σχέδιο άρχισε να εφαρμόζεται με μικρές τροποποιήσεις. Η περιοχή χωρίστηκε σε 3 κατηγορίες οικοπέδων, με αναλογικό τρόπο που διανεμήθηκαν με κλήρωση.⁸

Από το 1925 η Νέα Σμύρνη υπήρξε ο πρώτος οικισμός στην Αθήνα για τον οποίο συστάθηκε «ταμείον εκτέλεσης έργων κοινής χρήσεως», ενώ η πόλη άρχισε να οικοδομείται το 1926. Τον ίδιο χρόνο εκδόθηκαν 13 άδειες και άρχισαν να χτίζονται τα πρώτα σπίτια.

Σε απογραφή που έγινε το 1928 ο οικισμός παρουσίαζε πληθυσμό 210 κατοίκους. Οι κάτοικοι άρχισαν σιγά-σιγά να δραστηριοποιούνται με αποτέλεσμα το 1929 να αρχίσει να λειτουργεί το πρώτο δημοτικό σχολείο, ενώ οι πρώτοι κάτοικοι εκκλησιάζονταν στο μικρό εκκλησάκι της Αγίας Φωτεινής.

⁸ Βασ. Ανανιάδης, *60 χρόνια Νέα Σμύρνη 1929-1989*, Εκδόσεις Έλλη Ζάννου, σελ. 28, Αθήνα 1990

Αρνητική υπήρξε η ενέργεια πολλών προσφύγων, οι οποίοι, λόγω του ότι δεν είχαν την οικονομική δυνατότητα να οικοδομήσουν, άρχισαν να πουλούν τα οικοπέδά τους με αποτέλεσμα να χάσει η πόλη τον αμιγή προσφυγικό χαρακτήρα της.⁹

III. Ο μικρός οικισμός γίνεται πόλη

Κατά το χρονικό διάστημα 1933 – 1940 η Ν. Σμύρνη μετατρέπεται από μικρός οικισμός σε πόλη. Ο πληθυσμός της που το 1934 έφτανε στους 6.500 κατοίκους φτάνει στις παραμονές του πολέμου στους 15.114.

Η μετατροπή της Ν. Σμύρνης από μικρό οικισμό σε μεγάλη πόλη δεν οφείλεται μόνο στις ιστορικές συνθήκες αλλά είναι και αποτέλεσμα της δημιουργικότητας των προσφύγων .

Πρώτος Κοινοτάρχης της Νέας Σμύρνης ορίστηκε μετά από εκλογές ο Α. Καρυλλός το 1934.¹⁰

Κατά την περίοδο 1933-1940 άρχισαν να δημιουργούνται το πρώτο εξατάξιο γυμνάσιο, η Ευαγγελική Σχολή που στεγάστηκε σε κτίριο στην Κεντρική Πλατεία, ενώ το Α΄ Δημοτικό σχολείο μεταφέρθηκε στην οδό Ομήρου και το δεύτερο Δημοτικό δημιουργήθηκε στην Αγία Παρασκευή. Η ανεπάρκεια της στοιχειώδους εκπαίδευσης, αλλά και η οικονομική κατάσταση των κατοίκων ευνόησαν την ίδρυση ιδιωτικών δημοτικών σχολείων, όπως αυτά του Μεσλιχανίδη και του Ξενόπουλου. Τα ορφανά της Μικρασιατικής καταστροφής στεγάστηκαν στον Άγιο Αντρέα, στο Ιωσηφόγλειο και στην Εθνική Στέγη. Στα μέσα της δεκαετίας δημιουργήθηκε και το νεκροταφείο της πόλης.

Την ίδια περίοδο ιδρύθηκαν και οι πρώτοι αθλητικοί σύλλογοι. Πρώτος σύλλογος που συστάθηκε ήταν ο Α.Ο.Ν.Σ. (ο σημερινός «ΜΙΛΩΝ») και ακολούθησε ο Ο.Α.Μ.Σ. (τένις), ενώ το στάδιο του Πανιώνιου εγκαινιάστηκε τον Σεπτέμβριο του 1940.

⁹ Βαγγέλης Χατζατουριάν, *Νέα Σμύρνη Διαδρομές του φακού στην αρχιτεκτονική της εξέλιξη*, Εκδόσεις Ένωση γονέων και κηδεμόνων δήμου Ν. Σμύρνης, σελ. 23, Νέα Σμύρνη 1999.

¹⁰ Βασ. Ανανιάδης, *60 χρόνια Νέα Σμύρνη 1929-1989*, Εκδόσεις Έλλη Ζάννου, σελ. 35, Αθήνα 1990

Στον οικισμό λειτουργούσαν, επίσης, πέντε εκκλησίες : η Αγία Φωτεινή, το Αγίασμα της Αγ. Παρασκευής, οι Αγ. Ανάργυροι και οι Αγ. Θεόδωροι και ο Αγ. Σώστης.

Ο πρώτος θερινός κινηματογράφος που λειτούργησε στην Ν. Σμύρνη ήταν το «ΓΚΛΟΡΙΑ» το 1936, ενώ ακολούθησε το 1939 ο χειμερινός «ΣΠΟΡΤΙΓΚ». Η συγκοινωνία της Ν. Σμύρνης εξυπηρετούνταν από τα λεωφορεία Φαλήρου και Καλλιθέας καθώς και από το τράμ. Από το 1929 υπήρχαν λεωφορεία «Ν. Σμύρνης» που τερμάτιζαν στη στροφή, ενώ από το 1935 τερμάτιζαν στην πλατεία μπροστά από το κατάστημα του Βουλγαρίδη. Λίγο αργότερα θα εμφανιστούν και τα κίτρινα λεωφορεία της «ΠΑΟΥΕΡ». Από το 1938 και μέχρι το 1940 δημιουργήθηκαν στο ανατολικό μέρος του οικισμού οι συνοικισμοί Νέα Αρμενία – Νέα Τραπεζούς – Νέα Ταταύλα, που αποτελούν και τη μοναδική περίπτωση κρατικής οικιστικής παρέμβασης στην Ν. Σμύρνη.

Επίσης, πρέπει να αναφέρουμε ότι το άλσος της Ν. Σμύρνης δεντροφυτεύτηκε από το 1926 και παραδόθηκε στους κατοίκους το 1928.

Τέλος, την πλειοψηφία του πληθυσμού αυτή την περίοδο αποτελούσαν υπάλληλοι, έμποροι και επαγγελματίες που εργάζονταν στην Αθήνα και τον Πειραιά, ενώ οι εργάτες ήταν λιγότεροι αναλογικά και κατοικούσαν στις ακραίες συνοικίες της πόλης, το Φάρο, τα Ταταύλα και την Αγ. Παρασκευή.¹¹

IV. Χρόνια Πολέμου – Κατοχής – Αντίστασης

Με την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, η Νέα Σμύρνη, όπως και η υπόλοιπη Ελλάδα, έζησε στο ρυθμό του Πολέμου και βίωσε στη συνέχεια τα δεινά της Κατοχής.

Οι Γερμανοί εγκαταστάθηκαν στη Ν. Σμύρνη στα τέλη Απριλίου του 1941, καταλαμβάνοντας καίρια σημεία της πόλης. Χώροι στρατωνισμού υπήρξαν το Άλσος, ο υπαίθριος χώρος της Αγ. Φωτεινής, ο Πανιώνιος, ενώ το Ιωσηφόγλειο και η Κλινική Λιβανού μετατράπηκαν, το καλοκαίρι του 1941, από τους Ιταλούς σε στρατιωτικά Νοσοκομεία. Επιτάχθηκαν σπίτια και δημόσια κτίρια, κυρίως στις

¹¹ Βαγγέλης Χατζατουριάν, *Νέα Σμύρνη Διαδρομές του φακού στην αρχιτεκτονική της εξέλιξη*, Εκδόσεις Ένωση γονέων και κηδεμόνων δήμου Ν. Σμύρνης, σελ. 25, Νέα Σμύρνη 1999.

περιοχές της λεωφόρου Συγγρού, του Άλσους, της Αγ. Φωτεινής, Αιγαίου, Χρυσάκη. Στη στροφή της Νέας Σμύρνης υπήρχε «posto di blocco» (έλεγχος) των Ιταλών, καθώς και η Γερμανική Γκεστάπο. Τέλος, αντιαεροπορικά με προβολείς ήταν στημένα στη Δεξαμενή και στο Νεκροταφείο.¹²

Η Νέα Σμύρνη ήταν μια από τις σπουδαιότερες εστίες της Εθνικής Αντίστασης. Πολλοί συνελήφθηκαν και άλλοι έπεσαν από τη σφαίρα των εκτελεστών επιτόπου. Ομάδες πάνοπλων Γερμανών, έκαναν συχνά επιδρομές στη Νέα Σμύρνη. Συνελάμβαναν αθώους, κτυπούσαν με τον υποκόπανο του όπλου τους ανύποπτους και έδερναν δεκάδες άνδρες και γυναίκες.¹³

Η Νέα Σμύρνη για την αντίσταση ενάντια στον Ιταλό και τον Γερμανό κατακτητή είναι περήφανη και έρχεται στην πρώτη σειρά με τις προσφορές της στην Αντίσταση αυτή. Στις 27 Σεπτέμβρη 1941 ιδρύεται το Ε.Α.Μ., το οποίο στη Ν. Σμύρνη έχει μεγάλη ανάπτυξη φτάνοντας στην απελευθέρωση τα 2.000 μέλη.¹⁴ Ένα μεγάλο αντιστασιακό κίνημα δημιουργήθηκε στην πόλη με κορμό το Ε.Α.Μ., την ΕΠΟΝ, τον ΕΛΑΣ και αγκάλιασε σχεδόν το σύνολο του πληθυσμού της. Μάχες δόθηκαν σε διάφορα σημεία της Ν. Σμύρνης με τους Γερμανούς και τους συνεργάτες τους, ενώ συχνά ήταν τα μπλόκα και οι εκτελέσεις, με αποκορύφωμα αυτό του Φάρου, τον Αύγουστο του '44.¹⁵

Με την απελευθέρωση στις 12 Οκτωβρίου του 1944 πραγματοποιήθηκε μεγάλη συγκέντρωση μπροστά στο Δημαρχείο. Κατά τη διάρκεια της Κατοχής πρόεδρος της Κοινότητας παρέμεινε ο Α. Καρύλλος, ο οποίος όμως παύθηκε από τις κατοχικές αρχές, το 1943. Το 1944 η πόλη έγινε Δήμος και πρώτος Δήμαρχος διορίστηκε ο Ι. Μαγκριώτης. Τον Οκτώβριο του 1944 έγινε δεκτό το αίτημα της Γεν. Συνέλευσης της ΛΕΝΣ (Λαϊκή Επιτροπή Νέας Σμύρνης) από τον Νομάρχη και αντικαταστάθηκε ο Ι. Μαγκριώτης από τον Ι. Παπαγιαννόπουλο.¹⁶

Η πόλη δοκιμάστηκε άλλη μια φορά τον Δεκέμβρη του 1944, κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων του ΕΛΑΣ με τους Άγγλους. Από τις 5 Δεκεμβρίου έως

¹² Βασ. Ανανιάδης, *60 χρόνια Νέα Σμύρνη 1929-1989*, Εκδόσεις Έλλη Ζάννου, Αθήνα 1990, σελ. 113

¹³ Αντώνης Δημ. Πανταζής, *Νέα Σμύρνη το χρονικό μιας πόλης 1940-1942*, Γ' τόμος, Εκδόσεις Ασπασία Αντ. Πανταζή 1993. σελ 115-116

¹⁴ Βασ. Ανανιάδης, *60 χρόνια Νέα Σμύρνη 1929-1989*, Εκδόσεις Έλλη Ζάννου, Αθήνα 1990, σελ. 114

¹⁵ Βαγγέλης Χατζατουριάν, *Νέα Σμύρνη Διαδρομές του φακού στην αρχιτεκτονική της εξέλιξη*, Εκδόσεις Ένωση γονέων και κηδεμόνων δήμου Ν. Σμύρνης σελ. 29

¹⁶ Βασ. Ανανιάδης, *60 χρόνια Νέα Σμύρνη 1929-1989*, Εκδόσεις Έλλη Ζάννου, Αθήνα 1990, σελ. 116

τις 21/5 του 1944 οι Νεοσμυρنيώτες παρέμειναν όλοι κλεισμένοι στα σπίτια τους. Κυριάρχησαν οι ένοπλοι ΕΠΟΝίτες – ΕΛΑΣίτες. Οι Εθνοφύλακες παρέμειναν κλεισμένοι στο Ιωσηφόγλειο. Έβγαιναν μόνο για περίπολο. Πυροβολούσαν από την ταράτσα, όσους κυκλοφορούσαν, σε ώρες που απαγορεύονταν. Οι Άγγλοι στρατιώτες, επιτέθηκαν και κατέλειψαν τη Νέα Σμύρνη, τετράγωνο με τετράγωνο. Απωθήθηκαν οι ένοπλοι ΕΠΟΝίτες. Έπεσαν σφαίρες και όλμοι. Τα αγγλέζικα τανκς έκαναν την εμφάνισή τους και αποχώρησαν. Όταν εμφανίστηκαν οι ένοπλοι, επανήλθαν 5-7/12/1944. Πολιορκήθηκε το ΚΒ΄ Αστυνομικό Τμήμα από Νεοσμυρنيώτες ΕΠΟΝίτες. Οι Αστυνομικοί αποχώρησαν με την κάλυψη αγγλικών οχημάτων. Τα αγγλικά τανκς διέλυσαν με τα πυροβόλα τους τα οδοφράγματα που είχαν στηθεί μπροστά στο Δημαρχείο, γωνία 25^{ης} Μαρτίου 8 και Ειρήνης, στην κεντρική πλατεία και αλλού.¹⁷ 20-21.12.1944 συνελήφθησαν 65 Νεοσμυρνιοί όμηροι από τον ΕΛΑΣ πόλης που με την απειλή των όπλων ακολούθησαν τους απαγωγείς τους που οπισθοχώρησαν.

Την 1^η Ιανουαρίου 1945 οι νεοσμυρνιοί διοργάνωσαν Μεγάλο Συλλαλητήριο στην Κεντρική Πλατεία του Προαστίου για να εκφράσουν την ευγνωμοσύνη τους προς τους Ελευθερωτές. Στο Συλλαλητήριο αυτό πήραν μέρος με αγγλικές σημαίες περίπου 3.000 συμπολίτες ¹⁸.

V. Μεταπολεμική Περίοδος 1945 – 1975

Κατά την πρώτη μεταπολεμική εικοσαετία η Νέα Σμύρνη κατάφερε να ενσωματωθεί σταδιακά σε μια Αθήνα που μεγάλωνε εκρηκτικά με αποτέλεσμα να χάσει τον ιδιαίτερο τοπικό χαρακτήρα της.

Η πόλη επεκτάθηκε κυρίως ανατολικά και νότια – Φάρος – Λουτρά, Νεκροταφείο, Βουρλοπόταμος – καταλαμβάνοντας μέχρι το 1960 ολόκληρη την έκταση. Ο πληθυσμός της νέας Σμύρνης αυξανόταν σταθερά. Σύμφωνα με μελέτες, ο πληθυσμός το 1951 ήταν : 22.074 κάτοικοι, το 1961 : 32.856 κάτοικοι και το 1971 : 42.512 κάτοικοι.

¹⁷ Αντώνης Πανταζής, *Νέα Σμύρνη η Πολιτική ιστορία της*, Νέα Σμύρνη 2000, σελ 29.

¹⁸ Αντώνης Δημ. Πανταζής, *Νέα Σμύρνη το χρονικό μιας πόλης 1940-1942*, Γ΄ τόμος, Εκδόσεις Ασπασία Αντ. Πανταζή 1993. σελ 105

Την περίοδο αυτή ολοκληρώθηκε η κοινωνική και τεχνική υποδομή της πόλης. Ασφαλτόστρωση δρόμων, κάλυψη ρεμάτων, συγκοινωνία, ηλεκτροφωτισμός, ύδρευση, αποχέτευση, καθαριότητα και υγιεινή ήταν προβλήματα για τη λύση των οποίων πίεζαν δημότες και δημοτικές αρχές.¹⁹

Την ίδια περίοδο χτίστηκαν το 1^ο, 2^ο και 3^ο Δημοτικό Σχολείο, η Ευαγγελική Σχολή (Α. Κοραή και Αγ. Ανδρέου), τα εκπαιδευτήρια της Εστίας και η Ωνάσειος Σχολή, το Λεόντειο Λύκειο, ενώ πολλά ιδιωτικά σχολεία (Παλλάδιο, Καρούση κ.ά.) ήρθαν να προστεθούν στα προϋπάρχοντα του Μεσλιχανίδη, του Ξενόπουλου και την Ιωνική Σχολή.²⁰

Το 1946 οικοδομήθηκε ο ναός της Αγ. Παρασκευής, ενώ την ίδια περίοδο τοποθετήθηκε στους ναούς της Αγίας Φωτεινής το Ξύλινο Τέμπλο του ναού του Αγ. Ιωάννη της Σμύρνης.

Το 1947 συνεχιζόταν να εκδίδεται και να κυκλοφορεί σε 10 συνολικά φύλλα η τέταρτη κατά χρονολογική σειρά έκδοσης, τοπική εφημερίδα «Δημοκρατική Ένωση Νέας Σμύρνης». Υπεύθυνος ύλης ο Γ. Σεϊσόπουλος, ενώ κύριος συντάκτης είναι ο Κων/νος Γαρουφαλλίδης. Η εφημερίδα ζητούσε να επιστρέψουν από την εξορία στα ξερονήσια, χιλιάδες πατριώτες.

Το 1949 κυκλοφόρησε η πέμπτη κατά χρονολογική σειρά έκδοσης τοπική εφημερίδα, η «Νέα Εξόρμησις». Εκδόθηκε από το Πρόεδρο του Εθνικού Συνδέσμου Ελευθέρων Νέων Ν. Σμύρνης (Ε.Σ.Ε.Ν.) Φώτη Κωνσταντινίδη. Αναφέρονταν σε γενικά θέματα αλλά στήριζε βασικά τον δήμαρχο Περιμένη.²¹

Οι δεκαετίες 1950 και 1960 ήταν η «χρυσή» εποχή των κινηματογράφων.

Το 1955 άρχισε η οικοδόμηση του μεγάρου της Εστίας Ν. Σμύρνης που ολοκληρώθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1960. Το εμπορικό κέντρο επεκτάθηκε κυρίως κατά μήκος των μεγάλων οδικών αρτηριών. Η πόλη εξωραΐστηκε και το 1965 στήθηκε στην είσοδο της ο ανδριάντας του Χρυσόστομου, έργο του Θ. Απάρη.

Ο ένας μετά τον άλλον, οι χώροι που ανήκαν στο Δήμο παραχωρήθηκαν είτε για ανέγερση κυρίως σχολικών κτιρίων, είτε για να οικοπεδοποιηθούν (περιοχή Σταδίου, περιοχή Καλλικράτειας – Κερασούντος – Ευξείνου Πόντου κ.ά.). Το κτήμα Χρυσάκη πωλήθηκε για να κτισθεί εκεί το Λεόντειο Λύκειο.

¹⁹ Βαγγέλης Χατζατουριάν, *Νέα Σμύρνη Διαδρομές του φακού στην αρχιτεκτονική της εξέλιξη*,

Εκδόσεις Ένωση γονέων και κηδεμόνων δήμου Ν. Σμύρνης σελ. 29, Νέα Σμύρνη 1999

²⁰ Βασ. Ανανιάδης, *60 χρόνια Νέα Σμύρνη 1929-1989*, Εκδόσεις Έλλη Ζάννου, Αθήνα 1990, σελ.129

²¹ Αντώνης Πανταζής, *Νέα Σμύρνη η Πολιτική ιστορία της*, Νέα Σμύρνη 2000, σελ. 106

Στα χρόνια της δικτατορίας δήμαρχος της πόλης ήταν ο Α. Παπαθανασίου ο οποίος παρέμεινε στη θέση του δημάρχου έως το 1972. Από το 1972 μέχρι τη μεταπολίτευση, διορίστηκαν κατά σειρά δήμαρχοι οι Στυμφαλίδης, Καμπαλούρης και Ι. Ρόκας.

Σημαντικά έργα που έγιναν στη Νέα Σμύρνη κατά την μεταπολεμική περίοδο 1967-74 είναι : 1) η διαμόρφωση της κεντρικής πλατείας, 2) τα σχολικά κτίρια: της Ευαγγελικής και του Ε΄ Γυμνασίου (Ε. Πόντου – Λέσβου), του 2^{ου} και του 3^{ου} Γυμνασίου (Νικομήδειας 77) και του 1^{ου} Δημοτικού (Α. Κοραή 20), 3) η διαμόρφωση της εισόδου της πόλης και των πλατειών Σκαντζουράκη, Ηρώων Κύπρου κ.ά., 4) οι ασφαλτοστρώσεις, 5) επέκταση του ΚΘ΄ Κεντρ. αγωγού αποχέτευσης.²²

Το 1974 ιδρύθηκε η Μητρόπολη Νέας Σμύρνης, με δικαιοδοσία του χώρο του Δήμου Νέας Σμύρνης. Ενθρονίστηκε Α΄ Μητροπολίτης Νέας Σμύρνης ο Επίσκοπος Δωδώνης, Χρυσόστομος Βούλτσος γιος του «Καβάση» του Χρυσοστόμου Σμύρνης. Στις 20-4-1975 εγκαινιάστηκε το Μέγαρο της Εστίας Ν. Σμύρνης. Πρόεδρος της εστίας είναι ο Πάνος Χαλδέζος.²³

Όσον αφορά στις κατοικίες στον τομέα της αρχιτεκτονικής, κύριο χαρακτηριστικό της μεταπολεμικής περιόδου ήταν η πλήρης εγκατάλειψη του κλασικισμού, εξαίρεση αποτέλεσε το κτίριο της Εστίας Ν. Σμύρνης που έγινε σε σχέδια του αρχιτέκτονα Ι. Παυλίδη.

Όσον αφορά στον τομέα της κατοικίας, όλη η κατασκευαστική δραστηριότητα συνεχίστηκε από την ιδιωτική πρωτοβουλία, με τη μορφή της αυτοστέγασης, και από τα τέλη της δεκαετίας του '50 με τη μορφή αντιπαροχής σε εργολάβους.

Νέα κατασκευαστικά υλικά καθώς και η γενικευμένη χρήση του μπετόν σε συνάρτηση με τις περιορισμένες μεταπολεμικά οικονομικές δυνατότητες των κατοίκων, έδωσαν οικοδομές μέτριας έως κακής ποιότητας κυρίως στις περιοχές της Β΄ απαλλοτριώσης και της επέκτασης – Φάρος, Λουτρά, Νεκροταφείο, Βουρλοπόταμος.

Κατά την περίοδο 1955-1960 έκαναν την εμφάνισή τους οι πρώτες πολυκατοικίες γύρω από την πλατεία Χρυσοστόμου Σμύρνης και την κεντρική πλατεία.

²² Βασ. Ανανιάδης, *60 χρόνια Νέα Σμύρνη 1929-1989*, Εκδόσεις Έλλη Ζάννου, Αθήνα 1990, σελ. 129

²³ Αντώνης Πανταζής, *Νέα Σμύρνη η Πολιτική ιστορία της*, Νέα Σμύρνη 2000

Οι πρώτες κατοικίες που χτίστηκαν στη Νέα Σμύρνη αυτή την περίοδο ήταν στην πλειοψηφία τους μονώροφες ή διώροφες και είχαν κοινά αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά με αντίστοιχα κτίσματα της μεταπολεμικής περιόδου.

Από αυτά, σύμφωνα με τον Δ. Φιλιππίδη, κάποια αναφέρονταν στην παράδοση του μοντέρνου κινήματος όπως π.χ. οι επιχρισμένες επιφάνειες – με ελάχιστη εμφανή λιθοδομή – η γωνιακή βεράντα – με κύρια χαρακτηριστικά την ελεύθερη κυλινδρική κολώνα και τον ιδιαίτερο χρωματισμό των τοίχων στο εσωτερικό της – οι κυλινδρικές προεξοχές στο σώμα του κτίσματος, η σκούρα ταινία σε ελαφρά εξοχή στην απόληξη του στηθαίου της ταράτσας κ.ά.

Αλλά χαρακτηριστικά πάλι, όπως η χρήση ακανόνιστης λιθοδομής ή και το τοξωτά ανοίγματα, τα κεραμίδια στα γείσα των ανοιγμάτων και οι ξύλινες πέργκολες είχαν τις αναφορές τους αντίστοιχα στην γραφική αρχιτεκτονική και στους μικτούς λαϊκό-μοντέρνους τύπους. Το «πανωσήκωμα» δηλαδή η οριζόντια ή κατακόρυφη τις περισσότερες φορές επέκταση της αρχικής οικοδομής, κυρίως λόγω των αυξημένων αναγκών αποτελούσε συνηθισμένη πρακτική αυτής της περιόδου όχι μόνο στη Ν. Σμύρνη. Σε πολλές περιπτώσεις η προσθήκη μορφολογικά δεν είχε καμία σχέση με το προϋπάρχον κτίσμα. Το γεγονός αυτό οφείλονταν πολλές φορές στην έλλειψη οικονομικών μέσων για μια συνολική επισκευή του κτίσματος, όπως έγινε για παράδειγμα στην κατοικία Παυλίδη. Η προσθήκη ενός ορόφου και ο χωρισμός σε δύο ιδιοκτησίες έγινε αφορμή για μια γενικότερη «μεταμόρφωσή» του, σε βαθμό που είναι δύσκολο να αναγνωρίσει κανείς το αρχικό κτίριο που στέγαζε προπολεμικά τη Λέσχη της Νέας Σμύρνης.

Σε νεότερες οικοδομές που κατασκευάστηκαν σε περιοχές της Β' απαλλοτρίωσης χτιζόταν πρώτα το ισόγειο και αργότερα προστίθετο το κλιμακοστάσιο και ο όροφος. Άλλοτε πάλι χτιζόταν πρώτα ο σκελετός από μπετόν και κατοικούνταν ανάλογα με τις ανάγκες το ισόγειο ή ο α' όροφος.

Οι «αναμονές» τα σίδερα δηλαδή που προεξείχαν στην ταράτσα έγιναν το σήμα κατατεθέν της περιοχής και έμοιαζαν να περιμένουν με αισιοδοξία ευνοϊκότερες οικονομικές συγκυρίες ή την αύξηση του συντελεστή δόμησης.²⁴

²⁴ Βαγγέλης Χατζατουριάν, *Νέα Σμύρνη Διαδρομές του φακού στην αρχιτεκτονική της εξέλιξη*, Εκδόσεις Ένωση γονέων και κηδεμόνων δήμου Ν. Σμύρνης σελ. 31, Νέα Σμύρνη 1999

VI. Η Σημερινή Πόλη

Στα μέσα της δεκαετίας του '70, η Ν. Σμύρνη είναι μια πόλη περίπου 42.000 κατοίκων και που με τη συνεχή αύξηση του πληθυσμού της, έχει αρχίσει να αναπτύσσεται κατά ύψος. Παράλληλα, σημαντικές ελλείψεις παρουσιάστηκαν στον τεχνικό και κοινωνικό της εξοπλισμό. Ιδιαίτερα οξυμένες είναι αυτές στις περιοχές της άνω Ν. Σμύρνης.

Η νέα δημοτική αρχή, που εκλέχθηκε το 1975 και επανεκλέχθηκε το 1978, το 1982 και το 1986, με επικεφαλής τον Χ. Μπεχλιβανίδη, έριξε όλο το βάρος της στην αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων. Σημαντικότερα έργα της περιόδου αυτής είναι :

- ⌚ ο πλήρης ηλεκτροφωτισμός της πόλης
- ⌚ η αγορά απορριμματοφόρων αυτοκινήτων, κάδων και αυτοκινήτων καθαρισμού των κάδων
- ⌚ η κάλυψη των ρεμάτων – αγωγοί ομβρίων
- ⌚ η ολοκλήρωση της ασφαλτόστρωσης
- ⌚ η δημιουργία 6 παιδικών σταθμών, Κ.Α.Π.Η., Ιατροπαιδαγωγικού Σταθμού
- ⌚ η κατασκευή πλατειών : Ειρήνης, Σταδίου, Ραδιοφάρου, Αγ. Παρασκευής, Ομηρείου, Ζαρίφη κ.ά. Η αύξηση που ποσοστού του πρασίνου
- ⌚ η οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων «Ιωνικών γιορτών», η δημιουργία σχολών χορού για 2.000 παιδιά
- ⌚ τα επιμορφωτικά επιχορηγούμενα σεμινάρια Πληροφορικής και Τοπικής Ανάπτυξης
- ⌚ οι απαλλοτριώσεις χώρων για σχολικά κτίρια και
- ⌚ η κατασκευή Δημοτικού Γυμναστηρίου και Κολυμβητηρίου.²⁵

Την τελευταία 20ετία κύριο χαρακτηριστικό της πόλης υπήρξε η ραγδαία αύξηση του πληθυσμού της, γεγονός που οφείλεται κυρίως στη γενικότερη τάση μετακίνησης κατοίκων από διάφορα σημεία της Αθήνας προς λιγότερο επιβαρημένες περιβαλλοντικά περιοχές. Ο πληθυσμός της από 42.000 κατοίκους στα μέσα του '70

²⁵ Βασ. Ανανιάδης, *60 χρόνια Νέα Σμύρνη 1929 - 1989*, Εκδόσεις Έλλη Ζάννου, Αθήνα 1990, σελ 176 - 177

σχεδόν διπλασιάστηκε και σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ανήλθε στους 73.986²⁶ κατοίκους με βάση τα στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας! Θύματα φυσικά της αντιπαροχής και της «αξιοποίησης» υπήρξαν εκατοντάδες προπολεμικές και μεταπολεμικές κατοικίες, αρχικά στο κέντρο της πόλης και αργότερα σε όλη της την έκταση.²⁷

Οι συνέπειες αυτής της «ανάπτυξης» δεν άργησαν να φανούν. Ήταν φυσικό μια πόλη που είχε καλύψει την έκτασή της και δεν είχε περιθώριο επέκτασης να μην μπορεί να επεκτείνει την κοινωνική και τεχνική υποδομή της. Η συνεχιζόμενη λοιπόν αύξηση του πληθυσμού της είχε και έχει ως αποτέλεσμα την ολοένα μεγαλύτερη μείωση του ποσοστού της κοινωνικής και τεχνικής υποδομής που αναλογεί σε κάθε κάτοικο, με συνέπεια την υποβάθμιση της ποιότητας ζωής στην πόλη.²⁸ Σε αυτά τα προβλήματα προστέθηκαν η αύξηση της αξίας της γης και των ακινήτων, η αλλοίωση της κοινωνικής σύνθεσης του πληθυσμού και της κοινωνικής ζωής γενικότερα. Σοβαρά επίσης προβλήματα κυκλοφορίας και στάθμευσης που με τη σειρά τους συμβάλλουν σημαντικά στη δημιουργία ατμοσφαιρικής ρύπανσης, ιδιαίτερα φωτοχημικής.²⁹ Αν τέλος, σε αυτά που αναφέραμε συνυπολογίσουμε το γεγονός ότι δεν έχει ακόμα εξαντληθεί το «απόθεμα» των συντελεστών δόμησης, το οποίο μπορεί να αποφέρει 35-40.000 κατοίκους ακόμα, η εικόνα που έχουμε γίνεται ακόμα πιο ζοφερή.

Ο κίνδυνος να καταστεί η πόλη άλλη μια απρόσωπη πυκνοδομημένη συνοικία της Αθήνας είναι υπαρκτός. Γίνεται, έτσι, σαφές σε όλους ότι οποιαδήποτε προσπάθεια σχεδιασμού και προγραμματισμού με στόχο τη βελτίωση της ζωής στην πόλη περνάει υποχρεωτικά μέσα από την συγκράτηση και τον έλεγχο αυτής της πληθυσμιακής έκρηξης και μοναδικό μέσο γι αυτό είναι η μείωση των συντελεστών δόμησης. Πολίτες και δημοτική αρχή θα έπρεπε έγκαιρα και αποφασιστικά να κινηθούν και να αντιδράσουν πριν είναι πολύ αργά. Μόνο με αυτόν τον τρόπο, η Ν. Σμύρνη θα μπορούσε να ελπίζει ότι θα διατηρήσει τον ανθρώπινο οικιστικό της

²⁶ Στοιχεία από στατιστική υπηρεσία.

²⁷ Βαγγέλης Χατζατουριάν, *Νέα Σμύρνη διαδρομές του φακού στην αρχιτεκτονική της εξέλιξη*, Εκδόσεις Ένωση γονέων και κηδεμόνων δήμου Ν. Σμύρνης σελ. 17, Νέα Σμύρνη 1999

²⁸ Βαγγέλης Χατζατουριάν, *Νέα Σμύρνη διαδρομές του φακού στην αρχιτεκτονική της εξέλιξη*, Εκδόσεις Ένωση γονέων και κηδεμόνων δήμου Ν. Σμύρνης, Νέα Σμύρνη 1999

²⁹ Βασ. Ανανιάδης, *60 χρόνια Νέα Σμύρνη 1929-1989*, Εκδόσεις Έλλη Ζάννου, Αθήνα 1990, σελ. 178

χαρακτήρα και να διασώσει κάτι από την ιστορική της μνήμη και τον αρχιτεκτονικό πλούτο του πρόσφατου παρελθόντος της. Δυστυχώς όμως, αυτό δεν επετεύχθη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΤΗΣ Ν. ΣΜΥΡΝΗΣ



«Εστία Νέας Σμύρνης»

Το 1930 με πρωτοβουλία του Σωματείου «Ένωσης Αστών Προσφύγων» ιδρύθηκε δεύτερο Σωματείο με την επωνυμία «Λέσχη Νέας Σμύρνης». Σκοπός της Λέσχης όπως καθορίζονταν από το καταστατικό της ήταν «η καλλιέργεια φιλικών σχέσεων μεταξύ των μελών της και η εντεύθεν δημιουργία μέσων προς επωφελή κοινωνικήν δράσιν και ιδίαν ψυχαγωγίαν...!». Το 1938 η Λέσχη μετονομάστηκε σε «Εστία Νέας Σμύρνης». Ενώ στο νέο καταστατικό διευρύνθηκαν οι σκοποί και οι επιδιώξεις του Σωματείου.... «Η διάσωση, συλλογή και μελέτη υλικού που αφορά τον Μικρασιατικό Ελληνισμό, καθώς και η ανάπτυξη κοινωνικής μορφωτικής εθνικής και φιλανθρωπικής δράσης» ήρθαν να προστεθούν στον αρχικό σκοπό. Με την ίδρυση της η Λέσχη άλλαξε συχνά στέγη μέχρι την οριστική μεταστέγαση της το 1975 και πήρε την σημερινή της μορφή με δωρεά του Αριστοτέλη Ωνάση, στο σημερινό μέγαρο στη Πλατεία Χρυσοστόμου Σμύρνης, που χτίστηκε σε σχέδια του αρχιτέκτονα Ι. Παυλίδη.

Στις μέρες μας η Εστία Νέας Σμύρνης παραμένει σημαντικό πνευματικό κέντρο της πόλης. Εκεί διεξάγεται το μεγαλύτερο μέρος των πολιτιστικών εκδηλώσεων. Στο μεγαλοπρεπές αυτό κτίριο της Εστίας στεγάζονται αίθουσες, στις οποίες διεξάγονται μαθήματα σκακιού, χορού και διάφορες άλλες πολιτιστικές δραστηριότητες. Στο κτίριο, επίσης, υπάρχει μία βιβλιοθήκη πλουσίου περιεχομένου,

όσον αφορά ιστορικά γεγονότα. Περιλαμβάνει 50.000 περίπου τόμους βιβλίων, που αφορούν κυρίως τον Μικρασιατικό Ελληνισμό. Τέλος, μια μεγάλη αίθουσα για θεατρικές παραστάσεις, προβολές εκπαιδευτικών ταινιών και άλλες πολιτιστικές δράσεις (διεξαγωγή σκακιστικών τουρνουά διεθνούς επιπέδου, διαλέξεις κ.λ.π.) που συμπληρώνουν την παραπάνω πνευματική κίνηση.



«Ιωσηφόγλειο»

(Λεωφόρο Συγγρού 221, Νέα Σμύρνη, τηλ.:210-9331865 / 9340630)

Το «Ιωσηφόγλειο» ορφανοτροφείο αρρένων κτίστηκε από τον μικρασιάτη τραπεζίτη και επιχειρηματία Χαράλαμπο Ιωσηφόγλου, σε έκταση 8.415 τ.μ. που παραχωρήθηκε από το Ελληνικό Δημόσιο. Η οικοδόμηση του κτιρίου ολοκληρώθηκε το 1929 και το ορφανοτροφείο άρχισε να λειτουργεί το 1932. Το εκκλησάκι του Αγίου Χαραλαμπίου, που βρίσκεται στο εσωτερικό του περιβόλο, θεμελιώθηκε από τον ευεργέτη και αποπερατώθηκε από τον γιο του Όμηρο Ιωσηφόγλου. Το 1941 το ίδρυμα επιτάχθηκε για την στέγαση μονάδων των στρατευμάτων κατοχής. Με την απελευθέρωση επαναλειτούργησε ως Ορφανοτροφείο και κατόπιν ως παιδούπολη. Σήμερα στεγάζει την Ειδική Επαγγελματική Σχολή «Αγία Βαρβάρα» του Εθνικού Οργανισμού Πρόνοιας και εξυπηρετεί εφήβους δύο κατηγοριών, εσωτερικούς και μη. Λειτουργούν επίσης εργαστήρια αγγειοπλαστικής, ξυλουργικής, κοπτικής-ραπτικής και κεντήματος.



«Εθνική Στέγη»

(Εθνικής Στέγης 14, Νέα Σμύρνη, τηλ.:210-9335948)

Ορφανοτροφείο που λειτούργησε από το 1932 έως το 1988. Ιδρύθηκε από τον «Σύνδεσμο για τα δικαιώματα Γυναίκας» με Πρόεδρο την Αύρα Θεοδωρακοπούλου, σαν προσφυγικό ορφανοτροφείο το 1922 και τα πρώτα χρόνια λειτούργησε στην Καλλιθέα. Μετά την παραχώρηση δωρεάν οικοπέδου από την κοινότητα Νέας Σμύρνης και τις προσωπικές ενέργειες του Ελευθέριου Βενιζέλου ανεγέρθηκε το σημερινό κτίριο. Τα σχέδια και η επίβλεψη έγιναν από τους μηχανικούς Σούλη και Κωνσταντινίδη ενώ η νέα πτέρυγα το 1938 από τον αρχιτέκτονα Π. Μανουηλίδη. Σήμερα στο κτίριο στεγάζεται Παιδικός Σταθμός ενώ φιλοξενούνται σ' αυτό πολιτιστικές εκδηλώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο - ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ



Δρόμοι της Νέας Σμύρνης

Η ονοματοθέτηση των δρόμων είναι από τις αδιαμφισβήτητες αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ακόμα και στις περιόδους της πιο ασφυκτικής εξάρτησης των Ο.Τ.Α. από την κεντρική εξουσία, το δικαίωμα αυτό κρίθηκε «φυσικό» για την αυτοδιοίκηση και ασκήθηκε όχι «κατά παραχώρηση», αλλά αυτοδικαίως από τους πρώτους οικιστές κάθε δρόμου.

Όταν οι αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων υπέκειντο, κατ' ουσία, σε έλεγχο σκοπιμότητας, η αυστηρή άσκηση του από την κεντρική εξουσία (νομάρχη, υπουργό), είχε κριθεί συχνά αντισυνταγματική από το Συμβούλιο της Επικρατείας που στήριζε την αιτιολογία των αποφάσεων του, στη συγκεκριμένη περίπτωση της μη έγκρισης αποφάσεων των δημοτικών αρχών που αφορούσαν στην ονομασία δρόμων – πλατειών, στη γενική αρμοδιότητα που είναι και «φυσικό» δικαίωμα της αυτοδιοίκησης, να «διαχειρίζεται ελεύθερος κάθε υπόθεσιν η οποία συνδέεται

οπωσδήποτε με την εξυπηρέτησιν του ευρυτάτου κοινωνικού προορισμού των ...». Η παρακολούθηση της νομολογίας του Σ.τ.Ε. που αναφέρεται σε προσφυγές κατά των διοικητικών πράξεων που ακύρωναν αποφάσεις Δ.Σ. σχετικών με ονομασία δρόμων – πλατειών, είναι χαρακτηριστική αλλά και τιμητική για το ανώτατο ακυρωτικό Δικαστήριο.

Τους δρόμους λοιπόν μόνοι ονοματίζουν στην αρχή, η άτυπη «λαϊκή συνέλευση», η γειτονιά, το σωματείο των πρώτων οικιστών, κάποια παρέα και στη συνέχεια το Δ.Σ. μετά και από δική μας πρόταση. Πόσοι όμως γνωρίζουν την ιστορία των δρόμων, ή ακόμα θυμούνται, τα πρόσωπα ή τις ιστορικές στιγμές που θελήσαμε να τιμήσουμε; Η εργασία με αλφαβητική σειρά θα επιχειρήσει ένα, κατά κυριολεξία **ο δ ο ι π ο ρ ι κ ό**, συγκεντρώνοντας στοιχεία από κάθε πηγή. Πολύτιμο βοήθημα είναι το βιβλίο της κας Κ. Κολιοπούλου – Γρίβα «Σελίδες Ιστορίας – οι δρόμοι της Νέας Σμύρνης», που τύπωσε σε δύο τόμους ο δήμος της Νέας Σμύρνης (1978 – 1983). Πρέπει να σημειωθεί ότι στο δήμο, δεν υπάρχει, δυστυχώς, φάκελος, ή κάποια τέλος πάντων καταχώρηση της ονομασίας δρόμων και πλατειών. Θεωρούμε, λοιπόν, ότι η συμβολή μας θα είναι σημαντική σ’ αυτή την προσπάθεια³⁰. Όπως ελέχθη και στην εισαγωγή, στόχος της πτυχιακής μας μελέτης είναι να συγκεντρώσουμε και να καταγράψουμε όλες τις οδούς της Νέας Σμύρνης και να διαπιστώσουμε, αν και ποιες, απ’ αυτές φέρουν την ονομασία τους από τη Σμύρνη της Μικράς Ασίας. Αυτό, θα μας δώσει την ευκαιρία να διαπιστώσουμε κατά πόσο η Νέα Σμύρνη έχει ως στοιχείο της φυσιογνωμίας της τη παλιά Σμύρνη της Μικράς Ασίας, έτσι όπως προκύπτει μέσα από τις ονομασίες των δρόμων της.

Ας αρχίσουμε λοιπόν το οδοιπορικό μας ...

³⁰ «Το περιοδικό της Σμύρνης», περιοδική έκδοση του δήμου Νέας Σμύρνης. Τεύχος 1. Νεομ. – Δεκ. 1985



Το ρολόι που υπήρχε στην είσοδο της Νέας Σμύρνης στα τέλη της δεκαετίας του 1960, πριν δημιουργηθεί η υπόγεια διάβαση.



Η υπόγεια διάβαση στη «στροφή» της Νέας Σμύρνης κατά την διάνοιξή της την δεκαετία του 1970. Πριν από την δημιουργία της τα αυτοκίνητα έστριβαν κατευθείαν από την Λεωφ. Συγγρού και έμπαιναν στην πόλη. Ήταν η «επίσημη» είσοδος της Νέας Σμύρνης.

«ΟΔΟΣ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ»

Σε όλους τους δρόμους μα πιο πολύ της Ν. Σμύρνης, οι τοπικές αρχές, έδωσαν ονόματα πόλεων και γεγονότων κατά περιοχή, για να παρουσιάζεται πιο ζωντανά η ιστορία τους, παλιά και νέα. Έτσι, δένονται περισσότερο τα γεγονότα στη φαντασία και βοηθούνε να γνωρίσουμε καλύτερα όσα σκέπασε ο χρόνος και αφάνισαν οι εχθροί μας. Από την λεωφόρο Συγγρού ως και την οδό Επταλόφου εκτείνεται η οδός Αλικαρνασσού.³¹

Η Αλικαρνασσός είναι αποικία που ίδρυσαν οι Δωριείς στην Καρία της Μ. Ασίας. Ήταν σημαντικό κέντρο εμπορίου και πολιτισμού στα μικρασιατικά παράλια. Κατά τους περσικούς πολέμους, η βασίλισσα της Πόλης, Αρτεμισία συμμάχησε με τον Ξέρξη και εκστράτευσε μαζί του εναντίον της Ελλάδας. Ο Μέγας Αλέξανδρος κατέλαβε την Αλικαρνασσό ύστερα από μεγάλη προσπάθεια και μετά το θάνατο του οι διάδοχοι του (Πτολεμαίοι και Αντιγονίδες) ήρθαν σε ρήξη μεταξύ τους για την κατοχή της. Την ακμή της διατήρησε και στην περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας³². (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ»

Διασχίζοντας την οδό Βυζαντίου συναντούμε μια πάροδο πάνω σε αυτή που ονομάζεται οδός Αγίου Ανδρέα.

Άγιος Ανδρέας: Ένας από τους δώδεκα Αποστόλους. Λέγεται και Πρωτόκλητος, γιατί μαζί με τον αδερφό του Πέτρο ήταν οι πρώτοι που κάλεσε ο Χριστός κοντά του. Ήταν μαθητής του Ιωάννη του Πρόδρομου. Ο Απόστολος Ανδρέας, κήρυξε το Ευαγγέλιο στη Βιθυνία, στον Πόντο, στη Θράκη, στη Μακεδονία και στη Σκυθία. Όταν πέρασε από το Βυζάντιο ίδρυσε εκεί μια εκκλησία. Ύστερα ήρθε στην Ελλάδα (Ηπειρο και Αχαΐα), ενώ βρισκόταν στην Πάτρα και κήρυττε, τον έπιασαν και τον σταύρωσαν πάνω σε σταυρό που είχε σχήμα Χ. Το 357 μετέφεραν το άγιο λείψανο του στην Κωνσταντινούπολη και το τοποθέτησαν στον ιερό ναό των Αγίων Αποστόλων. Το 1204 οι Φράγκοι όταν κυρίεψαν την Κωνσταντινούπολη άρπαξαν ανάμεσα στα άλλα το λείψανο του Αγίου Ανδρέα. Ο καρδινάλιος Πέτρος της Καπούης το τοποθέτησε στον καθεδρικό ναό της πόλης Αμάλφι. Το κεφάλι του Αγίου Ανδρέα, η «αγία κέρα» του, όπως λένε, βρίσκεται σήμερα στο ναό του Αγίου

³¹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ.85

³² Χάρη Πάτση, τόμος 3, σελ.40

Ανδρέα στην Πάτρα μια και θεωρείται πολιούχος της Πάτρας και γιορτάζεται στις 30 Νοεμβρίου. (Κατηγορία : Θρησκευτικός – Χριστιανικός χαρακτήρας)



Αγ. Ανδρέας. Ένα από τα πολλά ορφανοτροφεία που υπήρχαν στη Ν. Σμύρνη. Στο κτίριο που διακρίνεται, λειτουργούσαν Εκκλησία και Δημοτικό σχολείο. Στη δεκαετία του 1990 τη θέση του πήρε ο σημερινός ναός.



«ΟΔΟΣ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΩΝ»

Ο παράλληλος δρόμος της οδού Γρηγορίου Κυδωνιών, αρχίζει από τη Λεωφόρο Βενιζέλου και τελειώνει στη βόρεια πλευρά του Ναού της Αγίας Φωτεινής, φέρει το όνομα ενός άλλου Εθνομάρτυρα ιερωμένου, του ΑΜΒΡΟΥΣΙΟΥ ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΩΝ.

Η φύση είχε προικίσει τον Αμβρόσιο Πλειανθίδη, όπως λεγόταν πριν γίνει ιερωμένος, με εξαιρετική φιλομάθεια και ιδιαίτερα στα εκκλησιαστικά. Ήταν γεννημένος να γίνει Ιεράρχης. Αυτό πρόσεξε και ο Κύριλλος (Αρχιμανδρίτης και αντιπρόσωπος του Πανάγιου Τάφου στη Σμύρνη) και έστειλε το νεαρό Αμβρόσιο στη

Θεολογική Σχολή του Σταυρού στα Ιεροσόλυμα να σπουδάσει. Όταν γύρισε στη Σμύρνη, χειροτονήθηκε Διάκος. Αφού πήγε στην Ευαγγελική Σχολή, έμαθε πολύ καλά ρωσικά, πήγε στο Κίεβο και πήρε δίπλωμα Μαγίστρου της θεολογίας από την Ορθόδοξη Ακαδημία. Μετά πήγε στην Κωνσταντινούπολη και εκεί χειροτονήθηκε Πρεσβύτερος και τον έστειλαν στην Κρίμαια εφέμερο. Όταν το 1910 έγινε Μητροπολίτης Σμύρνης ο Χρυσόστομος, τον κάλεσε στη Σμύρνη και υπηρέτησε κοντά του σαν Αρχιμανδρίτης μέχρι το 1913, όπου χειροτονήθηκε Επίσκοπος Ξανθουπόλεως. Κατά την εξορία του Χρυσοστόμου εκτελούσε με μεγάλη ικανότητα και ευσυνειδησία όλα τα χρέη της Μητροπόλεως Σμύρνης. Όταν στα 1919 επανήλθε ο Χρυσόστομος, τον όρισαν Πατριαρχικό Έξαρχο στα Μοσχονήσια, μα αποδείχθηκε άριστος ποιμενάρχης.

Έδωσε ζωή και πίστη στους κατατρεγμένους Μοσχονησιώτες με την αγάπη του. Έφτιαξε τα κατεστραμμένα Σχολεία και άνοιξε τις εκκλησίες. Στήριξε τα πατροπαράδοτα ήθη και έθιμα για να ενισχύσει το ηθικό του κόσμου.

Τον Ιανουάριο του 1922 η Επισκοπή των Μοσχονησίων έγινε Μητρόπολη και ο Αμβρόσιος Μητροπολίτης. Τον ίδιο χρόνο ο Σεραφεντίν και ο Αλή Μπέη, κατέστρεψαν τα όμορφα Μοσχονήσια. Πρώτος τους στόχος ο δραστήριος Αμβρόσιος που ενίσχυε τον πατριωτισμό των Ελλήνων. Έτσι συνέλαβαν τον Ιεράρχη για να τον δικάσουν στη Σμύρνη για τα ''εγκλήματα του''.

Μα δεν έγινε έτσι οι βάρβαροι βασιβουζούκοι τον έδεσαν πισθάγκωνα και τον έσυραν κακήν κακώς για να τον θανατώσουν μαζί με άλλους ιερωμένους και ανθρώπους της Μητρόπολης. Στη μαρτυρική πορεία κατακρεουργήθηκαν όλοι κι έμεινε μόνο ο Μητροπολίτης. Σ' αυτόν είχαν ετοιμάσει βαρβαρότερο θάνατο. Στο ύψωμα της Περγάμου είχαν σκάψει έναν βαθύ λάκκο. Σ' αυτόν μέσα τον έριξαν ζωντανό και από πάνω του έβαλαν πελώριους βράχους, για να μη τους ξεφύγει.

Ο Αμβρόσιος Μοσχονησίων δίκαια έχει λαμπρή θέση στο πάνθεον των ιερωμένων μαρτύρων της καταστροφής του 1922. οι περαστικοί του μικρού δρόμου του προαστίου μας, διαβάζοντας τ' όνομα του στη πινακίδα, ας φέρουν στη μνήμη τους τον μαρτυρικό θάνατο του.³³

(Κατηγορία : Θρησκευτικός-Χριστιανικός χαρακτήρας)

³³ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ.25

«ΟΔΟΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ»

Ανηφορίζοντας την οδό ΑΓΙΑΣ ΦΩΤΕΙΝΗΣ, σε κάποιο σημείο ο δρόμος κόβεται από μια τεμπέλα σε μια πάροδο που γράφει: «ΟΔΟΣ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ»

Με την ονομασία αυτή έχουν γίνει πολλοί Χριστιανικοί Ναοί, εκ των οποίων ο επιφανέστερος και ενδοξότερος υπήρχε αυτός της Κωνσταντινουπόλεως, τώρα πλέον είναι Μουσουλμανικό μουσείο. Η παράδοση μας λέει ότι: Ο Μέγας Κωνσταντίνος, όταν εξέλεξε το Βυζάντιο για πρωτεύουσα του κράτους του, που γι' αυτό ονομάστηκε Κωνσταντινούπολη (330μ.Χ.), θέλησε να χτίσει μια μεγάλη Εκκλησία, της οποίας τα εγκαίνια έγιναν επί βασιλείας του γιου του Κωνσταντίνου στις 15/02/360.

Ο Ναός της Αγίας Σοφίας έχει εξέχουσα θέση στην ιστορία του μεσαιωνικού Ελληνισμού, διότι μέσα σ' αυτόν αναρίθμητα γεγονότα έγιναν που είχαν επίδραση στη ζωή του Ελληνικού γένους. Σ' αυτόν δοξάστηκε η Εκκλησία και ελαμπρύνθη η Πολιτεία. Μ' αυτόν προσελκύστηκαν μα και εκσυγχρονίστηκαν βάρβαροι λαοί της Ασίας.

Η μεγαλοπρέπεια του και η τέχνη του σχεδίου του και της κατασκευής του, επέδρασαν σ' όλο τον κόσμο. Απομιμήσεις του ναού συναντούμε στη Θεσσαλονίκη, στον Πόντο, ακόμη και στο Κίεβο της Ρωσίας.

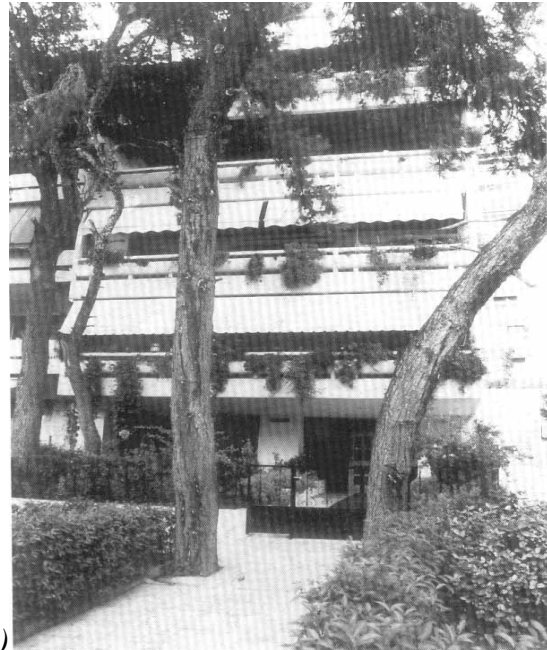
Η Αγία Σοφία, υπήρξε το σύμβολο του έθνους, όταν κουρασμένο από τον, πάνω από χίλια χρόνια ένοπλο αγώνα της Μεσαιωνικής του ιστορίας, ενάντια των Βαρβάρων και υπέρ του πολιτισμού, υπέκυψε στον κατακτητή.³⁴

(Κατηγορία : Θρησκευτικός-Χριστιανικός χαρακτήρας)



Οδός Αγ. Σοφίας 7. (Τότε)

³⁴ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ.1-2



Οδός Αγ. Σοφίας 7. (Τώρα)

«ΟΔΟΣ ΑΓΚΥΡΑΣ»

Την οδό Αγκύρας βρήκαμε σε μια πάροδο της οδού Δαρδανελίων. Το όνομα της ίσως προκαλεί την απορία, πως είναι δυνατόν να βρίσκεται ανάμεσα στις Μικρασιατικές Ελληνικές πατρίδες το όνομα της πρωτεύουσας της Τουρκίας; Αν ψάξουμε την ιστορία βρίσκουμε την απάντηση : «Η Άγκυρα από τα 1923 είναι πρωτεύουσα της Τουρκίας. Είναι χτισμένη σε οροπέδιο ύψους 1800 μέτρων και έχει περίπου 650 χιλιάδες κατοίκους. Συνδέεται σιδηροδρομικώς με την Κωνσταντινούπολη και Σμύρνη και έχει ανεπτυγμένο εμπόριο. Στην αρχαιότητα, όταν βρισκόταν στην ακμή της, περιήλθε από το Μίδα, που κατά τον Πausανία ήταν δικής του δημιουργίας, στον Κροίσο και τους Πέρσες και στη συνέχεια κατελήφθη από το Μέγα Αλέξανδρο. Κατά το 189μ.Χ. την πήραν οι Ρωμαίοι και της έδωσαν το όνομα Σεβαστή και την έκαναν πρωτεύουσα της Μικρασιατικής Γαλατίας. Υπήρχε δε αρχαίο μνημείο στην Άγκυρα, το λεγόμενο Αυγουσταίον επί του οποίου υπάρχει λατινική και Ελληνική επιγραφή. Στα Βυζαντινά χρόνια η Άγκυρα έγινε αξιόλογο θρησκευτικό και στρατιωτικό κέντρο. Στα επόμενα χρόνια, πολλοί κατακτητές πέρασαν από την Άγκυρα. Όπως μας λέει η ιστορία, ώσπου στα 1213 περιήλθε στη κατοχή των Τούρκων, που αργότερα ηττήθηκαν τα στρατεύματά τους, από τον Ταμερλάνο και συνελήφθη ο Σουλτάνος Βογιαζήτ. Έτσι φθάσαμε στα τέλη του

Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου, που βρίσκουμε την Άγκυρα, κέντρο επανάστασης του Κεμάλ, όπου στα 1923 συνήλθε η Εθνοσυνέλευση και ανακήρυξε τη Δημοκρατία στη Τουρκία.

Από τότε η Άγκυρα από μια άσημη πολίχνη που είχε εξελιχθεί, πήρε την παλιά της σπουδαιότητα, μέχρι να φτάσει στο σημείο να ανέβει κοινωνικά και οικονομικά. Σ' αυτήν έλαβε χώρα ένα σπουδαίο γεγονός, μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας, που συνέδεσε στα νεότερα χρόνια το όνομα της Άγκυρας με την Ελλάδα.

Στις αρχές του Οκτωβρίου του 1930, υπεγράφη από τον Κεμάλ Ατατούρκ μεταξύ Τουρκίας και Ελληνικής Κυβερνήσεως απ' τον τότε κυβερνήτη Ελευθέριο Βενιζέλο και Α. Μιχαλακόπουλο, σύμφωνο φιλίας, που περιλάμβανε, εμπορικές συμφωνίες και ιδιαίτερα Ναυτικό Σύμφωνο.

Αργότερα, το Φεβρουάριο του 1953, υπεγράφη και άλλο σύμφωνο στην ίδια πόλη, μεταξύ Ελλάδος, Νοτιοσλαβίας και Τουρκίας για συνεργασία και φιλία μεταξύ των τριών χωρών.

Άλλη μια ενδιαφέρουσα ειρηνευτική συμφωνία υπογράφει στην Άγκυρα στις 20 Οκτωβρίου του 1921 μεταξύ Γαλλίας και Τουρκίας που αφορούσε την Κιλικία. Γιατί καθόριζε τα σύνορα της. Στη συμφωνία αυτή τη Γαλλία εκπροσώπησε ο Φρ. Μουγιόν. Λίγα αλλά καθοριστικά για τη σημασία που έχει το όνομα της Άγκυρας στους δρόμους της Νέας Σμύρνης.³⁵ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ»

Περπατώντας στη Λεωφόρο Βενιζέλου, βρίσκουμε πολλούς δρόμους με ονόματα που προκαλούν το ενδιαφέρον για την ιστορία τους. Άλλα είναι γνωστά και άλλα πρέπει να ψάξουμε τα φύλλα της ιστορίας, παλαιάς και νέας για να τη βρούμε. Σχεδόν όλες οι ονομασίες των δρόμων της Νέας Σμύρνης, προέρχονται από τις σκλαβωμένες πατρίδες της Μικρασίας, Πόντου, Κωνσταντινούπολης. Στο δρόμο όμως που βρεθήκαμε, με το όνομα «Αγνώστων Μαρτύρων» μας προβληματίσε αρκετά, γιατί ούτε στα θρησκευτικά βιβλία, που νομίζαμε κατ' αρχήν ότι θα υπάρχει, μα ούτε και στα ιστορικά κείμενα εντοπίζεται κατά κυριολεξία. Τότε σκεφτήκαμε, ότι ασφαλώς, το όνομα στο δρόμο αυτό δόθηκε για να τιμήσει τους «άγνωστους μάρτυρες» που κατά χιλιάδες υπάρχουν, όχι μόνο στην πατρίδα μας, αλλά και σε όλο τον κόσμο.

³⁵ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ.15-16

Επειδή όμως όπως αναφέραμε παραπάνω, οι ονομασίες των δρόμων που “οδοιπορούμε” προέρχονται από τον χώρο, που ανώνυμα και απρόσωπα χιλιάδες άνθρωποι μαρτύρησαν, ασφαλώς η τιμή είναι γι’ αυτούς που μαρτύρησαν στη Μικρασιατική καταστροφή και για όσους την υπέστησαν. Δίκαια η τιμή και ακόμη πιο επαινετή η απόφαση αυτών που στέφτηκαν Άγνωστοι μάρτυρες, δίκαια πρέπει να αναγνωρίζονται, όσοι κάτω από την βαρβαρότητα των κατακτητών, εγκατέλειψαν την πατρίδα που γεννήθηκαν, όχι γιατί το θέλησαν, αλλά ξεριζώθηκαν από τα δικά τους χώματα.³⁶ (Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΑΔΑΝΩΝ»

Η οδός Αδάνων είναι μια πάροδος της οδού Δαρδανελλίων και τερματίζει στην οδό Εθν. Στέγης. Τα Άδανα είναι Πόλη της Τουρκίας, πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού, στη δεξιά όχθη του ποταμού Σάρου, πλωτού από μικρά πλοία ως την πόλη. Βρίσκεται στη μέση μεγάλης πεδιάδας όπου στο μέσο της βρίσκεται το βαθύπεδο Αλχίο Πεδίο της αρχαιότητας, που σήμερα ονομάζεται Τσουκούρ-οβά. Ο Πομπήιος είχε εγκαταστήσει εκεί Κίλικες πειρατές και ο Ιουστινιανός είχε στολίσει την πόλη με γέφυρα στον ποταμό Σάρο, που σήμερα σώζονται μερικά τόξα της. Ως το 1836 σωζόταν επάνω στο λόφο, δυτικά της πόλης, βυζαντινό φρούριο που κατόπιν το κατέστρεψε ο Μωχάμετ Άλι. Ως το τέλος του 1921 κατοικούσαν στα Άδανα 15.000 Έλληνες και 30.000 Αρμένιοι. Όταν έφυγε από εκεί ο Γαλλικός στρατός, αναγκάστηκαν οι Έλληνες και οι Αρμένιοι να εγκαταλείψουν την πόλη. Τα Άδανα συνδέονταν με τις πόλεις Μερσίνα και Ταρσό με σιδηροδρομική γραμμή 67χλμ, που την κατασκεύασε το 1888 γαλλική εταιρεία και σήμερα ανήκει στην εταιρεία της σιδηροδρομικής γραμμής Βαγδάτης, που περνά κοντά απ’ τα Άδανα.³⁷ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΑΙΝΟΥ»

Στα σύνορα της Νέας Σμύρνης με τη Δάφνη βρίσκεται η οδός Αίνου. Αίνος: Μια από τις αρχαιότερες και ιστορικότερες πόλεις τις Θράκης, χτισμένη κοντά στις εκβολές του ποταμού Έβρου. Κατά την Ελληνική Επανάσταση η Αίνος δοκιμάστηκε από σφαγές και λεηλασίες και από τότε δεν κατάφερε να αναλάβει. Ξέπεφτε σιγά-

³⁶ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ.17

³⁷ Χάρη Πάτση, τόμος 1, σελ. 290

σιγά και ερημωνόταν από τους κατοίκους της, ώσπου έχασε κάθε αξία ύστερα από το φράξιμο του λιμανιού της από προσχώσεις του Έβρου. Η Αίνος ελευθερώθηκε από το ελληνικό στρατό το 1920, αλλά μετά από δύο χρόνια εκκενώθηκε, όπως και ολόκληρη η Θράκη. Σήμερα δεν είναι παρά ένα ασήμαντο χωριό γεμάτο ερείπια και οι Τούρκοι κάτοικοι του δεν ξεπερνούν τους 300.³⁸

(Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ»

Συνέχεια της Αίνου είναι η οδός Ακροπόλεως η οποία και αυτή καθορίζει τα σύνορα της Ν. Σμύρνης και τη διαχωρίζει από τη Δάφνη. Ακροπόλεις άρχιζαν να χτίζονται στην Ελλάδα από τα 2000 π.Χ. με τεράστιους ογκόλιθους και τα κολοσσιαία τείχη οι μεταγενέστεροι τα απόδιδαν σε μυθικά πλάσματα, τους Κύκλωπες και τους Γίγαντες (κυκλώπεια τείχη). Αρχικά στις ακροπόλεις κατοικούσαν όλοι οι πολίτες, αλλά αργότερα όταν ο πληθυσμός αυξήθηκε, η πόλη απλωνόταν γύρω από το κεντρικό φρούριο, στο οποίο οι κάτοικοι κατέφευγαν μόνο σε περίπτωση κινδύνου. Όταν οι πόλεις μεγάλωσαν και περιτειχίστηκαν, οι ακροπόλεις παρέμειναν ως κέντρα θρησκευτικής λατρείας. Οι σπουδαιότερες ελληνικές ακροπόλεις ήταν του Σουνίου, της Θήβας, της Μαντινείας, της Τίρυνθας, των Μυκηνών, της Κορίνθου και η ωραιότερη και γνωστότερη απ' όλες, η Ακρόπολη της Αθήνας.³⁹ (Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ»

Στην Άνω Ν. Σμύρνη συναντούμε ένα μικρό δρομάκι που φέρει το όνομα δύο μεγάλων ηρώων οδός Ανδρούτσου, η οποία είναι κάθετη στην Ευξείνου Πόντου. Ψάχνοντας να βρούμε την ιστορία του Ανδρούτσου συναντάμε δύο ήρωες με το επίθετο αυτό. Ο πρώτος είναι ο Ανδρούτσος Ανδρέας ή Ανδρίτσος, περίφημος καπετάνιος στους κλέφτες, πριν την επανάσταση του '21 και δεύτερο τον γιο του Ανδρίτσου τον Ανδρούτσο Οδυσσέα, ήρωα της Ελληνικής Επανάστασης του '21, ένας από τους μεγαλύτερους Έλληνες στρατιωτικούς της εποχής του. Ο Ανδρίτσος γεννήθηκε στο χωριό Λιβανάτες της Λοκορίδας το 1740. Πολεμούσε ακάθεκτος τους Τούρκους από μικρή ηλικία. Έγινε ο φόβος και ο τρόμος των Τούρκων στη

³⁸ Χάρη Πάτση, τόμος 2, σελ. 230

³⁹ Χάρη Πάτση, τόμος 2, σελ. 295

Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα και Ήπειρο. Ο γιος του Οδυσσέα γεννήθηκε το 1788, μετά από τέσσερα χρόνια έγινε ορφανός από πατέρα. Τον πήρε υπό την προστασία του όμως ο Αλή πασάς (παλιός φίλος του πατέρα του). Το 1818 ο Οδυσσέας μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία.⁴⁰ (Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΑΝΟΙΞΕΩΣ»

Ένας δρόμος που μπορεί να μας οδηγήσει στην πλατεία ΗΡΩΩΝ ΚΥΠΡΟΥ είναι η οδός Ανοιξέως. Άνοιξη!!! Μια από τις τέσσερις εποχές του χρόνου. Σ' αυτήν ανήκουν οι μήνες Μάρτιος, Απρίλιος, και Μάιος. Είναι η εποχή που η φύση βγαίνει από την παγωνιά του χειμώνα και ανθοβολεί. Όλα τα φυτά χαιρετίζουν την άνοιξη με τα πιο πολύχρωμα τους στολίδια, ακολουθώντας το παράδειγμα της βιαστικής αμυγδαλιάς. Οι χυμοί ανεβαίνουν από τις ρίζες στα ξερόκλαδα των δέντρων και δίνουν σ' αυτό καινούργια ζωή, προμήνυμα της καρποφορίας. Η γη που κρατούσε καλά φυλαγμένους τους σπόρους μέσα της, σε όλη τη διάρκεια του χειμώνα, νιώθοντας τις ζεστές ακτίνες του ήλιου να θερμαίνουν την επιφάνεια της, αφήνει ελεύθερα τα τρυφερά βλαστάρια να ξεμυτίσουν και να αναπτυχθούν και τα πουλιά, με τα πρώτα χελιδόνια, έρχονται να συντονίσουν με τις γλυκόλαλες φωνούλες τους το γενικό γιορτάσι της φύσης.⁴¹ (Κατηγορία: Διάφορα)

«ΟΔΟΣ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ»

Σε μια παράλληλη της Ελευθερίου Βενιζέλου και κάθετη της Μυκάλης συναντάμε την οδό Αντιόχειας. Αντιόχεια : όνομα που έφεραν πολλές πόλεις, που ιδρύθηκαν από τους Έλληνες βασιλιάδες της Συρίας. Η σπουδαιότερη είναι αυτή που ανήκει σήμερα στο Σαντζάκιο της Αλεξάνδρεια (Τουρκία). Το σημερινό της όνομα είναι Αντακίγια. Ο Απόστολος Παύλος δίδαξε στην Αντιόχεια και ίδρυσε εκεί μια από τις πρώτες χριστιανικές εκκλησίες. Με τη μεταφορά της πρωτεύουσας στη Κωνσταντινούπολη, το 328μ.Χ. η πολιτική σημασία της Αντιόχειας μειώθηκε έμεινε όμως μια από τις κυριότερες χριστιανικές πόλεις μαζί με τη Ρώμη, την Κωνσταντινούπολη και Αλεξάνδρεια. Το 538μ.Χ. την κυρίεψαν οι Πέρσες. Οι Βυζαντινοί της ξαναπήραν, αλλά σε λίγο την έχασαν τελειωτικά όταν οι Άραβες θέλησαν να επιβάλλουν τον Μωαμεθανισμό. Αργότερα την κατέλαβαν οι

⁴⁰ Χάρη Πάτση, τόμος 3, σελ. 160-163

⁴¹ Χάρη Πάτση, τόμος 3, σελ. 194

Σταυροφόροι και οι Τούρκοι, οι Άγγλοι και τελευταίοι οι Γάλλοι, όπου με την σειρά τους την παραχώρησαν στην Τουρκία το 1939. σήμερα με το όνομα Αντακίγια είναι μια μικρή πόλη με 27.000 κατοίκους.⁴² (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΑΡΚΑΔΙΟΥ»

Η ονομασία αυτής της οδού προέρχεται από την Αρκαδία, περιοχή της Πελοποννήσου που κατά την αρχαιότητα περιλάμβανε το μεγαλύτερο κεντρικό τμήμα της χερσονήσου, σήμερα δε τον νομό Αρκαδίας.

Στους τελευταίους Βυζαντινούς χρόνους, Τουρκικά στρατεύματα του Βαγιαζήτ, κυρίεψαν το Λεοντάρι και την Άκοβα. Η Αρκαδία παρουσίαζε την όψη έρημης χώρας, γιατί οι κάτοικοι της είχαν φύγει και οι δέσποτες του Μοριά αναγκάστηκαν να προσελκύσουν Αλβανούς αποίκους. Μα και αυτοί μετακινήθηκαν από τους Τούρκους και ο Μωάμεθ ο πορθητής κυρίεψε την πόλη οριστικά.

Κάτω από την Τουρκοκρατία η ζωή των Αρκάδων αλλάζει, δημιουργούνται και αναπτύσσονται καινούργιες πόλεις. Κέντρο της περιοχής γίνεται η Τρίπολη (Τριπολιτσά) και σε όλες τις εθνικές εξεγέρσεις οι Αρκάδες παίρνουν πρώτοι μέρος. Στην Επανάσταση του '21 η Αρκαδία γνώρισε πολλές πολεμικές συγκρούσεις και οι Έλληνες αγωνιστές με επί κεφαλής τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη νίκησαν τους Τούρκους στο Λεβίδι, στο Βαλτέτσι, στο Δολιανά και στα Βέρβена. Με την κατάληψη της Τρίπολης (20 Σεπτεμβρίου 1821) άρχισε και η απελευθέρωση της Αρκαδίας.⁴³ (Κατηγορία : Περιοχές εντός και εκτός Ελλάδος)

«ΟΔΟΣ ΑΡΜΕΝΙΑΣ»

Διασχίζοντας την οδό του Εύξεινου Πόντου σε μια κάθετη βρίσκουμε την οδό Αρμενίας. Η οδός Αρμενίας μας παραπέμπει στην Αρμενία, χώρα στη δυτική Ασία. Το ένα τμήμα ανήκει στη Ρωσία, με πρωτεύουσα το Εριβάν (670.000 κατοίκους) και αποτελεί ξεχωριστή Δημοκρατία, το άλλο στην Τουρκία με πρωτεύουσα το Ερζερούμ και ένα άλλο αποτελεί την επαρχία Αζερμπαϊτζάν της Περσίας.

Στην Ελλάδα είχαν εγκατασταθεί από τις σφαγές του 1896 σημαντικός αριθμός Αρμενίων και ιδιαίτερα στις Νέες Χώρες και μάλιστα στη Θράκη. Μετά την Μικρασιατική καταστροφή, ο αριθμός αυτός αυξήθηκε σημαντικά κα έφτασε στις

⁴² Χάρη Πάτση, τόμος 3, σελ. 213

⁴³ Χάρη Πάτση, τόμος 4, σελ. 18-21

74.000. Τώρα όμως ύστερα από επανειλημμένες παλιννοστήσεις στην πατρίδα τους και μεταναστεύσεις στην Αυστραλία και Βραζιλία, ο αριθμός αυτός μειώθηκε αρκετά.⁴⁴ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΑΡΤΑΚΗΣ»

Η οδός Κασάμπα στο τέρμα της συναντά την «οδό Αρτάκης». Το όνομα και αυτού του δρόμου μας προκαλεί, για το γνωστό μας πια ανασκάλεμα παλιάς και νέας ιστορίας.

Πόλη της Τουρκίας, στην Προποντίδα, 15 χιλιόμετρα μακριά απ' την Πάνορμο. Είναι χτισμένη πάνω σε μια μικρή τριγωνική χερσόνησο στη μέση εύφορης πεδιάδας. Η Αρτάκη είναι αρχαιότατη πόλη, αναφέρεται από τον Ηρόδοτο. Κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης οι Αρτακηνοί πολέμησαν στο πλευρό των Ελλήνων σαν εθελοντές. Το 1917 κάηκε από πυρκαγιά το μεγαλύτερο μέρος της πόλης καθώς και ο περίφημος μητροπολιτικός ναός. Πριν από τη Μικρασιατική Καταστροφή στην Αρτάκη κατοικούσαν 6.500 Έλληνες. Δίνοντας το όνομα Αρτάκη σε έναν από τους δρόμους της Νέας Σμύρνης, τιμούμε τους 6.500 ξεριζωμένους Έλληνες αλλά και τους Αρτακηνούς που στάθηκαν στο πλευρό των Ελλήνων.⁴⁵ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΑΤΤΑΛΕΙΑΣ»

Προχωρώντας στην Ελευθερίου Βενιζέλου πέφτει το μάτι μας σε μια κάθετη πάνω σ' αυτή (απ' την πλευρά της Αγίας Φωτεινής) και η ταμπέλα γράφει «οδός Αττάλειας». Δεν είναι δύσκολο να βρούμε ότι η Αττάλεια είναι μια πόλη της Μικράς Ασίας.

Ιδρύθηκε το 158π.Χ. από το βασιλεία της Περγάμου Άτταλο Β'. Το 133π.Χ. την κυρίεψαν οι Ρωμαίοι. Τη μεγαλύτερη ακμή της γνώρισε στα Βυζαντινά χρόνια. Το 1373 την κατάχτησαν οι Τούρκοι. Πριν τη Μικρασιατική Καταστροφή η Αττάλεια είχε 13.000 Έλληνες. Σήμερα η πόλη παρουσιάζει αξιόλογη εμπορική κίνηση σαν εξαγωγικό λιμάνι της Τουρκίας και έχει 60.000 κατοίκους, τους περισσότερους πρόσφυγες από την Κρήτη και τη Μακεδονία.⁴⁶ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

⁴⁴ Χάρη Πάτση, τόμος 4, σελ. 33

⁴⁵ Χάρη Πάτση, τόμος 4, σελ. 48

⁴⁶ Χάρη Πάτση, τόμος 4, σελ. 149



Τη δεκαετία του 1930, το ζαχαροπλαστείο «Ζαπώνη» βρισκόταν στη συμβολή των οδών Ελ. Βενιζέλου και Ατταλείας.



«ΟΔΟΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ»

Ένας διαγώνιος δρόμος που “ενώνει” την Αιγαίου με την Αγίου Πολυκάρπου φέρει την ονομασία οδός ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ! Η Αφροδίτη (σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία) είναι η θεά της ομορφιάς και του έρωτα. Είναι μια απ’ τις ωραιότερες μορφές της ελληνικής μυθολογίας, που εικονίστηκε και τραγουδήθηκε όσο κανένας άλλος θεός.⁴⁷ Πολλές είναι οι γνώμες για την καταγωγή της Αφροδίτης. Η σωστότερη είναι ότι η θεά της ομορφιάς ήρθε στην Ελλάδα από την Ανατολή.

(Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ»

Η ονομασία αυτής της οδού προέρχεται από τον Αποστολάκη Γιάννη (1886-1947) καθηγητής της Νεωτέρας Ελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου

⁴⁷ Χάρη Πάτση, τόμος 4, σελ. 198

Θεσσαλονίκης. Γεννήθηκε στην Καλαμάτα και σπούδασε φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Ο Αποστολάκης υπήρξε ένα οξυδερκέστατο πνεύμα και οι μελέτες του μέχρι σήμερα έχουν τη θέση τους στη βιβλιογραφία της νεοελληνικής φιλολογίας. Ιδιαίτερα πρέπει να αναφερθεί η συμβολή του στη μελέτη του δημοτικού τραγουδιού. Υπήρξε ένας από τους πιο συστηματικούς και αξιόλογους μελετητές του.⁴⁸

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΑΓΙΑΣ ΛΑΥΡΑΣ»

Διασχίζοντας την Ευξείνου Πόντου πέφτει το μάτι μας σε μια κάθετη πάνω σ' αυτή «οδός Αγίας Λαύρας». Η Αγία Λαύρα είναι ένα ιστορικό μοναστήρι χτισμένο πάνω σε μια απόκρημνη βουνοπλαγιά κοντά στα Καλάβρυτα (Πελοπόννησος), που έπαιξε μεγάλο ρόλο στους αγώνες του ελληνικού έθνους, για την απελευθέρωση του από τον ξενικό ζυγό.

(Κατηγορία : Θρησκευτικός-Χριστιανικός χαρακτήρας)

«ΟΔΟΣ ΑΓΑΠΗΣ»

Σε έναν πολύ μικρό δρόμο, κάθετο στην οδό Αγίας Σοφίας, βρίσκεται η οδός ΑΓΑΠΗΣ! Όχι σ' αυτήν την περίπτωση δεν ψάχνουμε να βρούμε μέρος που λεγόταν Αγάπη στην Τουρκία. Δεν υπάρχει πουθενά μέρος με αυτό το όνομα, αντιθέτως όμως ο καθένας το 'χει μέσα του και το αντιλαμβάνεται διαφορετικά. Κατά γενική ομολογία θεωρείται ότι είναι το ευγενέστερο συναίσθημα του ανθρώπου και η αιτία, που τον εμπνέει να εκτελεί μεγάλες και ευγενείς πράξεις, φτάνοντας ακόμα και στην αυτοθυσία.⁴⁹

Υπάρχει όμως η εκδοχή να δόθηκε για να τιμηθεί η ομώνυμη Αγία, μητέρα της Αγίας Δόμνας που μαρτύρησε στην φωτιά μαζί με άλλους 20.000 χριστιανούς, επί Μαξιμιλιανού, στην Νικομήδεια. Η μνήμη της γιορτάζεται από την Εκκλησία στις 28 Οκτωβρίου.⁵⁰ (Κατηγορία : Διάφορα)

⁴⁸ Χάρη Πάτση, τόμος 3, σελ. 266

⁴⁹ Γκίκα Σωκράτης, σελ. 20

⁵⁰ «Το περιοδικό της Σμύρνης», περιοδική έκδοση του δήμου Νέας Σμύρνης.

Τεύχος 1. Νεομ. - Δεκ. 1985

«ΟΔΟΣ ΑΓΙΟΥ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ»

Δεν είναι δυνατό να έλειπε το όνομα του από το Μικρασιατικό πάνθεον. Στον τόπο που μνημονεύονται οι αγίες πατρίδες μας, ανάμεσα σ' αυτές ήταν η θέση του, «οδός Αγίου Πολυκάρπου». Το πότε γεννήθηκε ο Άγιος Πολύκαρπος δεν είναι απόλυτα εξακριβωμένο, υποθέτουν όμως ότι γεννήθηκε πριν τον Απόστολο Παύλο. Διδάχτηκε από τους Αποστόλους και από αυτούς έγινε επίσκοπος Σμύρνης. Ο θάνατος του ήταν μαρτυρικός, του ζήτησαν να πέσει στη φωτιά και εκείνος μετά από μια προσευχή προς τον Κύριο έπεσε. Εκεί έγινε ένα θαύμα, οι φλόγες έκαναν ένα είδος καμάρας και δεν άγγιζαν το σεπτό σώμα του γέροντα. Οι άνομοι διώχτες του όταν είδαν ότι δεν καιγόταν ο μάρτυρας, διέταξαν τον δήμιο να τρυπήσει το σώμα του. Απ' την πληγή που άνοιξε, έτρεξε τόσο αίμα που έσβησε τη φωτιά. Έτσι τέλειωσε ο αποστολικός εκείνος μάρτυρας την 21 Φεβρουαρίου του 167 και που η Εκκλησία μας τιμά την μνήμη του.⁵¹

(Κατηγορία : Θρησκευτικός-Χριστιανικός χαρακτήρας)

«ΟΔΟΣ ΑΘΗΝΟΓΕΝΗ»

Περπατάμε στην οδό Αιγαίου και με νοσταλγική διάθεση διαβάζουμε τις όμορφες ταμπέλες που έβαλε ο Δήμος μας σε όλους τους δρόμους της Νέας Σμύρνης. Μπροστά όμως, σε μια απ' αυτές σταματάμε με ιδιαίτερη συγκίνηση διαβάζοντας : «οδός ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΘΗΝΟΓΕΝΟΥΣ»

Ο Αθηνογένης Αντώνιος του Ιωάννου, γεννήθηκε στη Σμύρνη. Φοίτησε στην Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης και αποφοίτησε απ' αυτή με άριστα. Συνέχισε τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, στη Νομική και αποφοίτησε απ' αυτό με τις καλύτερες επιδόσεις. Υπήρξε εθελοντής στον πόλεμο του 1897, αργότερα έγινε δικηγόρος στη Σμύρνη. Πήρε μέρος στους Βαλκανικούς πολέμους στην απελευθέρωση της Μικρασίας. Μετά την Καταστροφή διετέλεσε Βουλευτής, Αντιπρόεδρος της Βουλής και Υπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας. Ο μεγάλος Έλληνας Σμυρνιός πέθανε τον Ιούλιο του 1963 τιμημένος από όλους.⁵²

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

⁵¹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ.114

⁵² Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ.19

«ΟΔΟΣ ΑΙΓΑΙΟΥ»

Ο επισκέπτης που κατηφορίζει τη Λεωφόρο Συγγρού, για να πάει στη Νέα Σμύρνη, στο πρώτο κάθετο δρόμο που θα συναντήσει, θα διαβάσει στην πινακίδα του δρόμου «οδός Αιγαίου».

Η θάλασσα που αγκαλιάζει τόσα Ελληνομικρασιατικά παράλια πως ήταν δυνατόν να μην υπάρχει στη «λίστα» των δρόμων της Νέας Σμύρνης. Περιβρέχει προς Ανατολή την Μικρασία, προς Βορρά τη Μακεδονία και τη Θράκη, προς Δύση την κυρίως Ελλάδα και προς Νότο την Κρήτη. Εκτός από την εμπορική δραστηριότητα σ' αυτό, έγιναν και πολλές στρατιωτικές επιχειρήσεις και εκστρατείες μέσω αυτού.⁵³ (Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

«ΟΔΟΣ ΑΙΜΟΥ»

Η οδός Αίμου, μπορεί να είναι μια πάροδος της Λεωφόρο Βενιζέλου στη Νέα Σμύρνη, μα το όνομα της έχει η σπουδαιότερη οροσειρά της Ανατολικότερης στη Μεσόγειο χερσονήσου της Ευρώπης. Οι Τούρκοι την ονομάζουν ΒΑΛΚΑΝ και από αυτό πήρε το όνομα η Βαλκανική Χερσόνησος. Η οροσειρά Αίμου, αποτελεί τμήμα του ορεινού τμήματος που αρχίζει από τα ΒΑ των Άλπεων και καταλήγει στις Τρανσυλβανικές Άλπεις, διαγράφοντας, στην αρχή ευρεία καμπύλη, που ακολουθεί περίπου, τα Βουλγαροανατολικά σύνορα.

Όπως έχει υπολογισθεί, το μήκος είναι 600 περίπου χιλιόμετρα και το μεγαλύτερο ύψος 2.374 μέτρα, στη κορυφή Γιουρκταλ ή Φενδικάνθου.⁵⁴

(Κατηγορία : Οροσειρές, βουνά.)

«ΟΔΟΣ ΑΜΙΣΟΥ»

Βαδίζοντας στην οδό Αγκύρας και διαβάζοντας τις πινακίδες των δρόμων, κάνουμε κάθε τόσο μια στάση για να φέρουμε στη μνήμη μας την ιστορία της κάθε τόσο ονομασίας. Όπως τώρα που βρεθήκαμε σ' αυτή που γράφει «οδός Αμισού». Γνωστό το όνομα αλλά όχι για Τούρκους, γιατί αυτοί την έλεγαν «Σαμψών». Ας την γνωρίσουμε λοιπόν καλύτερα από τη δική μας την πλευρά : Η Αμισός υπήρξε η ωραιότερη πόλη της παραλίας του Ευξείνου Πόντου. Το λιμάνι της λέγεται ότι ήταν το σπουδαιότερο, μετά της Τραπεζούντας. Βρίσκεται ανάμεσα στα δύο μεγάλα

⁵³ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ.21

⁵⁴ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ.23

ποτάμια της Μικρασίας, ΑΛΥΟΣ και ΙΡΙΟΣ. Οι ιστορικοί μας λένε ότι, μετά τη Σμύρνη, η Αμισός είναι η πιο πολυπαθής πόλη της Μικρασίας.⁵⁵

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ»

Και για την Αγχιάλο, που το όνομα της βρήκαμε στην πινακίδα του δρόμου, που αρχίζει από την Αρτάκη και είναι παράλληλος της Ανδριανουπόλεως, θα ψάξουμε στις σελίδες ιστορίας της Θράκης. Τη βρήκαμε σαν αρχαία ελληνική αποικία, αν και για τις λεπτομέρειες της ιστορίας της Αγχιάλου οι γνώμες των ιστορικών είναι πολλές, συμφωνούν όμως στα κύρια σημεία. Δηλαδή ότι στην αποικία της Απολλωνίας, λίγο αργότερα Σωζουπόλεως, που ήταν κι αυτή της Μιλήτου, χτίστηκε, κατά πάσα πιθανότητα, περί το 500π.Χ., η Αγχιάλος στη θέση της πιο αρχαίας πόλης Μέσσα και τέλος, ότι κατά καιρούς πήρε τα ονόματα Απολλωνία, Αγχιάλη, Αγχιάλος και Ουλπία ή Ουλπιάνα και που στο τέλος επικράτησε το Αγχιάλος. Ήταν χτισμένη στην άκρη μιας μικρής χερσονήσου που σχημάτιζαν ο κόλπος Πύργου και ένας μικρός κολπίσκος ανώνυμος, μεταξύ Αγχιάλου και Μεσημβρίας στη Θράκη του Εύξεινου Πόντου, ανάμεσα Μεσημβρίας και Σωζουπόλεως.⁵⁶ (Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΑΔΑΜ»

Η «Οδός Αδάμ» είναι ένας μικρός δρόμος, παράλληλος της Αιγαίου, κοντά στην Δαρδανελίων, που δεν ξέρουμε αν η ονομασία αυτή δόθηκε για να τιμηθεί ο πρώτος πρόγονος ή ο καθηγητής της οδοντιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Κωνσταντίνος Αδάμ, που γεννήθηκε στην Σμύρνη το 1895 και υπήρξε καθηγητής με σημαντική επιστημονική παρουσία από το 1963. Στο μικρό αυτό δρόμο, κοντά στη συμβολή του με την οδό Κιουπετσόγλου, διατηρείται ακόμα ένα παλιό ισόγειο σπίτι με καθαρά νησιώτικα αρχιτεκτονικά στοιχεία.⁵⁷

(Κατηγορία: Διάφορα)

⁵⁵ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ.25

⁵⁶ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ.126-128

⁵⁷ «Το περιοδικό της Σμύρνης», περιοδική έκδοση του δήμου Νέας Σμύρνης.

Τεύχος 1. Νεομ. - Δεκ. 1985

«ΟΔΟΣ ΑΛΥΟΣ»

Το όνομα του δρόμου που αρχίζει από την οδό Μυκάλης και τελειώνει στην όμορφη Πλατεία Ηρώων Κύπρου στην Άνω Νέα Σμύρνη, έχει το όνομα του μεγαλύτερου ποταμού της Μικράς Ασίας, τον ποταμό ΑΛΥΣ. Ο ποταμός ΑΛΥΣ, που έχει μήκος, περίπου 1000 χιλιόμετρα, πηγάζει από τον Αντίταυρο, της μεγάλης οροσειράς του Ταύρου της Μικράς Ασίας (τουρκικά Αραζ-τουρ), περνά από την Καππαδοκία – Γαλάτεια και Παφλαγονία, δηλαδή πιάνει την κεντρική Μικρά Ασία και χύνεται στον Εύξεινο Πόντο, κοντά στην Πάφρα.⁵⁸ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ»

Διασχίζοντας την Κράτητος πέφτει το μάτι μας σε μια ταμπέλα που γράφει «οδός Αντωνιάδου». Βρίσκοντας το βιογραφικό του συγκεκριμένου ατόμου, μαθαίνουμε ότι πρόκειται για την Αντωνιάδου Αγαθονίκη. Γεννήθηκε το 1854 στη Σκύρο, σπούδασε στο Αρσάκειο της Αθήνας και αργότερα διηύθυνε τα Παρθεναγωγεία Σερρών και το Ιωακειμίδιο στην Κωνσταντινούπολη.

Η Αγαθονίκη Αντωνιάδου, με πλούσια εθνική και παιδαγωγική δράση στην Κωνσταντινούπολη και στις Σέρρες, ανήκε στους πρωτοπόρους φεμινιστικούς κύκλους της εποχής της κι έχαιρε μεγάλης εκτίμησης για την ευρύτητα της πνευματικής της κατάρτισης. Πέθανε, εκεί όπου γεννήθηκε, το 1928.⁵⁹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΑΪΔΙΝΙΟΥ»

Οδός Αϊδινίου γράφει η πινακίδα του δρόμου που αρχίζει από την λεωφόρο Βενιζέλου και τελειώνει στην οδό Μ.Αλεξάνδρου. Πολλά μάτια δακρύζουν σαν την διαβάζουν φέροντας στο νου τους το πανέμορφο Αϊδίνι, την πατρίδα που γεννήθηκαν και έζησαν και τώρα θεωρείται ότι είναι μια χαμένη πατρίδα.

Το Αϊδίνι βρίσκεται 13^ο χιλ. εσωτερικά της Σμύρνης. Η ονομασία του παραμένει από την Τουρκική, είναι από την εποχή που ο ξακουστός εμίρης Αντίν, περί τα τέλη του ΙΓ΄ αιώνα είχε φέουδο την περιοχή της Αρχαίας Λυδίας. Το Αϊδίνι ήταν πόλη εύφορη με μεγάλη βλάστηση, από τις ομορφότερες της Ανατολής. Το

⁵⁸ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ.98-99

⁵⁹ Χάρη Πάτση, Βιογραφίες Α΄, τόμος 17, σελ. 76

1919 να γίνει ελληνική. Όταν ο ελληνικός στρατός το μοιραίο εκείνον Μάη μπήκε στο Αϊδίνι, είχε 40.000 κάτοικους από τους οποίους οι 8.000 ήταν έλληνες. Οι τούρκοι δεν έφεραν καμία αντίσταση και η πόλη καταλήφθηκε δίχως μάχη. Οι έλληνες δέχονταν μ' ενθουσιασμό τον ελευθερωτή στρατό και το Αϊδίνι πανηγύριζε τον ερχομό του. Σε λίγες μέρες οι Τσέτες σε συνεργασία με τους Τούρκους χτύπησαν ένα ελληνικό απόσπασμα και κύκλωσαν το Αϊδίνι. Ο ελληνικός στρατός πολέμησε ηρωικά, αλλά δυστυχώς δίχως αποτέλεσμα. Όσοι δεν σκοτώθηκαν την τρομερή εκείνη μέρα της 17^{ης} Ιουνίου του 1919 τους πήραν αιχμαλώτους στο εσωτερικό της Ανατολής και δεν γύρισε ποτέ κανείς.

Εξίμισυ χιλιάδες Έλληνες σφάχτηκαν με τον αγριότερο τρόπο! Περιουσίες χάθηκαν, γυναίκες ατιμάστηκαν! Καταστροφή πέρα για πέρα. Η υποχώρηση των Ελλήνων άρχισε και το Αϊδίνι έγινε πάλι Αϊντίν και ήρθε στα χέρια τους πάλι δίχως καμία θυσία. Όσο για τους Έλληνες κατοίκους, τι έγιναν εκείνοι οι βασανισμένοι Αϊδινιώτες; Άφησαν τον τόπο που γεννήθηκαν και πέθαναν οι γονείς τους και πήραν το θλιβερό δρόμο της προσφυγιάς μαζί με όλες τις αναμνήσεις που ευχόμαστε να σπειλώνουν τις μνήμες και να μεταλαμπαδεύουν τη φλόγα του νόστου στους νέους μας έτσι ώστε κάποια μέρα να αξιωθούν να πατήσουν τα άγια εκείνα χώματα για να προσκυνήσουν τους άταφους ήρωες νεκρούς μας που έμειναν για πάντα εκεί.⁶⁰

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΕΩΣ»

Στην δεξιά πλευρά της λεωφόρου Βενιζέλου και ακριβώς στην διασταύρωση της οδού Αγνώστων Μαρτύρων, αρχίζει η οδός Αρκαδιουπόλεως. Ασφαλώς πολλές φορές θα σκεπτόμαστε, πως αυτή η πόλη που έδωσε το όνομα της στον δρόμο αυτόν, θα είναι μια από τις πατρίδες που χάσαμε αλλά που ποτέ δεν θα πρέπει να σβηστεί από την μνήμη μας.

Παλαιότερα η πόλη Αρκαδιούπολη ονομαζόταν Βεργούλη. Το όνομα της πόλης είναι καθαρά θρακικό και διπλασιάστηκε από την επίδραση του θρακικού πολιτισμού που προ υπήρχε από την Θράκη.

Η πόλη αυτή μετονομάστηκε πολλές φορές έως το 1923 όπου πήρε την οριστική πλέον ονομασία Λουλέ-Μοργάζ. Η πόλη είναι χτισμένη στην πλευρά της ανατολικής Θράκης και απέχει 54 χιλιόμετρα από την Αρκαδιούπολη. Κατά τις

⁶⁰ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ.35-37

επιδρομές των Γότθων υπέστη πολλές καταστροφές όπως και πολλές άλλες πόλεις της Θράκης.

Κατά την περίοδο του 1204 μ.Χ. οι Φράγκοι κατέλαβαν το Βυζάντιο, πήραν πολλές πόλεις της Θράκης ανάμεσα στις οποίες ανήκε και η Αρκαδιούπολη οι Φράγκοι ήταν οι χειρότεροι ίσως επιδρομείς καθώς κακομεταχειρίστηκαν τους κατοίκους, ενώ οι περισσότεροι κατεσφάγησαν ενώ η πόλη καταστράφηκε αυτή την φορά ολοσχερώς με αποτέλεσμα όταν την κατέλαβαν το 1361 ήταν σχεδόν ακατοίκητοι.

Τα τελευταία χρόνια η Αρκαδιούπολη έχει εξελιχθεί σε μια από τις ευπορότερες πόλεις της Θράκης. Αλλά δυστυχώς το 1920 ελευθερώθηκε από τον ελληνικό στρατό για να παραδοθεί πάλι στους κατακτητές της μετά την συμφωνία της καταστροφής του 1922.

Σήμερα το όνομα της πόλης δεν είναι πια Αρκαδιούπολη αλλά Λουλέ-Μπουργάζ. Εμείς με την σειρά μας ποτέ δεν θα πρέπει να ξεχάσουμε το όνομα που υπήρχε στο δρόμο της νέας μας πατρίδας, ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΗ.⁶¹
(Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΑΓΙΑΣ ΦΩΤΕΙΝΗΣ»

Αγίας Φωτεινής ονομάζεται ο μεγάλος δρόμος της Ν. Σμύρνης ο οποίος τερματίζει στην οδό Θράκης. Χαρακτηριστικό του δρόμου αυτού είναι η μεγάλη εκκλησία που βρίσκεται εκεί και από την οποία έχει παρθεί το όνομα της οδού αυτής “ΟΔΟΣ ΑΓΙΑΣ ΦΩΤΕΙΝΗΣ”.

Η πανέμορφη εκκλησία που βρίσκεται στο τέλος του δρόμου και που όλοι θαυμάζουν καθώς περνάνε από την οδό Αγίας Φωτεινής είναι η συνέχεια μιας άλλης που καταστράφηκε κατά την τουρκοκρατία όπως και όλη η Σμύρνη την εποχή εκείνη. Ο Ναός της Αγίας Φωτεινής ήταν Μητροπολιτικός. Σ’ αυτόν γινόταν καθημερινά λειτουργίες καθώς και οι μεγάλες γιορτές της χριστιανοσύνης. Η Αγία Φωτεινή ήταν από τις παλαιότερες εκκλησίες που θεμελιώθηκαν στην Σμύρνη. Είναι γνωστό ότι το 1688 κατέρρευσε από τον τρομερό σεισμό και αργότερα καταστράφηκε από πυρκαγιά ενώ ανοικοδομήθηκε το 1960 από τον Μητροπολίτη Σεραφείμ Γρηγόριο Κοντάρη. Δυστυχώς όμως ο Ναός της Αγίας Φωτεινής ξανακάηκε το 1778 και αναστηλώθηκε

⁶¹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ.63-65

για δεύτερη φορά το 1792 από τον οικουμενικό πατριάρχη, εθνομάρτυρα, Γρηγόριο Ε΄.

Το εσωτερικό του Ναού της Αγίας Φωτεινής ήταν διακοσμημένο με ιδιαίτερη τέχνη. Παντού υπάρχουν τοιχογραφίες με παραστάσεις αγίων μεγάλης καλλιτεχνικής αξίας. Ιδιαίτερα εντυπωσιακό και αξιόλογο ήταν το τέμπλο που υπήρχε στο ναό και το οποίο έγινε επί Γρηγορίου στα 1792. Το κάτω μέρος ήταν κατασκευασμένο από ερυθρό μάρμαρο, το Δε επάνω από γλυπτό ξύλο καρυδιάς. Αξιόλογο ήταν και το καμπαναριό του Ναού της Αγίας Φωτεινής το οποίο ήταν έργο του Αρχιτέκτονα ΛΑΤΡΗ, ενώ οι μεγάλες καμπάνες είχαν δωριθεί από Ρώσους μεγάλους Δούκες. Το 1892 τοποθετήθηκε και ένα ρολόι στο καμπαναριό το οποίο ήταν δωρεά του Σμυρναίου ΑΤΖΙΤΗΡΗ.

Δυστυχώς όμως όλη αυτή η ομορφιά που παρείχε στους χριστιανούς Έλληνες ο ιερός ναός της Αγίας Φωτεινής, δεν διατηρήθηκε για πολύ και αυτό γιατί το Σεπτέμβριο του 1922 ο ιερός ναός, έγινε στάχτη. Την συνέχεια του Ναού της Σμύρνης οι Έλληνες μετέφεραν στην Ελλάδα δημιουργώντας εκκλησία της Αγίας Φωτεινής στην Νέα Σμύρνη, την ονομασία της οποίας έδωσαν και στο δρόμο “ΟΔΟΣ ΑΓΙΑΣ ΦΩΤΕΙΝΗΣ”.⁶²

(Κατηγορία : Θρησκευτικός–Χριστιανικός χαρακτήρας)



Η Αγία Φωτεινή κατά την οικοδόμηση της τη δεκαετία του 1930...

⁶² Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ.13-14

. . . καθώς και η σημερινή άποψη από το ίδιο σημείο.



«ΟΔΟΣ ΑΔΡΑΜΥΤΤΙΟΥ»

Η οδός Αδραμυττίου είναι κάθετη της Κ. Παλαιολόγου και της Βυζαντίου. Διαβαίνοντας την οδό Αδραμυττίου πολλοί θα αναπολούν στην μνήμη τους το πανέμορφο Αδραμύττι της Σμύρνης με την πανέμορφη και γόνιμη πεδιάδα, τους ελαιώνες και τους αμπελώνες.

Κατά την αρχαιότητα η περιοχή Αδραμυττίου ονομάζονταν “Θήβης Πεδίον” και περιλάμβανε τις πόλεις, Θήβη, Πήθασο, την Χρύσα, τα Κίλλα και τη Λυρνησό. Λέγεται ότι στις πόλεις αυτές γεννήθηκαν γυναίκες ξακουστές για την ομορφιά τους τα ονόματα των οποίων έχουν γραφτεί στην ιστορία.

Την εποχή της ακμής του το Αδραμύττι είχαν δημιουργηθεί αξιόλογα έργα τέχνης όπως το υδραγωγείο το οποίο διοχέτευε τα νερά του ποταμού Ευήνου, Ναύσταθμον, Λιμάνι, Θέατρο, Βουλή καθώς και άλλα αξιοθαύμαστα κτίρια από τα οποία δεν διασώθηκε κανένα. Επίσης στο Αδραμύττι δημιουργήθηκε, με την βοήθεια των Ρωμίων παρθεναγωγείο στο οποίο τα κορίτσια εκτός από σχολικά μαθήματα μάθαιναν οικοκυρική κέντημα κ.α. Το επτατάξιο Αρρεναγωγείο με αρτιότατη βιβλιοθήκη και σύγχρονα όργανα γεωμετρικά, χημείας, φυσικής συμπλήρωνε το καθ’ όλα πολιτισμένο Γυμναστήριο. Επίσης με την συνδρομή των πατριωτών καθώς και με διάφορες δωρεές ιδρύθηκε Νοσοκομείο. Οι Αδραμυττιανοί ασχολούνταν με την

γεωργία, την κτηνοτροφία, την αλιεία, την υφαντουργία καθώς και με τα μεταλλεία που υπήρχαν στην περιοχή.

Κατά το 1914, αρχίζει ο πρώτος βαλκανικός πόλεμος στον οποίο εμπλέκονται και οι Έλληνες και αρχίζουν οι πρώτοι διωγμοί. Οι Αδραμυττιανοί καταφεύγουν στην Μυτιλήνη προκειμένου να σωθούν και αφήνουν την πόλη τους στα χέρια των Τούρκων. Το 1918 υπογράφηκε στο Παρίσι ανακωχή όπου επέτρεπε σε όλους τους διωγμένους να επιστρέψουν στον τόπο τους. Οι Αδραμυττιανοί δουλεύουν σκληρά προκειμένου να επανορθώσουν τις καταστροφές. Μετά από λίγο καιρό τα ελληνικά στρατεύματα φέρνουν την λευτεριά σε πόλεις και χωριά. Οι Αδραμυττιανοί γιορτάζουν με χαρά τον ερχομό του στρατού στο Αδραμύτι.

Δυστυχώς όμως ο πανηγυρισμός και η χαρά δεν κράτησε για πολύ οι Τούρκοι μπήκαν στο Αδραμύτι έσφαξαν σαράντα χιλιάδες Αδραμυττιανούς και λεηλάτησαν την πόλη. Τα Αδραμύτι τούρκεψε καθώς προήλθε στα χέρια των μανιασμένων Τούρκων.⁶³ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)



Οδός Αδραμυττίου 40.

⁶³ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ.130-133



Οδός Αδραμυττίου 40, σήμερα.

«ΟΔΟΣ ΑΛΕΒΙΖΟΥ»

Οδός Αλεβίζου έχει ονομαστεί η οδός η οποία είναι παράλληλη της οδού Παλαιών Πατρών Γερμανού και κάθετη της οδού Αρτάκης.

Ανατρέχοντας στην βιβλιογραφία μας συναντάμε πολλά άτομα με το επώνυμο Αλεβίζος. Έτσι λέγεται το επώνυμο πολλών αγωνιστών της ελληνικής επανάστασης. Επομένως γνωστοί με αυτό το επώνυμο είναι οι εξής: 1) Αλεβίζος, γνωστός με το όνομα καλόγερος ο οποίος αγωνίστηκε στο πλευρό του Κολοκοτρώνη. 2) Ευστάθιος κατάγονταν από το Πυργάκι της Γορτυνίας. 3) Θεόδωρος από το Μελιγαλά. Πολέμησε υπό τον Παπαζώνη και τον Π. Κεφάλα στις μάχες της Τρίπολης. 4) Ιωάννης από τα Καλάβρυτα. Σκοτώθηκε το 1825 σε συμπλοκή με τα αιγυπτιακά στρατεύματα του Ιμπραήμ. 5) Ιωάννης από την Καλαμάτα. Διακρίθηκε στα Δερβενάκια και στο Μεσολόγγι όπου πολέμησε επικεφαλής αρχικά 30 ανδρών και αργότερα 100. 6) Μάρκος από την Ανδρούσα. Διακρίθηκε και στην διάρκεια του Αγώνα και στην αποκατάσταση της τάξης στην Πελοπόννησο, μετά τα γεγονότα του 1832. 7) Νικόλαος κατάγονταν από τους Κωσταντίνους της Μεσσηνίας. 8) Πανταζής από την Ανδρίτσαινα. Πήρε μέρος στις περισσότερες μάχες της Πελοποννήσου. 9) Φώτιος κατάγονταν από το Στρέφι Ηλείας και πολέμησε στην πολιορκία του

Μεσολογγίου. 10) Χρυσανθάκης. Γεννήθηκε στα Καλάβρυτα. Πολέμησε και διέθεσε την περιουσία του στον Αγώνα.⁶⁴ (Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΓΡΕΒΕΝΩΝ»

Διασχίζοντας τα δρομάκια της Νέας Σμύρνης συναντούμε την «οδό Αιμιλιανού Γρεβενών», που ξεκινά από την οδό Λυσίου και καταλήγει στην οδό Ζωοδόχου Πηγής.

Είναι παράλληλη της οδό Αλεβίζου από την αριστερή πλευρά και της οδού Μιαούλη, από τη δεξιά. Αιμιλιανός είναι το όνομα που φέρουν οι Ιεράρχες της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Αιμιλιανός Λαζαρίδης ήταν Μητροπολίτης Γρεβενών (1908-1911) γεννήθηκε το 1871 στα Πέρματα Ικονίου της Μικράς Ασίας. Σπούδασε στη θεολογική Σχολή της Χάλκης. Ο Αιμιλιανός έγινε στυλοβάτης του Μακεδονικού Ελληνισμού. Για την εθνική του δράση έγινε στόχος των Νεότουρκων, τον κατηγορήσαν ότι υποδαύλιζε επανάσταση εναντίον του οθωμανικού κράτους, έπεσε θύμα δολοφονικής ενέδρας των κομιτατζήδων κοντά στο χωριό Γκρινταδές (σημερινό Αιμιλιανός). Οι κάτοικοι της περιοχής των Γρεβενών τον τιμούν ως εθνομάρτυρα.⁶⁵
(Κατηγορία : Θρησκευτικός–Χριστιανικός χαρακτήρας)

«ΟΔΟΣ ΑΜΑΣΕΙΑΣ»

Διασχίζοντας την οδό Πανόρμου το μάτι μας πέφτει σε μία ταμπέλα ενός μικρού δρόμου, το όνομα αυτού «οδός Αμασείας».

Αμασειά είναι πόλη της Βόρειας Τουρκίας, πρωτεύουσα της ομώνυμης επαρχίας στην περιοχή του Πόντου, σε απόσταση 70 χιλιόμετρα νότια της Αμισού και 345 χιλιομέτρων από την Άγκυρα. Θεωρείται ως μια από τις καλύτερες πόλεις της Τουρκίας και φημίζεται για το υγιεινό κλίμα της.⁶⁶ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΑΜΦΙΘΕΑΣ»

Με την Λεωφόρο Συγγρού Α. συνδέεται μια ακόμα μεγάλη λεωφόρος της Νέας Σμύρνης, Αμφιθέας. Η οποία οδηγεί από την συνοικία της Νέας Σμύρνης στη

⁶⁴ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 6, σελ. 261

⁶⁵ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 5, σελ. 8

⁶⁶ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 7, σελ. 274

συννοικία του Παλαιού Φαλήρου. Είναι δύσκολο να προσεγγίσουμε από που προέρχεται το όνομα της λεωφόρου. Μια και ψάχνοντας για την προέλευση του βρίσκουμε ότι ανήκει πρώτον σε πρόσωπα της Μυθολογίας, δεύτερον είναι η ονομασία διαφόρων χωριών, όπως της κοινότητας Πέτα, στην επαρχία Άρτας, είναι χωριό του δήμου Λάρισας, της επαρχίας Μεσσηνίας, του νομού Μεσσηνίας, όπως επίσης φέρει το όνομα, της επαρχίας Χαλκίδας, του νομού Ευβοίας. Τέλος την ονομασία Αμφιθέα φέρουν και κάποιοι οικισμοί, όπως της κοινότητας Λαγκαδαΐκων του νομού Κορινθίας και της κοινότητας Δωρίου, του νομού Μεσσηνίας. Άρα από τα παραπάνω προκύπτει ότι δεν μπορούμε να βγάλουμε ακριβή συμπεράσματα για την προέλευση της «οδού Αμφιθέας». (Κατηγορία : Διάφορα)

«ΟΔΟΣ ΑΡΓΑΙΟΥ»

Η «οδός Αργαίου» σχηματίζει ένα 'Γ', είναι κάθετη στην Ελευθερίου Βενιζέλου και παράλληλη αυτής, τελειώνει στην οδό Μυκάλης. Το όνομα της οδού προκύπτει είτε από τον Αργαίο βασιλιά της Μακεδονίας, από το γένος των Τημενιδών, γιος του Περδίκκα Α', αρχηγέτη της Μακεδονικής Δυναστείας. Είτε από τον Αργαίο Μακεδόνα ευγενή, εγγονό του Αρχελάου. Ο οποίος με την βοήθεια των Ιλλυρίων έδιωξε από τον θρόνο τον Αμύντα Γ' και βασίλευσε στο θρόνο της Μακεδονίας για δύο χρόνια (383-381 π.Χ.) μέχρις ότου ο Αμύντας ανέκτησε και πάλι την αρχή.⁶⁷ (Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΑΡΤΗΣ»

Διασχίζοντας την οδό Αρτάκη και καθώς φτάνουμε στο τέλος της, συναντάμε στο δεξί μας χέρι μια πινακίδα που γράφει «οδό Άρτης». Η ονομασία αυτού του στενού προέρχεται από τον Νομό Άρτας. Ο Νομός Άρτας είναι ένας από τους μικρούς νομούς της ηπειρώτικης Ελλάδας, αλλά είναι δεύτερος σε μέγεθος (μετά το νομό Ιωαννίνων) από τους νομούς της Ηπείρου, της οποίας κατέχει το νοτιοανατολικό τμήμα. Συνορεύει βόρεια με τους Ιωαννίνων και Τρικάλων, ανατολικά με τους νομούς Καρδίτσας και Τρικάλων, δυτικά με τους νομούς Πρέβεζας και Ιωαννίνων, ενώ νότια βρέχεται από τον Αμβρακικό κόλπο κα

⁶⁷ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 10, σελ. 320

συνορεύει με το νομό Αιτωλίας και Ακαρνανίας.⁶⁸ (Κατηγορία : Περιοχές εντός και εκτός Ελλάδος)

«ΟΔΟΣ ΑΡΩΝΗ»

Προχωρώντας στους δρόμους της Ν. Σμύρνης συναντούμε την οδό Αρώνη. Η ονομασία της οδού αυτής προήλθε από τον γνωστό Νικόλαο Αρώνη, ο οποίος γεννήθηκε στη Σμύρνη και διακρίθηκε για την κοινωνική του και εθνική του δράση.

Τελείωσε την Φιλοσοφική και την Νομική Σχολή των Αθηνών και στη συνέχεια πήγε στο Παρίσι όπου απέκτησε δίπλωμα της Σχολής των πολιτικών επιστημών. Σε νεαρή ηλικία πήρε μέρος στην Μικρασιατική εκστρατεία και διετέλεσε ως γραμματέας του Ελ. Βενιζέλου. Παράλληλα ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία και είχε καθήκοντα μέσης εκπαίδευσης.

Σημαντικές υπήρξαν και οι υπηρεσίες του Ν. Αρώνη στον κοινωνικό τομέα, υπηρέτησε σαν Γενικός Διευθυντής των φιλανθρωπικών καταστημάτων Μυτιλήνης και συγχρόνως σαν Νομάρχης, Γενικός επιθεωρητής, Διοικητής του Υπουργείου Εσωτερικών, Διοικητικός Διευθυντής του Κέντρου Πυρηνικών Ερευνών «Ο ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ» και επίτιμος Γενικός Διευθυντής Διοικήσεως. Επίσης θα πρέπει να προσθέσουμε ότι για πολλά χρόνια ο Νικόλαος Αρώνης υπήρξε πρόεδρος της ένωσης Σμυρναίων και πρόεδρος της Επιτροπής Εθνικού Μουσείου της Ανατολής.⁶⁹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ»

Καθώς διασχίζουμε τους δρόμους της Νέας Σμύρνης συναντούμε μια οδό που ονομάζεται «οδός Αγίων Θεοδώρων». Οι Άγιοι Θεόδωροι, είναι ένας παλαιοημερολογίτικος ναός που ανήκει στην οικογένεια Τατάκη. Πρόκειται για ξυλόστεγη, μονόχωρη βασιλική, των μέσων του 19^{ου} αιώνα που έχει υποστεί πολλές αυθαίρετες επεμβάσεις. Ιστορικές πηγές μαρτυρούν ότι ενδιαφέροντα κατάλοιπα της αρχαιότητας βρίσκονται τόσο μέσα στο οικοδομικό τετράγωνο, όσο και στον περιβάλλοντα χώρο.⁷⁰ (Κατηγορία : Θρησκευτικός-Χριστιανικός χαρακτήρας)

⁶⁸ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάνικα, τόμος 11, σελ. 196

⁶⁹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 27-28

⁷⁰ Πληροφορίες από έντυπο χάρτη 1996, Έκδοση Δήμου Ν. Σμύρνης

«ΟΔΟΣ BYZANTIOY»

Ο μεγάλος δρόμος που ξεκινάει από την οδό Κωνσταντίνου Παλαιολόγου και καταλήγει στην οδό Ναζλίου ονομάζεται οδός Βυζαντίου.

Βυζάντιο ονομαζόταν η Πόλη που ιδρύθηκε τον 7^ο αιώνα π.Χ. πάνω στο Βόσπορο, στη ΝΑ Θράκη. Ιδρυτής της φέρεται ο Βύζας, που ήταν αρχηγός στους Μεγαρείς αποικιστές, κατά το 658 π.Χ. και πήρε από αυτόν το όνομα της. Το 324 μ.Χ. την κυρίεψε ο Μεγ. Κωνσταντίνος και μετέφερε σε αυτή την πρωτεύουσα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Στην αρχή την ονόμασε Νέα Ρώμη, αργότερα όμως πήρε το όνομα του και είναι γνωστή μέχρι σήμερα ως Κωνσταντινούπολη ή Πόλη. Το Κράτος που άκμασε από το 330 ως το 1453, έχει επικρατήσει να λέγεται Βυζάντιο ή Βυζαντινή Αυτοκρατορία.⁷¹ (Κατηγορία : Αρχαία εποχή)



Γωνία Βυζαντίου και Κυδωνιών

⁷¹ Χάρη Πάτση, τόμος 6, σελ. 4



Η σημερινή γωνία Βυζαντίου & Κυδωνιών

«ΟΔΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑ»

Οδός Βασιλείου του Μέγα γράφει η πινακίδα την οποία διαβάζουμε καθώς κατηφορίζουμε έναν από τους πολλούς δρόμους της Σμύρνης, ο οποίος είναι κάθετος της Ελευθερίου Βενιζέλου από την δεξιά πλευρά και της οδού Κοραή (από την αριστερή).

Η ονομασία του δρόμου αυτού έχει παρθεί από τον Αρχιεπίσκοπο Καισαρείας και Καππαδοκίας, καθώς υπήρξε η μεγαλύτερη μετά το Μέγα Αθανάσιο φυσιογνωμία του χριστιανισμού. Ο Βασίλειος ήταν αδερφός του μεγάλου επισκόπου Γρηγορίου Νύσσης. Τη στοιχειώδη εκπαίδευση τη πήρε στη Νεοκαισάρεια με την επίβλεψη της μητέρας του και αργότερα συνέχισε τις σπουδές του στην Καισαρεία, όπου γνώρισε τον αδερφικό από τότε φίλο του, Γρηγόριο Ναζιανζηνό. Τις σπουδές του συμπλήρωσε στην Κωνσταντινούπολη όπου μαθήτευσε κοντά σε περίφημους Ρήτορες. Παρακολούθησε συστηματικά μαθήματα Ρητορικής, γραμματικής, διαλεκτικής και φιλοσοφίας. Η διαμονή του Βασιλείου στην Αθήνα διάρκεσε πάνω από 4 χρόνια και το 356 επέστρεψε στην πατρίδα του όπου ακολούθησε το επάγγελμα του πατέρα του ως Ρητοδιδάσκαλος. Το 358 επέστρεψε στην Καππαδοκία με την απόφαση να αφοσιωθεί στη θρησκευτική περισυλλογή. Βαπτίστηκε και ήρθε σε επαφή με το μοναχισμό. Έτοιμος πια να περιβληθεί το μοναχικό σχήμα, ο Βασίλειος αποσύρθηκε στο ασκητήριο του στον Πόντο, κοντά στον Ίρη ποταμό. Ο Βασίλειος

δίδασκε ότι ο βίος του μοναχού προϋποθέτει εναλλαγή προσευχής, μελέτης και πρακτικής δράσης για χάρη του πλησίον. Η ανθρωπιστική παιδεία, η έξοχη αρετή και τα βαθιά φιλανθρωπικά του αισθήματα κατέκτησαν τις ψυχές του λαού της Καππαδοκίας, ο οποίος ζήτησε το διορισμό του Βασίλειου ως αρχιεπισκόπου της Καισαρείας. Έκτοτε ο Βασίλειος ανέπτυξε όλες τις πνευματικές και ηθικές αρετές του.⁷²

(Κατηγορία : Θρησκευτικός–Χριστιανικός χαρακτήρας)



Δεκαετία 1930. Εγκαταστάσεις του Αθλητικού Ομίλου Ν. Σμύρνης (Α.Ο.Ν.Σ.) του πρώτου αθλητικού σωματείου της πόλης. Το 1958 μετονομάστηκε σε ΑΟΝΣ <<Ο Μίλων>>. Άποψη του σημερινού γυμναστηρίου.



⁷² Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 4^{ος}, σελ. 51.

«ΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ»

Ελευθερίου Βενιζέλου ονομάζεται ο μεγαλύτερος δρόμος της Ν. Σμύρνης που συνδέει κάθετους δρόμους με συμβολικά ονόματα παρμένα από μικρασιατικές αποικίες και μικρασιατικά πρόσωπα τα οποία μας φέρνουν στο νου την μικρασιατική καταστροφή.

Η μεγάλη αυτή οδός η Ελευθερίου Βενιζέλου έχει πάρει την ονομασία της από τον Μεγάλο εκείνον πολιτικό Άντρα, τον Άντρα που γέννησε η λεβεντομάνα Κρήτη τον Ελευθέριο Βενιζέλο.

Ήταν 14 Αυγούστου του 1864. Μια λάμψη δυνατή φώτισε τον ουρανό της Κρήτης. Όσοι την είδαν σταυροκοπήθηκαν και είπαν: « ένας μεγάλος γεννιέται ». Έτσι γεννήθηκε ο Λευτέρης, που κανένα δεν έβγαλε ψεύτη καθώς από την ίδια την ημέρα της γέννησης του είχε σημάδι θεϊκό που έδειχνε ότι κάποια μέρα αυτός ο άνθρωπος θα γίνει Μεγάλος και έτσι και έγινε.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος παρ' όλο που συνάντησε πολλά εμπόδια σ' όλη την διάρκεια της πορείας του έγινε πολιτικός αναγνωρισμένος απ' όλο τον κόσμο, σαν ο Μεγαλύτερος της εποχής μας.

Η πρώτη επανάσταση στην Κρήτη τον βρίσκει μαζί με τ' άλλα κρητικόπουλα, να πολεμά τους Τούρκους στο Αλώνι.

Το Φεβρουάριο του 1919 ο Βενιζέλος αναπτύσσει στο Συμβούλιο της Διασκέψεως Ειρήνης τις ελληνικές αξιώσεις επί της Μικράς Ασίας.

Στην συνέχεια έχουμε την λευτεριά της Νέας Σμύρνης πράγμα για το οποίο είχε αγωνιστεί ο ίδιος. Μα πιο πίσω είναι και άλλες απογοητεύσεις γεμάτες πόνο και δάκρυα, καθώς οι μεγάλοι δεν κρατούν τις υποσχέσεις τους και ο στρατός μας αρχίζει να δυσανασχετεί.

Τον Αύγουστο του 1920 υπογράφεται η Συνθήκη των Σεβρών. Δυο μέρες μετά την υπογραφή της Συνθήκης ένα γεγονός τον απασχολεί πολύ. Ο στρατός, εν αγνοία του, κατέλαβε του Ουσάκ που δεν είχε συμπληρωθεί στην συνθήκη των Σεβρών. Το γεγονός αυτό μπορούσε να δημιουργήσει μια μεγάλη καταστροφή.

Οι εκλογές του 1920 σβήνουν τον οραματισμό που είχε κάνει για την δημιουργία της “Μεγάλης Ιδέας”, αν και αυτό τρέφει ελπίδες ακόμα.

Το 1922 βλέπει οριστικά τ' όνειρο του τη δημιουργία της “Μεγάλης Ελλάδας” να διαλύεται οριστικά και αναλογίζεται την Μεγάλη καταστροφή της πατρίδας του.

Το 1927 ο Βενιζέλος γυρίζει στην πατρίδα του την Κρήτη αλλά το πολιτικό του δαιμόνιο δεν τον αφήνει να ησυχάσει και κάνει πάλι κυβέρνηση. Η παγκόσμια

όμως πολιτική κρίση που επικρατεί δίνει αφορμή στους αντίπαλους του και ρίχνουν την κυβέρνηση, και χάνει τις εκλογές.

Για μια ακόμα φορά ο Βενιζέλος παίρνει τον δρόμο της ξενιτιάς. Δεν ξαναγύρισε στην πατρίδα του όπως ο ίδιος οραματίζονταν. Πεθαίνει το 1936 και η ταφή του γίνεται στην πατρίδα του στα Χανιά της Κρήτης.⁷³ (Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)



Άποψη της Ελ. Βενιζέλου όπως φαίνεται από την συμβολή των οδών 2ας Μαΐου και Ελ. Βενιζέλου το 1940. Ο πρώτος κάθετος δρόμος που διακρίνεται στα δεξιά είναι η Ομήρου. Από το ίδιο σημείο λήψης η σημερινή άποψη του χώρου



⁷³ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ.15-18

«ΟΔΟΣ BIANTOΣ»

Η οδός Βιάντος είναι παράλληλη της οδού Δωδεκανήσου. Η ονομασία της τιμά έναν από τους μεγαλύτερους και για την εποχή εκείνη τον καλύτερο Σοφό της Αρχαιότητας τον Βιάντα. Γεννήθηκε σε μια από τις αρχαιότερες Ελληνικές πόλεις της Ιωνίας, την Πριήνη της Μυκάλης.

Τα χρόνια της μεγάλης ακμής του Βιάντα, ήταν και για την πατρίδα του Πριήνη. Η διδασκαλία του βασίζεται στην ηθική. Από τα αποφθέγματα της διδασκαλίας του διασώθηκαν ελάχιστα και από αυτά διαπιστώνεται η πικρία του και η απαισιοδοξία του, εκτός όμως την διδασκαλία του με τα χαρακτηριστικά αποφθέγματα, ο Βιάντας στην εποχή του ήταν αγαπητός για την δικαιοσύνη του που απέδιδε με την ξεχωριστή ρητορική του ικανότητα.

Επίσης ο Βιάντας ασχολήθηκε και με την ποίηση, αλλά δυστυχώς ελάχιστα κομμάτια από την ποιητική του συλλογή διασώζονται.

Η φιλοσοφία του Βιάντα ακόμα και στις μέρες μας διδάσκει πολλές αλήθειες, και ίσως μερικές απ' αυτές να ταιριάζουν σε ψυχικά μας ερωτήματα και να μας δίνουν απαντήσεις που δεν μπορούν να μας δώσουν τα καθημερινά γεγονότα.

(Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ BOYRNOBA»

Οδός Βουρνόβα γράφει η πινακίδα η οποία βρίσκεται απέναντι από το άλσος της Νέας Σμύρνης “Έτυχε ποτέ να ακούσετε ποιος ήταν ο τόπος που έδωσε το όνομα του στο δρομάκι αυτό; Αν ποτέ δεν έτυχε άκου τη φωνή του νοσταλγού που έζησε στ’ άγρια χώματα του και που ξεριζωμένος τώρα, θυμάται ...”

Ο Βουρνόβας ή Μπουρνόβας είναι ένα πανέμορφο χωριό της Ιωνίας, χτισμένο οχτώ, περίπου χιλιόμετρα μακριά από την Σμύρνη στην άκρη μιας μεγάλης πεδιάδας. Η όλη τοποθεσία που βρίσκεται το χωριό είναι ιδιαίτερα γραφική.

Ο απέραντος και εύφορος κάμπος καθώς και το ήπιο κλίμα ήταν λόγοι που ξεσήκωσαν πολλούς Έλληνες να εγκατασταθούν στο Μπουρνόβα με αποτέλεσμα από χρόνο σε χρόνο οι κάτοικοι να αυξάνονται.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 1920 οι κάτοικοι έγιναν 15.000 από τους οποίους οι μισοί ίσως και περισσότεροι ήταν Έλληνες. Οι κάτοικοι του Μπουρνόβα είχαν πανέμορφα σπίτια και ανεπτυγμένο πολιτισμό. Στο χωριό υπήρχε Αρρεναγωγείο, Παρθεναγωγείο, Νηπιαγωγείο καθώς λειτουργούσαν και πολλά ιδιωτικά σχολεία.

Οι κάτοικοι ασχολούνταν με την γεωργία καθώς και με την βιομηχανία κονσερβών με εξαγωγή στο εξωτερικό. Οι μπουρνοβαλήδες διακρίνονταν για την λεβεντιά τους. Ήταν παλικάρια άφοβα στην ψυχή και στο σώμα, γνήσιοι Έλληνες που το απέδειξαν, δίνοντας πρώτοι τον φόρο τιμής στο ξεσηκωμό του '21. Κατά την καταστροφή της Σμύρνης τον Αύγουστο του 1922 ο Μπουρνόβας παραδόθηκε, όπως και όλη η περιοχή της Σμύρνης σε ανελέητες λεηλασίες και σφαγές.

Έτσι το πανέμορφο χωριό του Μπουρνόβα με την καταπράσινη πεδιάδα καταστράφηκε. Οι Έλληνες προκειμένου να τιμήσουν το χωριό Μπουρνόβα δημιούργησαν στην Νέα Σμύρνη την πλατεία Βουρνόβα και την οδό Βουρνόβα προκειμένου να μην σβήσει ποτέ από την μνήμη των προσφύγων η ιστορία του Βουρνόβα.⁷⁴ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΒΑΪΝΔΗΡΙΟΥ»

Η οδός Βαϊνδήριου είναι μια πάροδος της οδού Δαρδανελλίων και κάθετη της οδού Αρτάκης.

Το Βαϊνδίρι είναι μια από τις πόλεις της Μικράς Ασίας και βρίσκεται στους Νότιους πρόποδες του Τμώλου, 18 χλ από την σιδηροδρομική γραμμή Τούρμπαλη – Θείρων. Φημίζεται για την πανέμορφη θέα του. Από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα άρχισε να αυξάνεται ο Ελληνικός πληθυσμός στην πόλη και να μειώνεται ο Τούρκικος. Προ της Μικρασιατικής καταστροφής του 1922 στατιστικές μελέτες λένε ότι στην πόλη Βαϊνδίρι υπήρχαν 6 χιλιάδες Έλληνες οι οποίοι ασχολούνταν κυρίως με το εμπόριο. Έλληνες επίσης είχαν δημιουργήσει τρία εργοστάσια εκκοκκισμού βάμβακος και ένα και μοναδικό ατμόμυλο.

Στην πόλη Βαϊνδίρι υπήρχε Νοσοκομείο, Δημοτικό, Σχολαρχείο και Παρθεναγωγείο. Οι κάτοικοι της περιοχής ασχολούνταν κυρίως με την παραγωγή βαμβακιού, σταφίδας, λαδιού, σιταριού, κριθαριού, και αραβόσιτου.

Το Βαϊνδίρι το κατέλαβαν οι Τούρκοι τον Αύγουστο το 1922 όπως και οι περισσότερες πόλεις της Σμύρνης. Οι κάτοικοι που διασώθηκαν από τις βαρβαρότητες και την λεηλασία των Τούρκων έφυγαν πρόσφυγες σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, προσπαθώντας να ξαναφτιάξουν την ζωή τους, διατηρώντας

⁷⁴ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 73-76

τα ήθη και τα έθιμα τους τα οποία δεν μπόρεσαν να τους μειώσουν οι κατακτητές.⁷⁵
(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ BIZYHNOY»

Προχωρώντας στους δρόμους της Νέας Σμύρνης συναντάμε την πινακίδα που γράφει “ΟΔΟΣ BIZYHNOY” - η οποία είναι κάθετη της οδού Αιγαίου και παράλληλη της οδού Ευγενίδου και πολλοί αναρωτιούνται ποιος άραγε να είναι αυτός ο Βιζυηνός εξαιτίας του οποίου δόθηκε η ονομασία του στην Νέα Σμύρνη.

Ο Γεώργιος Βιζυηνός γεννήθηκε στην Βιζύη της Θράκης, και αργότερα εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Η οικογένεια του ήταν άνθρωποι φτωχοί γι’ αυτό άλλωστε και ο πατέρας του από μικρό τον έστειλε στην Κωνσταντινούπολη σε ένα συγγενή για να μάθει την τέχνη του ράπτη. Εξαιτίας των χαρισμάτων που είχε ο Γεώργιος, ο επίσκοπος Κύπρου τον πήρε κοντά του και τον βοήθησε να γραφτεί στην Σχολή της Χάλκης, πρόκειται για την καλύτερη σχολή στην Κωνσταντινούπολη την εποχή εκείνη. Εκεί πέτυχε μια πολύ σημαντική υποτροφία από τον Γ. Ζαρίφη για σπουδές στην Αθήνα. Γράφτηκε στο φιλολογικό τμήμα του πανεπιστημίου Αθηνών. Αργότερα ο Βιζυηνός με την βοήθεια του Γ. Ζαρίφη φοίτησε στο πανεπιστήμιο της Γερμανίας σπουδάζοντας φιλοσοφία.

Το 1885 έγινε υφηγητής της Ιστορίας της φιλοσοφίας στο πανεπιστήμιο Αθηνών ενώ παράλληλα έγινε καθηγητής της ρυθμικής της δραματολογίας στο Ωδείο Αθηνών. Αξιόλογο τέλος υπήρξε και το λογοτεχνικό του έργο.⁷⁶ (Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ BOYTYPA»

Οδός Βουτυρά ονομάζεται ο δρόμος ο οποίος ενώνει την οδό Βυζαντίου με την οδό Ιωάννου Χρυσοστόμου.

Ο Σταύρος Βουτυράς γεννήθηκε στο Τσεγγελκιοϊ πρόκειται για ένα χωριό του Βοσπόρου. Φοίτησε στην Μεγάλη σχολή του Γένους της Κωνσταντινούπολης. Από μικρός διακρίθηκε για τον έντονο πατριωτισμό που τον κατείχε και την πολυμαθεία του.

⁷⁵ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 29-30

⁷⁶ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 31-32

Το 1866 εξέδωσε με την συνδρομή του Βρεττού και του Βαφειάδη, την εφημερίδα «Νεολογο» στην Κωνσταντινούπολη. Στην εν λόγω εφημερίδα διαπραγματεύονταν θέματα σχετικά με τον ελληνισμό και τα δίκαια του.

Το 1897 εξαιτίας της αρθρογραφίας του ο Βουτυράς εξορίστηκε από την Κωνσταντινούπολη σύμφωνα με απόφαση των Τούρκων και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα όπου συνέχισε την συγγραφή της εφημερίδας του. Μετά από σύντομο διάστημα και μετά από αγώνα επανήλθε στην πατρίδα του την Κωνσταντινούπολη, ενώ μετά την Μικρασιατική καταστροφή εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Αθήνα.

Τα σημαντικότερα γραπτά του έργα ήταν: «Οι Πτολεμαίοι της Αιγύπτου», «Ο Βυζαντινός Βίος» κ.α. Ο Σταύρος Βουτυράς πέθανε στην Αθήνα στα 1923.⁷⁷

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΒΡΥΟΥΛΩΝ»

Οδός Βρυούλων ονομάζεται ο δρόμος ο οποίος είναι κάθετος στην Μεγάλου Αλεξάνδρου και παράλληλος με την Ελευθερίου Βενιζέλου.

Τα Βρύουλα τα οποία ονομάζονταν και αλλιώς Βούρλα είναι μια από τις πόλεις της Σμύρνης που βρίσκονται στο κέντρο περίπου της Ερυθραίας Χερσονήσου. Τα Βρύουλα είναι χτισμένα στις πλαγίες και στο εσωτερικό επτά λόφων. Οι περισσότεροι κάτοικοι των Βρυουλών ήταν Έλληνες. Το εσωτερικό της πόλης ήταν πυκνοκατοικημένο. Τα σπίτια ήταν συνήθως διώροφα, χτισμένα με το συνηθισμένο ελληνικό ρυθμό των επαρχιακών πόλεων. Οι δρόμοι ήταν κυρίως λιθόστρωτοι.

Ελάχιστες είναι οι εικόνες που παρουσιάσαμε για τα Βούρλα καθώς οι σελίδες της ιστορίας δεν μας έδιναν πλούσια στοιχεία για την πανέμορφη πόλη. Αλλά και με τις λίγες εμείς ελπίζουμε να γνώρισαν όσοι δεν ήξεραν και να θυμήθηκαν όσοι έζησαν σ' αυτά τι ήταν τα πανέμορφα Βούρλα τα οποία μας στέρησαν οι κατακτητές Τούρκοι. Προκειμένου να τιμήσουμε την πανέμορφη πόλη εμείς οι Έλληνες ονομάσαμε τον δρόμο της Νέας Σμύρνης "ΟΔΟΣ ΒΡΥΟΥΛΩΝ" με σκοπό η πόλη της Σμύρνης να μην σβήσει ποτέ από την μνήμη όσων έζησαν σ' αυτήν.⁷⁸

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

⁷⁷ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 33-34

⁷⁸ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 35-36

«ΟΔΟΣ ΒΑΡΝΗΣ»

Ο δρόμος ο οποίος είναι κάθετος της οδού Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄ και παράλληλος της Αρτάκης ονομάζεται “Οδός Βάρνης”.

Η ονομασία του δρόμου αυτού προέρχεται από την πόλη Βάρνα η οποία ήταν πόλη και λιμάνι της Βουλγαρίας. Βρίσκεται στην βόρεια ακτή του ομώνυμου κόλπου, στη Μαύρη θάλασσα και προστατεύεται από το οροπέδιο της Δοβρουτσάς, που φτάνει σε ύψος τα 300 μέτρα. Μια στενή διώρυγα (1907) συνδέει τη λίμνη Βάρνα – ένα βύθισμα όπου χύνεται ο ποταμός Προβαντίσκα – με τον Εύξεινο Πόντο.

Η πόλη είναι σημαντικό εμπορικό, διοικητικό, οικονομικό, πνευματικό και παραθεριστικό κέντρο.

Η Βάρνα ιδρύθηκε με την ονομασία Οδησσός από τους Μιλησίους τον 6^ο π.Χ. αιώνα. Αργότερα περιήλθε στους Θράκες, τους Μακεδόνες και στους Ρωμαίους. Το 681 μ.Χ. αποτέλεσε τμήμα της Α΄ Βουλγαρικής Αυτοκρατορίας και ονομάστηκε Βάρνας.

Οι Ρώσοι κατέλαβαν το 1828, στην διάρκεια του αγώνα της ανεξαρτησίας της Ελλάδας, αλλά κατά την αποχώρησή τους η πόλη αποδόθηκε στους Τούρκους. Απελευθερώθηκε από την κυριαρχία των Τούρκων το 1878 και παραχωρήθηκε στην Βουλγαρία με την συνθήκη του Βερολίνου.

Η πόλη έχει πανεπιστήμιο με τρεις σχολές, ωκεανογραφικό και ιχθυολογικό ινστιτούτο, ιατρική σχολή, έξι μουσεία, μια όπερα και πινακοθήκη.⁷⁹

(Κατηγορία : Περιοχές εντός και εκτός Ελλάδος)



Οδός Βάρνης, τότε

⁷⁹ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 13, σελ. 307



..... και τώρα.

«ΟΔΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Β΄ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ»

Κατηφορίζοντας τα στενάκια της Νέας Σμύρνης πολλοί θα έχουν συναντήσει την πινακίδα που γράφει “ΟΔΟΣ ΒΑΣ. ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ” και στο μυαλό τους θα φέρουν το μεγάλο αυτοκράτορα. Η οδός Βασ. Βουλγαροκτόνου είναι μια πάροδος της οδού Πέτρας.

Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από τον Βασίλειο Β΄ Βουλγαροκτόνο ο οποίος ήταν αυτοκράτορας του Βυζαντίου από το 976 μέχρι το 1025. Ο Βασίλειος αναδείχθηκε σε μεγάλο αυτοκράτορα, εξάαιρετο στρατηγό και συνετό διοικητή της αυτοκρατορίας στα πενήντα χρόνια της βασιλείας του, παρά τις αρχικές δυσκολίες που δημιουργήθηκαν από τους φιλόδοξους στρατηγούς για τον θρόνο.

Κατά την διάρκεια της βασιλείας του Βασίλειου Β΄ Βουλγαροκτόνου το Βυζάντιο γνώρισε μια από τις σημαντικότερες περιόδους ακμής, μια πραγματική εποποιία, κεντρικό πρόσωπο, στην οποία ήταν ο ίδιος ο αυτοκράτορας. Ο ηρωισμός αλλά και οι νικηφόροι αγώνες του παρέμειναν έντονα στην μνήμη των Βυζαντινών και αποτυπώθηκαν σε τραγούδια και έπη. Ο Βασίλειος Β΄ ήταν όχι μόνο οραματιστής αλλά και μεγάλοπνοος εκτελεστής του οράματος μιας ακμαίας και παντοδύναμης αυτοκρατορίας. (Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ»

Η οδός Στρατηγού Βελισαρίου είναι ο δρόμος ο οποίος ξεκινά από την οδό Δαρδανελίων και τελειώνει στο τέρμα της οδού Αρτάκης.

Όπως είναι φανερό η ονομασία του δρόμου αυτού προέρχεται από τον μεγάλο στρατηγό του Βυζαντίου που έδρασε τον 6^ο αιώνα, Βελισάριο. Ο Στρατηγός Βελισάριος κατάγονταν από την Δαλματία και άκμασε κατά την περίοδο του Ιουστινιανού Α΄ (527 – 565). Εμφανίστηκε δυναμικά στον δημόσιο βίο της αυτοκρατορίας κατά την περίφημη στάση του « Νίκα » (532) έσωσε τον Ιουστινιανό από την κατάρρευση και απέκτησε την απεριόριστη εμπιστοσύνη της Θεοδώρας και του μεγαλόπνοου αυτοκράτορα.

Έλαβε μέρος σε κρίσιμους για την αυτοκρατορία πολέμους εναντίον των Βανδάλων, των Γότθων, των Περσών, των Ούννων και άλλων εχθρών της, με μόνη εξαίρεση τις περιόδους αυτοκρατορικής δυσμένειας και απομόνωσης που καλλιεργούσαν με συκοφαντίες και μηχανογραφίες οι εχθροί και οι αντίζηλοι του στην Κωνσταντινούπολη. Σημαντική πηγή για τον βίο και την δράση του Μεγάλου Βυζαντινού στρατηγού είναι το συγγραφικό έργο του ιστορικού Προκοπίου που συνόδευσε τον Βελισάριο ως γραμματέας στις περισσότερες εκστρατείες.

Εμείς προκειμένου να τιμήσουμε τον μεγάλο Βυζαντινό Στρατηγό Βελισάριο ονομάσαμε τον δρόμο της Νέας Σμύρνης “ΟΔΟΣ ΣΤΡΑ. ΒΕΛΙΣΑΡΙΟΥ”.⁸⁰
(Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΒΙΤΣΙ»

Οδός Βίτσι έχει ονομαστεί ο δρόμος ο οποίος ξεκινάει από την οδό Αίνου και καταλήγει στην οδό Εύξεινου Πόντου. Η οδός Βίτσι είναι παράλληλη της οδού Μεσολογίου.

Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από την κορυφή του όρους Βέρου της Δυτικής Μακεδονίας, που έχει δώσει την ονομασία της σε ολόκληρο το όρος και έμεινε στην ιστορία εξαιτίας των σκληρών μαχών που έγιναν στις ψηλές κορφές του το 1948 κατά την διάρκεια του εμφυλίου πολέμου. Βρίσκεται μεταξύ Φλώρινας – Καστοριάς και έχει υψόμετρο 2.128.

Σε παλαιότερες περιόδους το όρος αυτό υπήρξε θέατρο πολεμικών επιχειρήσεων καθώς συνδέθηκε με μια από τις τραγικότερες περιόδους της νεώτερης

⁸⁰ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάνικα, τόμος 13, σελ. 340

ελληνικής ιστορίας και συγκεκριμένα με το τέλος του εμφυλίου πολέμου 1946 – 1949.⁸¹ (Κατηγορία : Οροσειρές, βουνά.)

«ΟΔΟΣ ΒΟΣΠΟΡΟΥ»

«Οδός Βοσπόρου» γράφει η πινακίδα η οποία αντιπροσωπεύει τον δρόμο ο οποίος ξεκινά από την οδό Αδριανουπόλεως και καταλήγει στην οδό Αγκιάλου. Η οδός Βοσπόρου είναι παράλληλη της οδού Δαρδανελίων.

Ο Βόσπορος είναι πορθμός ανάμεσα στην Ευρώπη και την Ασία, που ενώνει τον Εύξεινο Πόντο με την Προποντίδα και στην συνέχεια από τα Στενά των Δαρδανελίων, με το Αιγαίο Πέλαγος. Στο νότιο άκρο του προς την Προποντίδα είναι χτισμένη και στις δυο ακτές του η Κωνσταντινούπολη. Ο Βόσπορος είναι γνωστός για τις φυσικές καλλονές των παραλίων του, με τις λουτροπαραλίες του, τις θερινές διαμονές και τα πολυτελή κτίσματα που στολίζουν σ' όλο το μήκος τους τις ακτές του, από την Κωνσταντινούπολη ως τον Εύξεινο Πόντο.

Παλαιότερα ο Βόσπορος ήταν ένας από τους πιο σημαντικούς εμπορικούς δρόμους και άρχισε να ελκύει το ενδιαφέρον των λαών για την ίδρυση αποικιών στην γύρω περιοχή του. Ήδη από αρχαιότατους χρόνους η περιοχή δεν ήταν ακατοίκητη, και αυτό γιατί στην ασιατική πλευρά της Προποντίδας, κοντά στον ποταμό Χαλκηδόνα βρέθηκαν νεολιθικά κατάλοιπα.

Όπως σχεδόν όλοι οι οδοί της Νέας Σμύρνης προέρχονται από ονομασίες οι οποίες συνδέονται με την Μικρά Ασία έτσι και ο δρόμος αυτός ονομάστηκε “οδός Βοσπόρου” καθώς ο Βόσπορος είναι πορθμός της Κωνσταντινούπολης και συνδέεται με την Μικρά Ασία.⁸² (Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΒΙΘΥΝΙΑΣ»

«Οδός Βιθυνίας» διαβάζουμε στην πινακίδα η οποία βρίσκεται στον δρόμο ο οποίος είναι κάθετος της κεντρικής οδού Ελευθερίου Βενιζέλου και παράλληλη με την οδό Δαμασκηνού. Στην αρχαιότητα Βιθυνία ονομάζονταν η Μικρασιατική χώρα που κατείχε τα βορειοδυτικά και βόρεια παράλια και βρεχόταν από την Προποντίδα, τον Βόσπορο και τον Εύξεινο Πόντο.

⁸¹ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 14, σελ. 400

⁸² Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 15, σελ. 107

Από τη Β΄ π.Χ. χιλιετηρίδα την Βιθυνία κατείχαν οι Χετταίοι. Από τους Αρχαίους Έλληνες αναφέρονται πολλές μυθικές παραδόσεις και διάφορες απόψεις για την καταγωγή των κατοίκων της Βιθυνίας. Σύμφωνα με αυτές, η χώρα κατοικείται από τους Βεβρύκους.

Κατά την περίοδο της Μεσαιωνικής Ελληνικής Αυτοκρατορίας η Βιθυνία λεηλατήθηκε από τους Γότθους, υπέφερε στους περσικούς πολέμους, υπέστη επιδρομές από τους Άραβες και τους Σελτζούκους – Τούρκους και αργότερα από τους Σταυροφόρους. Παρ' όλα αυτά όμως δεν έχασε τον ελληνικό της χαρακτήρα.

Η Βιθυνία αποτελεί γέφυρα που ενώνει την Ευρώπη με την Ασία και πρέπει να σημειώσουμε ότι έχει τα καλύτερα λιμάνια. Συνάμα αποτελεί λεκάνη κλειστή που εξασφαλίζει πολλά ναυτικά και στρατιωτικά πλεονεκτήματα σ' αυτόν που την κατέχει.

Το 1920 η Βιθυνία καταλήφθηκε από την ελληνική Μεραρχία Μαγνησίας. Η μεραρχία αυτή, προχώρησε μέχρι τις εκβολές του Σαγγάριου στον Εύξεινο Πόντο.

Τον Ιούνιο του 1921 αποφασίστηκε η σύμπτυξη του μετώπου στη Μ. Ασία και η Μεραρχία, 11^η όπως ονομάστηκε, ανακλήθηκε στον τομέα της Κίου. Όλο το χειμώνα του 1921 – 22 στη Βιθυνία έγιναν σοβαρές επιχειρήσεις. Δυστυχώς όμως το 1922 ο ελληνικός στρατός αποχώρησε από την Μικρά Ασία με συνέπεια να ακολουθήσει η μεγάλη καταστροφή που σήμαινε την λεηλασία, καταστροφή και το ξερίζωμα.⁸³ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)



1950. Η συμβολή των οδών Ελ. Βενιζέλου και Δορυλαίου όπως φαίνεται από την οδό Βιθυνίας.

⁸³ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος 8, σελ. 33-35



. . . . και σήμερα

«ΟΔΟΣ BOYTZA»

«Οδός Βουτζά» διαβάζουμε στην πινακίδα ενός δρόμου της Νέας Σμύρνης, αναρωτιόμαστε για λίγο από που μπορεί να προέρχεται η ονομασία αυτού του δρόμου. Ψάχνοντας όμως λίγο βρίσκουμε την απάντηση : “θυμήσου κουρασμένη διαβάτη, πώς είναι δυνατόν να ξεχάσεις το πιο όμορφο στολίδι της Σμύρνης ; Τον χλιοπαινεμένο Μπουτζά;”

Στην κορυφή της τελευταίας νότιας άκρης της οροσειράς του Ολύμπου και μόλις 9 χιλιόμετρα ανατολικά της Σμύρνης είναι χτισμένος ο Μπουτζάς. Είναι αποδεκτό πως στην περιοχή του Μπουτζά από τα πολύ παλιά χρόνια υπήρχε οικισμός. Στο φαράγγι του Καν-Γκιόλ και στα γύρω του Κοζαγάκι χωράφια, βρέθηκαν κομμάτια από πλίνθους, μάρμαρα και βυζαντινούς σταυρούς.

Η ανάπτυξη του Μπουτζά άρχισε μετά το 1898 όπου οι Τουρκοκρήτες πρόσφυγες φεύγουν για να εγκατασταθούν σε άλλα χωριά και εύπορες οικογένειες της Σμύρνης χτίζουν σπίτια για παραθερισμό αλλά και αρκετοί για μόνιμες κατοικίες. Το ξαναζωντανεμένο χωριό γίνεται αξιόλογη κοινότητα. Εκείνο όμως που έδωσε ξεχωριστή ομορφιά στο χωριό ήταν ο καταπράσινος κάμπος του. Τα βάσανα του Μπουτζά άρχισαν το 1914 που κηρύχθηκε ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος και εγκαταστάθηκε στο χωριό το 4^ο Σώμα του Τούρκικου Στρατού με διοικητή τον Πετσέ Πασά που έμεινε μέχρι το 1816.⁸⁴ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

⁸⁴ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 123-126

«ΟΔΟΣ ΓΟΡΔΙΟΥ»

Προχωρώντας στο κέντρο της Νέας Σμύρνης συναντάμε την οδό Γορδίου η οποία βρίσκεται ανάμεσα στην οδό Ομήρου και στην οδό 2^{ης} Μαΐου. Όλοι θα έχουμε ακούσει γι' αυτό το όνομα το οποίο σχετίζεται με ένα μεγάλο χρησμό.

Το Γόρδιο είναι μια από τις πόλεις της Μικράς Ασίας στην Γαλατεία και βρίσκεται στα σύνορα της Φρυγίας, στη δεξιά όχθη του Σαγγάριου, στη συμβολή του παραπόταμου Θύμβρου. Ήταν η πανάρχαια έδρα των βασιλέων της Φρυγίας, των οποίων τα ανάκτορα είχαν αναγερθεί επί της Ακροπόλεως, όπου υπήρχε το ιερόν του ΔΙΟΣ στο οποίο είχε αφιερωθεί η άμαξα του μυθικού Βασιλέως της Χώρας Γορδίου. Επί της αμάξης αυτής υπήρχε δεσμός που συνέδεε τον Ζυγόν με τον Ρύμον και που δεν είχε ούτε αρχή, ούτε τέλος. Σύμφωνα με τον Χρησμό όποιος τον έλυνε θα γινόταν βασιλιάς ολόκληρης της Ασίας. Την λύση του γόρδιου δεσμού πέτυχε ο Μέγας Αλέξανδρος ο οποίος καθώς δεν μπόρεσε να τον λύσει τον έκοψε, εκπληρώνοντας έτσι τον χρησμό και λέγοντας “ότι δεν λύεται κόπτεται”.⁸⁵

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΓΕΔΕΩΝ»

Οδός Γεδεών έχει ονομαστεί ο δρόμος ο οποίος είναι κάθετος της οδού Ακροπόλεως και παράλληλος της οδού Σ. Πεσμαζόγλου.

Ανατρέχοντας στην βιβλιογραφία μας, συναντάμε πολλά ιστορικά πρόσωπα με το όνομα Γεδεών. Συγκεκριμένα συναντάμε το Γεδεών ο οποίος ήταν κριτής του Ισραήλ, γιος του Αβιελρίτου Ιωάς από την πόλη Εφραθά της φυλής Μανασσή. Είχε λάβει και το όνομα Ιεροβάαλ επειδή κατέστρεψε έναν βωμό του Βάαλ και στη θέση του οικοδόμησε βωμό του Γιαχβέ.

Τον Γεδεών τον Οσιομάρτυρα ο οποίος γεννήθηκε στο χωριό Κάπουρνα της Δημητριάδας. Από μικρό τον πήρε στην υπηρεσία του κάποιος Τούρκος και τον οδήγησε στο χαρέμι του. Εκεί εξισλαμίστηκε με βία και πήρε το όνομα Ιμπραήμ.

Με το όνομα Γεδεών έχουμε και δυο επισκόπους της ορθόδοξης εκκλησίας: τον επίσκοπο Αυλοποτάμου ο οποίος καταδιώχθηκε από τους Τούρκους εξαιτίας της δράσης του και φυλακίστηκε στο Ρέθυμνο και τον μητροπολίτη πρώην Καισάρειας και πρόεδρο της Αρχιεπισκοπής Σίφνου, γνωστός με την προσωνυμία κακοπόδαρος.

⁸⁵ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 37-38

Τον Γεδεών τον Κύπριο λόγιο ιερομόναχο του 18^{ου} αιώνα ο οποίος ονομάστηκε και Αγιοταφίτης και κατάγονταν από την Κύπρο. Από νωρίς εγκαταστάθηκε στα Ιεροσόλυμα όπου έγινε μέλος της Αγιοταφικής Αδελφότητας. Από το 1754 υπηρέτησε ως εφημέριος στην ελληνική κοινότητα της Λειψίας ενώ παράλληλα εργαζόταν και ως διορθωτής και επιμελητής ελληνικών βιβλίων.

Τέλος γνωστός μας είναι στην ιστορία και ο Γεδεών, Μανουήλ μέγας Χαρτοφύλακας και Χρονογράφος της Μεγάλης του Χριστού εκκλησία, υπομνηματογράφος του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, λόγιος, ιστοριοδίφης και συγγραφέας πολυγραφότατος, καταγόμενος από τη Λέρο Δωδεκανήσου.⁸⁶ (Κατηγορία : Θρησκευτικός–Χριστιανικός χαρακτήρας)

«ΟΔΟΣ ΓΡΑΜΜΟΥ»

Ο δρόμος ο οποίος είναι κάθετος της οδού Λυσίου και παράλληλος στην οδό Σαχτούρη έχει ονομαστεί οδός Γράμμου.

Η ονομασία της οδού αυτής έχει προέλθει από την οροσειρά της Βόρειας Ελλάδας που εκτείνεται με διεύθυνση ΒΔ - ΝΑ στις περιοχές Ηπείρου και Μακεδονίας που συνορεύουν με την Αλβανία. Αποτελεί την προς Βορρά συνέχεια της Βόρειας Πίνδου. Από το Γράμμο πηγάζουν οι ποταμοί Αλιάκμονας και Σαραντάπορος. Η κοιλάδα του δεύτερου αποτελεί το όριο ανάμεσα στον Γράμμο, στον Βόιο και στην υπόλοιπη Βόρεια Πίνδο.⁸⁷

(Κατηγορία : Οροσειρές, βουνά.)

«ΟΔΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΥΔΩΝΙΩΝ»

Διασχίζοντας την Ελευθερίου Βενιζέλου υπάρχει ένας μικρός και στενός δρόμος που σταματάει στην οδό Αγίου Πολυκάρπου. Ο δρόμος αυτός είναι η οδός Γρηγορίου Κυδωνιών.

Η ονομασία της οδού αυτής όπως είναι φανερό προέρχεται από τον μητροπολίτη Κυδωνιών Γρηγόριο. Ο Γρηγόριος γεννήθηκε στην Μαγνησία της Μικράς Ασίας και το κοσμικό του όνομα ήταν Αντωνιάδης.

Από μικρός αγαπούσε τις Κυδωνίες και η θεία μέριμνα του είχε στείλει να γίνει ο πνευματικός πατέρας των βασανισμένων Κυδωνιατών.

⁸⁶ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 16, σελ.230

⁸⁷ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 16, σελ.196

Μετά το ξερίζωμα του 1918 οι Κυδωνιάτες γύρισαν ξανά στην πατρίδα τους και με την βοήθεια του Γρηγορίου βρήκαν την δύναμη να ξαναφτιάξουν ένα καινούργιο Αϊβαλί, μη γνωρίζοντας τι τους περίμενε παρακάτω.

Κύριο μέλημα του Γρηγορίου μέχρι και το τέλος ήταν να προστατέψει το ποίμνιο του από τον πόνο και το χαμό, δεν μπόρεσε όμως και αυτό ήταν το μεγαλύτερο μαρτύριο που δοκίμασε.

Τα θλιβερά μαντάτα του 1922 σάρωσαν σαν μαύρος σίφουνας την όμορφη πόλη μαζί με τους ανθρώπους και τον σεβαστό Δεσπότη. Δεκάδες λειτουργοί του Χριστού, με πρώτο το Μητροπολίτη Γρηγόριο οδηγήθηκαν στην σφαγή. Τους έσφαξαν όλους αφού πρώτα τους βασάνισαν. Το Δεσπότη τον άφησαν τελευταίο, για να μαρτυρήσει βλέποντας όλο το φοβερό μαρτύριο. Στο τέλος τον έσυραν με σκοπό να τον θάψουν στον λάκκο που είχαν ανοίξει ζωντανό, και όμως η θεία πρόνοια έστειλε την μεγάλη της χάρη στο μάρτυρα και παράδωσε την ψυχή του.

Τώρα η Νέα Σμύρνη τιμά τον μεγάλο Μητροπολίτη Κυδωνιών δίνοντας το όνομα του στον δρόμο Οδός Γρηγορίου Κυδωνιών, προκειμένου να μείνει ζωντανό στην μνήμη μας το αξιοθαύμαστο έργο του και ο μαρτυρικός θάνατος του.⁸⁸
(Κατηγορία : Θρησκευτικός–Χριστιανικός χαρακτήρας)

«ΟΔΟΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ»

Κατηγορίζοντας την Ελευθερίου Βενιζέλου, δεξιά συναντάμε την οδό Δωδεκανήσου.

Ο νομός Δωδεκανήσου βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα του νοτίου Αιγαίου και περιλαμβάνει το νησιωτικό συγκρότημα που είναι γνωστό ως Δωδεκάνησα. Η περιοχή του νομού Δωδεκανήσου αρχίζει στον βορρά νότια της Σάμου και της Ικαρίας και φτάνει νοτιοδυτικά μέχρι την Κρήτη, ενώ εκτείνεται από τις Κυκλάδες ως τις Ακτές της Μ. Ασίας. περιλαμβάνει δηλαδή μέρος του Ικάριου και ολόκληρο το καρπάθιο πέλαγος με τις μικρότερες θάλασσες μεταξύ των νησιών. Τα κυριότερα από τα νησιά τα οποία κατοικούνται είναι τα εξής: η Ρόδος, η Πάτμος, η Αστυπάλαια, η Λέρος, η Κάλυμνος, η Κάσος και η Σύμη.

Επί τουρκοκρατίας η ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΣ ήταν για πολλά χρόνια αυτόνομος και αυτοδιοίκητος, συμμετείχε Δε στην επανάσταση του 1821. Απελευθερώθηκε μέχρι τα 1831 που επεστράφη μαζί με τη Σάμο στους Τούρκους.

⁸⁸ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ.61-63

Από τα 1835 τα Δωδεκάνησα απέκτησαν την αυτονομία τους μέχρι το 1869. Κατά τον Ιταλοτουρκικό πόλεμο οι Ιταλοί έκαναν απόβαση στην Ρόδο και την κατέλαβαν. Ακολούθησε η συνθήκη του ΟΥΣΥ όπου η Ιταλία επέστρεψε τα νησιά.

Τέλος κατά την διάσκεψη ειρήνης στο Παρίσι το 1919 την σύμβαση ΤΙΤΟΝΙ – ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ τα Δωδεκάνησα παραχωρήθηκαν στην Ελλάδα οριστικά.⁸⁹

(Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

«ΟΔΟΣ ΔΟΡΥΛΑΙΟΥ»

Δορυλαίου ονομάζεται η οδός η οποία είναι κάθετη της Ελ.Βενιζέλου και παράλληλη της οδού Κοτταίου.

Η Δορυλαίου είναι πόλη της αρχαίας Φρυγίας η οποία σήμερα ονομάζεται Εσκή Σεχίρ. Ως ιδρυτής της πόλης αναφέρεται ο Δορύλαος από την Ερέτρια. Η πόλη μνημονεύεται από τους αρχαίους συγγραφείς κατά τη σύγκρουση Λασιμαχού και Αντίγονου. Κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους ήταν φημισμένη για τα θερμά λουτρά της. Κατά τους Βυζαντινούς χρόνους είχε μεγάλη εμπορική κίνηση και αποτελούσε στρατιωτικό κέντρο και τόπο διαμονής των αυτοκρατόρων. Το 1097 νικήθηκε και ο σουλτάνος Κιλίτζ Αρσλάν από τους σταυροφόρους, οι οποίοι στην συνέχεια προχώρησαν χωρίς εμπόδια προς τους Αγίους Τόπους. Το 1170 καταλήφθηκαν από τους Σελτζουκίδες, αλλά το 1175 ανακαταλήφθηκε από τους Βυζαντινούς. Το 1176 πέρασε οριστικά στην κυριαρχία των Σελτζούκων.⁹⁰ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΔΑΡΔΑΝΕΛΛΙΩΝ»

Οδός Δαρδανελλίων λέγεται ο μεγάλος δρόμος της Ν. Σμύρνης ο οποίος είναι παράλληλος με την οδό Βοσπόρου και έχει το όνομα μια πόλης που βρίσκεται στην Ασιατική ακτή του ομώνυμου στενού.

Παλαιότερα τα Δαρδανέλλια ήταν γνωστά με το Τούρκικο όνομα Κλεϊ - Καλέση, η ονομασία Δαρδανέλλια δόθηκε από τους Ευρωπαίους και Έλληνες, διότι η περιοχή βρισκόταν στην θέση της Αρχαίας Δαρδανίας. Ο οικισμός ιδρύθηκε το 1529 από 83 οικογένειες Γρηγοριανών Αρμενίων οι οποίοι για να αποφύγουν το τυραννικό

⁸⁹ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 6^{ος}, σελ. 184.

⁹⁰ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ.36-38

καθεστώς του Σάχου του Περσικού Τάγματος κατέφυγαν στην Τουρκία και κατοίκησαν στο Φρούριο των Δαρδανελλίων.

Σήμερα ο νομός Δαρδανελλίων έχει το τούρκικο όνομα Τσανά Καλέ και περιλαμβάνει τις υποδιοικήσεις, Ετζέ, Εζινέ, Βίγα, Παμπάκου εκτός από τις υποδιοικήσεις και τα νησιά Ίμβρος και Τένεδος ο νέος νόμος περιλαμβάνει και τα απέναντι ευρωπαϊκά τμήματα.⁹¹ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ»

Οι Έλληνες προκειμένου να τιμήσουν τον μεγάλο πατέρα και διδάσκαλο Ιωάννη Δαμασκηνό έδωσαν το όνομα του στον δρόμο της Νέας Σμύρνης ο οποίος είναι κάθετος στην Ελευθερίου Βενιζέλου και παράλληλη με την οδό Βιθυνίας.

Ο Ιωάννης Δαμασκηνός γεννήθηκε στα τέλη του Ζ' αιώνα στην Δαμασκό. Ο Δαμασκηνός από πολύ μικρός άρχισε να εκπαιδεύεται από τον εκ Καλαβρίας Κουρή τον Μελωδό.

Το 714 – 741 ο Λέων ο Ίσαυρος είχε βγάλει το διάταγμα κατά των ιερών εικόνων, ο Δαμασκηνός σύντομα βρέθηκε αντιμέτωπος με την απόφαση αυτή του Ίσαυρου και άρχισε ο μεγάλος αγώνας. Τον ίδιο αγώνα εξακολουθεί ο Δαμασκηνός και έναντι του γιου του Λέοντος, Κωνσταντίνου του Ε'.

Ο Δαμασκηνός εκπαιδεύτηκε στην φιλοσοφία, την ιστορία, την ψυχολογία, την θεολογία και έγραψε σημαντικά συγγράμματα με πολεμικό, ιστορικό, δογματικό, φιλοσοφικό, ρητορικό και ποιητικό περιεχόμενο. Το σημαντικότερο σύγγραμμα του θεωρήθηκε Η πηγή των Γνώσεων το οποίο χρησίμευε σαν ένα έργο κλασικό της ενώσεως των Χριστιανικών Δογμάτων.

Ο Δαμασκηνός, εκτός από συγγραφέας ήταν και υμνογράφος της εκκλησίας καθώς σύνθεσε διάφορους ύμνους, κανόνες και άσματα.

Ο Ιωάννης Δαμασκηνός, ο οποίος διακρίθηκε για τον ηθικό του βίο, τις αρετές του, την μεγάλη του μάθηση αλλά και τον ζήλο του για την ορθοδοξία πέθανε το 787 μ.Χ. αφήνοντας στους μεταγενέστερους του σαν κληρονομιά το πλούσιο έργο του.⁹²

(Κατηγορία : Θρησκευτικός–Χριστιανικός χαρακτήρας)

⁹¹ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός:Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 5^{ος}, σελ. 307.

⁹² Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ.39-40

«ΟΔΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΓΟΥΝΑΡΗ»

Προχωρώντας στα στενά της Νέας Σμύρνης συναντάμε την πινακίδα που γράφει “ΟΔΟΣ ΓΟΥΝΑΡΗ ΔΙΑΚΟΝΟΥ”. Πρόκειται για τον δρόμο ο οποίος είναι κάθετος της οδού Ναζλίου.

Ο Γούναρης ήταν έμπορος από τα Ιωάννινα. Υπηρέτησε τον Ομέρ Βρυώνη και μετάδιδε χρήσιμες πληροφορίες στους Έλληνες. Κατά την πολιορκία του Μεσολογγίου ακολούθησε τον Τούρκο πασά και ανακοίνωσε στους πολιορκημένους την απόφαση του Ομέρ Βρυώνη να επιτεθεί την νύχτα των Χριστουγέννων. Ο Βρυώνης το υποπτεύθηκε και διέταξε την σφαγή της οικογένειάς του, όταν ο Γούναρης πληροφορήθηκε την σφαγή της οικογένειάς του αποχώρησε από το τούρκικο στρατόπεδο και πήγε στο Άγιο Όρος όπου έζησε την υπόλοιπη ζωή του ως μοναχός.

Η βιβλιογραφία μας κάνει λόγο και για τον Γεράσιμο Γούναρη ο οποίος ήταν λόγιος ιερομόναχος από την Δημητσάνα. Μαθήτευσε στην σχολή της Μονής Φιλοσόφου και αργότερα εκπατρίστηκε στην Σμύρνη. Το 1764 ο Γεράσιμος γύρισε στην Δημητσάνα όπου ίδρυσε τη “Σχολή Ελληνικών Μαθημάτων”. Μετά την εξέγερση της Πελοποννήσου κατά τα Ορλοφικά η Σχολή έκλεισε και ο Γεράσιμος κατέφυγε στην Σμύρνη και στην Χίο όπου ανέλαβε την διεύθυνση του σχολείου του Αγίου Μηνά. Το 1779 πέθανε στην Δημητσάνα.⁹³

(Κατηγορία : Θρησκευτικός–Χριστιανικός χαρακτήρας)

«ΟΔΟΣ ΔΑΒΑΚΗ Κ.»

Προχωρώντας στους δρόμους της Ν. Σμύρνης συναντάμε την πινακίδα που γράφει “Οδός Δαβάκη”. Πρόκειται για την οδό η οποία είναι κάθετη της οδού Ιωάννου Χρυσοστόμου και παράλληλη της οδού Αργυροπούλου.

Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από τον γνωστό Κωνσταντίνο Δαβάκη ο οποίος γεννήθηκε στα Κεχριανικά Λακωνίας. Στη μάχη του Σκρά διακρίθηκε για ανδραγαθία και λίγο αργότερα, μετά τη μάχη της Δοϊράνης, τιμήθηκε με τον αγγλικό πολεμικό σταυρό. Στη Μικρασιατική εκστρατεία διακρίθηκε στα υψώματα του Αλμπανός. Το 1929 αντισυνταγματάρχης καθώς ήταν φοίτησε στην Ανώτερη Σχολή Πολέμου Αθηνών. Το 1936 αποστρατεύτηκε με βαθμό συνταγματάρχη για λόγους υγείας. Το 1940 ανέλαβε τη διοίκηση του αποσπάσματος

⁹³ Πάπυρους-Λαρούς-Μπριτάννικα, τόμος 19, σελ.132

Πίνδου και αγωνίστηκε υπεράνθρωπα για την οργάνωση της άμυνας. Στην εισβολή των Ιταλών αντιμετώπισε ολόκληρη την ιταλική μεραρχία. Οι Ιταλοί αργότερα συνέλαβαν τον Δαβάκη μαζί με άλλους αξιωματικούς και ομήρους. Το πλοίο που τους μετέφερε στην Ιταλία torpilίστηκε και ο Δαβάκης βρήκε τραγικό θάνατο με πνιγμό θάφτηκε στην Αυλώνα της Αλβανίας.⁹⁴

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΔΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ»

Ο μικρός δρόμος ο οποίος είναι κάθετος της οδού Εύξεινου Πόντου και παράλληλη της οδού Γ. Καραϊσκάκη ονομάζεται οδός Αθανασίου Διάκου.

Η ονομασία αυτής της οδού προέρχεται από το όνομα του κορυφαίου αγωνιστή της επανάστασης του 1821 Αθανασίου Διάκου ο οποίος κατάγονταν από τη Μουσομνίτσα Δωρίδας. Έλαβε μέρος στην επανάσταση του 1821 και διακρίθηκε από τους πρώτους χάρη της αγάπης του για την πατρίδα. Ο Αθανάσιος Διάκος τραυματίστηκε και αιχμαλωτίστηκε στις 24 Απριλίου, μεταφέρθηκε στην Λαμία και θανατώθηκε με παλούκωμα παρά τους δισταγμούς του Ομέρ-Βρυώνη, που τον γνώριζε από την Αυλή του Αλή πασά. Η ηρωική του δράση και ο μαρτυρικός του θάνατος ενέπνευσαν την λαϊκή μούσα και ο Αθανάσιος Διάκος δοξάστηκε χαρακτηρίστηκε ανώτατος αξιωματικός πρώτης τάξης και αναδείχθηκε σε σύμβολο του ελληνισμού.⁹⁵ (Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΔΙΓΕΝΗ ΑΚΡΙΤΑ»

Ο δρόμος ο οποίος είναι παράλληλος της οδού Εύξεινου Πόντου και κάθετος της οδού Αιγαίου ονομάζεται οδός Διγενή Ακρίτα.

Η ονομασία της οδού αυτής είναι παρμένη από τον Διγενή Ακρίτα. Πρόκειται για θρυλική μορφή του κύκλου της ακριτικής ποίησης, το ιστορικό πλαίσιο γένεσης των ακριτικών τραγουδιών ήταν η μόνιμη αραβική απειλή στα ανατολικά σύνορα του Βυζαντίου, κατά τα έτη 800- 1100 περίπου, που είχε ως αποτέλεσμα την λήψη αμυντικών μέτρων, όπως η δημιουργία των “θεμάτων” και η εγκατάσταση

⁹⁴ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάνικα, τόμος 19, σελ.328

⁹⁵ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός: Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 6^{ος}, σελ. 73.

κληρούχων στρατιωτών στις παραμεθόριες περιοχές της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Οι στρατιώτες αυτοί πήραν την προσωνυμία “ακρίτες” δηλαδή θεματοφύλακες των “άκρων” των συνόρων του κράτους. Τους ηρωικούς αγώνες και τα κατορθώματα των θρυλικών μορφών των ακριτών ύμνησε η ακριτική ποίηση. Ανάμεσα στις πιο αντιπροσωπευτικές μορφές των παλικάριών αυτών συγκαταλέγονται οι : Κωσταντάς, Ανδρόνικος, Αρμουρόπουλος, Αρέστης, Πορφύρας, Θεοφύλακτος κ.α με θρυλικότερη βέβαια, τη μορφή του Βασίλειου Διγενή Ακρίτα.⁹⁶
(Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ»

Οδός Δημοσθένους έχει ονομαστεί ο δρόμος της Νέας Σμύρνης και η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από το όνομα του πιο διακεκριμένου ρήτορα και πολιτικού της αρχαίας Αθήνας Δημοσθένη.

Ο Δημοσθένης γεννήθηκε στο δήμο Παιανίας της Αττικής. Από μικρός έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για τη ρητορική και άρχισε να καταβάλει συνεχείς προσπάθειες για να υπερνικήσει τις ελλείψεις και τις αδυναμίες του. Ήταν φανατικός μελετητής του Θουκυδίδη, τον οποίο λέγεται ότι είχε απομνημονεύσει. Ιδιαίτερα όμως επηρεάστηκε από τον δάσκαλό του τον Ισαίο. Είχε μελετήσει σε βάθος όλα τα συγγράμματα των γνωστών ρητόρων της εποχής. Διδάχτηκε την τέχνη της σωστής εκφώνησης του λόγου και την υποκριτική, ασχολήθηκε με την λογογραφία αλλά εκείνο που τον συγκίνησε περισσότερο ήταν η πολιτική.

Το 324, όταν αναμίχθηκε στην υπόθεση του καταχραστή Άρπαλου τιμωρήθηκε με πρόστιμο και επειδή δεν μπόρεσε να το πληρώσει φυλακίστηκε. Τελικά δραπετεύσε, τα βάσανα του όμως δεν είχαν τελειώσει, καθώς τον κατέλαβαν και τον καταδίωξαν. Ο Δημοσθένης βρήκε άσυλο στο Ναό του Ποσειδώνα στο σημερινό Πόρο και όταν τον ανακάλυψαν και εκεί, αυτοκτόνησε πίνοντας δηλητήριο.

Από τα έργα του μεγάλου ρήτορα σώζονται 61 δικανικοί λόγοι, άλλοι ιδιωτικοί και άλλοι δημόσιοι, (6) επιστολές και (24) προοίμια.⁹⁷

(Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

⁹⁶ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 6^{ος}, σελ. 96.

⁹⁷ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 6^{ος}, σελ. 93.

«ΟΔΟΣ ΔΟΥΚΑ ΟΥΡΑΝΙΑΣ»

Η οδός Ουρανίας Δούκα είναι ένα στενό δρομάκι στην Ν. Σμύρνη παράλληλο της οδού Μ. Βασιλείου. Η Ουρανία Δούκα υπήρξε Διευθύντρια του Κεντρικού Παρθεναγωγείου Σμύρνης από το 1891- 1922 και αγωνίστηκε σ' όλη της τη ζωή στην υπηρεσία του ιδανικού.

Γεννήθηκε στην Σμύρνη το 1860. Αποφοίτησε στα 1878 και τον ίδιο χρόνο πήγε στη Σχολή των Αδελφών του Ελέους για να μάθει τη γαλλική γλώσσα. Αργότερα η Ουρανία Δούκα διορίζεται νηπιαγωγός στο νηπιαγωγείο “Περιβολάκι” της Αγίας Φωτεινής Σμύρνης. Στο τέλος του δεύτερου χρόνου η Σχολική Εφορεία, τη διορίζει «Διευθύνουσα» της Σχολής του Αγίου Πνεύματος στη συνοικία του Αγίου Δημητρίου.

Στα 1895 η Δούκα γίνεται διευθύντρια του Κεντρικού Παρθεναγωγείου και το έργο της σιγά-σιγά γίνεται ολοένα και πιο σημαντικό. Εκτός από την Κεντρική Σχολή, η Δούκα δημιούργησε εξατάξια παραρτήματα σε πολλές συνοικίες, με προσωπικό πολύπειρες διδασκάλισσες που επέβλεπε η ίδια μια φορά τη βδομάδα. Στα 1904 παίρνει μέρος στο εκπαιδευτικό συνέδριο Αθηνών και αναγνωρίζεται ακόμα μια φορά, η αξία της Παιδαγωγικής του Παρθεναγωγείου Σμύρνης.⁹⁸

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΔΑΝΙΗΛΙΔΗ»

Ο κάθετος δρόμος της οδού Μεταμορφώσεως ονομάζεται «οδός Δανιηλίδη». Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από το όνομα του Δημοσθένη Δανιηλίδη.

Ο Δανιηλίδης ήταν ένας αξιόλογος δημοσιολόγος και κοινωνιολόγος, ο οποίος γεννήθηκε στην Καπαδοκία το 1889. Διδάχθηκε τα εγκύκλια μαθήματα στην “Ελληνική Αστική Σχολή” και στη συνέχεια τελείωσε τη “Μεγάλη του Γένους Σχολή” στην Κωνσταντινούπολη. το 1913 αποφοίτησε από τη Νομική Σχολή του Οθωμανικού Πανεπιστημίου.

Η επαφή του με την δημοσιογραφία άρχισε από πολύ νωρίς συνεργάστηκε με την ημερήσια εφημερίδα “Πρόοδος” που εξέδιδε ο Κ. Σπανούδης. Η σχέση του αυτή με την δημοσιογραφία συνεχίστηκε σ' όλη την υπόλοιπη ζωή του.

⁹⁸ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ.44-46

Ο Δανιηλίδης ίδρυσε το 1921 το ‘‘Σύνδεσμο των Νεοελλήνων’’ με στόχο τη δημιουργία ελεύθερων λαϊκών πανεπιστημίων, με πρότυπο αναλόγων σκανδιναβικών ιδρυμάτων. Ως εκ τούτου θα έφερνα την παιδεία στον λαό και ταυτόχρονα θα καλλιεργούσε την αυτογνωσία του.

Το έτος 1931 ο Δανιηλίδης εγκαταστάθηκε μόνιμα στην Ελλάδα και το 1934 εμφάνισε το έργο του Νεοελληνική Κοινωνία και Οικονομία, γραμμένο σε δημοτική διάλεκτο. Παράλληλα έγραψε πολλά άρθρα και μελέτες σε διάφορα περιοδικά και εφημερίδες αναφερόμενος πάντα σε θέματα που τον απασχολούσαν και που ποτέ δεν έπαψε να υπερασπίζεται.

Ο Δανιηλίδης πέθανε στην Αθήνα το 1972. Το έργο του κρίθηκε αξιοθαύμαστο και το όνομα του δόθηκε σ’ ένα από τους ωραίους δρόμους της Νέας Σμύρνης.⁹⁹ (Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΔΕΓΛΕΡΗ»

Προχωρώντας στα βόρεια στενά της Νέας Σμύρνης συναντάμε την «οδό Δεγλερή». Άραγε είναι αρκετοί αυτοί που γνωρίζουν από που προέρχεται η ονομασία της οδού αυτής ?? Ας ανατρέξουμε στην βιβλιογραφία μας προσπαθώντας να ενημερωθούμε για την ονομασία της οδού αυτής.

Η ονομασία του δρόμου αυτού προέρχεται από επώνυμο αθηναϊκής οικογένειας. Πολλά από τα μέλη της οικογένειας Δεγλέρη υπήρξαν μοναχοί και ηγούμενοι στην Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου της Πεντέλης. Το επώνυμο προέρχεται από παλαιό κτήμα της οικογένειας (Δεγλέ) στη Λιβαδειά.¹⁰⁰

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΔΑΜΑΡΙΟΥ»

«Οδός Δαμαρίου» γράφει η πινακίδα του δρόμου που ξεκινάει από την οδό Δαρδανελλίων και καταλήγει στην οδό Ταταούλων.

Η ονομασία της οδού αυτής προφανώς θα πρέπει να προέρχεται από την Δάμαρις, η οποία ήταν Αθηναία που έζησε τον 1^ο αιώνα μ.Χ. και σύμφωνα με

⁹⁹ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 19, σελ.402

¹⁰⁰ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 20, σελ.19

γραφτές πληροφορίες ασπάστηκε το Χριστιανισμό αφού άκουσε το λόγο του Αποστόλου Παύλου στο Άρειο Πάγο της Αθήνας, μαζί με τον Αρεοπαγίτη Διονύσιο και άλλους Αθηναίους. Κατά την διάρκεια της ζωής έκανε σημαντικές προσφορές και δωρεές ενώ διακρίθηκε για τον φιλανθρωπικό της χαρακτήρα.¹⁰¹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ»

Βαδίζοντας στον Οδό Κοραή, διαβάζουμε σε μια ταμπέλα – του Δήμου το όνομα που περιμέναμε να βρούμε σ’ αυτή τη περιοχή ‘‘Οδός Ευαγγελικής Σχολής’’. Το περιμέναμε γιατί πως είναι δυνατόν να λείπει από την Νέα Σμύρνη, το όνομα που τίμησε την παλιά πατρίδα και εξακολουθεί να τιμά και τη ΝΕΑ. Το καύχημα αυτό των ιδρυμάτων της Σμύρνης, η πνευματική ακρόπολη του Μικρασιατικού Ελληνισμού, είχε σαν έμβλημα του και σαν οικόσημο τα λόγια ‘‘ΑΡΧΗ ΣΟΦΙΑΣ ΦΟΒΟΣ ΘΕΟΥ’’. Η αρχή στις προσπάθειες για να γίνει αυτό το μεγάλο Σχολείο ήταν ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΑΒΡΙΗΛ, κατά το 18^ο αιώνα. Τότε έστειλε στη Σμύρνη τον Διαμαντή Ρίσιο, για να εκπαιδεύσει τους νέους. Στα 1733 τέσσερις πρόκριτοι της Σμύρνης, ανέλαβαν να βοηθήσουν να γίνει ένα πραγματικό Σχολείο της Ιστορίας του Ελληνικού Πνεύματος. Οι πρόκριτοι αυτοί ήταν: ο Δενδρινός Ιερόθεος, ο Παναλέων Σεβαστόπουλος, ο Γεώργιος Όμηρος και ο Γεώργιος Βπάλης. Το Σχολείο δεν ονομάστηκε από την αρχή Ευαγγελική. Κατά καιρούς, του είχαν δώσει διάφορα ονόματα όπως: ΣΧΟΛΕΙΟ ΧΡΙΣΤΟΥ, ΜΕΓΑΛΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ. Όπως δείχνουν τα ονόματα το Σχολείο είχε ιδρυθεί με θρησκευτικό χαρακτήρα. Η Ευαγγελική υπήρξε το καύχημα των Ελλήνων της Σμύρνης, γι’ αυτό όταν ο πρώτος Βασιλέας στα 1833 την επισκέφθηκε, βαθύτατα συγκινημένος είπε: ‘‘Χαίρω να βλέπω πολλά Ελληνικά Σχολεία, όπως αυτό. Μόνο έτσι η Ελλάς θα γίνει γρήγορα ένα σοφό Έθνος’’. Τώρα στη Νέα Σμύρνη μια ΝΕΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ στη νέα πατρίδα συνέχιζε την εθνική της δράση.¹⁰² (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

¹⁰¹ Μάρω Βουγιούκα- Βασίλης Μεγαρίδης, Οδωνυμικά, Έκδοση Δήμος Αθηναίων Πολιτισμικός Οργανισμός, Αθήνα 1997

¹⁰² Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ.45-46

«ΟΔΟΣ ΕΠΤΑΛΟΦΟΥ»

Διασχίζοντας την οδό Μεγ. Αλεξάνδρου συναντούμε μια πινακίδα που γράφει οδός Επταλόφου, πρόκειται για το δρόμο που καταλήγει στην οδό Ραιδέστου. Επτάλοφος : Αρχικά απλός χαρακτηρισμός και αργότερα ονομασία της Ρώμης, που προήλθε από το γεγονός ότι μέσα στον πρώτο περίβολο της υπάρχουν οι ακόλουθοι επτά λόφοι : Εσκυλίνος, Καίλιος, Αβεντίνος, Κυρινάλιος, Ιανίκουλος, Παλατίνος, Καπιτωλίνος. Η ονομασία μεταφέρθηκε έπειτα και στην Κωνσταντινούπολη.¹⁰³ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΕΥΚΑΡΙΟΥ»

Ψάχνοντας την ιστορία της οδού Ευκαρίου δεν μπόρεσα να βρω πουθενά πληροφορίες, δεν ήξερα που ν' αναζητήσω την πόλη που έδωσε τ' όνομα της στο δρόμο αυτό. Δεν μπορούσαμε να φανταστούμε πως Ευκαρίον ήταν η Βυζαντινή ονομασία της κωμόπολης της Ανατολικής Θράκης, Αλτίκκιοϊ (και στη Ελληνική: Χρυσόχωρι)

Το Ευκαρίο ήταν μια ακόμη ελληνικότατη πόλη της Ανατολικής Θράκης που κράτησε τις παραδόσεις από τα πολύ παλιά χρόνια. Κακή μοίρα όμως βάρυνε, σ' όλες τις πόλεις της Μ. Ασίας, Πόντου και Θράκης κι έκοψε την ομορφιά της πορείας τους. Η Ελληνική κατοχή με την εκστρατεία του 1919 έφερε και στο Ευκάριο την πολυπόθητη λευτεριά. Εκατόν είκοσι ελληνικές οικογένειες είχε τότε το Ευκάριο, που πανηγύρισαν τον ερχομό της. Μα κανείς δεν πίστευε ότι αυτός ο ερχομός θα γινόταν η αρχή του τέλους μιας ζωής στον τόπο αυτόν, που το ξεκίνημα της χάνονταν μέσα στους αιώνες. Μα δε φτάνει εκείνο που πιστεύει και δεν πιστεύει ο καθένας. Άλλοι παράγοντες, τις περισσότερες φορές απρόσμενοι χαράζουν την πορεία κάθε ανθρώπου, κάθε πολιτισμού, κάθε τόπου.¹⁰⁴

(Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗ»

Οδοιπορώντας στους δρόμους και στις πλατείες της Ν. Σμύρνης αντικρίζουμε πινακίδες όπου γράφουν τα ονόματα διαφόρων οδών που έχουν παρθεί από αποικίες,

¹⁰³ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 7^{ος}, σελ. 167.

¹⁰⁴ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ.104-105

καταστάσεις και ανθρώπους που έζησαν, ως επί το πλείστον στις σκλαβωμένες μας πατρίδες και τίμησαν με το έργο τους και την προσωπικότητα τους την χώρα μας. Ένας από αυτούς που το όνομα του διαβάζουμε στην πινακίδα μίας παρόδου της οδού ΝΙΚΑΙΑΣ και λέγεται «ΟΔΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗ».

Ο ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ γεννήθηκε στο χωριό Καισάρειας. Διαπρεπής νομομαθής και δικηγόρος Σμύρνης και Αθηνών. Τιμήθηκε πολλές φορές με το αξίωμα του Δημογέροντα Σμύρνης.

Μετά την Μικρασιατική καταστροφή εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Έγινε πρόεδρος και αρχηγός του πολιτικού Μικρασιατικού κέντρου και πρόεδρος της κοινοβουλευτικής επιτροπής για τα προσφυγικά προβλήματα. Τον Δεκέμβριο του 1923 εξελέγει πληρεξούσιος Αθηνών – Πειραιώς της Δ΄ των Ελλήνων Συντακτικής εθνοσυνέλευσης και αργότερα έγινε βουλευτής στο κόμμα του Ελευθέριου Βενιζέλου.

Ο Εμμανουηλίδης ήταν γνώστης των προσφυγικών θεμάτων και φρόντισε με αγάπη και ενδιαφέρον για τα οφέλη των προσφύγων συμπατριωτών του. Έγραψε πολλά αξιόλογα συγγράμματα, το σημαντικότερο των οποίων ήταν «Τελευταία έτη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας». Ο Εμμανουηλίδης πέθανε στην Αθήνα τον Ιούνιο του 1943.¹⁰⁵

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΕΒΡΟΥ»

Οδός Έβρου λέγεται ο δρόμος ο οποίος ξεκινάει από την οδό Αιγαίου και τελειώνει στην οδό Εθνικής στέγης. Είναι απίθανο να υφίσταται έλληνας ο οποίος να μην ξέρει ποιος είναι ο Έβρος, είναι λιγότερο πιθανόν να ξέρουν τι ιστορία κρύβει το όνομα αυτού του ποταμού που βρήκαμε σε ένα δρόμο της Ν. Σμύρνης.

Ο Έβρος είναι το μεγαλύτερο, μετά το Δούναβη, ποτάμι της Βαλκανικής Χερσονήσου που πηγάζει από το βουλγαρικό βουνό Ρίλα. Διασχίζει την Ανατολική Ρωμυλία και τη Θράκη και χύνεται στο Θρακικό πέλαγος με ένα τελματώδες δέλτα. Διασχίζεται μονάχα από μικρά πλοιάρια, που εκτελούν τοπικές μεταφορές. Ο Έβρος τρέφει άφθονα ψάρια ανάμεσα στα οποία και οξύρρυγχους από τα αυγά των οποίων γίνεται το χαβιάρι. Το δέλτα στις εκβολές του Έβρου λέγεται Γκιαούρ Αντά. Το

¹⁰⁵ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ.49-50

όνομα αυτό αποτελούν δυο λέξεις Τούρκικες που σημαίνουν «νησί των Απίστων» ή «Άπιστο νησί». Άπιστοι εννοούνται οι χριστιανοί Έλληνες άρα Γκιαούρ Αντά σημαίνει στην πραγματικότητα νησί ελληνικό.

Ο ποταμός Έβρος σήμερα ονομάζεται ΜΑΡΙΤΣΑ. Έτσι τον αναφέρει και ο Ισαάκιος Κομνηνός σε σχετικό του σύγγραμμα.¹⁰⁶

(Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΕΓΗΣ»

Οδός Εθνικής Στέγης έχει ονομαστεί ο δρόμος ο οποίος είναι παράλληλος της οδού Αιγαίου. Η οδός αυτή πήρε την ονομασία της από το ορφανοτροφείο το οποίο λειτούργησε από το 1932 έως το 1988 στον ομώνυμο. Το κτίριο το οποίο ονομάστηκε όπως και η οδός Εθνικής Στέγης ιδρύθηκε από τον «Σύνδεσμο για τα δικαιώματα της Γυναίκας» με πρόεδρο την Αύρα Θεοδωρακοπούλου, σαν προσφυγικό ορφανοτροφείο το 1922 και τα πρώτα χρόνια λειτούργησε στην Καλλιθέα. Μετά την παραχώρηση δωρεάν οικοπέδου από την κοινότητα Ν. Σμύρνης και τις προσωπικές ενέργειες του Ε. Βενιζέλου ανεγέρθηκε το σημερινό κτίριο. Τα σχέδια και η επίβλεψη έγιναν από τους μηχανικούς Σούλη και Κωνσταντινίδη ενώ η νέα πτέρυγα το 1938 από τον αρχιτέκτονα Π. Μανουηλίδη.

Σήμερα στο κτίριο αυτό στεγάζεται παιδικός σταθμός ενώ φιλοξενούνται σ' αυτό πολιτικές εκδηλώσεις.¹⁰⁷ (Κατηγορία : Διάφορα)

«ΟΔΟΣ ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΟΥ»

Διαβαίνοντας τα στενά της Νέας Σμύρνης το βλέμμα μας σταματά στην πινακίδα και διαβάζουμε «οδός Ελλησπόντου». Είναι ένας αρκετά μακρύς δρόμος ο οποίος ξεκινάει από την οδό Ευξείνου Πόντου.

Ο Ελλήσποντος είναι πορθμός ανάμεσα στην Ευρώπη και Ασία, που συνδέει την Προποντίδα με το Αιγαίο. Τον διασχίζει ένα θαλάσσιο ρεύμα, το οποίο κατεβαίνει στο Αιγαίο με συνηθισμένη ταχύτητα 1,5 μίλι την ώρα. Τα Στενά του Ελλησπόντου πήραν το όνομα τους από την κόρη του Αθάμαντα, Έλλη η οποία σύμφωνα με το μύθο πνίγηκε εκεί. Στην Πακτύη μάλιστα εντόπισαν τον τάφο της.

¹⁰⁶ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 6^{ος}, σελ. 202.

¹⁰⁷ Πληροφορίες από έντυπο χάρτη 1996, Έκδοση Δήμου Ν. Σμύρνης

Στα ομηρικά και τα κατοπινά ακόμα χρόνια, το τοπωνύμιο Ελλήσποντος αναφέρεται στην ευρύτερη περιοχή γύρω από τον Πορθμό που περιλάμβανε όλη τη θαλάσσια έκταση μέχρι το Θερμαϊκό κόλπο, τη χερσαία έκταση της Θεσσαλίας και Μακεδονίας και τις νότιες παράκτιες εκτάσεις της Προποντίδας. Ο Ελλήσποντος θεωρείται το σταυροδρόμι μεταξύ Ευρώπης και Ασίας και η στρατηγική του σημασία έχει αναγνωριστεί από τους αρχαίους χρόνους.¹⁰⁸ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΕΦΕΣΣΟΥ»

Η «οδός Εφέσσου» σίγουρα θα πρέπει να είναι γνωστή σε όλους. Βρίσκεται στην αρχή της Νέας Σμύρνης και είναι κάθετη της οδού Νικομήδειας. Είναι από τους ωραιότερους δρόμους της Νέας Σμύρνης.

Η ονομασία της οδού έχει προέλθει από την πόλη Έφεσσο η οποία θεωρείται μια από τις σπουδαιότερες αποικίες των Ιώνων στην Μικρά Ασία, που εξελίχθηκε σε μεγάλο εμπορικό και πολιτιστικό κέντρο. Η γεωγραφική της θέση εντοπίζεται στη δυτική ακτή της Μικρά Ασίας, νότια της Σμύρνης και κοντά στο σημείο που εκβάλλει ο ποταμός Κάνστρος. Στη θέση της αυτή οφείλει την ανάδειξη της σε ισχυρό οικονομικά και πολιτικά κράτος, καθώς αποτέλεσε συγκοινωνιακό κόμβο αφού συνέδεε τα παράλια του Αιγαίου με το εσωτερικό της Μικρά Ασίας. Το έδαφος της ήταν επίσης ιδιαίτερα εύφορο.¹⁰⁹ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)



Γωνία Θράκης & Εφέσσου

¹⁰⁸ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ.102-103

¹⁰⁹ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός:Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 7^{ος}, σελ. 299.



Γωνία Θράκης & Εφέσσου, σήμερα.

«ΟΔΟΣ ΕΥΓΕΝΙΔΟΥ»

Να 'μαστε τώρα σε μια άλλη περιοχή της Νέας Σμύρνης, κυκλωμένοι από μικρούς και μεγάλους δρόμους, που ο καθένας κάτι έχει να μας πει για την ιστορία που έγραψε το όνομα του . . . προχωρώντας βλέπουμε την πινακίδα που γράφει : «οδός Ευγενίδου». Πρόκειται για τον δρόμο που ξεκινάει από την οδό Κράτητος και καταλήγει στην οδό Αιγαίου. Η οδός Ευγενίδου είναι παράλληλη της οδού Βιζυηνού.

Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από το όνομα του αξιόλογου Γεωργίου Ευγενίδη. Ο Γεώργιος Ευγενίδης γεννήθηκε στη Νικομήδεια όπου και τέλειωσε εκεί την Αστική Σχολή και στην συνέχεια την Γερμανική Σχολή Αδάνων Κιλικίας Μικρασίας. Αργότερα πηγαίνει στην Κωνσταντινούπολη και τελειώνει την Γαλλική Σχολή Saint Zozet και το Ελληνικό Γυμνάσιο. Έρχεται στην Αθήνα και εγγράφεται στο Πανεπιστήμιο Αθηνών στην Ιατρική Σχολή, στην συνέχεια κάνει μετεκπαίδευση στο Νοσοκομείο SAINT-LAZAR στο Παρίσι, στο τμήμα Παθολογίας. Συνεχίζει την μετεκπαίδευση στην Παιδιατρική στο Νοσοκομείο Παίδων Αγία Σοφία Αθηνών.

Από το 1941 εργάζεται σαν περιφερειακός ιατρός σε περιφερειακά ιατρεία και προσφέρει τις υπηρεσίες του με αγάπη, παράλληλα εργάζεται και σαν ιδιωτικός γιατρός στη Νέα Σμύρνη, όπου αγαπήθηκε από όλους για τις επιστημονικές του

ικανότητες και τη μεγάλη προσφορά του στις υπεύθυνες εθνικές και κοινωνικές υπηρεσίες της χώρας.¹¹⁰

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΕΙΡΗΝΗΣ»

Κεντρικά στην πλατεία της Νέας Σμύρνης συναντάμε την πινακίδα που γράφει «οδός Ειρήνης».

Η ειρήνη ως λέξη εκφράζει την ιδεατή κατάσταση του ανθρώπινου είναι, είτε αυτό νοηθεί ως ανθρώπινη κοινωνία (έθνος, κράτος), είτε ως άνθρωπος-άτομο, η οποία χαρακτηρίζεται από αίσθημα ηρεμίας και γαλήνης σε προσωπικό επίπεδο και φιλίας και εμπιστοσύνης σε κοινωνικό επίπεδο. Πιο απλά, θα μπορούσαμε να ορίσουμε την ειρήνη ως την κατάσταση εκείνη που εγγυάται την ανθρώπινη πρόοδο και ευτυχία. Ο πόλεμος, η άρνηση δηλαδή της ειρήνης, αποτελεί τον αντικειμενικό και φιλοσοφικό αντίποδα και βασίζει την ύπαρξη του στη βία. Σήμερα η ειρήνη ταυτίζεται με την επιβίωση των λαών, καθώς σε ένα πυρηνικό ολοκαύτωμα δεν υπόσχεται νικητές και νικημένους.

Προκειμένου να εκφράσουν την ανάγκη για συμφιλίωση και ειρηνική συνύπαρξη των λαών ονομάσαμε την οδό η οποία βρίσκεται στην Νέα Σμύρνη «οδός Ειρήνης».¹¹¹ (Κατηγορία : Διάφορα)



Η κεντρική πλατεία φωτογραφημένη από την οδό Ειρήνης της δεκαετίας 1950. . .

¹¹⁰ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ.47-48

¹¹¹ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός:Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 6^{ος}, σελ. 246.

... και σήμερα



«ΟΔΟΣ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ»

Άγιασμα της Κωνσταντινούπολη έξω από τα τείχη της προς την πλευρά της πύλης Σηλυβρίας. Αναβρέθηκε από τον Λέοντα που σύμφωνα με την παράδοση θεράπευσε με το άγιασμα, κατόπιν θείας εντολής, ένα τυφλό. Όταν έγινε Αυτοκράτορας έκτισε τον μεγαλοπρεπή ναό της Θεοτόκου. Η εκκλησία αυτή έχει καταστραφεί επανειλημμένος από πυρκαγιές, σεισμούς, λεηλασίες αλλά πάντα επισκευάζεται. Η πιο πρόσφατη εκκλησία της Ζωοδόχου Πηγής χτίστηκε το 1827 – 1830 και σώζεται ακόμα και σήμερα.¹¹²

(Κατηγορία : Θρησκευτικός–Χριστιανικός χαρακτήρας)

«ΟΔΟΣ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ»

Προχωρώντας στους όμορφους δρόμους της Νέας Σμύρνης συναντάμε την πινακίδα του δρόμου που γράφει «οδός Ζαφειρίου». Το μυαλό των περισσοτέρων θα πηγαίνει στον Αντιστράτηγο Νικόλαο Ζαφειρίου. Για όσους δεν γνωρίζουν τον Νικόλαο Ζαφειρίου εμείς θα αναφέρουμε κάποια βασικά στοιχεία τα οποία έχουν γραφτεί στην ιστορία για τον μεγάλο αυτό Αντιστράτηγο.

Ο Νικόλαος Ζαφειρίου πήρε μέρος στο Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1827. κατά τον Α΄ Βαλκανικό πόλεμο υπηρέτησε στο επιτελείο του στρατού Ηπείρου και κατά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο στο επιτελείο της 8^{ης} Μεραρχίας. Μετεκπαιδεύτηκε

¹¹² Μάρω Βουγιούκα- Βασίλης Μεγαρίδης, Οδωνυμικά, Έκδοση Δήμος Αθηναίων Πολιτισμικός Οργανισμός, Αθήνα 1997.

στο ελληνικό σχολείο ανώτερων σπουδών και στη Γαλλική Σχολή Πολέμου και έλαβε μέρος στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο. Ως Συνταγματάρχης Διοικητής της 1^{ης} Μεραρχίας, αποβιβάστηκε στις 2 Μαΐου του 1919 στη Σμύρνη ως Αρχηγός του Στρατού Κατοχής της Μικράς Ασίας, επικεφαλής της ανώτατης ελληνικής αρχής της Ιωνίας. Διετέλεσε ως υπαρχηγός του γενικού επιτελείου στρατού και ως μέραρχος. Ήταν αντιστράτηγος από το 1925 Διοικητής του Β΄, του Γ΄ και του Ε΄ Σωμάτων Στρατού διαδοχικά. Αποστρατεύτηκε το 1926.¹¹³

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΖΗΛΩΝΟΣ»

Αν από τη πλατεία ειρήνης προχωρήσουμε στην οδό Εφέσου ο πρώτος δρόμος που θα συναντήσουμε από τη δεξιά πλευρά είναι η οδός Ζήλωνος.

Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από τους ζηλωτές οι οποίοι ήταν οπαδοί μεταρρυθμιστικής και πολιτικής κυρίως μερίδας που επηρέασε τη ζωή του βυζαντινού κράτους σ΄ όλη τη διάρκεια της ιστορικής του πορείας, επιδιώκοντας τη συντήρηση των παραδεδομένων θεσμών τόσο στην εκκλησία όσο και στο κράτος. Έτσι στα χρόνια της εικονομαχίας τάχθηκε με το μέρος των εικονολατρών ενώ αργότερα (13^{ος} αιώνας) αντέδρασαν στις προσπάθειες ένωσης των εκκλησιών, υποστηρίζοντας τους αυθεντικούς ενώ τέλος στράφηκαν ενάντια στον Ησυχασμό.¹¹⁴

(Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΖΑΡΙΦΗ»

Οδός Ζαρίφη λέγεται ο δρόμος ο οποίος είναι κάθετος στην οδό Ακροπόλεως. Η ονομασία του δρόμου αυτού προέρχεται από το όνομα του Γεωργίου Ζαρίφη του μεγάλου εθνικού ευεργέτη από το μεγάλο ρεύμα του Βοσπόρου ο οποίος απέκτησε μια αξιόλογη τράπεζα στην Κωνσταντινούπολη, εξελισσόμενος έτσι σε σοβαρό οικονομικό παράγοντα της πόλης. Αυτή ακριβώς η οικονομική του ευχέρεια του έδωσε τη δυνατότητα ίδρυσης πολλών σχολείων σε διάφορες πόλεις, όπως στην Προύσα, στα Θεραπεία, στην Κωνσταντινούπολη (Μεγάλη του Γένους σχολή),στη

¹¹³ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 25, σελ.372

¹¹⁴ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάννης, τόμος 8^{ος}, σελ. 20.

Φιλιππούπολη καθώς και σε άλλα μέρη.¹¹⁵ (Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΖΑΧΟΠΟΥΛΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ»

Οδός Ζαχοπούλου γράφει η πινακίδα της Νέας Σμύρνης.

Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από το όνομα του Αρχιμανδρίτη ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΖΑΧΟΠΟΥΛΟΥ ο οποίος γεννήθηκε στον Κασαμπά της Μικρασίας .Στα 1905 πήγε στα Βούρλα και έγινε Αρχιερατικός Επίτροπος και κοινοτικός προϊστάμενος. Λίγο αργότερα έγινε η χειροτονία του σε πρεσβύτερο.

Ο Κύριλλος Ζαχόπουλος είχε ιδιοσυγκρασία φλογερή και θαρραλέα, κληρικός με την επιβαλλόμενη πνευματική καλλιέργεια αλλά και με ανάλογα γενικότερα ενδιαφέροντα με δημιουργικές προθέσεις υπήρξε πραγματικά μια προσωπικότητα με ουσιαστική απόδοση στον κύκλο της αποστολής του.

Στους Βουρλιώτες είχε επιβληθεί απόλυτα με το ήθος το οποίο και τον διέκρινε. Πέθανε σαν ιερατικός προϊστάμενος στη Νέα Σμύρνη στις 13-2-60.¹¹⁶

(Κατηγορία : Θρησκευτικός-Χριστιανικός χαρακτήρας)

«ΟΔΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ»

Οδός Ηρακλείου γράφει η πινακίδα του δρόμου που είναι κάθετος της οδού Πέτρας και παράλληλος της οδού Νεαπόλεως.

Το όνομα της οδού Ηρακλείου προέρχεται από τον Βυζαντινό Αυτοκράτορα Ηράκλειο τον Ά. Υπήρξε αυτοκράτορας της Κωνσταντινούπολης από το 610 έως το 641.Όταν ανέλαβε την διακυβέρνηση του κράτους, είχε να αντιμετωπίσει την απειλή των Περσών από τα ανατολικά και των Αβαροσλάβων από τα βόρεια καθώς και την οικονομική, διοικητική και στρατιωτική εξαθλίωση της αυτοκρατορίας. Μέχρι και το 622 ο Ηράκλειος πέτυχε να αναδιοργανώσει σε σημαντικό βαθμό το κράτος, εξουδετερώνοντας κάθε ισχυρό πυρήνα αντίδρασης.

Γύρω στα 630 έκανε την εμφάνιση του ένας νέος λαός οι Άραβες οι οποίοι φαντασμένοι καθώς ήταν επιθυμούσαν να κατακτήσουν την Ασία και να διασώσουν τη θρησκεία τους. Ο Ηράκλειος λόγω της μεγάλης του ηλικίας δεν μπόρεσε να

¹¹⁵ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός: Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 8^{ος}, σελ. 14.

¹¹⁶ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ.51-52

αντισταθεί στην δυναμική διείσδυση των Αράβων οι οποίοι βοηθούμενοι από τους Εβραίους και τους Αιγύπτιους κατέλαβαν πολλές Βυζαντινές επαρχίες.

Ο Ηράκλειος πέθανε το Φεβρουάριο του 641 και υπήρξε ένας από τους σπουδαιότερους αυτοκράτορες στην ιστορία του Βυζαντίου.¹¹⁷

(Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΘΑΛΗ ΜΙΛΗΣΙΟΥ»

Καθώς διασχίζουμε την Αλικαρνασσού αντικρίζουμε σε μια πινακίδα του δρόμου, το όνομα ενός μεγάλου Φιλόσοφου της Αρχαιότητας. Είναι του «Θαλή Μιλήσιου». Ο Θαλής, ήταν ο πρώτος, κατά χρονολογική σειρά, Έλληνας Φιλόσοφος και θεμελιωτής της Ευρωπαϊκής Φιλοσοφίας και Επιστήμης. Γεννήθηκε στη Μίλητο, Ελληνική αποικία στη Μικρασία, κατά το έτος 624 π.Χ. και πέθανε σε 546 π.Χ. Ο Θαλής ήταν φορέας του θεωρητικού Ελληνικού Πνεύματος, πραγματοποίησε πολλές επιστημονικές ανακαλύψεις, εμπειρικές διαπιστώσεις. Πάνω απ' όλα όμως, είναι η θεμελιωτική για τη Φιλοσοφία συμβολή του. Απομακρυνόμενος από τις μυθολογικές περί σύμπαντος ερμηνείες, διατύπωσε, πρώτον ότι: «Όλα τα όντα έχουν μια κοινή φυσική αρχή». Την ψυχή την φανταζόταν σαν μια πηγή ενέργειας και κινήσεως. Οι θεωρίες αυτές, συμπίπτουν με τον καθορισμό αυτό του Πλάτωνα της ουσίας της ψυχής. Για όλα αυτά και για πολλά άλλα, δίκαια ο ΘΑΛΗΣ ΜΙΛΗΣΙΟΣ, θεωρήθηκε αρχηγέτης της Επιστημονικής και γνήσιας Φιλοσοφικής θεώρησης του Κόσμου.¹¹⁸

(Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΘΡΑΚΗΣ»

«Οδό Θράκης» λέγεται ο δρόμος ο οποίος είναι κάθετος στην οδό Εφέσου και παράλληλος με την οδό Ιωνίας.

Όλοι θα έχουμε ακούσει για την Θράκη, το γεωγραφικό διαμέρισμα της Ελλάδας που βρίσκεται στα βορειοανατολικά της χώρας και περιλαμβάνει του νομούς Ξάνθης, Ροδόπης και Έβρου και το νησί Σαμοθράκη. Συνορεύει βόρεια με τη Βουλγαρία, ανατολικά με την Τουρκία, δυτικά με την Μακεδονία και στα νότια

¹¹⁷ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός: Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 8^{ος}, σελ. 94.

¹¹⁸ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ.53-54

βρέχεται από το θρακικό πέλαγος. Έχει έκταση 8.578 τ.χλμ. και είναι το έβδομο κατά σειρά διαμέρισμα της χώρας.

Πολλοί είναι οι λόγοι που οδήγησαν από πολύ νωρίς το μικρό αυτό κομμάτι της Ευρώπης στο προσκήνιο των ιστορικών γεγονότων, όπως η γεωγραφική της θέση ανάμεσα σε δύο ηπείρους (Ευρώπη – Ασία) και δύο θάλασσες (Εύξεινο Πόντο – Αιγαίο Πέλαγος). Επίσης η ίδρυση της πρωτεύουσας του βυζαντινού κράτους στην περιοχή αυτή συντέλεσε στο να γίνει ευρύτερα γνωστό το όνομα της περιοχής.

Η παράδοση αποδίδει το όνομα Θράκη σε μια από τις κόρες του Ωκεανού και της Παρθενόπης, ενώ υπάρχουν και μύθοι που μιλούν για κάποια νύμφη ή κάποιο βασιλιά με το ίδιο όνομα. Οι ιστορικοί θεωρούν ότι ο λαός που κατοίκησε την περιοχή, οι θράκες, ήταν αυτοί που τελικά της έδωσαν και το όνομα. Τέλος διαφορετική είναι η θεωρία αρχαίων ποιητών και φιλοσόφων όπως του Πινδάρου και του Πλάτωνα οι οποίοι πιστεύουν ότι η λέξη Θράκη προήλθε από ένα βαθύτερο συμβολισμό σχετικά με τη θρησκεία και την ποίηση που αναπτύχθηκε στην περιοχή.¹¹⁹ (Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ»

«Οδός Θυάτειρων» γράφει η πινακίδα που βρίσκεται σε ένα από τους πολλούς δρόμους της Νέας Σμύρνης. Για όσους δεν την ξέρουν η οδός Θυάτειρων ξεκινάει από την Λεωφόρο Συγγρού και τερματίζει στην οδό Κορδελείου.

Η ονομασία της οδού προέρχεται από την Θυάτειρα, πρόκειται για την αρχαία πόλη της Λύδιας, στο δρόμο μεταξύ Περγάμου και Σάρδεων. Σήμερα ονομάζεται Αξάρι. Στην πόλη αποδίδονται και τα ονόματα Πελοπία, Ενίπης και Σεμίραμις, χωρίς όμως να είναι δυνατή η σύνδεσή τους με συγκεκριμένες ιστορικές περιόδους της μετά την επικράτηση του Σέλευκου Α' του Νικάτορα στο Κουρουπέδιο. Το 281 π.Χ. η πόλη περιήλθε στην νομαρχία του. Οι Σελευκίδες επικράτησαν σε αυτή μέχρι το 188 π.Χ. όταν με την ειρήνη της Απάμειας η πόλη δόθηκε στους Ατταλίδες. Στην Ρωμαϊκή εποχή η πόλη εντάχθηκε στην περιοχή της Περγάμου μέχρι το 215 π.Χ. Σταδιακά μεγάλο τμήμα του πληθυσμού της ασπάστηκε το χριστιανισμό. Οι χριστιανοί παρέμειναν το κυρίαρχο στοιχείο μέχρι την κατάληψη της πόλης από τους Τούρκους το 13ο αιώνα. Τα Θυάτειρα υπήρξαν σημαντική πόλη του χριστιανισμού

¹¹⁹ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός:Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 8^{ος}, σελ. 227.

μέχρι το 1922, μετά την Μικρασιατική καταστροφή η έδρα της μητρόπολης μεταφέρθηκε στο Λονδίνο και ο έκτοτε μητροπολίτης ονομάζεται Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μ. Βρετανίας.¹²⁰ (Κατηγορία : Αρχαία εποχή)



Η βίλα «Σμύρνα» του Α. Μακρίδη, επί των Οδών Α. Συγγρού και Θυατείρων του 1936 και σήμερα.



«ΟΔΟΣ ΙΑΣΟΝΟΣ»

Την «οδό Ιάσονος» δεν θα δυσκολευτούμε πολύ για να τη βρούμε. Εάν περάσουμε την οδό Μετρών ή την οδό Σωκίων, κάπου θα διαβάσουμε το όνομά της. Γιατί ο δρόμος αυτός ενώνει τους δύο παράλληλους δρόμους ΜΕΤΡΩΝ και ΣΩΚΙΩΝ.

Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από τον Ιάσων, ένα από τους πιο σημαντικούς μυθικούς «ήρωες των αρχαίων ελλήνων», εκφραστής του πάθους τους

¹²⁰ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός:Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 8^{ος}, σελ. 239.

για περιπέτειες και ταξίδια σε άγνωστες χώρες. Ήταν απόγονος του Δευκαλίωνα και της Πύρρας. Σύμφωνα με την μυθολογία λέγεται ότι ο πατέρας του Ιάσωνα, ο Αΐσων, έδωσε την εξουσία στον Πελία μέχρι την στιγμή της ενηλικίωσης του γιου του. Ο Πελίας λόγω του ότι φοβόταν μην του πάρουν τον θρόνο πήρε χρησμό από την πυθία, η οποία του είπε ότι ο μόνος κίνδυνος γι' αυτόν προέρχεται από τον μονοσάνδαλο. Ο Ιάσων έχασε το ένα σανδάλι του καθώς μετέφερε στους ώμους του την Ήρα μεταμορφωμένη σε γριά. Άλλοι πάλι λένε ότι ξέχασε να φορέσει το σανδάλι του μετά την διάσχιση του ποταμού. Έτσι ο Ιάσων έφτασε στην Ιωλκό μονοσάνδαλος. Ο Ιάσωνας βρήκε το θάνατο κοντά στην «Αρυή» όταν έπεσε στο κεφάλι του ένα ξύλο του καραβιού.¹²¹ (Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΙΚΟΝΙΟΥ»

«Οδός Ικονίου» γράφει η πινακίδα του δρόμου ο οποίος είναι παράλληλος της οδού Ελευθερίου Βενιζέλου και κάθετη της οδού Προσκόπων Αϊδινίου.

Η ονομασία της οδού προέρχεται από το Ικόνιο που ήταν πρωτεύουσα της ομώνυμης τουρκικής επαρχίας, με πληθυσμό 329.139 κατοίκους. Βρίσκεται στην κεντρική Τουρκία, σε οροπέδιο στα βόρεια της οροσειράς του δυτικού Ταύρου. Στα αξιοθέατα της πόλης συγκαταλέγονται αρκετά μνημεία σελτζουκικής τέχνης, καθώς και πλήθος χριστιανικών ναών, όπως π.χ. του Αγίου Αμφιλοχίου. Το Ικόνιο είναι μια από τις αρχαιότερες πόλεις στον κόσμο, γνώρισε αλματώδη ανάπτυξη λόγω της καίριας γεωγραφικής της θέσης που την κατέστησε από τη μία μεριά σπουδαίο εμπορικό κέντρο και από την άλλη πυρήνα για την εξάπλωση της διδασκαλίας του χριστιανισμού έτσι ώστε γρήγορα η εκκλησία της έγινε επισκοπή.¹²²

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΙΜΒΡΟΥ»

Μεταξύ των δρόμων Ψαρών και Λέσβου βρήκαμε την «οδό Ίμβρου». Σίγουρα όλοι θα ξέρουμε για το όνομα αυτού του δρόμου ότι είναι νησί στο θρακικό πέλαγος, καλό όμως θα ήταν να ανατρέξουν στην ιστορία και να πάρουμε περισσότερες

¹²¹ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός :Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 8^{ος}, σελ. 269.

¹²² Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός :Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 8^{ος}, σελ. 306.

πληροφορίες γι' αυτό το νησί. Η Ίμβρος είναι νησί του βορειοανατολικού Αιγαίου που ανήκει στο τουρκικό κράτος και έχει έκταση 279 τ.χλμ. , βρίσκεται δυτικά της χερσονήσου Καλλίπολης, νοτιοανατολικά της Σαμοθράκης και βορειοανατολικά της Λήμνου. Σύμφωνα με την ιστορία οι πρώτοι κάτοικοι πρέπει να ήταν πελασγοί. Τον 5ο αιώνα η Ίμβρος πέρασε στην κυριαρχία της Αθήνας, έτσι δημιουργήθηκε στο νησί μια κοινωνία της οποίας η δομή έχει απόλυτη αντιστοιχία με εκείνη της Αθήνας. Κατά την περίοδο των ελληνιστικών χρόνων πολλοί εισβολείς επιτέθηκαν στο νησί. Ο Δημ. Πολιορκητής κατέβαλε το νησί το 295 π.Χ. ενώ το 202 π.Χ. πέρασε στην κατοχή του Φιλίππου Ε' της Μακεδονίας για να το επανακτήσουν οι Αθηναίοι το 197π.Χ. Στα βυζαντινά χρόνια λόγω της γεωγραφικής θέσης του το νησί αποτελούσε προμαχώνα της άμυνας της Κωνσταντινούπολης.

Το νησί Ίμβρος προσαρτήθηκε επίσημα στην Ελλάδα με τη συνθήκη των Σεβρών (1920), όμως η Συνθήκη της Λοζάννης (1923) την επανένταξε στο τουρκικό κράτος όπου και ανήκει μέχρι σήμερα.¹²³

(Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

«ΟΔΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ»

Ο δρόμος ο οποίος είναι κάθετος της Θεμιστοκλή Σοφοκλή λέγεται «οδός Ιωάννου Χρυσοστόμου».

Ο δρόμος αυτός έχει πάρει την ονομασία του από τον αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινούπολης του Ιωάννη Χρυσοστόμου. Ο Ιωάννης ήταν γιος επιφανούς οικογένειας της Αντιόχειας., γεννήθηκε μάλλον το 354. Πιθανότατα και οι δύο γονείς του Ιωάννη ήταν χριστιανοί. Μόλις τελείωσε τις σπουδές του ο Ιωάννης ασχολήθηκε για λίγους μήνες με το επάγγελμα του δικηγόρου ή του διδασκάλου της ρητορικής. Κατά την εποχή αυτή ακμάζει η θεολογική Σχολή της Αντιόχειας, εκεί φοίτησε ο Ιωάννης από την αρχή μάλιστα της φοίτησής του γνωρίστηκε με τον αρχιεπίσκοπο Αντιόχειας Μελέτιο και μάλιστα βαπτίστηκε από αυτόν (372). Για τέσσερα χρόνια ασκήτευσε κοντά σε ένα Σύρο γέροντα μοναχό, ενώ για άλλα δύο χρόνια ασκήτευσε μόνος του σε ένα σπήλαιο. Στις αρχές του 381 χειροτονήθηκε διάκονος, ενώ χειροτονήθηκε ιερέας το 386 από τον αρχιεπίσκοπο Φλαβιανό. Με το δυναμικό του λόγο προσπάθησε να στηρίζει τους ορθόδοξους και να αντικρούσει τους

¹²³ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός :Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 8^{ος}, σελ. 315.

ειδωλολάτρες και τους αιρετικούς. Στις 15 Δεκεμβρίου η Ευδημούσα Σύνοδος εξέλεξε ως αρχιεπίσκοπο τον Ιωάννη.

Ο Ιωάννης Χρυσόστομος πέθανε στις 14 Σεπτεμβρίου 407 αφήνοντας στους χριστιανούς το πλούσιο εκκλησιαστικό συγγραφικό του έργο.¹²⁴

«ΟΔΟΣ ΙΩΝΙΑΣ»

«Οδός Ιωνίας» γράφει η πινακίδα της Νέας Σμύρνης και το μυαλό των περαστικών αναπολεί ακόμα μια χαμένη πατρίδα.

Σύμφωνα με τους ιστορικούς της αρχαιότητας, Ιωνία καλείται το κεντρικό τμήμα της μικρασιατικής ακτής, που εκτείνονταν ανάμεσα στον Έρμο ποταμό στα βόρεια, την Καρία και την Λυδία στα ανατολικά, τον Ιασικό κόλπο στα νότια και το Αιγαίο πέλαγος στα δυτικά. Η περιοχή έχει μεγάλο μήκος ακτών, διασχίζεται από μικρά βουνά και διαρρέεται από πολλούς ποταμούς. Οι ευνοϊκές εδαφικές και κλιματικές συνθήκες συντελούν στο να εισέρχονται διάφοροι λαοί στην περιοχή (Χετταίοι, Κάρες, Πέλεγες κ.α.). Η Ιωνία γνώρισε την λυδική και την περσική κατάκτηση, καθώς και τη Ρωμαϊκή κυριαρχία. Κατά τους βυζαντινούς χρόνους υπάγονταν στο θέμα της Σάμου, ενώ στην συνέχεια έπεσε στα χέρια των Σελτζούκων Τούρκων και των Οθωμανών. Η Ιωνία απελευθερώθηκε από τον ελληνικό στρατό στα 1919 για να εκκενωθεί από τον ελληνικό πληθυσμό το 1922.¹²⁵

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)



Οδός Ιωνίας 50.

¹²⁴ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 15^{ος}, σελ. 264.

¹²⁵ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 9^{ος}, σελ. 183.



Οδός Ιωνίας 50, σήμερα.

«ΟΔΟΣ ΙΩΣΗΦΟΓΛΟΥ»

«Οδός Ιωσηφόγλου» γράφει η πινακίδα στο μικρό δρομάκι που βρίσκεται στην αριστερή πλευρά της οδού Πλαστήρα.

Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από το όνομα του ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΙΩΣΗΦΟΓΛΟΥ, ο οποίος ίδρυσε το ορφανοτροφείο το οποίο βρίσκεται επί της οδού Ιωσηφόγλου.

Γεννήθηκε στην Καισάρεια της Μ. Ασίας και από οικογένεια πατριαρχική καταπιάστηκε με πολλές επιχειρήσεις, εκείνο όμως που τον σήκωσε οικονομικά ήταν οι τραπεζικές επιχειρήσεις.

Όταν μετά την τραγωδία του 1922 στη Μ. Ασία ήρθε το ξερίζωμα του ελληνισμού ο γεμάτος αγαθοεργά αισθήματα Ιωσηφόγλου αγκάλιασε στοργικά τα ορφανά της καταστροφής. Για να πραγματοποιήσει την αγάπη του και τη στοργή του αποφασίζει να ιδρύσει, με δαπάνες του, ορφανοτροφείο για να δώσει τη ζεστασιά της οικογένειας στα δύσμοιρα ελληνόπουλα.

Μέχρι και σήμερα το «ΙΩΣΗΦΟΓΛΕΙΟ» προσφέρει τις πολύτιμες υπηρεσίες του, γιατί όσο υπάρχει ζωή θα υπάρχουν ανάγκες που θέλουν βοήθεια.¹²⁶

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

¹²⁶ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 147-149



Το Ιωσηφόγλειο ορφανοτροφείο επί της Α. Συγγρού. Η οικοδόμησή του ολοκληρώθηκε το 1929.



«ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ»

Διασχίζοντας την οδό Ευξείνου Πόντου συναντούμε μια πινακίδα κάθετα σ' αυτή, που γράφει «οδός Καλαβρύτων». Τα Καλάβρυτα είναι μια ιστορική πόλη της Πελοποννήσου. Τα Καλάβρυτα πήραν μέρος στην Επανάσταση του 1821 συνέδεσαν το όνομα της πόλης με τις πιο ένδοξες σελίδες της νεότερης ιστορίας. Από την ιστορική μονή της Αγίας Λαύρας δόθηκε το σύνθημα της εξέγερσης και στην περιοχή

των Καλαβρύτων έπεσε ο πρώτος πυροβολισμός, όταν ανάμεσα στις 16-18 Μαρτίου άντρες το Ν. Σουλιώτη και άλλων προκρίτων σκότωσαν τους πρώτους Τούρκους.¹²⁷
(Κατηγορία : Περιοχές εντός και εκτός Ελλάδος)

«ΟΔΟΣ ΚΑΛΛΙΠΟΛΕΩΣ»

Λίγο μετά την οδό Ατταλείας είναι η οδός Καλλιπόλεως. Η Καλλίπολη είναι πόλη της Ευρωπαϊκής Τουρκίας στην ομώνυμη χερσόνησο της Θράκης. Η χερσόνησος βρίσκεται ανάμεσα στον Μέλανα κόλπο και τα στενά του Ελλήσποντου, του οποίου σχηματίζει την Ευρωπαϊκή ακτή. Η άλλοτε πανέμορφη Καλλίπολη βρίσκεται τώρα σε άθλια κατάσταση. Από τα αξιόλογα αξιοθέατα της, δεν έμειναν παρά λίγα ερείπια. Στη νότια πλευρά υπάρχουν τύμβοι, που οι ειδικοί λένε πως είναι τάφοι αρχαίων βασιλέων της Θράκης. Αυτοί θα μείνουν μόνο, αιώνια μάρτυρες ενός ακόμα ελληνικού πολιτισμού που προσπαθούν να θάψουν βάρβαρα χέρια...¹²⁸

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ»

Κάθετη στην Αιγαίου, βρίσκεται η οδό Καππαδοκίας. Αμέσως μας έρχεται στο μυαλό η Καππαδοκία που είναι μια επαρχία της Μικράς Ασίας και που άλλοτε αποτελούσε ανεξάρτητο κράτος και ήταν γνωστή με το όνομα Καταονία. Η περιοχή της Καππαδοκίας είναι υψίπεδο, που σε πολλά μέρη ξεπερνά τα 2.300 μέτρα. Από το κέντρο του μεγάλου αυτού υψίπεδου απλώνονται ομάδες από βουνά με υψηλότερες κορυφές το Ερτζίς Νταγκ (το αρχαίο Αργαίο) με υψόμετρο 4.300 μέτρα και το Χασάν Νταγκ με 2.600 μέτρα.¹²⁹ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ»

Διασχίζοντας την Ευξείνου Πόντου πέφτει το μάτι μας σε μια τεμπέλα που γράφει «οδός Καραϊσκάκη». Εδώ δε χρειάζονται πολλές συστάσεις ούτε κανένα ιδιαίτερο ψάξιμο. Αλίμονο αν δεν γνωρίζουμε το Γεώργιο Καραϊσκάκη που έζησε από το 1780 μέχρι το 1827 και είναι μια από τις μεγαλύτερες φυσιογνωμίες που ανέδειξε η Ελληνική Επανάσταση του 1821. Ο Καραϊσκάκης γεννήθηκε σε μια

¹²⁷ Χάρη Πάτση, τόμος 10, σελ.208-209

¹²⁸ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 24-26

¹²⁹ Χάρη Πάτση, τόμος 10, σελ.267

σπηλιά κοντά στο Μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου, νότια της Άρτας. Πατέρας του ήταν ο αμαρτωλός Δημήτριος Ίσκος που τον επονόμαζαν Καραϊσκο εξαιτίας του σκληρού χαρακτήρα του. Και η μητέρα του εθνικού ήρωα ήταν μια ωραία χωρική από τη Σκουληκαρία της Άρτας.¹³⁰ (Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΚΑΡΠΑΘΟΥ»

Μια από τις παρόδους της Λεωφόρου Βενιζέλου έχει το όνομα ενός νησιού από τα νοτιότερα των Δωδεκανήσων. Ονομάζεται «οδός Καρπάθου». Το νησί αυτό στα 1912 καταλήφθηκε από τους Ιταλούς και ακολούθησε την τύχη της λοιπής Δωδεκανήσου. Έχει ψηλά βουνά και το μεγαλύτερο με ύψος 1.200 μέτρων λέγεται ΛΑΣΤΟΣ. Ο Λαστός χωρίζει το νησί σε «Πάνω Μεριάν» και «Κάτω Μεριάν» και τα γύρω χωριά «Μεσοχώρια».

Πρώτοι κάτοικοι του νησιού αναφέρονται οι Πελασγοί, μετά οι Δωριείς, οι οποίοι ήκμασαν το νησί με τη γεωργία, την ναυτιλία και το εμπόριο. Ακολουθεί η κατάληψη από τους Ρωμαίους και η παρακμή του. Αργότερα το κυριεύσαν οι Βυζαντινοί και οι Βενετοί. Ακολούθησαν οι Τούρκοι με τον Σουλτάνο Σουλεϊμάν στο 1522. μα αργότερα του εδόθησαν τα προνόμια που πήραν και οι άλλες Σποράδες.¹³¹ (Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

«ΟΔΟΣ ΚΑΣΑΜΠΑ»

Η οδός Κασαμπά είναι κάθετο δρομάκι της Λεωφόρου Βενιζέλου, ένα τετράγωνο πριν από την εκκλησία της Αγίας Παρασκευής. Θα γνωρίσουμε τον Κασαμπά από τις σημειώσεις του αρχιμανδρίτη Κυρίλλου Ζαχόπουλου. Ο Κασαμπάς, γράφει, είναι έδρα Υποδιοικήσεως και τον περιβάλλουν 45 χωριά, βρίσκεται Β.Α. της Σμύρνης. υπάρχουν θετικές μαρτυρίες ότι στην περιοχή Κασαμπά βρισκόταν άλλοτε η Καισάρεια. Η πόλη του Κασαμπά αρχίζει από τον σιδηροδρομικό σταθμό και φτάνει σχεδόν στους πρόποδες του όρου Τμώλου, είχε δε τέσσερις συνοικίες, ελληνική, τουρκική, αρμένικη και εβραϊκή.¹³² (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

¹³⁰ Χάρη Πάτση, τόμος 10, σελ.264

¹³¹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 59-60

¹³² Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 45-50

«ΟΔΟΣ ΚΕΡΑΣΟΥΝΤΟΣ»

Ανάμεσα στους δρόμους ΤΑΤΑΟΥΛΩΝ και ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΕΓΗΣ βρίσκουμε την «οδό Κερασούντος». Θα μας απασχολήσει και αυτή με την ονομασία της, που ασφαλώς πολύ λίγοι ξέρουμε. Με χαρά βρίσκομαι στα φύλλα της ιστορίας που γράφει: Η ΚΕΡΑΣΟΥΣ που πήρε το όνομα ο δρόμος, είναι αρχαιότατη και ωραιότατη πόλη, κατά τον Ξενοφώντα, αποικία των Σινωπέων.

Είναι χτισμένη σε βραχώδη περιοχή και χωρίζεται σε δύο μεγάλα άκρα, πάνω στα οποία βρίσκονται οι συνοικίες. Η ΚΕΡΑΣΟΥΣ είναι μια από τις πιο προσοδοφόρες πόλεις του Πόντου. Το όνομα της πήρε από τις πολλές κερασιές που υπάρχουν σ' αυτές.¹³³ (Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΚΙΛΙΚΙΑΣ»

Μια μικρή πάροδος που ενώνει την οδό Αίνου και Καππαδοκίας, έχει το όνομα μιας από τις αρχαιότερες πόλεις της Μικρασίας. Είναι η «οδός Κιλικίας». Ας αρχίσουμε από τα όρια της πόλης αυτής, για να βγάλουμε την εικόνα της και που ακριβώς τη βρίσκουμε.

Και τα γεωγραφικά στοιχεία ακριβώς μας λένε ότι: Προς ανατολή έχει το όρος AMANON, βόρεια και δυτικά το όρος ΤΑΥΡΟ και στο νότο το ΚΙΛΙΚΙΟΝ ΠΕΛΑΓΟΣ. Η έκταση της Κιλικίας είναι, περίπου 35.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα και χωρίζεται σε δύο τμήματα, στο δυτικό, που λέγεται ΤΡΑΧΕΙΑ ΚΙΛΙΚΙΑ και στο ανατολικό, που ονομάζεται ΠΕΔΙΑΣ.¹³⁴ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ»

Οι οδοί Κράτητος και Αιγαίου "ένώνονται" με αρκετές κάθετους δρόμους πάνω σ' αυτές. Ένας απ' αυτούς τους δρόμους ονομάζεται «οδός Κολοκοτρώνη». Κολοκοτρώνης είναι ένα επώνυμο ξακουστής ιστορικής οικογένειας από τη Γορτυνία της Πελοποννήσου. Από τα μέλη της διακρίθηκαν: Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης. Γεννήθηκε στις 3 Απριλίου του 1770, τη Δευτέρα της Λαμπρής «σε ένα δέντρο από κάτω», σε ένα βουνό της παλιάς Μεσσηνίας, το Ραμοβούνι. Ο Κολοκοτρώνης Πάνος, ο μεγαλύτερος γιος του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Γεννήθηκε το 1800 και πέρασε τα εφηβικά του χρόνια στη Ζάκυνθο, όπου και σπούδασε και τέλος ο Κολοκοτρώνης

¹³³ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 61-62

¹³⁴ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 63-64

Ιωάννης ή Γενναίος. Αδερφός του προηγούμενου, γεννήθηκε στη Ζάκυνθο το 1804. Δεν έμαθε πολλά γράμματα. Πήγε στην Πελοπόννησο μαζί με τον αδερφό του και έδειξε τόση γενναιότητα στις μάχες, ώστε ονομάσθηκε Γενναίος.¹³⁵ (Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΚΟΛΩΝΙΑΣ»

Κολωνία – μια ακόμα βυζαντινή πόλη στη Μικρά Ασία, που υπήρξε πρωτεύουσα «θέματος». Στη θέση της έγινε η σημερινή Νικόπολη, που οι Τούρκοι ονομάζουν Καρά-Χισάρ και ανήκει στο Βιλαέτι της Σεβαστείας. Αυτή είναι η πόλη που έδωσε το όνομα της στην πρώτη, αριστερή, παράλληλο της Λεωφόρου Βενιζέλου, που αρχίζει από την οδό Μυκάλης και τελειώνει στην οδό Λέσβου. Η Κολωνία βρίσκεται στα μεσημβρινά όρια του Πόντου και συγκεκριμένα στην αριστερή όχθη του ποταμού Λύκου. Η ιστορία μας πληροφορεί ότι ήταν ρωμαϊκή αποικία που ιδρύθηκε από το Πομπήιο στα 66 π.Χ.¹³⁶

(Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ»

Την εικόνα που έρχεται στη θύμηση εκείνων, που διαβάζουν στην πινακίδα του δρόμου «οδός Κορδελιού» και γνώριζαν το πανέμορφο στολίδι της Σμύρνης, θα προσπαθήσουμε να προβάλλουμε στις λίγες τούτες γραμμές, για να μάθουν και όσοι δεν το γνώρισαν, τι ήταν το τόσο παινεμένο Κορδελιό. Μπαίνοντας με το καράβι στο λιμάνι της Σμύρνης, ο επιβάτης αντικρίζει μια πανέμορφη εικόνα: Στη στεριανή αγκαλιά του κόλπου, τα γραφικά της προάστια να καθρεπτίζονται καταγάλανα νερά.

Όλα τα προάστια της Σμύρνης ήταν όμορφα, αλλά ξεχωρίζει το Κορδελιό. Χτισμένο στη βορινή ακτή του κόλπου της Σμύρνης, σε αρκετή έκταση πάνω στην παραλία, λούζεται πραγματικά μέσα στο φως. Κορδελιό το ήξεραν όλοι, αλλά οι Έλληνες λόγιοι της Σμύρνης το ανέφεραν και Περσικά. Οι Τούρκοι το ονόμασαν Καρσιακά, που στη γλώσσα τους θα πει αντικρινή πλευρά.¹³⁷

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

¹³⁵ Χάρη Πάτση, τόμος 11, σελ.123-129

¹³⁶ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 100-101

¹³⁷ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 70-72

«ΟΔΟΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ»

Σε μια πάροδο της οδού Αίνου βρίσκεται η οδός Κορυτσά. Η Κορυτσά είναι μια πόλη της Αλβανίας (Β. Ήπειρος). Απέχει από την Ελλάδα 40χλμ. Έχει πληθυσμό 46.000 και είναι μια βιομηχανική περιοχή.¹³⁸

(Κατηγορία : Περιοχές εντός και εκτός Ελλάδος)

«ΟΔΟΣ ΚΟΥΚΛΟΥΤΖΑ»

Δεν είναι απίθανο κι αυτοί ακόμη που κατοικούν στο τόσο γραφικό δρόμο της οδού Κουκλουτζά, να μην έτυχε ποτέ ν' ακούσουν πώς και τί ήταν το μέρος που πήρε τ' όνομα του ο δρόμος τους. Υπάρχουν όμως αυτοί που γεννήθηκαν και έζησαν σ' αυτόν και μας λένε πως ο Κουκλουτζάς ήταν ένα όμορφο χωριό τέσσερα χιλιόμετρα ανατολικά της Σμύρνης. Χτισμένο στα αντερείσματα του βουνού Καλαμπάκα, σε αμφιθεατρική θέση, είχε μοναδική θέα όλη τη Σμύρνη, με τα παραθαλάσσια προάστια της και τον κόλπο της. Οι κάτοικοι ήταν όλοι Έλληνες, με εξαίρεση έναν Αγά και τέσσερις χωροφύλακες που αντιπροσώπευαν την τουρκική διοίκηση. Αυτοί που ξέρουν, μας λένε ακόμη, πως το χωριό είχε κατοικηθεί από πολύ παλιά και πιο συγκεκριμένα από το 1235. Το όνομα του, στη Βυζαντινή περίοδο, ήταν Κούκουλος. Οι Τούρκοι το έκαναν Κουκουλού και του πρόσθεσαν την λέξη "Τζα", που σημαίνει χωριό κι έγινε Κουκλουτζάς.¹³⁹ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ»

Σε μια ταμπέλα ενός δρόμου της Νέας Σμύρνης γράφει «οδός Κουντουριώτη». Εδώ πρόκειται για μια ολόκληρη οικογένεια των Κουντουριωτών. Ο Κουντουριώτης Λάζαρος (1769-1852) ήταν Υδραίος έμπορος που διέθεσε το μεγαλύτερο μέρος από την τεράστια περιουσία του για την Επανάσταση του 1821. Ύστερα από την απελευθέρωση ονομάστηκε ισόβιος γερουσιαστής.

Ο Κουντουριώτης Γεώργιος (1782-1858) ήταν αδερφός του προηγούμενου, πολιτικός, πρόεδρος του Εκτελεστικού κατά την Επανάσταση το 1821 και στα χρόνια του Όθωνα Σύμβουλος Επικρατείας, γερουσιαστής και πρωθυπουργός (1848).

Ο Ανδρέα Κουντουριώτης (1820-1894), γιος του προηγούμενου, ήταν πολιτικός και διπλωμάτης, μέγας αυλάρχης του Γεωργίου Α' και τέλος ο Παύλος

¹³⁸ Χάρη Πάτση, τόμος 11, σελ.162

¹³⁹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 77-78

Κουντουριώτης (1855-1935) ήταν εγγονός του Γεωργίου Κουντουριώτη, ναύαρχος και πρώτος πρόεδρος της Δημοκρατίας (1924-1929).¹⁴⁰

(Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΚΡΑΤΗΤΟΣ»

Περπατώντας στη Λεωφόρο Συγγρού για να βγούμε στην οδό Ηλία Κοκκώνη περνούμε από την «οδό Κράτητος». Και το όνομα αυτού του δρόμου κινεί το ενδιαφέρον μας για να μάθουμε την ιστορία του προσώπου ή της πόλεως που τιμήθηκε στην πόλη της Νέας Σμύρνης. Με το όνομα ΚΡΑΤΗ, βρίσκουμε πολλούς μεγάλους του πνεύματος στην Αρχαία ιστορία μας, αλλά στεκόμαστε πάντα στην ιστορία αυτών που ξεκίνησαν ή έδρασαν στο Μικρασιατικό χώρο, γιατί όπως είδα με τα ονόματα των δρόμων της Νέας Σμύρνης, ως επί το πλείστον προέρχονται απ' αυτόν. Ψάχνοντας βρίσκουμε αυτό που ζητούσαμε. Είναι η ιστορία του Μεγάλου Κράτη-ΜΑΛΩΤΗ, όπως τον ονόμαζαν τον Γραμματικό και Φιλόσοφο το Β' αιώνα π.Χ., που πατρίδα του ήταν η πόλη ΜΑΛΟΣ της ΚΙΛΙΚΙΑΣ.¹⁴¹

(Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΚΥΖΙΚΟΥ»

Στρίβοντας στην οδό Κράτητος για να βγούμε στην οδό Εφέσου, βρίσκουμε μια πινακίδα που γράφει: «οδός Κυζίκου». Κάτι μας θυμίζει αυτό το όνομα, πως είναι κάποια αρχαία πόλη μας, μα η ιστορία έχει να μας πει περισσότερα, γι' αυτό καταφεύγουν πάλι σ' αυτή και μας λέει ότι: Η Κυζίκος, πράγματι είναι μια από τις αρχαιότερες πόλεις της Προποντίδας, προς τα ανατολικά της θάλασσας αυτής, ανάμεσα ΑΡΤΑΚΗΣ και ΠΑΝΟΡΜΟΥ και ακριβώς στον Ισθμό που ενώνει την ΑΡΚΤΟΝΗΣΟ με την ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑ. Ιδρυτής αυτής της πόλεως αναφέρεται στην ιστορία ο ήρωας ΚΥΖΙΚΟΣ, στα χρόνια των Αργοναυτών.¹⁴²

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

¹⁴⁰ Χάρη Πάτση, τόμος 11, σελ.178

¹⁴¹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 67

¹⁴² Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 71

«ΟΔΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ»

Ένας από τους δρόμους που οδηγεί στην οδό Αρτάκης είναι η οδός Κυκλάδων. Κυκλάδες είναι συστάδα νησιών του Αιγαίου Πελάγους, που κατά τους γεωλόγους αποτελούν τις κορυφές της καταποντισμένης Αιγίδας. Η Αιγαιοπελαγίτικη αυτή Πολυνησία, όπως την ονομάζουν οι γεωγράφοι αποτελείται από δύο παράλληλες σχεδόν σειρές νησιών και μία τρίτη, που κλείνει το σύμπλεγμα από το νότο. Η μία σειρά που είναι συνέχεια της Εύβοιας και περιλαμβάνει τα νησιά Άνδρο, Τήνο, Μύκονο, Δήλο και Ρηνεία. Η δεύτερη σειρά είναι συνέχεια της Λαυρεωτικής και αποτελείται από τα νησιά Κέα, Κύθνο, Σέριφο και Σίφνο. Η Τρίτη σειρά είναι η Νάξος, η Πάρος και η Αντίπαρος. Στο κέντρο βρίσκονται και τα νησιά Μήλος, Φολέγανδρος, Κίμωλος, Σίκινος, Ίος, Αμοργός, Ανάφη, Θήρα, Πολύαιγος και Μακρόνησος.¹⁴³ (Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

«ΟΔΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ»

Κατεβαίνοντας την οδό Αγίας Φωτεινής και πριν φτάσουμε στην οδό Πλαστήρα, συναντάμε την «οδό Κωνσταντινουπόλεως». Η Κωνσταντινούπολη είναι μια πόλη, όπως όλοι ξέρουμε, της τουρκικής Θράκης. Ιδρύθηκε από τον Μ. Κωνσταντίνο το 330μ.Χ. στη θέση του αρχαίου Βυζάντιου, σε τριγωνική χερσόνησο ανάμεσα στον κόλπο του Χρυσού Κέρατος, τον Βόσπορο και την Προποντίδα. Ήταν η πρωτεύουσα του Βυζαντινού Κράτους ως την Άλωση της από τους Τούρκους το 1453 και από τότε πρωτεύουσα της Οθωμανικής αυτοκρατορίας ως το 1923. ήταν γνωστή και με τις επωνυμίες Νέα Ρώμη ή Δεύτερη Ρώμη, Επτάλοφος ή Νέα Επτάλοφος. Ο λαός την ονομάζει απλά Πόλη και οι Τούρκοι Ισταμπούλ. Το μεγαλύτερο μέρος της ιστορίας της συνδέεται με την ιστορία του Βυζαντίου.¹⁴⁴

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΚΩ»

Διασχίζοντας την Ελευθερίου Βενιζέλου, σε μια κάθετη αυτής συναντάμε την «οδό Κω». Η Κω είναι ένα από τα όμορφα νησιά στα Δωδεκάνησα, η πατρίδα του ξακουστού γιατρού της αρχαιότητας και πατέρα της Ιατρικής Ιπποκράτη και σε τόσους άλλους εκλεκτούς Έλληνες. Όμορφο, ειδυλλιακό, ήρεμο και καταπράσινο

¹⁴³ Χάρη Πάτση, τόμος 11, σελ. 206

¹⁴⁴ Χάρη Πάτση, τόμος 11, σελ.238

νησί, μοιάζει σαν ένα δελφίνι που παίζει στα γαλάζια νερά του Ν.Α. Αιγαίου. Άλλοι το σχήμα της το παρομοιάζουν με δρεπάνι.¹⁴⁵ (Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

«ΟΔΟΣ ΚΙΟΥΠΕΤΖΟΓΛΟΥ»

Σε μια πάροδο της οδού Αιγαίου βρίσκεται η «οδός Κιουπετζόγλου». Οι πληροφορίες που βρήκαμε για τη συγκεκριμένη οδό είναι ελάχιστες. Αυτή η οδός αναφέρεται στα Αδέρφια Κιουπετζόγλου, αδερφοί Ηλίας, Δημήτριος, Σοφία Κιουπετζόγλου. Και οι τρεις υπήρξαν μεγάλοι ευεργέτες της Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης, στο 1874.¹⁴⁶

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥ»

Από τη Λεωφόρο Συγγρού μέχρι την οδό Πλαστήρα εκτείνεται ο «οδός Κατακουζηνού». Κατακουζηνού : είναι μια από τις μεγαλύτερες και ενδοξότερες οικογένειες του Βυζαντίου από τον ΙΑ΄ μέχρι το ΙΘ΄ αιώνα. Ανέδειξε αυτοκράτορα, στρατιωτικούς και πολιτικούς.¹⁴⁷

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΚΟΚΚΩΝΗ ΗΛΙΑ»

Κάθετη στην οδό Αιγαίου και παράλληλη της οδού Σπεράνζα, βρίσκεται η «οδός Κοκκώνη Ηλία». Ηλίας Κοκκώνης ήταν ένας Ομβρελοβιομήχανος από τη Σμύρνη, γιος του Κυριάκου, ο αδερφός του υπήρξε ιδρυτής της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας Αθηνών. Ο Ηλίας Κοκκώνης προσέφερε πολύτιμες υπηρεσίες στο σύλλογο Πανιώνιο.¹⁴⁸

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

¹⁴⁵ Χάρη Πάτση, τόμος 11, σελ.241

¹⁴⁶ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 139

¹⁴⁷ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 141

¹⁴⁸ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 142

«ΟΔΟΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑΣ»

Την οδό Εύξεινου Πόντου και την οδό Κερασούντος ενώνει ένας δρόμος, που ονομάζεται «οδό Καλλικράτειας». Καλλικράτεια είναι πόλη της νοτιοανατολικής Θράκης, στον κόλπο ΑΘΥΡΑ. Τουρκικά ονομάζεται Μπουγιούκ Τσερμετζέ.¹⁴⁹

(Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΚΡΗΝΗΣ»

Κρήνη ονομάζεται η οδός η οποία είναι παράλληλη της Ελ. Βενιζέλου και κάθετη των οδών Βασιλίου του Μεγάλου και Δορυλαίου. Η ονομασία της προέρχεται από την κωμόπολη της δυτικής Μικράς Ασίας στην Ερυθραία χερσόνησο απέναντι από τη Χίο. Μέχρι το 1922 είχε έντονο ελληνικό χαρακτήρα από τις 17000 των κατοίκων της, οι 15000 ήταν έλληνες και άριστοι. Οι 2000 Τούρκοι της ήταν κατά κανόνα ελληνόφωνοι και τους αποκαλούσαν «Μωραΐτες», επειδή καταγόταν από Τούρκους της Πελοποννήσου που Μετοίκησαν μετά την επανάσταση του 1821. Η πόλη Κρήνη είναι επίσης γνωστή και ως Τσεσμέ από περίφημη ναυμαχία του Τσεσμέ, κατά την οποία ο Ρωσικός στόλος κατέστρεψε ολοσχερώς τον ελλιμενισμένο τουρκικό, επί Αικατερίνης Β. Από τους Έλληνες ονομάζεται Κρήνη, μετάφραση της οποίας αποτελεί και τουρκική της ονομασία.¹⁵⁰ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΚΟΡΑΗΣ»

Διασχίζοντας τους δρόμους της Νέας Σμύρνης αντικρίζουμε την οδό Κοραή και ταυτόχρονα φέρνουμε στο μυαλό μας μία από τις μεγαλύτερες φυσιογνωμίες του νεότερου ελληνισμού. Η οδός Κοραή είναι παράλληλη της Ελ. Βενιζέλου και κάθετη δύο μεγάλων οδών, της Θεμιστοκλή Σοφούλη και της Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Η ονομασία της οδού όπως αναφέραμε, προήλθε από τον Αδαμάντιο Κοραή ο οποίος γεννήθηκε στη Σμύρνη στις 27 Απριλίου του 1748. Εξέχουσα πνευματική και ηθική προσωπικότητα, έζησε σε μια από τις κρίσιμες περιόδους της ευρωπαϊκής ιστορίας, αλλά και της ιστορίας του ελληνισμού, στην υπηρεσία του οποίου αφιέρωσε τη ζωή του και τις δραστηριότητες του. Υπήρξε ο εκφραστής των αναγεννητικών προσπαθειών του γένους στις δεκαετίες που προηγήθηκαν από τον αγώνα του 1821,

¹⁴⁹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 141

¹⁵⁰ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάνικα, τόμος 36, σελ.111

ενώ στη δεκαετία της επανάστασης έδινε καθημερινά τη μάχη του. Έστω και από μακριά, για την εμψύχωση των μαχόμενων ελλήνων.

Εισηγητής και κύριος εκφραστής του Διαφωτισμού στον ελληνισμό, υπηρέτησε στη μακριά, γόνιμη ζωή του άκαμπτος και συνεπής την πατρίδα, κυρίως με τον έντυπο λόγο.

Απέθανε στις 6 Απριλίου 1833 στο Παρίσι, ύστερα από σύντομη ασθένεια, που προκλήθηκε από πτώση στο εσωτερικό του σπιτιού του. Ετάφη στο κοιμητήριο του Μον Παρνάς, ενώ τα οστά του μεταφέρθηκαν και ετάφησαν σε επίσημη τελετή στην Αθήνα, στο Ά Νεκροταφείο, στις 8 Απριλίου 1877.¹⁵¹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΚΟΤΥΑΙΟΥ»

Οδός Κοτυαίων ονομάζεται η οδός η οποία είναι κάθετη πάνω στην Ελευθερίου Βενιζέλου.

Η οδός Κοτυαίων κατά την αρχαιότητα ήταν γνωστή με την ονομασία αυτή, αργότερα η ονομασία της άλλαξε και έγινε γνωστή ως Κωντάχεια.

Είναι πόλη της δυτικής Τουρκίας, πρωτεύουσα ομώνυμης επαρχίας. Βρίσκεται στις όχθες του ρεύματος Πορσουκ, στους πρόποδες ενός λόφου όπου υπάρχουν τα ερείπια μεσαιωνικού κάστρου. Η πόλη γνώρισε περιόδους ακμής και παρακμής, ανάλογα με την σημασία που είχαν κάθε φορά οι εμπορικοί δρόμοι. Υπήρξε μεσαιωνική βυζαντινή πόλη, που καταλήφθηκε από τους Σελτζούκους Τούρκους στα τέλη του 11^{ου} αιώνα. Κατά τον 16^ο αιώνα η πόλη αναδείχθηκε σε κέντρο της οθωμανικής κεαμοποΐας. Η σημασία της όμως μειώθηκε με την ανάπτυξη του γειτονικού Εσκή-Σεχίρ, στα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Στα μέσα του 20ου αιώνα η ίδρυση βιομηχανικών στην Κιουτάχεια – Κοτυαίων αποκατέστησε μέρος της παλιάς σημασίας της. Η πόλη γνωστή πια ως Κιουτάχεια έχει έκταση 12.083 τετραγωνικά χιλιόμετρα.¹⁵² (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

¹⁵¹ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 35.

¹⁵² Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 35, σελ.299

«ΟΔΟΣ ΚΑΛΥΜΝΟΥ»

Οδό Καλύμνου ονομάζεται ο δρόμος που βρίσκεται κοντά στην πλατεία Βασιλείου Γεωργίου του Β΄ και καταλήγει στην οδό Τσακίρογλου.

Η ονομασία της οδού προέρχεται από την επαρχία του νομού Δωδεκανήσου έχει έκταση 353 τετραγωνικά χιλιόμετρα και περιλαμβάνει τα εξής νησιά: Αстуπάλαιο, Κάλυμνος, Λέρος, Λειψοί, Πάτμος, Αγαθονήσι. Η επαρχία βρίσκεται βόρεια από την επαρχία Ικαρίας του νομού Σάμου, ανατολικά από τα τουρκικά εθνικά ύδατα, νότια από τις επαρχίες Καρπάθου και Κω και δυτικά από το νομό Κυκλάδων. Πρωτεύουσα της επαρχίας είναι η πόλη της Καλύμνου.¹⁵³

(Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

«ΟΔΟΣ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ»

Κατηγορίζοντας στους δρόμους της Ν. Σμύρνης συναντάμε την οδό Καισάρειας η οποία είναι παράλληλη της γνωστής μας οδού Ελευθερίου Βενιζέλου και κάθετη της οδού Αγνώστων Μαρτύρων.

Καισάρεια ονομάζεται η πόλη στην κεντρική Τουρκία, πρωτεύουσα της ομώνυμης επαρχίας. Βρίσκεται σε υψόμετρο 1.043 στους πρόποδες του όρους Ερτσιγιάς Ντάγ. Αρχικά ονομαζόταν Μάζακ, αλλά αργότερα ονομάστηκε από τον Αρχαίο Ευσέβεια, από το όνομα του βασιλιά Αριαράνθη Ε΄ του Ευσεβούς. Αποτελούσε τόπο διαμονής των βασιλέων της Καππαδοκίας, ενώ τον 1^ο π.Χ. αιώνα λεηλατήθηκε από τον Τιγράνη Α΄, βασιλιά της Αρμενίας. Πήρε την ονομασία Caesare Cappadociae στις αρχές του 1^{ου} μ.Χ. αιώνα, όταν έγινε πρωτεύουσα και αυτοκρατορικό νομισματοκοπείο της Ρωμαϊκής επαρχίας της Καππαδοκίας. Του Α΄ αιώνα όταν ο Βασίλειος ο Μέγας ίδρυσε τη «Βασιλειάδα», εκκλησιαστικό κέντρο βορειοανατολικά της πόλης, αυτή αποτέλεσε προπύργιο του χριστιανισμού. Το 1080 καταλήφθηκε από τους Σελτζούκους Τούρκους που την μετονόμασαν σε Καϋζερί και αργότερα έγινε τμήμα του πριγκιπάτου Ντανισμέντ. Περιήλθε στους Μογγόλους το 1243, ενώ τον 14^ο αιώνα η κυριότερη πόλη του τουρκμενικού πριγκιπάτου των ερτανίδων το 1397 ενσωματώθηκε στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Μετά την ήττα των Οθωμανών από τον Ταμερλάνο το 1402, η Καισάρεια πέρασε στην κυριαρχία

¹⁵³ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 9^{ος}, σελ. 246.

των καραμανίδων Τουρκμενίων και αργότερα, των Μαμελούκων της Αιγύπτου και της Συρίας. Ανακαταλήφθηκε από τον Οθωμανό σουλτάνο Σελήμ Α΄, το 1515.¹⁵⁴
(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΚΥΠΡΟΥ»

Οδός Κύπρου γράφει η πινακίδα ενός δρόμου που αρχίζει από την οδό Ναζλίου και φτάνει μέχρι την οδό Τυρταίου, μας συγκινεί ιδιαίτερα, γιατί μας θυμίζει το όμορφο πονεμένο νησί μας, την Ελληνική Κύπρο που βρίσκεται ανατολικά της Μεσογείου.

Η Κύπρος είναι ένα νησί – κράτος, κατεχόμενο στο βόρειο τμήμα του από τους Τούρκους, μετά την εισβολή του 1974. Είναι το τρίτο σε μέγεθος νησί της Μεσογείου μετά τη Σικελία και τη Σαρδηνία. Βρίσκεται στην Ανατολική Μεσόγειο και κατέχει καίρια γεωγραφική θέση, καθώς αποτελεί γέφυρα ανάμεσα στην Ασία, την Ευρώπη και την Αφρική. Καθώς βρίσκεται στο σταυροδρόμι των τριών αυτών ηπείρων και στο σημείο συνάντησης μεγάλων πολιτισμών, η Κύπρος ανέπτυξε και για χιλιάδες χρόνια διατήρησε το δικό της πολιτισμό, εφαρμόζοντας τις κάθε είδους επιδράσεις που δέχτηκε παρέμεινε, ωστόσο, κέντρο ελληνικού πολιτισμού. Έχει έκταση 9.251 τ.χλμ. (από αυτά το 40% βρίσκεται κάτω από Τούρκικη κατοχή). Το 80% είναι Ελληνοκύπριοι, το 18% Τουρκοκύπριοι και το 2% άλλες μειονότητες. Είναι μέλος των Ηνωμένων Εθνών της Βρετανικής κοινοπολιτείας και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Διοικητικά χωρίζεται σε έξι επαρχίες: Λευκωσίας, Λεμεσού, Αμμοχώστου, Λάρνακας, Πάφου και Κερύνειας.

Η Κύπρος είναι επίσης γνωστή και ως νησί της Αφροδίτης, γιατί η θεά του έρωτα που καλείται, όπως είναι γνωστό και Κύπρις – λατρευόταν ιδιαίτερα εκεί κατά την αρχαιότητα.¹⁵⁵ (Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

«ΟΔΟΣ ΚΑΡΟΛΙΔΟΥ»

Προχωρώντας στους δρόμους της Νέας Σμύρνης αντικρίζουμε την πινακίδα που γράφει οδός Καρολίδου.

¹⁵⁴ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 31, σελ.181

¹⁵⁵ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός:Χρήστος Γιοβάννης, τόμος 10^{ος},σελ. 15.

Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από τον γνωστό Παύλο Καρολίδη. Πρόκειται για τον διακεκριμένο ιστορικό και καθηγητή πανεπιστημίου, γνωστό για το πλούσιο συγγραφικό του έργο. Μετά τις εγκύκλιες σπουδές του στη Μεγάλη του Γένους και στην Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης, πήγε στην Αθήνα, όπου σπούδασε στην Φιλοσοφική Σχολή. Ολοκλήρωσε τις σπουδές του στη Γερμανία και συγκεκριμένα στα πανεπιστήμια του Μονάχου, του Στρασβούργου και του Τύμπινγκεν. Στο τελευταίο μάλιστα διατέλεσε και δικτάτορας για ορισμένο χρονικό διάστημα μετά το 1872. Έπειτα επέστρεψε στην Κωνσταντινούπολη όπου εργάστηκε ως καθηγητής στο γυμνάσιο της Χαλκηδόνας. Μετά από 10 περίπου χρόνια (1875 – 1886) διετέλεσε καθηγητής στην Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης. Ο Παύλος Καρολίδης έγινε υφηγητής της Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και λίγα χρόνια αργότερα τακτικός καθηγητής στο ίδιο πανεπιστήμιο. Ο ίδιος φημίζεται για το πλούσιο συγγραφικό έργο του. Για ένα διάστημα αναμίχθηκε ενεργά στην πολιτική. Συγκεκριμένα το 1908 μετά την εμφάνιση του κινήματος των Νεότουρκων και την καθιέρωση Συντάγματος στην Τουρκία, παροτρυνόμενος από τον Έλληνα πρωθυπουργό Γεώργιο Θεοτόκη και τον υπουργό εξωτερικών Γεώργιο Μπαλτατζή, έλαβε μέρος στις εκλογές που πραγματοποιήθηκαν τότε ως υποψήφιος βουλευτής της οθωμανικής βουλής και εκλέχτηκε βουλευτής Αϊδινίου.¹⁵⁶

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ Μ. ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ»

Οδός Μ. Κοτοπούλη ονομάζεται η οδός η οποία είναι κάθετη της Ελευθερίου Βενιζέλου και παράλληλη της οδού Δωδεκανήσου. Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από την γνωστή ηθοποιό Μ. Κοτοπούλη. Η Μ. Κοτοπούλη εμφανίστηκε την σκηνή βρέφος, σε ηλικία 6 ετών έπαιξε τη μαθητριά στην πρώτη ελληνική επιθεώρηση ενώ στην ίδια ηλικία έπαιξε το φάντασμα στον Μάκβεθ του Σαίξπηρ. Έως το 1908 μετείχε στον θίασο των γονέων της και έπαιξε στην Αθήνα και στις περιοδείες, ιδιαίτερα στην Σμύρνη, ρόλους όλων των ηλικιών. Το 1902 με την ίδρυση της Νέας Σκηνης του Κωνσταντίνου Χρηστομάνου προσελήφθη στον θίασο των “μυστών” αλλά γρήγορα απεχώρησε για να προσχωρήσει στον αντίπαλο θίασο του

¹⁵⁶ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 10^{ος}, σελ. 9.

“Βασιλικού θεάτρου”. Το 1906 διέκοψε τη συνεργασία με το “Βασιλικόν θέατρον” και επισκέφθηκε το Παρίσι όπου από τότε το επισκέπτονταν κάθε χρόνο για να ενημερωθεί για τις νέες τάσεις και για τα νέα ρεύματα του θεάτρου.

Το 1908 ιδρύει τον προσωπικό της θίασο, τον οποίο με μερικές μικρές διακοπές διατήρησε έως τον θάνατο της. Από το 1908 έως το 1937 ο θίασος της στεγάζεται στο ομώνυμο της θέατρο στην Ομόνοια.

Κατά την Γερμανική κατοχή η Κοτοπούλη διέκοψε τις εμφανίσεις της στο θέατρο. Επανήλθε μετά την Απελευθέρωση. Η Κοτοπούλη υπήρξε μια μεγάλη εμπειρική ηθοποιός. Είχε εκ φύσεως θεία βαθιά φωνή, εσωτερική φλόγα, πάθος και λιτότητα στην κίνηση. Υπηρέτησε όλα τα στυλ από την τραγωδία έως τη φάρσα, την κομεντί και την επιθεώρηση με το ίδιο κύρος, την ίδια αυθεντικότητα και αποτελεσματικότητα.¹⁵⁷

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΚΥΔΩΝΙΩΝ»

Οδός Κυδωνιών έχει ονομαστεί ο δρόμος ο οποίος ξεκινάει από την οδό Μέλητος και καταλήγει στην οδό Βυζαντίου.

Η ονομασία της οδού Κυδωνιών προέρχεται από την πόλη Κυδωνίες στα δυτικά παράλια της Μικράς Ασίας, απέναντι από την Μυτιλήνη. Βρίσκεται στην επαρχία Μπαλικεσίρ.

Οι Κυδωνίες είναι από τις νεώτερες πόλεις της Μικράς Ασίας, ιδρύθηκαν στο τέλος του 16^{ου} αιώνα ή στις αρχές του 17^{ου} αιώνα από κατοίκους της Λέσβου, οι οποίοι εγκατέλειψαν την πατρίδα τους για να βρουν καλύτερους όρους διαβίωσης. Από την αρχή της ίδρυσης τους οι Κυδωνίες αναγνωρίστηκαν ως αμιγώς χριστιανική κοινότητα, επικεφαλής της οποίας ήταν τρεις δημογέροντες και δυο Τούρκοι αξιωματούχοι. Το 1780 οικοδομήθηκε μεγαλοπρεπής ναός της Παναγίας των Ορφανών που στον περίβολο του ιδρύθηκε νοσοκομείο, βρεφοκομείο και κτίρια που στέγαζε την Ελληνική Σχολή με βιβλιοθήκη αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων.

¹⁵⁷ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάνικα, τόμος 35, σελ.293

Τις Κυδωνίες κατέλαβε στις 29 Αυγούστου του 1922 ο Τούρκικος στρατός με αποτέλεσμα να εκτελεστούν πολλοί άνδρες, αυτοί οι οποίοι διασώθηκαν πήγαν στην Λέσβο και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας.¹⁵⁸ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)



Απόψεις του χώρου μπροστά απ' την Εστία πριν



. . . . και μετά την οικοδόμηση της.

«ΟΔΟΣ ΚΑΙΡΗ Θ.»

Πριν φτάσουμε στο τέρμα της οδού Ευκαρίου, θα συναντήσουμε αριστερά και δεξιά την οδό Θεόφιλου Καΐρη. Αν κανείς δεν έτυχε ποτέ να μάθει για την εθνική προσφορά του ανθρώπου, που τιμά εκείνους που μας τον θυμίζουν, έστω και με την ονομασία του δρόμου, είναι μια ευκαιρία να γυρίσουμε μαζί τα φύλλα, της όχι πολύ

¹⁵⁸ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 61-63

παλιάς ιστορίας μας και να μάθουμε για πιο λόγο ο Θεόφιλος Καΐρης πρέπει να θεωρείται ένας από τους μεγάλους πνευματικούς της πατρίδας μας.

Γεννημένος στην Άνδρο το 1784, τα πρώτα γράμματα τα έμαθε στο νησί του, σε ηλικία 8 ετών οι γονείς του τον έστειλαν στη Σχολή των Κυδωνιών. Όσο προχωρούσε τις σπουδές του τόσο αναζητούσε να βρει την αλήθεια για το θεό, ώσπου με την συγκατάθεση των γονιών του χειροτονήθηκε διάκος και ονομάζεται Θεόφιλος αντί Θωμάς, που ήταν το βαπτιστικό του.

Ο Θεόφιλος σπουδάζει στην Πίζα φιλοσοφία και φυσικές επιστήμες. Δεν σταματά εκεί, πηγαίνει στο Παρίσι και καταπιάνεται με θέματα Δογματικής Θεολογίας. Ύστερα από οχτώ χρόνια, 1810, επιστρέφει στις Κυδωνίες εφοδιασμένος μ' όλες αυτές τις γνώσεις κι' ακόμη κάτοχος Ευρωπαϊκών γλωσσών, σπάνια μάθηση για εκείνη την εποχή.

Όταν άρχισε ο ξεσηκωμός για την Επανάσταση του '21, πρώτος ο Καΐρης στις Κυδωνίες δέχεται την ιδέα της Φιλικής. Αργότερα στην Άνδρο ιδρύει Ορφανοτροφεία για τα ορφανά του πολέμου, που λειτούργησε το 1836. Ο Θεόφιλος Καΐρης, ο μεγάλος πνευματικός δάσκαλος του Γένους, πέθανε στη φυλακή της Σύρου, το Δεκέμβρη του 1853 μια και τον χαρακτήριζαν αιρετικό. Η δικαιοσύνη ήρθε λίγες μέρες αφού πέθανε, αναθεωρήθηκε η ποινή από τον Άρειο Πάγο : «Αθώος ο Θεόφιλος Καΐρης πάσης κατηγορίας» ... βγήκε η απόφαση ... πολύ αργά όπως πάντα, η κοινωνία τον αποκατάστησε και αναγνώρισε τα αλάνθαστα πιστεύω του.¹⁵⁹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΚΑΔΜΙΟΥ ΜΙΛΗΣΙΟΥ»

Σε μια πάροδο της οδού Βυζαντίου, βρίσκεται η «οδός Καδμίου Μιλήσιου». Ο Κάδμιος Μιλήσιος ήταν Έλληνας ιστορικός του οποίου η δράση τοποθετείται στον 6^ο π.Χ. αιώνα. Το λεξικό Σούδα αναφέρει ότι καταγόταν από τη Μίλητο. Πατέρας του ήταν ο Πανδίων. Ήταν λίγο νεώτερος του Ορφεώς και έγραψε την «Κτίσιν Μιλήτου και της όλης Ιωνίας εν βιβλίοις δ'»¹⁶⁰ (Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

¹⁵⁹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 106-108

¹⁶⁰ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 31, σελ.129

«ΟΔΟΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ»

Σε μια πάροδο της οδού Αίνου βρίσκεται η «οδός Καραθεοδωρή». Με αυτό το επίθετο βρήκαμε 4 άτομα που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με την Κωνσταντινούπολη. Καραθεοδωρής Αλέξανδρος, ανώτατος αξιωματούχος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και συγγραφέας (Κωνσταντινούπολη 1833-1906). Καραθεοδωρής Κωνσταντίνος, γιατρός και συγγραφέας (Ανδριανούπολη 1802 – Κωνσταντινούπολη 1879). Καραθεοδωρής Κωνσταντίνος, ανώτερος υπάλληλος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ηγεμόνας της Σάμου (Κωνσταντινούπολη 1841 – Αθήνα 1922). Καραθεοδωρής Στέφανος, γιατρός και λόγιος (Βοσνοχώρι Ανδριανούπολης 1789 – Κωνσταντινούπολη 1867).¹⁶¹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΛΕΣΒΟΥ»

«Οδός Λέσβου» λέγεται ο δρόμος που ξεκινάει από την οδό Ελευθερίου Βενιζέλου και καταλήγει στην οδό Εύξεινου Πόντου.

Λέσβος λέγεται το νησί του ανατολικού Αιγαίου που βρίσκεται σε μια ιδιαίτερα νευραλγική περιοχή, κοντά στα Μικρασιατικά παράλια και μαζί με τον Άγιο Ευστράτιο, τη Χίο, τη Σάμο, τη Λήμνο, την Ικαρία, τα Ψαρά και τις Οινούσσες οριοθετεί τα ανατολικά σύνορα της Ελλάδας. Το σημερινό του όνομα, που λέγεται ότι οφείλεται στο Λέσβο, το γιο του Λαπίθη, αναφέρεται ήδη στα χετιτικά κείμενα και προέρχεται από το προελληνικό τοπωνύμιο Λεσμπάς. Παλαιότερα το νησί ονομαζόταν από τους Τούρκους 'Αλτίν Αντασί', δηλαδή 'Χρυσό νησί'.

Στα Βυζαντινά χρόνια η Λέσβος δέχτηκε επιδρομές των Αράβων, των Καταλανών και των Σαρακηνών. Το 1462 κυριεύτηκε από τους Τούρκους οι οποίοι την κράτησαν μέχρι το 1912, οπότε απελευθερώθηκε και ενσωματώθηκε στο ελληνικό κράτος. Μετά την Μικρασιατική Καταστροφή ο πληθυσμός του νησιού αυξήθηκε καθώς οι πρόσφυγες της Σμύρνης εγκαταστάθηκαν στη Λέσβο.¹⁶²

(Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

¹⁶¹ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάνικα, τόμος 32, σελ. 76

¹⁶² Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 11^{ος}, σελ. 206.

«ΟΔΟΣ ΛΥΣΙΟΥ»

«Οδός Λυσίου» γράφει η πινακίδα του δρόμου ο οποίος είναι παράλληλος της οδού Αρτάκης. Ο δρόμος αυτός ονομάζεται οδός Λυσίου από τον Λυσία. Ο Λυσίας ήταν κορυφαίος Έλληνας ρήτορας και λογογράφος, ο πρώτος εκπρόσωπος της κλασσικής δικανικής ρητορικής. Στα νεανικά του χρόνια έζησε μαζί με τα αδέρφια του στην Κάτω Ιταλία. Η επιστροφή του στην Αθήνα, το 412 π.Χ. οφείλεται στις δημοκρατικές πολιτικές πεποιθήσεις της αντιδημοκρατικής φιλοσπαρτιατικής μερίδας στους Θουρίους. Μετά την κατάλυση της Δημοκρατίας στην Αθήνα το 404 π.Χ. ο Λυσίας δραπέτευσε από την φυλακή από όπου ήταν και διέφυγε στα Μέγαρα, ενώ παράλληλα δημεύτηκε ένα μεγάλο μέρος της περιουσίας του.

Μετά την επάνοδο της Δημοκρατίας το 403 π.Χ. ο Λυσίας επέστρεψε στην Αθήνα, ο Θρασύβουλος ζήτησε και πέτυχε αρχικά από την εκκλησία του Δήμου την πολιτογράφηση του Λυσία ως Αθηναίου πολίτη, ενώ ο πολιτικός του αντίπαλος Αρχίνος πέτυχε την ακύρωση της με την αιτιολογία ότι ήταν παράνομος. Κατά συνέχεια ο Λυσίας έμεινε μέχρι τον θάνατο του ισοτελής μέτοικος. Η ακριβής ημερομηνία θανάτου του δεν είναι εξακριβωμένη. Αλλά τοποθετείται μεταξύ του 380 και 360 π.Χ.¹⁶³ (Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΛΥΚΙΑΣ»

Ο δρόμος που ξεκινάει από την οδό στρατηγού Νίδερ και καταλήγει στην οδό Μητροπολίτη Ζήνων ονομάζεται «οδό Λυκίας».

Η Λυκία είναι μια αρχαιότατη παραλιακή Μικρασιατική χώρα από τις περιορισμένες πεδινές εκτάσεις η σπουδαιότερη ήταν της Ξάνθου, γύρω από τον ομώνυμο ποταμό. Η πόλη Ξάνθος και η κοιλάδα της αποτελούσαν αρχικά τη Λυκία. Μετά το Β΄ μισό του 6^{ου} αιώνα υπήρξε για ένα διάστημα έδρα του περιορισμένου σε έκταση βασιλείου του τοπικού ηγεμόνα.

Όπως υποστηρίζουν μερικοί ιστορικοί, πρώτοι κάτοικοι της Λυκίας ήταν οι Φοίνικες. Οι οικιστές προς τα δυτικά ονομάζονταν Μιλύαι και η περιοχή τους Μιλύας, ενώ προς τα ανατολικά κατοικούσαν οι Σόλιμοι. Αργότερα αναφέρεται ότι ήρθαν από την Κρήτη ο Σαρπηδών με τους Τερμίλες που κατοικούσαν σ' όλη τη

¹⁶³ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 11^{ος}, σελ. 282.

χώρα. Λίγο μετά καταφθάνει ο Λύκος, από τον οποίο πήρε τ' όνομα κι έγινε Λυκία και οι κάτοικοι ονομάστηκαν Λυκίοι.¹⁶⁴ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΛΙΓΝΑΔΗ»

Ο μικρός δρόμος ο οποίος ξεκινάει από την οδό Αυρηλιανής και καταλήγει στην οδό Τανταλίδου λέγεται «οδός Λιγνάδη». Το όνομα του δρόμου αυτού προέρχεται από τον Δημήτριο Λιγνάδη.

Ο Δημήτριος Λιγνάδης γεννήθηκε στη Σμύρνη, αποφοίτησε από την Ευαγγελική Σχολή και στην συνέχεια έκανε σπουδές στο Μετσόβιο Πολυτεχνείο Αθηνών στο τμήμα της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών. Διακρίθηκε σύντομα για την επαγγελματική, καλλιτεχνική και λογοτεχνική του δραστηριότητα. Διετέλεσε καθηγητής των Καλών τεχνών και της θεατρικής απαγγελίας στην Ευαγγελική Σχολή και στο Λύκειο Σμύρνης, Χρήστου Αρώνη και Κ. Γιαννίκη.

Έγραψε πολλά ποιητικά κείμενα και δημοσίευσε λογοτεχνικά περιοδικά της εποχής του. Διετέλεσε για πολλά χρόνια πρόεδρος του Σμυρναϊκού φιλοδραματικού Συλλόγου "Θέσπις". Ο σκοπός του οποίου ήταν μόνο η ανύψωση του πνευματικού επιπέδου αλλά και η τόνωση του εθνικού φρονήματος του υπόδουλου ελληνισμού.

Μετά την Μικρασιατικής Καταστροφή εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και υπηρέτησε ως Αρχιτέκτονας του Υπουργείου Συγκοινωνιών, επί Υπουργίας του Συνταγματάρχου Λουκά Σακελλαρόπουλου. Ενώ αργότερα "έγινε Διευθυντής του Ιδιαίτερου Γραφείου και Γενικός Γραμματέας αυτού."¹⁶⁵ (Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΛΑΜΨΑΚΟΥ»

Κατηφορίζοντας κανείς την οδό Μεγάλου Αλεξάνδρου και φτάνοντας στο τέρμα της συναντά την πινακίδα που γράφει 'οδός Λαμψάκου'.

Από πού άραγε προέρχεται η ονομασία της οδού αυτής; Αναρωτιέται ο επισκέπτης της Νέας Σμύρνη. Εμείς θα προσπαθήσουμε μέσα από την βιβλιογραφία μας να ανατρέξουμε στο παρελθόν για να λύσουμε την απορροία του.

¹⁶⁴ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 149-151

¹⁶⁵ Χρυσοστόμου Άγγ. Θεοδωρίδου, Διακριθέντες του ξεριζωμένου Ελληνισμού, τόμος Β, Εκδόσεις Προσφυγικής Οργάνωσης Εθνικής Μνημοσύνης, Αθήνα 1976.

Η Λάμψακος είναι αποικία των Φωκαέων στον Ελλήσποντο της Μικράς Ασίας. Ιδρύθηκε τον 6^ο Π.Χ αιώνα και γνώρισε μεγάλη ακμή. Τα πρώτα της ονόματα ήταν Πιτυούσσα και Λαομεδόντεια.

Στην ιστορική πορεία της η πόλη δέχτηκε πολλούς κατακτητές. Βρισκόμενη υπό Περσική κυριαρχία το 471 Π.Χ δόθηκε σαν δώρο στον εξόριστο Θεμιστοκλή, που είχε βρεί καταφύγιο στην Αυλή του Ξέρξη. Το 478 Π.Χ συμμετείχε στην Ά Αθηναϊκή Συμμαχία, ενώ τα χρόνια 405-398 Π.Χ βρισκόταν κάτω από την Σπαρτιατική εξουσία. Υπήρξε σύμμαχος των Ρωμαίων από το 190 Π.Χ.

Η οικονομική ανάπτυξη της πόλης οφείλεται στην παραγωγή εξαιρετικής ποιότητας κρασιών, ενώ τα νομίσματα της ήταν από τα πλέον διαδεδομένα μέχρι τον 4^ο Π.Χ αιώνα.¹⁶⁶ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΛΕΡΟΥ»

Ο μικρός δρόμος ο οποίος ξεκινάει από την οδό Καρπάθου και καταλήγει στην οδό Λέσβου λέγεται ‘οδός Λέρου’

Η ονομασία του δρόμου αυτού προέρχεται από το νησί Λέρος της Δωδεκανήσου που βρίσκεται ανάμεσα στην Κάλυμνο και την Πάτμο. Λέγεται πως το νησί κάποτε ήταν ενωμένο με τη Κάλυμνο. Σε κείμενο του Ομήρου και του Στράβωνα και τα δύο νησιά αναφέρονται με το κοινό όνομα Καλύνδες. Στα Βυζαντινά χρόνια ήταν γνωστά ως Λεροκάλυμνος. Η σημερινή ονομασία του νησιού μνημονεύεται από το Θουκυδίδη, τον Ηρόδοτο κ.α. Ετυμολογικά προέρχεται από το επίθετο λέρως, που σημαίνει λείος, ομαλός και κατά την παράδοση αποδόθηκε στο νησί για να φανεί- μέσω του ονόματος- η αντίθεση με την απόκρημνη Κάλυμνο. Οι κάτοικοι της Λέρου ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία, τη ναυτιλία και την αλιεία ενώ τα ιδιόμορφα ήθη και έθιμα τους συντελούν στη διατήρηση της γραφικότητας του νησιού.

Στα 1522 η Λέρο περιήλθε στους Οθωμανούς και παρέμεινε μέχρι το 1912 οπότε κατακτήθηκε από τους Ιταλούς. Κατά τις εχθροπραξίες του ΄Β Παγκοσμίου πολέμου αποτέλεσε ναυτική βάση και βομβαρδίστηκε. Το 1943 μετά από τη συνθηκολόγηση της Ιταλίας πέρασε στην 234^η Βρετανική Ταξιαρχία, αλλά τον ίδιο χρόνο καταλήφθηκε από τους Γερμανούς. Η Γερμανική κατοχή έληξε στα 1945 και

¹⁶⁶ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 11^{ος}, σελ. 206.

στις 7 Μαρτίου του 1948 η Λέρος ενσωματώθηκε στο Ελληνικό κράτος. Στα χρόνια της Δικτατορίας (1967-1974) η Λέρος χρησιμοποιήθηκε ως τόπο εξορίας των πολιτικών κρατουμένων.¹⁶⁷ (Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

«ΟΔΟΣ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ»

Η οδός Πριγκιποννήσων, που μας κράτησε τόσο όμορφη συντροφιά με την ιστορία της, αρχίζει από ένα μεγάλο δρόμο, όπως εκείνος που του έδωσε το όνομα του: Μεγάλου Αλεξάνδρου

Ο Μέγας Αλέξανδρος ονομάστηκε βασιλιάς της Μακεδονίας στα 336 π.Χ. σαν Αλέξανδρος Γ΄, μετά τη δολοφονία του πατέρα του Φιλίππου Β΄. Μόλις ανέλαβε τη βασιλεία γίνεται αρχιστράτηγος των Ελλήνων και πλαισιωμένος από τους καλύτερους πνευματικούς και στρατιωτικούς άνδρες της εποχής εκστρατεύει στην Κόρινθο ενάντια των Περσών. Συγχρόνως υποτάσσει τα βόρεια της Μακεδονίας βάρβαρα έθνη. Διαδίδοντας ότι ο Μέγας Αλέξανδρος πέθανε, αφοσιώνεται για την εκστρατεία στη Μικρά Ασία. Έδωσε σκληρή μάχη με τον Περσικό στρατό, ύστερα από πολύ αγώνα νικά τους Πέρσες και τους διώχνει από τη Μικρά Ασία. Η νίκη αυτή τον κάνει κύριο της Ανατολής. Όλες οι υπόλοιπες ενέργειες του ήταν και αυτές θριαμβευτικές έτσι καθίσταται ως ο μεγαλύτερος κατακτητής του αιώνα.

Τ΄ αποτελέσματα απ΄ αυτή τη μεγάλη κατακτητική πορεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου ήταν η τεράστια ανάπτυξη του εμπορίου και της ναυτιλίας, η πρόοδος στις επιστήμες και τέχνες και ακόμη η ανακάλυψη νέων χώρων που είχαν προοδευτική επίδραση μεταξύ Ελληνικού και Ασιατικού κόσμου, που σημείωσε καμπή στο πολιτισμό της ανθρωπότητας.¹⁶⁸

(Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

¹⁶⁷ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός: Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 11^{ος}, σελ. 308.

¹⁶⁸ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 92-93



Οδός Μ. Αλεξάνδρου 17, τότε ...



... Οδός Μ. Αλεξάνδρου 17, τώρα..

«ΟΔΟΣ ΜΑΙΝΕΜΕΝΗΣ»

Κατηφορίζοντας τη λεωφόρο Βενιζέλου και λίγο μετά την οδό Κασαμπά δεξιά, θα συναντήσουμε ένα λοξό δρόμο που έχει το όνομα μιας ακόμα αξέχαστης Μικρασιατικής πόλης της Μαινεμένης. Είναι ευχάριστη η περιπλάνηση μας στην Νέα Σμύρνη γιατί με αφορμή τα ονόματα που έχουν δωθεί στους δρόμους της, ξεφυλλίζουμε την ιστορία και την φέρνουμε όλο και περισσότερο στην μνήμη μας.

Η Μαινεμένη ήταν μια ακόμα όμορφη πόλη της Ιωνίας χτισμένη στην αριστερή όχθη του ποταμού Έρμου σε απόσταση περίπου, 27 χιλιόμετρα βόρεια της

Σμύρνης και 30 χιλιόμετρα ανατολικά της Φώκαιας. Το έδαφος της ήταν ιδιαίτερο εύφορο.

Η Μαινεμένη έχει επιφάνεια περίπου 857 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Στα βορινά της βρίσκεται ο κόλπος Τσανταρλή και η υποδιοίκηση Περγάμου στ' ανατολικά της ο νομός Μαγνησίας και στα νότια η Σμύρνη. Οι κάτοικοι της Μαινεμένης, μέχρι τα 1922 έφτασαν στους 12 χιλιάδες, όπου από αυτούς οι μισοί ήταν Έλληνες ενώ οι υπόλοιποι ήταν Αρμένιοι, Εβραίοι και Τούρκοι. Το όνομα Μαινεμένη, λέγεται ότι δόθηκε γιατί στο σημείο εκείνο «εμαίνετο» ο Έρμος και σχηματίστηκε η πόλη και ο λαός με τα χρόνια τα το έκανε Μαινεμένη. Η Μαινεμένη βρισκόταν στα χέρια των τούρκων. Στις 8 Μαΐου 1919 καταλήφθηκε από τους Έλληνες, σύμφωνα με την συνθήκη των Σεβρών και έμεινε στην κατοχή τους τρία χρόνια, στην συνέχεια οι Τούρκοι αιχμαλώτισαν την πόλη και την κατέλαβαν.

Οι κάτοικοι της Μαινεμένης ακολούθησαν την τύχη των άλλων Μικρασιατών. Τα καράβια που ήρθαν να βοηθήσουν πήραν, κακήν κακώς, τον κυνηγημένο κόσμο και τον έφεραν σε διάφορα μέρη της ελληνικής γης. Σ' αυτή την γη άνθισε ξανά ο ελληνισμός που έφερε μαζί του το αθάνατο Ιωνικό Πνεύμα.¹⁶⁹

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΜΗΔΕΙΑΣ»

Οδοιπορώντας στους δρόμους της Νέας Σμύρνης αντικρίζουμε την οδό Μήδειας η οποία είναι κάθετη της Ελευθερίου Βενιζέλου και παράλληλη της οδού Αγνώστων Μαρτύρων κι η φαντασία μας, πάει πρίμα οδηγώντας τον τιμονιέρη στο μακρινό ταξίδι, μέσα στον απέραντο ωκεανό των αιώνων.

Η Μήδεια είναι πολίχνη της Τουρκίας στο νομό Κιρκλάρ-Ελί, είναι χτισμένη στις εκβολές του μικρού ποταμού Καζάν-Δερέ, 75 χιλιόμετρα Ν.Ανατολικά των Σαράντα Εκκλησιών και 120 χιλιόμετρα Β.Δυτικά της Κωνσταντινούπολης όταν έγινε η ανταλλαγή των πληθυσμών, στα 1923, είχε 1500κατοίκους που οι περισσότεροι ήταν Έλληνες.

... Η τωρινή Μήδεια οικοδομήθηκε στα ερείπια μίας άλλης πολύ αρχαίας πόλης, της Σαλυδησσού. Αυτό έγινε κατά τον Α΄ και Β΄ μ.Χ. αιώνα. Το όνομα Σαλμυδησσός μπορεί να είχε παρθεί από τον ποταμό που αναφέρουν ότι υπήρχε στη Θράκη, και χυνόταν στον Εύξεινο Πόντο.

¹⁶⁹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 55-56

Κατά τα Βυζαντινά χρόνια, οι Βυζαντινοί έκαναν πολλά έργα με αποτέλεσμα η Μήδεια να γίνει η ακμαιότερη και πλουσιότερη πόλη απ' όλες που βρίσκονταν στα παράλια του Εύξεινου Πόντου.

Η Μήδεια όπως και διάφορες άλλες πόλεις της Μ.Ασίας, του Εύξεινου Πόντου και η Θράκη, είχε την ατυχία ν' αλλάζει συνεχώς κατακτητές και να καταστρέφεται από τις επιδρομές των γειτόνων της, λόγω της θέσεως της.

Το 1913 σε μία διάσκεψη που έγινε, παραχωρήθηκε στη Βουλγαρία το μισό βόρειο τμήμα της Ανατολικής Θράκης γιατί η γραμμή Αίνου-Μήδειας θα αποτελούσε το όριο Τουρκίας-Βουλγαρίας, η συμφωνία αυτή ποτέ δεν πραγματοποιήθηκε γιατί η Τουρκία επωφελούμενη από τον Ελληνοβουλγαρικό πόλεμο κατέλαβε την Ανδιανούπολη, καθώς και άλλες περιοχές ανάμεσα στις οποίες και την Μήδεια.¹⁷⁰
(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ»

Οδός Μαγνησίας ονομάζεται ο κάθετος δρόμος που ενώνει την οδό Ουρανίας Δούκα με την οδό Μαινεμένης. Η ονομασία της οδού αυτή θυμίζει σοφούς άντρες που γεννήθηκαν στην πόλη αυτή και ανέπτυξαν το Ιωνικό πνεύμα. Οι άντρες αυτοί ήταν ο Συμεωνίδης, ο Ηγησίας, ο Θεύδιος, ο Διοκλής, ο Πανσανίας, και ο Πρισκιανός.

Η Μαγνησία είναι χτισμένη στους πρόποδες της Σίπυλου. Στην πόλη αυτή ζούσαν άνθρωποι αρκετά μορφωμένοι και πολιτισμένοι που προέρχονταν από τις Μυκήνες και την Ιωνία κυρίως.

Το 190 π.Χ. μετά από την μάχη που έγινε μεταξύ του στρατηγού Σωκπίωνα και του βασιλιά της Σμύρνης Αντιόχου του Γ, η Μαγνησία έγινε Ρωμαϊκή. Αργότερα καταστράφηκε από σεισμό και ξαναχτίστηκε από τον Ρωμαίο αυτοκράτορα στα 17 μ.Χ. Μετά τη Ρωμαϊκή κατοχή, η Μαγνησία γίνεται πόλη του βυζαντινού κράτους. Ακολουθούν οι Σταυροφορίες που σαν συνέπεια είχαν το διαχωρισμό του βυζαντινού κράτους. Η Δυτική Μ. Ασία αποτέλεσε το κράτος της Νίκαιας με πρωτεύουσα την Νίκαια και αυτοκράτορα το Θεόδωρο Λάσκαρη. Αργότερα η Μαγνησία γίνεται πρωτεύουσα και χρησιμοποιείται ως ορμητήριο.

Στα 1313 ο Ορχάν καταλαμβάνει τη Νίκαια και τη Νικομήδεια, με αποτέλεσμα το Βυζάντιο να κλονίζεται. Το 1353 τα στρατεύματα του Βογιαζήτ

¹⁷⁰ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 86-88

παίρνουν την Μαγνησία και την κάνουν συμπρωτεύουσα με την Ανδριανούπολη. Ο Μουράτ ο Β΄ χτίζει ανάκτορα και κατοικεί σ' αυτήν. Στην επανάσταση του 1821 η Μαγνησία συνέβαλε στον αγώνα με πολλούς πατριώτες οι οποίοι πολέμησαν γενναία εναντίων των Τούρκων.¹⁷¹ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΣ»

«Οδός Μεσημβρίας γράφει η πινακίδα του δρόμου ο οποίος ξεκινάει από την πλατεία Ηρώων Κύπρου και καταλήγει στην οδό Μαρτύρων Αρμενίας.

Η Μεσημβρία είναι η βορειότερη από τις ελληνικές αποικίες που ιδρύθηκε στη Θράκη και βρίσκεται κοντά στα παράλια του Εύξεινου Πόντου. Είναι χτισμένη σε μια μικρή χερσόνησο που συνδέεται με την υπόλοιπη στεριά με ένα ισθμό χιλίων περίπου βημάτων.

Από την ιστορία δεν μπορούμε να αντλήσουμε έγκυρες πληροφορίες για το πότε ιδρύθηκε, ούτε για τους πρώτους ιδρυτές της. Από την αρχαία πόλη σώζονται μονάχα ερείπια από ναούς. Το όνομα της Μεσημβρίας βρίσκεται στα κείμενα του Ηροδότου, οποίος θεωρεί την Μεσημβρία κτίσμα των Βυζαντινών και Χαλκηδόνων.

Η Μεσημβρία ήταν πλούσια πόλη και σ' αυτό βοήθησε η οικοδομήσιμη ξυλεία από τα δάση του Αίνου, που βρίσκονται περίπου δύο ώρες μακριά.

Κατά τον χριστιανισμό αναδείχτηκε έδρα Επισκόπου και αργότερα Αρχιεπισκόπου. Με την μετάθεση της πρωτεύουσας του ρωμαϊκού κράτους στο Βυζάντιο, η Μεσημβρία λόγω του ότι βρισκόταν κοντά σ' αυτό και χάρη στη στρατηγική της τοποθεσία, κατέλαβε σημαντική θέση στην ιστορία.¹⁷² (Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΜΕΛΑΝΤΙΑΣ»

Προχωρώντας στους δρόμους της Νέας Σμύρνης διαβάζουμε τα ονόματα των οδών τα οποία βρίσκονται στις καλαίσθητες ταμπέλες και ψάχνουμε για την ιστορία τους. Σήμερα συναντήσαμε την «οδό Μελαντίας», πρόκειται για την πάροδο η οποία ενώνει την οδό Εφέσου με την οδό Κράτητος.

Η Μελαντία που έδωσε το όνομα της στον δρόμο αυτό είναι αρχαία πόλη της Θράκης και βρίσκεται στα πρόθυρα της Κωνσταντινούπολης. Κοντά στην πόλη

¹⁷¹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 51-54

¹⁷² Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 132-134

Μελαντία βρίσκεται ο Μέλανας ποταμός. Σύμφωνα με την ιστορία γνωρίζουμε ότι : « . . προ της πόλεως Μελαντιάδας στρατοπέδευσαν οι Άραβοι το 625, όταν επήλθαν κατά της Κωνσταντινουπόλεως εν συνδυασμό μετά των μέχρι Χαλκηδόνας κατελθόντων Περσών . . .».¹⁷³ (Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΜΕΡΣΙΝΗΣ»

Το οδοιπορικό μας αδιάκοπα μας φέρνει σε όμορφους δρόμους, μικρούς και μεγάλους που πάντα προκαλούν το ενδιαφέρον μας. Σήμερα βρεθήκαμε σε ένα δρόμο ο οποίος ξεκινάει από την οδό Κερασούντας και καταλήγει στην οδό Ελλησπόντου, πρόκειται για την «οδό Μερσίνης».

Η Μερσίνη είναι παραλιακή πόλη της Μικράς Ασίας. Βρίσκεται στον μυχό του ομώνυμου όρμου του κόλπου της Αλεξανδρέττας. Απέχει 40 χιλιόμετρα από την βορειοανατολική κειμένη Ταρσόν και 67 χιλιόμετρα από τα Άδανα, με τα οποία συνδέεται με σιδηροδρομική γραμμή. Η Μερσίνη είναι πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού. Η ονομασία της προήλθε από τις πολλές μερσίνες (μυρτιές) που υπήρχαν στους γύρω κήπους της.

Σπουδαίο είναι και το λιμάνι της Μερσίνης, το οποίο έρχεται σε τρίτη σειρά μετά από το λιμάνι της Κωνσταντινούπολης και της Σμύρνης. Τέλος αξιόλογος είναι και ο όρμος της Μερσίνης, ο οποίος βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα της Καραμανίας.¹⁷⁴ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΣΑΑΚ ΕΥΘΥΒΟΥΛΗ»

Βαδίζοντας στους πανέμορφους δρόμους της Νέας Σμύρνης συναντάμε την πινακίδα του δήμου να γράφει «οδός Μητροπολίτου Ισαάκ Ευθυβούλη». Πρόκειται για τον δρόμο που ξεκινάει από την οδό Ακροπόλεως και καταλήγει στην οδό Αιγαίου.

Ο Ισαάκ Ευθυβούλης γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και υπήρξε μια μεγάλη μορφή της εποχής. Η χαρακτηριστική του ευγένεια, οι καλοί του τρόποι, η πολιτική του δεξιότητα και ευστροφία, εξουδετέρωσαν και τις πλέον αδιάλλακτες επιθέσεις και μαλάκωσαν τις πλέον εχθρικές επιβολές.

¹⁷³ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 79-80

¹⁷⁴ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 81-82

Κατά σύμπτωση ο μεγάλος Μητροπολίτης βρέθηκε στο Αδραμύτι, όταν άρχισαν οι λεηλασίες και αρπαγές και κατόρθωσε με τις έντονες και επανειλημμένες διαμαρτυρίες του προς τον Καραϊσκάκη, να προλάβει τις σφαγές, όχι μόνο στο Αδραμύτι, αλλά και στα περίχωρα του.

Ο Σεβαστός Ιεράρχης ευτύχησε να δει ελευθερωμένη την Μικρασιατική Ελλάδα και δεν ήπие το πικρό ποτήρι της Καταστροφής της. Πέθανε τον Ιανουάριο του 1920.¹⁷⁵ (Κατηγορία : Θρησκευτικός–Χριστιανικός χαρακτήρας)

«ΟΔΟΣ ΜΑΔΥΤΟΥ»

«Οδός Μαδύτου» λέγεται ο δρόμος, ο οποίος ξεκινάει από την Ελευθερίου Βενιζέλου και καταλήγει στην πλατεία Ηρώων Κύπρου.

Η Μάδυτος ήταν πόλη της Ανατολικής Θράκης, στις ακτές του Ελλήσποντου. Κατά την αρχαιότητα η Μάδυτος ή Μαδυτός ή Μάδυτα αποτελούσε σημαντικό λιμάνι της θρακικής χερσονήσου στον Ελλήσποντο. Το 480 π.Χ. καταλήφθηκε από τους Πέρσες και το 465 π.Χ. προσαρτήθηκε στην Αθηναϊκή Συμμαχία. Το 411 π.Χ. χρησίμευσε ως λιμάνι του αθηναϊκού στόλου. Καταλήφθηκε διαδοχικά από τον Μέγα Αλέξανδρο το 334 π.Χ., τον Φίλιππο Ε΄ 200 π.Χ. και τον Αντίοχο Δ΄ τον επιφανή 196 π.Χ. Το 133 π.Χ. περιήλθε υπό Ρωμαϊκή κατοχή και αποτέλεσε σημαντικό λιμάνι του Ρωμαϊκού στόλου.

Κατά τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο και συγκεκριμένα τον Απρίλιο του 1915 η Μάδυτος, στην οποία είχε την έδρα του το τουρκικό στρατηγείο με το Γερμανό στρατηγό Λίμαν, βομβαρδίστηκε από τους Άγγλους. Οι κάτοικοι που είχαν διαταχθεί να εγκαταλείψουν την πόλη, κατέφυγαν στον Πάνορμο της Μικράς Ασίας και από εκεί σε άλλα μέρη.¹⁷⁶ (Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΜΑΚΡΗΣ»

Βαδίζοντας στους μικρούς και μεγάλους δρόμους της Νέας Σμύρνης, κοιτώντας τις καλαίσθητες πινακίδες του Δήμου γυρνάει ο νους μας πίσω και θυμόμαστε τις χαμένες πατρίδες. Σήμερα βρισκόμαστε στην «οδό Μάκρης», πρόκειται για τον δρόμο ο οποίος ξεκινάει από την οδό Φρυγίας και καταλήγει στην οδό Λυκίας.

¹⁷⁵ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 83-84

¹⁷⁶ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 39, σελ.424

Η Μάκρη από την οποία προέρχεται και η ονομασία της παρούσας οδού είναι πόλη και λιμάνι στα νοτιοδυτικά παράλια της Μικράς Ασίας, στον μυχό του ομώνυμου κόλπου. Βρίσκεται στη θέση της αρχαίας πόλης Τελρησσού της Λυκίας. Η θέση της σε καίριο σημείο της ανατολικής Μεσογείου, η μικρή της απόσταση από την Ρόδο και κυρίως, η ασφάλεια του λιμανιού της την κατέστησαν επί μακρό χρονικό διάστημα, σημαντικό οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο.

Κατά την απομάκρυνση του Ελληνισμού από την Μικρά Ασία, ο αριθμός των κατοίκων της Μάκρης μειώθηκε, μάλιστα πολλοί από αυτούς εγκαταστάθηκαν στην Νέα Μάκρη Αττικής.¹⁷⁷ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΜΑΝΤΟΥΒΑΛΟΥ»

«Οδός Μαντούβαλου» γράφει με ωραία γράμματα η πινακίδα που βρίσκεται σ' ένα από τους πανέμορφους δρόμους της Νέας Σμύρνης.

Η ονομασία της οδού αυτής εξυμνεί το όνομα ενός μεγάλου γιατρού και πολιτικού, του Δ. Μαντούβαλου . Έλαβε μέρος στους Βαλκανικούς πολέμους, στον Α' παγκόσμιο πόλεμο και στη Μικρασιατική εκστρατεία, αρχικά ως έφεδρος και από το 1915 ως μόνιμος αξιωματικός υγειονομικού. Το 1926 τέθηκε σε πολεμική διαθεσιμότητα. Στον πόλεμο 1940-1941 διετέλεσε διευθυντής του Στρατιωτικού Νοσοκομείου Ιωαννίνων και το 1944-1945 του Τζαννείου Νοσοκομείου Πειραιώς.

Διετέλεσε βουλευτής Πειραιώς και Νήσων και τιμήθηκε με το χρυσό αριστείο ανδρείας, τον πολεμικό σταυρό.¹⁷⁸

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΜΕΛΑΧΡΟΙΝΟΥ»

Ο δρόμος ο οποίος ξεκινάει από την οδό Δαρδανελίων και καταλήγει στην οδό Μενεκράτους ονομάζεται «οδός Μελαχροινού».

Το όνομα αυτό που έχει δοθεί στον πανέμορφο αυτό δρόμο της Νέας Σμύρνης προέρχεται από το όνομα του Εμμανουήλ Μελαχροινού, ο οποίος ήταν αγωνιστής του 1821 και καταγόταν από το Καρλόβασι Σάμου. Σε μικρή ηλικία έφυγε για την Αίγυπτο και όταν μεγάλωσε κατατάχθηκε στο στρατό του Μωχάμετ Αλή. Διακρίθηκε

¹⁷⁷ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 40, σελ.102

¹⁷⁸ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 40, σελ.256

στον πόλεμο κατά των Μαμελούκων και έφτασε ως το βαθμό του Χιλίαρχου. Αργότερα εντάχθηκε στην ελληνική Λεγεώνα που είχαν ιδρύσει οι Γάλλοι στην Αίγυπτο, αλλά με την πτώση του Ναπολέοντος επέστρεψε στην πατρίδα του. Διορίστηκε από τον αρχηγό των Σαμιωτών, Λ. Λογοθέτη, επικεφαλής σε μία από τις τέσσερις χιλιαρχίες που αποτελούσαν την ένοπλη δύναμη του νησιού. Τον επόμενο χρόνο συμμετείχε στην εκστρατεία της Χίου. Μετά την αποτυχία του εγχειρήματος επέστρεψε στη Σάμο. Σκοτώθηκε σε εμφύλια σύγκρουση στις 13 Οκτωβρίου 1922.¹⁷⁹ (Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΜΕΛΗΤΟΣ»

Κατηφορίζοντας τους δρόμους της Νέας Σμύρνης συναντάμε την πινακίδα να γράφει «οδός Μέλητος». Ανατρέχουμε στην βιβλιογραφία μας συναντάμε δύο πρόσωπα με το όνομα Μέλητος, όπου και τα δύο κατάγονται από την Αθήνα.

Συγκεκριμένα, με το όνομα ο Μέλητος αναφέρεται ο Αθηναίος πολιτικός που έδρασε κατά το β' μισό του 5ου π.Χ. αιώνα. Το όνομα του είχε αναμιχθεί στη δίκη των Ερμοκοπίδων. Αργότερα έγινε υποστηρικτής των Τριάκοντα και με εντολή τους συνέλαβε τον Λέοντα από τη Σαλαμίνα. Όταν όμως ΟΙ Τριάκοντα κατέφυγαν στην Ελευσίνα, αυτός παρέμεινε στη Αθήνα και το 403 π.Χ. στάλθηκε στη Σπάρτη ως πρεσβευτής του μετριοπαθούς κόμματος.

Το δεύτερο πρόσωπο με το όνομα Μέλητος, προσδίδεται σύμφωνα με την ιστορία σε ένα από τους τρεις κατηγορούς του Σωκράτη (οι άλλοι ήταν ο Άνυτος και ο Λύκων). Ο Μέλητος αυτός συγχέεται συχνά με τον ομώνυμο και σύγχρονο του τραγικό ποιητή από τον δήμο του Πίθου, ο οποίος ίσως να ήταν πατέρας του. Σύμφωνα με αρχαία μαρτυρία, μετά το θάνατο του Σωκράτη οι Αθηναίοι θανάτωσαν τον Μέλητο με λιθοβολισμό.¹⁸⁰ (Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

¹⁷⁹ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 41, σελ.214

¹⁸⁰ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 41, σελ.222



Οδός Μέλητος 10.



Οδός Μέλητος 10 σήμερα.

«ΟΔΟΣ ΜΕΝΕΚΡΑΤΟΥΣ»

«Οδός Μενεκράτους» λέγεται ο δρόμος, ο οποίος ξεκινάει από την οδό Τυρολόης και καταλήγει στην οδό Αδανών, ενώ ταυτόχρονα είναι κάθετος με την οδό Αμασείας.

Παρατηρώντας την βιβλιογραφία μας διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν δύο πρόσωπα με το όνομα Μενεκράτης, από τα οποία προκύπτει και η ονομασία της οδού Μενεκράτους. Αρχικά με το όνομα Μενεκράτης αναφερόμαστε στον ποιητή της

αρχαίας περιόδου της αττικής κωμωδίας. Έργο του οποίου έχει τίτλο Μανέκτωρ ή Ερμιονεύς.

Το δεύτερο πρόσωπο με το όνομα Μενεκράτης αναφέρεται στο χαλκουργό από τη Θήβα, έχουν βρεθεί δύο υπογραφές του χαραγμένες σε βάθρα στους Δελφούς. Το ένα βάθρο ανήκει σε ανδριάντα του Αριστοκράτη, νικητή σε πυγμαχικό αγώνα, που στήθηκε από τους οπουντίους Λοκρούς, γύρω στο 200 π.Χ. Στο άλλο βάθρο στηριζόταν ένας ανδριάντας ιππέας του Μ. Μινούκου Ρούφου, που στήθηκε από τους Δελφούς γύρω στο 107 π.Χ.¹⁸¹ (Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ»

«Οδός Μεσολογγίου» γράφει η πινακίδα του δρόμου της Νέας Σμύρνης. Πρόκειται για τον δρόμο, ο οποίος ξεκινάει από την οδό Αίνου και καταλήγει στην οδό Εύξεινου Πόντου. Η οδός Μεσολογγίου είναι παράλληλη της οδού Μονής Αρκαδίου, από την αριστερή πλευρά και παράλληλη με την οδό Βίτσι από την δεξιά πλευρά.

Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από μια πανέμορφη πόλη το Μεσολόγγι, το οποίο είναι πόλη της δυτικής Στερεάς Ελλάδας, πρωτεύουσα του νομού Αιτωλίας και Ακαρνανίας και της επαρχίας Μεσολογγίου και έδρα του ομώνυμου δήμου. Στο δήμο ανήκουν επίσης χωριά. Βρίσκεται σε υψόμετρο 3, στο νότιο τμήμα του νομού, στο άκρο της ομώνυμης λιμνοθάλασσας και της τεναγώδους που σχηματίζεται μεταξύ των ορέων Αρακύνθου και Βαράσοβας, σε απόσταση 284 χιλιόμετρα δυτικά της Αθήνας.

Η ιστορική πόλη του Μεσολογγίου διαθέτει πολλά αξιοθέατα που σχετίζονται με τη γνωστή έξοδο των αγωνιστών του 1826, όπως είναι το τείχος, η Πύλη της εξόδου, τα μνημεία των Φιλελλήνων και το Ηρώων. Στο μουσείο της, το οποίο στεγάζεται στο Δημαρχείο υπάρχει αξιόλογο υλικό της επανάστασης του 1821, καθώς και πολλά χειρόγραφα του Λόρδου Βύρωνα, σώζονται επίσης και τα ερείπια του σπιτιού του.¹⁸² (Κατηγορία : Περιοχές εντός και εκτός Ελλάδος)

¹⁸¹ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 41, σελ.252

¹⁸² Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 41, σελ.340

«ΟΔΟΣ ΜΙΑΟΥΛΗ»

«Οδός Μιαούλη» λέγεται ο δρόμος, ο οποίος είναι παράλληλος με την οδό Αιμιλιανού.

Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από το όνομα του Ανδρέα Μιαούλη, ο οποίος ήταν ναύαρχος του ελληνικού στόλου κατά την Επανάσταση του 1821. Γεννήθηκε το 1769, για τον τόπο της γέννησης του δεν υπάρχουν συγκεκριμένες ειδήσεις και οι βιβλιογράφοι του στηρίζονται σε δύο μαρτυρίες του ίδιου. Ορισμένοι λοιπόν υποστηρίζουν ότι γεννήθηκε στα Φύλλα της Εύβοιας, ενώ άλλοι στους Μύλους του Ναυπλίου.

Το πραγματικό του επώνυμο ήταν Βόκος και ο πατέρας του, Δημήτριος Βόκος αναφέρεται ως πλοιοκτήτης. Σύμφωνα με μαρτυρίες του μετά το 1807 χρησιμοποιεί το επώνυμο Μιαούλης.

Ο Ανδρέας Μιαούλης πρόσφερε ηρωικά τις υπηρεσίες του στην επανάσταση του 1821. Πέθανε το 1835 στην Αθήνα, ενώ η ταφή του έγινε στο Πειραιά, στη δεξιά ακτή του λιμανιού, που ονομάστηκε από τότε, Ακτή Μιαούλη. Αργότερα έγινε η ανακομιδή των αστών του σε τάφο στην είσοδο της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων.¹⁸³ (Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΜΥΡΑΚΤΗΣ»

Και να 'μαστε και πάλι στο κέντρο της Νέας Σμύρνης. Η οδό της οποίας θα εξετάσουμε την ονομασία λέγεται «οδός Μυρακτής» και είναι παράλληλη της οδού Μελαντίας.

Το όνομα της οδού Μυρακτής προέρχεται από ένα παραλιακό προάστιο της Σμύρνης, παλαιό τέρμα του ιπποκίνητου τροchioδρόμου που ξεκινούσε από την πλατεία Διοικητηρίου Σμύρνης. Υπήρξε θέρετρο με ελληνικό πληθυσμό μέχρι και το 1923.¹⁸⁴ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΜΥΡΙΟΦΥΤΟΥ»

Ο δρόμος που ξεκινάει από την οδό Παμφυλίας και τερματίζει στην οδό Νικαίας λέγεται «οδός Μυριοφύτου».

¹⁸³ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 42, σελ.149

¹⁸⁴ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 44, σελ.232

Η ονομασία του δρόμου αυτού προέρχεται από το Μυριόφυτο(-ν), πρόκειται για την πόλη της Ανατολικής Θράκης, στις ακτές της Προποντίδος, νότια της Ραιδεστού. Μέχρι και το 1922 το Μυριόφυτο(-ν) ήταν αμιγώς ελληνική πόλη, οι κάτοικοι της την ίδια χρονιά υπολογίζονταν γύρω στους 6.500.¹⁸⁵

(Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΜΑΓΚΡΙΩΤΟΥ»

Και να 'μαστε πάλι στο κέντρο της Νέας Σμύρνης σ' ένα μικρό δρόμο, ο οποίος ξεκινάει από την Κωνσταντίνου Παλαιολόγου και καταλήγει στην πλατεία Περιμένη, πρόκειται για την «οδό Μαγκριώτου».

Γεννήθηκε το 1872 στο Ευκάριο των 40 Εκκλησιών Ανατολικής Θράκης. Απόφοιτος του Μαράσλειου Διδασκαλείου. Εκπαιδευτικός στο Σουφλί από όπου και φυγαδεύεται από τον Πατριάρχη Ιωακείμ για να αποφύγει την εκτέλεση του από το Βουλγάρικο Κομιτάτο, μέχρι τη Μικρασιατική Καταστροφή στη Μικρά Ασία. Κάτοικος Νέας Σμύρνης, από το 1929. εκλέγεται Κοινοτικός Σύμβουλος το 1934 και Αντιπρόεδρος της Κοινότητας το 1935. παρέμεινε ως Προεδρεύων μέχρι την ανακήρυξη της Κοινότητας σε Δήμο Νέας Σμύρνης.¹⁸⁶

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)



1936 Κ. Παλαιολόγου και Ι. Μαγκριώτη «Εδωδιμα Αποικιακά» Μπακάλικο!

¹⁸⁵ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 44, σελ.236

¹⁸⁶ Αντώνης Πανταζής, *Νέα Σμύρνη η Πολιτική ιστορία της*, Νέα Σμύρνη 2000, σελ 91.



Κ.Παλαιολόγου και Ι. Μαγκριώτη, σήμερα.

«ΟΔΟΣ ΜΥΚΑΛΗΣ»

Προχωρώντας στους δρόμους της Νέας Σμύρνης βλέπουμε την πινακίδα να γράφει «οδός Μυκάλης». Πρόκειται για τον δρόμο, ο οποίος είναι παράλληλος της οδού Μαδύτου και ξεκινάει από την Ελευθερίου Βενιζέλου.

Μυκάλη ονομάζεται η προς δυσμάς και προς τη Σάμο προβολή της Ιωνίας, εκεί ακριβώς που καταλήγει η οροσειρά της Μεσογίδος. Η Μυκάλη υπολογίζεται μεταξύ των συγχρόνων ακρωτηρίων Καναπίτσα και Άγιος Νικόλαος. Απέναντι ακριβώς βρίσκεται το Ποσίδειο ακρωτήριο της Σάμου και το νησάκι Ναρθηκίς.

Η Μυκάλη μετονομάστηκε από τους Τούρκους Καμήλι, αλλά η ιστορία θα την αναφέρει με το ένδοξο όνομα που έμεινε αθάνατο, όπως στην Έν Μυκάλη μάχη΄, που έγινε το Σεπτέμβριο του 479 π.Χ. μεταξύ των Ελλήνων και των Περσών στο περίφημο ακρωτήριο της και που έληξε με μεγάλη πανωλεθρία των Περσών. Αυτή η νίκη ελευθέρωσε την Ιωνία.

Στην νεότερη ιστορία συναντάμε πάλι τη Μυκάλη, με το όνομα τώρα, Ντουρ-Μπογάς. Ήταν τα χρόνια εκείνα που οι λιγοστοί Έλληνες πολέμησαν με τον τουρκικό στρατό, τον οποίο οδηγούσε ο Χοσρίφ και που είχε σκοπό να μεταφέρει τουρκικό στρατό από τα παράλια της Μικράς Ασίας με προορισμό να καταστρέψει την Σάμο. Ο εχθρός κατατροπώθηκε. Συνετρίβη κυριολεκτικά από τους λιγοστούς ηρωικούς Έλληνες.

Η τιμημένη Μυκάλη από τους αρχαίους και από τους νέους ήρωες της ήταν δίκαιο να τιμηθεί και στον τόπο που είχε συγκεντρώσει τις μνήμες τόσων αθανάτων.¹⁸⁷ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ»

Η αρχαία ελληνική ΝΕΑΠΟΛΗ βρισκόταν ακριβώς στο κέντρο της Καππαδοκίας, στη θέση ενός βυζαντινού χωριού. Η Καππαδοκία είναι η γη που έθρεψε τον Ελληνικό Χριστιανισμό στη καρδιά της Μικράς Ασίας και γέννησε τους μεγάλους δασκάλους και θεμελιωτές της Ορθοδοξίας. Ο παράλληλος δρόμος της οδού Προικονήσου έχει το όνομα αυτής της πόλεως της Καππαδοκίας, που μόνο στις περιγραφές των ιστορικών μπορούμε να τη βρούμε πια. Δεν υπάρχει, όπως και πολλές άλλες της Μικράς Ασίας.¹⁸⁸ (Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΝΙΔΕΡ»

Μέσα στις τόσο ενδιαφέρουσες ονομασίες δρόμων που συναντήσαμε και που όπως είπαμε απ' την αρχή του 'οδοιπορικού' μας, σχεδόν όλες θυμίζουν τις πέρα από τι Αιγαίο σκλαβωμένες πατρίδες μας όχι μόνο με το όνομα των πόλεων, αλλά και προσώπων που έπαιξαν κάποιο ρόλο και γεγονότων που στιγμάτισαν την ιστορία μας. Με αυτό το σκεπτικό δεν μπορούσαν να μην υπάρχουν ονόματα πολιτικών και στρατιωτικών που πήραν μέρος, ιδίως σαν ελευθερωτές, με την ιστορική εκστρατεία του 1919.

Ένα τέτοιο όνομα βρήκαμε γραμμένο στην πινακίδα ενός δρόμου που βρίσκεται ανάμεσα στην οδό Μετρών και Αγκύρας. Διαβάζουμε με συγκίνηση «οδός Νίδερ» και προσθέτουμε, Κωνσταντίνος Νίδερ, αξιωματικός του ελληνικού στρατού. Γεννήθηκε στο ιστορικό Μεσολόγγι στα 1865 και φοίτησε στη στρατιωτική σχολή Ευελπίδων, από την οποία αποφοίτησε στα 1887, σαν ανθυπολοχαγός του Μηχανικού.¹⁸⁹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

¹⁸⁷ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 72-73

¹⁸⁸ Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρους-Λαρούς, Γενική Παγκόσμιος Εγκυκλοπαίδεια, Εκδόσεις : Εταιρεία Εγκυκλοπαιδικών Εκδόσεων, τόμος 29, σελ. 445, Αθήνα 1963.

¹⁸⁹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 87-88

«ΟΔΟΣ ΝΙΚΟΜΗΔΕΙΑΣ»

Δύο μεγάλους δρόμους της Νέας Σμύρνης, την οδό Αιγαίου με την οδό Αγίας Σοφίας ενώνει η «οδός Νικομήδειας». Βέβαια και το όνομα αυτού του δρόμου είναι μιας Μικρασιατικής πόλης, που το συνδέει απόλυτα με την ελληνική ιστορία. Η Νικομήδεια είναι μια πόλη της Μικρασιατικής Τουρκίας και βρίσκεται στο μυχό του, Ανατολικά της Προποντίδας, Αστακού Κόλπου.

Στους πρόποδες ενός λόφου, στην κορφή του οποίου υπάρχουν ερείπια μεσαιωνικού ελληνικού κάστρου και λείψανα της αρχαίας ελληνικής ακροπόλεως ως και της ρωμαϊκής περιόδου. Η Νικομήδεια είναι πρωτεύουσα του νομού Κοτζαέλι. Συνδέεται με την πρωτεύουσα Άγκυρα από την οποία απέχει 360χλμ. περίπου.¹⁹⁰

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)



Νικομηδείας 24. Προπολεμικό σπίτι με μεταπολεμική προσθήκη ορόφου.

¹⁹⁰ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 89



Νικομηδείας 24, σήμερα .

«ΟΔΟΣ ΝΥΜΦΑΙΟΥ»

Η «οδός Νυμφαίου» είναι ένας μικρός δρόμος, που αρχίζει από την οδό Κωνσταντινουπόλεως και τελειώνει στη πλατεία Βας. Σοφίας. Έχει το όνομα μιας μικρής, αλλά πολύ σημαντικής κωμόπολης της Μικράς Ασίας. Το Νυμφαίο ή Νυφίο, όπως το έλεγε ο λαός, βρίσκεται στα ριζά του όρους Νυμφαίου, Νυφ-Νταγ στα τουρκικά, της οροσειράς Τμώλου περίπου 26χλμ. ανατολικά της Σμύρνης. Η περιοχή όλη είναι κατάφυτη από πανύψηλα άγρια δέντρα και περικυκλώνεται από τρεις λόφους που την προστατεύουν από κακοκαιρίες, δημιουργώντας έτσι το περίφημο κλίμα του.¹⁹¹ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ»

Μετά την οδό Σεβάστειας παράλληλος είναι η οδός Νικαίας. Και ο δρόμος αυτός όπως και οι περισσότεροι δρόμοι της Ν. Σμύρνης έχει πάρει την ονομασία του από μία πολύ παλιά Ελληνική πόλη της Μικράς Ασίας.

Η Νίκαια ιδρύθηκε τον 4^ο αιώνα π.Χ. από τον Μακεδόνα βασιλιά Αντίγονο Α΄ τον Μονόφθαλμο και υπήρξε σημαντικό αστικό κέντρο κατά τους βυζαντινούς και

¹⁹¹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 59

ρωμαϊκούς χρόνους. Η Νίκαια πολιορκήθηκε και καταλήφθηκε το 1331 από τους Οθωμανούς Τούρκους οι οποίοι την μετονόμασαν σε Ιζνίκ.

Η Νίκαια αναπτύχθηκε ταχύτατα κατά την βυζαντινή περίοδο. Η μεταφορά της πρωτεύουσας της αυτοκρατορίας από την Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη ανέδειξε την σπουδαιότητα της και ευνόησε την πρόοδο κατά την βυζαντινή περίοδο. Από τον 11^ο αιώνα η Νίκαια απέκτησε ιδιαίτερη σημασία για την ζωή της αυτοκρατορίας. Το 1078 καταλήφθηκε από τους Σελτζούκιδες Τούρκους, αλλά το 1097 απελευθερώθηκε από τον βυζαντινό στρατό με την συνδρομή και των Φράγκων σταυροφόρων. Η ακμή του κράτους της Νίκαιας μέχρι την ανάκτηση της Κωνσταντινούπολης και μέχρι την περίοδο του βασιλιά Θεοδώρου Α΄ Λάσκαρη κατέστησε την Νίκαια ως κέντρο του πολιτικού, εκκλησιαστικού και πνευματικού βίου του πολιτισμού.

Στα 368 καταστράφηκε από τον φοβερό σεισμό, ο βασιλιάς Ουαλέντας την ανοικοδόμησε αργότερα στα 718 – 719 όταν έγινε από τους Άραβες η μεγάλη πολιορκία της Κωνσταντινούπολης οι επιδρομείς χτύπησαν και την Νίκαια αλλά οι κάτοικοι της Νίκαιας υπερασπίστηκαν γενναία την πόλη τους. Το ίδιο έγινε και στις νέες επιδράσεις των Αράβων που έγιναν το 726.

Επωφελούμενοι οι Τούρκοι τις εσωτερικές διαμάχες της βυζαντινής Αυτοκρατορίας πολιορκήσαν την πόλη το 1330 με επικεφαλής το σουλτάνο Ουρχάν και ύστερα από σκληρές μάχες την κατέκτησαν και την έκαναν πρωτεύουσα του οσμανικού κράτους. Αργότερα η πρωτεύουσα μεταφέρθηκε στην Προύσα, με αποτέλεσμα η Νίκαια να πέσει σε παρακμή και να παραμείνει μέχρι σήμερα.¹⁹²

(Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΝΑΖΛΙΟΥ»

Κάθετη στην Λεωφόρο Συγγρού είναι ένας δρόμος που ονομάζεται «οδός Ναζλίου». Η συγκεκριμένη οδός χωρίζει τη Νέα Σμύρνη από το Παλαιό Φάληρο. Ναζίλι ή Ναζλή είναι πόλη της Τουρκίας, στην επαρχία Αϊδινίου, κοντά στον ποταμό Μαϊάνδρο (Μπουγιούκ Μεντερές). Έχει μονάδες υφαντουργίας (μαλλιού, βαμβακιού) και στη γύρω περιοχή εκμεταλλεύσιμα κοιτάσματα λιγνίτη.¹⁹³

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

¹⁹² Εγκυκλοπαίδεια Υδρόγειος, Εκδόσεις «Δομική», τόμος 11, σελ. 104

¹⁹³ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 44, σελ.303

«ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ»

Μία σεβαστή μορφή των γραμμάτων ξεπροβάλλει από το δρόμο αυτό. Το όνομα του στάθηκε φωτεινός φάρος στις Μικρασιατικές Πατρίδες και δέθηκε μαζί τους κι ας μη γεννήθηκε σε καμιά απ' αυτές. Γεννήθηκε στη γραφική κωμόπολη του Ολύμπου Τσαρίτσανη, στις 27 Αυγούστου 1780. Ο Οικονόμος δίδαξε στη Σμύρνη επί 10 συνεχή έτη (1809-1819). Ήταν νέος ακόμα όταν τον προσκάλεσαν, 29 μόλις χρονών. Πολλά από τα μαθήματα του στο Γυμνάσιο παρέδιδε από δικά του συγγράμματα. Στα 1817 τελείωσε τον Α' τόμο των γραμματικών ή εγκυκλίων παιδευμάτων προς χρήση και αυτό του Γυμνασίου. Τη "Αυτοσχέδιο περί Σμύρνης διατριβή" που συνέγραψε το 1817. Παρέδωσε το Πνεύμα του στον Κύριο στις 8 Μαρτίου 1857 σε ηλικία 77 ετών. Η εκπαιδευτική ιστορία της Σμύρνης πάντα με θαυμασμό και ευγνωμοσύνη θ' αναφέρει το όνομα του.¹⁹⁴

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΟΜΗΡΕΙΟΥ»

Στο τέρμα της οδού Κοραή και της οδού Αϊδινίου, υπάρχει ένα όμορφο ξέφωτο, εκεί βρίσκουμε το δρόμο που φέρνει το τιμημένο όνομα μιας σχολής της Σμύρνης, η οδός "Όμηρείου". Έδωσαν το όνομα της σ' αυτό το δρόμο όχι μόνο για να την τιμήσουν, αλλά και για να φέρνει στη μνήμη το ανώτερο πνευματικό επίπεδο της σκλαβωμένης Σμύρνης. Ίσως και για έναν ακόμη λόγο να δίνεται αφορμή να θυμούνται οι παλιοί και να γνωρίζουν οι νεώτεροι, τι ήταν το Ομήρειο και πως έγινε.

... Από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, Γάλλοι και Γερμανοί, ίδρυσαν στη Σμύρνη άρτια Παρθεναγωγεία και προσέλκυσαν Ελληνίδες μαθήτριες, με ανώτερο σκοπό την πνευματική και ψυχική κατάκτηση των αλλοδαπών κατοίκων της Σμύρνης. Τότε πολλοί ορθόδοξοι Σμυρναίοι αντελήφθησαν τους προπαγανδιστικούς σκοπούς τους και άρχισαν να αντιδρούν, να επισημαίνουν τον κίνδυνο που διέτρεχε ο Ελληνισμός της Ιωνίας. Η Ιερά Μητρόπολη με τη συνδρομή των τοπικών αρχών και με πρωτοβουλία του Παύλου Αθηνογένη, για μια θετική αντίδραση, σύστησαν την Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία, με σκοπό την ίδρυση Ελληνικού Παρθεναγωγείου με Οικοτροφείο και την εκμάθηση ευρωπαϊκών γλωσσών. Το ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟ, όπως τα ονόμασαν, περιλάμβανε Δημοτικό – Γυμνάσιο, επίσης

¹⁹⁴ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 152-155

και διδασκαλείο, που οι απόφοιτες απ' αυτό διορίζοντο αμέσως διδασκάλισσες σε Σχολεία του εσωτερικού της Σμύρνης.

Στα 1886, ύστερα από εισήγηση του Προέδρου Παύλου Αθηνογένη προς την Εφορεία του Ελληνικού Παρθεναγωγείου, αλλάζει όνομα και λέγεται «ΟΜΗΡΕΙΟ», προς τιμή του αθάνατου Σμυρναίου ραψωδού ΟΜΗΡΟΥ. Εδώ είναι πρέπον να αναφέρουμε ότι και στην αρχαιότητα υπήρχε στη Σμύρνη «Ιερό Ομήρειο», όπου βρισκόταν σ' αυτό ξόανο του ποιητή Ομήρου. Επίσης στη Σμύρνη κυκλοφόρησε νόμισμα, λεγόμενο «Ομήρειο».

Αυτό με λίγα λόγια ήταν το «ΟΜΗΡΕΙΟ» της Σμύρνης, που έδωσε το όνομα του σ' ένα ωραίο δρόμο της Νέας Σμύρνης, για να θυμίζει τον πολιτισμό της σκλαβωμένης πατρίδας μας Σμύρνης, που χρέος μας είναι να μην ξεχνούμε ποτέ.¹⁹⁵
(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΟΔΕΜΗΣΙΟΥ»

Προχωρώντας στους δρόμους της Ν.Σμύρνης συναντάμε την οδό Οδεμησίου την οδό που ενώνει τους δρόμους ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ ΚΑΙ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΙΔΟΥ. Αποφασισμένοι να βρούμε από πού προέρχεται η ονομασία του δρόμου αυτού, ψάχνουμε πάλι την ιστορία του και βρίσκουμε ότι το Οδεμήσιο είναι πόλη της Τουρκίας, 73 χιλιόμετρα νοτιοανατολικά της Σμύρνης ενώ η κάτοικοι της πόλης υπολογίζονται γύρο στους 35.000.

Το ΟΔΕΜΗΣΙΟ καταλήφθηκε 19 Μαΐου 1919 από το Ελληνικό σύνταγμα ευζώνων, ύστερα από συμπλοκή με Τούρκους επικεφαλής των οποίων ήταν ο Καϊμακάμης Μπέης. Εκτός από το Οδεμήσιο οι Έλληνες κατέλαβαν τα χωριά Λύγδα και Πυργιά αλλά ούτε τότε σταμάτησαν οι ενοχλήσεις από τους Τούρκους.

Στις 22 Αυγούστου του 1922 άρχισε η υποχώρηση του Ελληνικού στρατού από το οδεμήσιο και εξεκενώθει όλη η Κοιλάδα του καϊστρου, αφού προηγουμένως είχε φύγει όλος ο Ελληνικός πληθυσμός από την Σμύρνη, όσοι από τους οποίους μπόρεσαν να σωθούν, οι υπόλοιποι υπέστησαν την βάρβαρη σφαγή των Τούρκων.

¹⁹⁶

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

¹⁹⁵ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 93-94

¹⁹⁶ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 91-92

«ΟΔΟΣ ΟΜΗΡΟΥ»

Η οδός Ομήρου είναι ένας από τους κεντρικούς δρόμους της Ν. Σμύρνης παράλληλος της οδού Μεγάλου Αλεξάνδρου και κάθετη της οδού Ελευθερίου Βενιζέλου.

Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από το όνομα του μεγάλου ραψωδού Ομήρου. Δεν υπάρχουν θετικές ιστορικές πληροφορίες για τον τόπο γεννήσεως του μεγάλου ποιητή. Λέγεται από την μυθολογία ότι ο Όμηρος γεννήθηκε στον Μέλη της Μικράς Ασίας.

Ανεξάρτητα από τον τόπο γεννήσεως του ο Όμηρος έχει γίνει γνωστός σε όλο τον κόσμο μέσα από τα δυο μεγάλα αριστουργήματα του την Ιλιάδα και την Οδύσσεια.

Στην Ιλιάδα όπως γνωρίζουμε ο Όμηρος περιγράφει τον ψυχικό αναβρασμό του Αχιλλέα για τον Αγαμέμνονα, στο τελευταίο έτος του Τρωικού πολέμου και την μετέπειτα συμφιλίωση τους. Στην Οδύσσεια αντίστοιχα περιγράφονται αναλυτικά οι περιπλανήσεις του Οδυσσέα προκειμένου να επιστρέψει στην πατρίδα του και τους αγώνες του ενάντια στους μνηστήρες της συζύγου του Πηνελόπης.

Τα δυο αυτά μεγάλα έπη, η Ιλιάδα και η Οδύσσεια εκδόθηκαν και έγιναν γνωστά σε όλο τον κόσμο. Την πρώτη έκδοση έκανε το 1488 ο Δημ. Χαλκοκονδύλης στην Φλωρεντία. Για την έκδοση τους ασχολήθηκαν πολλοί Ευρωπαϊκοί μεγάλοι φιλόσοφοι ελληνιστές.

Την μετάφραση των δυο αυτών επών στην νεοελληνική γλώσσα ανέλαβε ο καστοριανός ποιητής Αθανάσιος Χριστόπουλος αλλά όπως ο ίδιος ομολόγησε δεν κατάφερε να μεταφράσει τον Όμηρο όπως ήθελε με αποτέλεσμα να παραιτηθεί από αυτήν την προσπάθεια.

Όσο και αν τα χρόνια έχουν περάσει ο Όμηρος μέσα από τα δυο μεγάλα έργα του θα παραμένει στην μνήμη όλων μας και θα γίνεται αξιαγάπητος στις επόμενες γενιές.¹⁹⁷ (Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

¹⁹⁷ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 139-142



Δεκαετία 1960. Κυριακή μεσημέρι. Αρχίζει το ματς... Η διασταύρωση Κ. Παλαιολόγου και Ομήρου.



«ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΙΩΑΝΝΗ»

Διασχίζοντας τη οδό Μαντούβαλου συναντάμε μια ταμπέλα σε μια πάροδο, που γράφει «οδός Οικονόμου», η οποία είναι παράλληλη με την Εύξεινου Πόντου. Η ταμπέλα αναφέρεται στον Οικονόμου Ιωάννη, ζωγράφος (1860-1931). Σπούδασε ζωγραφική, ασχολήθηκε και με την ξυλογραφία. Παρουσίαζε το έργο του σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις, ανάμεσα στις οποίες τα Ολύμπια του 1875 και η Διεθνής

Έκθεση των Αθηνών το 1903.¹⁹⁸ (Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ»

Κάθετη στην οδό Κράτητος και την οδό Αιγαίου και ανάμεσα σ' αυτές τις δύο βρίσκεται η «οδός Οικονομίδου». Ψάχνοντας τις βιβλιογραφικές μας πηγές βρίσκουμε πολλούς με το όνομα Οικονομίδη. Το πιο πιθανό όμως, το όνομα αυτό να ανήκει στην Οικονομίδη Πηνελόπη, καθότι είναι η μόνη που έχει σχέση με την Κωνσταντινούπολη.

Η Οικονομίδη Πηνελόπη ήταν ζωγράφος, γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1894 και πέθανε στην Αθήνα το 1963. σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών με δασκάλους, τον Γεώργιο Ιακωβίδη, τον Γεώργιο Ροϊλό ακι τον Δημήτριο Γερασιώτη. Παρουσίασε την ζωγραφική της σε εκθέσεις των ομάδων «Τέχνη», «Ζωγράφοι και Γλύπτες» και «Καλλιτεχνικό Σωματείο των Ελληνίδων», σε Πανελλήνιες, καθώς και σε ομαδικές στο εξωτερικό, ενώ το 1929 οργάνωσε στο Αγρίνιο την πρώτη της ατομική. Στο έργο της καλλιέργησε έναν τύπο εμπρεσιονιστικού υπαιθρισμού.¹⁹⁹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΟΛΥΜΠΙΟΥ»

Κάθετη στην Αγίας Σοφίας, βρίσκεται ο «οδός Ολυμπίου». Πληροφορίες για τον Ολύμπιο Ιωάννη δεν βρήκαμε πολλές.... γεννήθηκε στο Λιτόχωρο 1802 και απεβίωσε στην Αθήνα το 1869, ήταν καθηγητής Χειρουργικής και Οφθαλμολογίας του νεοσύστατου Πανεπιστημίου Αθηνών και συνέβαλε σημαντικά με τα βιβλία του στη διαμόρφωση της ελληνικής ιατρικής ορολογίας.²⁰⁰

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

¹⁹⁸ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 46, σελ.303

¹⁹⁹ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 46, σελ.286-287

²⁰⁰ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 46, σελ.384

«ΟΔΟΣ ΠΙΤΤΑΚΗ»

Πιττακός ο Μυτιληναίος. Ένας από τους εφτά σοφούς της αρχαίας Ελλάδας και αιρετός τύραννος της Μυτιλήνης. Γεννήθηκε στη Λέσβο κατά το 648 π.Χ. Ο Πιττακός ήταν ένας άντρας με εξαιρετική θέληση, αντρεία, εντιμότητα και σωφροσύνη. Ταξίδεψε σε διάφορα μέρη της Ελλάδας και μορφώθηκε. Έτσι κατόρθωσε να ηγηθεί στους συμπατριώτες του. Την Εποχή που έζησε ο Πιττακός η Μυτιλήνη συγκλονιζόταν από τις πολιτικές διαμάχες. Με την πολιτική του εντιμότητα κατόρθωσε να βρει τον δρόμο της σωτηρίας. Απάλλαξε την πατρίδα του από τους εμφύλιους πολέμους και ξανάφερε την τάξη χωρίς να αλλάξει το σύνταγμα. Στην εξουσία έμεινε για δέκα χρόνια (589–579). Όταν κατάλαβε ότι η αποστολή του έληξε και ότι τα πάθη του έσβησαν, έδωσε αμνηστία, επέτρεψε στους εξόριστους να γυρίσουν στην Πατρίδα τους και αυτός αποσύρθηκε από την πολιτική ζωή. Πέθανε σε ηλικία μεγαλύτερη από 72 χρόνια, το τρίτο έτος της 52ας Ολυμπιάδας, όπως μας πληροφορεί ο Διογένης ο Λαέρτιος.²⁰¹ (Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΠΡΙΓΚΙΠΟΝΝΗΣΩΝ»

Πριγκιπόννησοι : Συστάδα από εννιά νησιά στην Προποντίδα. Υπάγονται στη διοίκηση της Κωνσταντινούπολης και ονομάζονται από τους Τούρκους Κιζέλ-Ανταλάρ (=Ερυθρά Θάλασσα). Τα ονόματα τους είναι : Πρώτη (τουρκ. Κυναλή Αντά), Αντιγόνη ή αρχαία Πάνοργος, (τουρκ. Μουρκάζ Αντά), Πίτα, Χάλκη (τουρκ. Χεϊγκελκαντά), Πρίγκιπος (τουρκ. Μπουγιουκαντά), Αντιρόβιθος ή αρχαία Τερέβινθος (τουρκ. Σεδέρ Αντά), Οξυά, Πλάτη (τουρκ. Γιασί Αντά) και Νέανδρος (τουρκ. Ταφσάλνο Αντά). Μεγαλύτερα είναι κατά σειρά : Πρίγκιπος, Χάλκη, Αντιγόνη, Πρώτη και Τερέβινθος που κατοικούνται από τα πολύ παλιά χρόνια. Το νησί Πρίγκιπος χωρίζεται από τη μικρασιατική ακτή με τον δίκυλο της Πριγκίπου. Έχει έκταση 6 τετρ. χλμ. και πληθυσμό 8.000 περίπου κατοίκους. Το νησί Πλάτη χρησιμοποιήθηκε τελευταία σαν τόπος φυλάκισης των στελεχών του Μεντερικού καθεστώτος μετά την ανατροπή του. Εκεί έγινε και η δίκη που είχε σαν αποτέλεσμα την καταδίκη και στη συνέχεια τον απαγχονισμό του πρώην πρωθυπουργού της Τουρκίας, Αντάν Μεντερές.²⁰² (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

²⁰¹ Χάρη Πάτση, τόμος 14, σελ. 91

²⁰² Χάρη Πάτση, τόμος 14, σελ. 203

«ΟΔΟΣ ΠΡΙΗΝΗΣ»

Πριήνη : Ο παράλληλος δρόμος της οδού Ραιδεστού ονομάζεται ΠΡΙΗΝΗΣ. Το όνομα του δε το βρίσκουμε στα νεώτερα χρόνια, όπως των περισσότερων δρόμων του προαστίου μας, αλλά στα κιτρινισμένα φύλλα της παλιάς Ιστορίας.

Η ΠΡΙΗΝΗ είναι μία από τις πόλεις που κρατούν γερά τις ρίζες μας από τα πανάρχαια χρόνια, στα χώματα της Ιωνίας, είναι χτισμένη στη περιοχή της Μυκάλης. Η Πριήνη στα μέσα του ΣΤ΄ αιώνα έφθασε σε μεγάλη πνευματική και οικονομική ακμή, μα αργότερα έπαθε μεγάλη καταστροφή από τον Πέρση Στρατηγό Ναζάρο. Την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου η Πριήνη βρήκε πάλι την παλιά της λαμπρότητα και πολλά μνημεία τέχνης μαρτυρούν την ξαναγέννηση της. Στα τέλη όμως του ΙΓ΄ αιώνα την κατέλαβε η Τουρκία και ακολούθησε η καταστροφή της.

Τον Σεπτέμβριο του 1895 το Μουσείο Βερολίνου άρχισε ανασκαφές που κράτησαν 4 χρόνια και έτσι αποκαλύφθηκε όλη η παλιά πόλη, με τα αξιόλογα μνημεία της. Στο υψηλότερο σημείο ήταν χτισμένο το ιερό της Δήμητρας και στο χαμηλότερο ο Ναός της Πολιάδος Αθηνάς. Στο κέντρο ήταν η Αγορά, το Ασκληπιείο, το Πρυτανείο, το θέατρο και το Στάδιο.

Αυτά τα λίγα και άλλα ακόμη δείγματα που υπάρχουν είναι αδιάμφευστοι μάρτυρες του πολιτισμού της Πριήνης που κατέστρεψε η βαρβαρότητα των κατακτητών, αλλά που δεν μπόρεσε να σβήσει αυτές τις μαρτυρίες που βροντοφωνούν για την παλιά δόξα των αρχαίων Ελλήνων στην Ιωνία.²⁰³

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΠΑΝΟΡΜΟΥ»

Κοντά στα σύνορα της περιοχής Αγίου Δημητρίου, περίπου στο τέρμα της Νέας Σμύρνης, βρήκαμε μια πάροδο της οδού Εύξεινου Πόντου με το όνομα μιας μικρής πόλης της Τουρκίας, της «Πανόρμου», όπως την έλεγαν ελληνικά και Μπάντιρμα τούρκικα. Η πόλη αυτή βρίσκεται στη νότια παραλία της Προποντίδας και σε απόσταση 60 ναυτικά μίλια από την Κωνσταντινούπολη. Την χωρίζουν 100 χλμ. Β.Δ. από την Προύσα και από την αρχαία Κύλικο. Σύμφωνα με τις στατιστικές, ο πληθυσμός στη Πάνορμο ανέρχεται σε 18 χιλιάδες. Προ της Μικρασιατικής

²⁰³ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 83-84

Καταστροφής και της ανταλλαγής, κατοικούσαν σ' αυτή, περίπου 2 χιλιάδες Έλληνες. Που διατηρούσαν την χριστιανική θρησκεία και τον πολιτισμό.²⁰⁴

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ»

Σχεδόν στο τέρμα της οδού Αιγαίου, βρίσκουμε την «οδό Πεσμαζόγλου». Ονομα πολύ γνωστό στους παλιούς Σμυρνιούς, γιατί συνδέεται με την αγαπημένη τους Ευαγγελική Σχολή. Αλλά δε φτάνει να ξέρουν μόνο οι παλιοί, πρέπει να μάθουν και οι νεώτεροι για κείνους που στήριξαν και δημιούργησαν το περίφημο αυτό Σχολείο στη Τουρκοκρατούμενη Σμύρνη.

Με τη συνεχή αύξηση του ελληνικού πληθυσμού της Σμύρνης, το κτίριο της παλιάς Ευαγγελικής Σχολής δεν επαρκούσε πλέον. Έτσι αποφασίζεται η ανέγερση νέου κτιρίου. Για το σκοπό αυτό τον Οκτώβριο του 1906 συνεστήθη Επιτροπή Συλλογής Εράνων προς εκπλήρωση του σκοπού αυτού. Την επίτιμο προεδρεία της Επιτροπής ανέθεσαν στον τραπεζίτη Ιωάννη Πεσμαζόγλου, παλαιό μαθητή της Ευαγγελικής, που την αποδέχτηκε και πρόσφερε αμέσως 500 λίρες από τον ίδιο και από την Τράπεζα άλλες 500 λίρες.²⁰⁵

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ»

Όταν βρεθήκαμε στον οδό Ζαρίφη και στρίψαμε από μια πάροδο για να βγούμε στην οδό Κατακουζηνού διαβάσαμε μια ταμπέλα που έγραφε «οδός Προκοπίου». Το ψάξιμο για να βρούμε ποιος ήταν ο Προκοπίου που έδωσε το όνομα του, είναι λιγότερο γιατί τον βρίσκουμε στις νεότερες γενιές της πατρίδας Σμύρνης. Ο Γεώργιος Προκοπίου, ο μεγάλος ζωγράφος, γεννήθηκε στο πανέμορφο χωριό Βουρνόβα της Σμύρνης στα 1876 και πέθανε ξεριζωμένος, όπως και άλλοι συμπατριώτες του, στην Αθήνα στα 1940. σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών Αθηνών και μαθήτευσε στο ερταστήρι του Νικηφόρου Λύτρα και του Γεωργίου Ροϊλού. Μαζί με τον αδερφό του Σωκράτη ταξίδευσε στην Αβησσυνία (στο 1904) και πήρε μέρος στο Διεθνή Διαγωνισμό Προσωπογραφίας του Αυτοκράτορα Μενελίκ του

²⁰⁴ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 95

²⁰⁵ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 97

Α΄ και πέτυχε το πρώτο βραβείο του διαγωνισμού. Τιμήθηκε με τον Μεγάλο Σταυρό του Σολομώντος και με τον Αιθιοπικό Αστέρα και έγινε ιδιαίτερος ζωγράφος της Αυλής της Αντίς Αμπέμπα.²⁰⁶

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΠΡΟΙΚΟΝΗΣΟΥ»

Προικόνησος. Νησιωτικό τ΄ όνομα και πολύ αρχαίο. Ασφαλώς κάτω εκεί στο Βόσπορο ή Ελλήσποντο πρέπει να ψάξουμε για να βρούμε την πόλη που το είχε. Αυτή ήταν η πρώτη μας σκέψη όταν είδαμε την ονομασία του δρόμου που αρχίζει από την οδό Ευξείνου Πόντου και προχωρεί παράλληλα με την οδό Νεαπόλεως. Δεν ήταν λανθασμένη η σκέψη που κάναμε, γιατί πράγματι το νήμα της ιστορίας μας έφερε στα παράλια της Μικράς Ασίας. Εκεί βρήκαμε την Προικόνησο κοντά στην Κυζικική χερσόνησο. Το νησί που βρήκαμε δεν ονομάζεται πια Προικόνησος, έχει αλλάξει τ΄ όνομα του και λέγεται Μαρμαρά και που απ΄ αυτό ονομάστηκε έτσι και η θάλασσα μεταξύ των Πορθμών του Βοσπόρου και του Ελλήσποντου.

Μαθαίνουμε ότι η περιφέρεια του νησιού δεν περνά τα 60 μίλια και η έκταση του φτάνει τα 130χλμ. το δε ύψος της μεγαλύτερης κορφής είναι περίπου 720 μέτρα. Όπως είναι γνωστό, βγάζει πολύ λευκό μάρμαρο, που είναι πραγματικά θησαυρός για το νησί. Από τα μάρμαρα τα πολλά που βγάζει ονομάστηκε αργότερα Μαρμαράς.²⁰⁷

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΠΙΣΙΔΙΑΣ»

Η πρώτη πάροδο, αριστερά στην οδό Ταταούλων, ονομάζεται «οδός Πισιδίας». Κάτι μας λέει το όνομα αυτό, όπως ασφαλώς και σε εσάς. Μας φέρνει το ελληνικό μήνυμα από τα πανάρχαια χρόνια μιας ακόμα πατρίδας, που σαν λαμπερό μετέωρο έκανε το φωτεινό της κύκλο και χάθηκε στα σκοτάδια της σκλαβιάς... Την Πισιδία, τοποθετημένη γεωγραφικά στη κεντρική και νότια Μικρά Ασία, πάνω στο ορεινό όγκο του Ταύρου, τη διασχίζουν πολλαπλές διακλαδώσεις. Για την Πισιδία δεν είναι απόλυτα εξακριβωμένο από τους ιστορικούς πότε έγινε ο αποικισμός των Ελλήνων σ΄ αυτή, γεγονός όμως αναμφισβήτητο είναι ότι άρχισε από το 1000π.Χ. και

²⁰⁶ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 99

²⁰⁷ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 111-113

συνεχίστηκε, με τα μεγάλα μεταναστευτικά κύματα του 8^{ου} και 5^{ου} π.Χ. αιώνα. Σ' όλο αυτό το διάστημα ο ελληνικός πολιτισμός επέδρασε στους Πισίδες και αναπτύχθηκε σε αξιόλογο βαθμό δημιουργώντας σπουδαίες πόλεις.²⁰⁸ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ»

Γράψαμε και άλλη φορά πως δεν είναι μόνο τα ονόματα των πόλεων που δόθηκαν στους δρόμους της Νέας Σμύρνης, για να θυμίζουν τις σκλαβωμένες μας πατρίδες, την ίδια θέση παίρνουν σ' αυτό το μωσαϊκό της ιστορίας και τα ονόματα των προσώπων που συνδέθηκαν στενά μαζί τους, δίνοντας στις δύσκολες στιγμές ακόμα και τον ίδιο τους τον εαυτό. Ένα από αυτά τα πρόσωπα είναι και ο στρατηγός Λεωνίδας Παρασκευόπουλος, που το όνομα του διαβάσαμε στη πινακίδα ενός όμορφου δρόμου, που αρχίζει από την οδό Φαναρίου και τελειώνει σ' ένα καταπράσινο ξέφωτο στη οδό Βυζαντίου.

Ο Αρχιστράτηγος Παρασκευόπουλος γεννήθηκε στη Σμύρνη το 1861. φοίτησε στην Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης και μετά την αποφοίτηση του πηγαίνει στη Σχολή Ευελπίδων Αθηνών. Από αυτή βγαίνει στα 1880 με το βαθμό του Ανθυπασιπιστού. Αργότερα συμπληρώνει τις σπουδές του στην Ελβετία και στη Γαλλία... Η έμφυτη κλίση του για τη στρατιωτική σταδιοδρομία, απρόσκοπτα, στα 1917, τον φέρνει στο βαθμό του Αντιστράτηγου... Έπειτα πήρε προαγωγή σε Ταγματάρχη. Δεν σταματά εκεί ακολουθούν ο ένας μετά τον άλλο οι προβιβασμοί και παναγνώριση.²⁰⁹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΠΡΟΥΣΗΣ»

Η δεύτερη, αριστερά, παράλληλος της Λεωφόρου Βενιζέλου, ονομάζεται «οδός Προύσης» το όνομα της το πήρε από την ελληνικότατη Προύσα της Βιθυνίας. Την έχτισε στις αρχές του Β' π.Χ. αιώνα ο βασιλιάς της Βιθυνίας, Προύσιος και της έδωσε το όνομα του. Σήμερα η Προύσα είναι πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού (τουρκ. Χούδα βεντικιάρ). Ο πληθυσμός του νομού φτάνει τα δύο εκατομμύρια. Η Προύσα έχει πολλές φυσικές καλλονές που δίκαια έχουν παινεθεί από ξένους και ντόπιους. Είναι χτισμένη στους πρόποδες του θαυμάσιου Βιθυνικού Ολύμπου. Στη

²⁰⁸ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 135-137

²⁰⁹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 156-159

βυζαντινή εποχή στον Όλυμπο υπήρχαν πολλά ορθόδοξα μοναστήρια και σκηνώματα μοναχών, γι' αυτό οι Τούρκοι το ονόμαζαν «Κεσίς-Νταγ»(όρος των καλογήρων).²¹⁰
(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ Ν.»

Η πρώτη παράλληλος της Λεωφόρου Συγγρού Α. Είναι η «οδός Πλαστήρα Ν.». Ο Πλαστήρας... γεννημένος στρατιώτης, ξεκίνησε πολύ νωρίς γι' αυτό που ένοιωθε σαν επιτακτική ανάγκη, τον πόλεμο. Παίρνει μέρος στους Βαλκανικούς Πολέμους και διακρίνεται αμέσως για την παλικάριά του. Τα ανδραγαθήματα του τον φέρνουν με βαθμό Αντισυνταγματάρχη στην Ουκρανία. Στην εκστρατεία της Μικράς Ασίας παίρνει μέρος με το βαθμό του Συνταγματάρχη και γίνεται ήρωας-θρύλος. Οι στρατιώτες του τον λατρεύουν, οι Μικρασιάτες τον θαυμάζουν και οι Τούρκοι τον τρέμουν . . .

Ο Πλαστήρας ποτέ δε σταμάτησε την εθνική του δράση. Στα 1922, μετά την κατάρρευση της Μικρασιατικής Εκστρατείας, ηγήθηκε στην Επανάσταση με τον Σ. Γονατά και ανέλαβε την αρχηγία μέχρι το 1923, όπου έγινε η Εθνοσυνέλευση. Το 1950 ίδρυσε την Εθνική Προοδευτική Ένωση (Ε.Π.Ε.Κ.) και μετά τις εκλογές του Μαρτίου σχημάτισε κυβέρνηση με τον Σ. Βενιζέλο και τον Γ. Παπανδρέου. Το 1951 έγινε πρωθυπουργός, για ένα χρόνο. Στις 26 Ιουλίου 1953, του μεγάλου αυτού ήρωα και αληθινού πατριώτη, σταμάτησε για πάντα η πορεία της ζωής.²¹¹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

²¹⁰ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 77

²¹¹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 79



Οδός Πλαστήρα 47.



«ΟΔΟΣ ΠΑΤΡ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Ε΄»

Πολλές σελίδες της ιστορίας μας γεμίζει η ζωή και ο θάνατος του Πατριάρχη Γρηγορίου του Ε΄, που το όνομα του έχει δοθεί στο δρόμο που αρχίζει από την οδό Αγίου Πολυκάρπου, στη νότια πλευρά του Ναού της Αγίας Φωτεινής και τερματίζει στην οδό Σινώπης, στην Άνω Νέα Σμύρνη. Το κοσμικό όνομα του Πατριάρχη

Γρηγορίου Ε΄ ήταν Γεώργιος Αγγελόπουλος. Γεννήθηκε στη Δημητσάνα κατά το 1745 και έζησε το μαρτυρικό του θάνατο στις 10 Απριλίου 1821 όπου και πήραν τέλος τα βασανιστήρια του. Η εκκλησία μας τίμησε όπως έπρεπε το μαρτυρικό του θάνατο και στις 8 Απριλίου 1921, με απόφαση της Ιεράς Συνόδου των κατέταξε μεταξύ των Αγίων και όρισε να γιορτάζεται στις 10 Απριλίου, ημερομηνία του τραγικού μαρτυρίου του.²¹²

(Κατηγορία : Θρησκευτικός–Χριστιανικός χαρακτήρας)

«ΟΔΟΣ ΠΑΤΡ. ΙΩΑΚΕΙΜ»

Από την βόρεια πλευρά του Ναού της Αγίας Φωτεινής αρχίζει η «οδός Πατριάρχου Ιωακείμ», περνά από τα νότια του άλσους και τελειώνει στη πλατεία Βασ. Κωνσταντίνου. Ο Ιωακείμ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ο Γ΄ τιμήθηκε ιδιαίτερα στο προάστιο μας, γιατί χάρη σ΄ αυτό το Πατριαρχείο στην Κωνσταντινούπολη απέκτησε μεγάλη ισχύ και πνευματική ακτινοβολία. Γεννήθηκε στην Πόλη το 1834. ο πατέρας του ήταν δάσκαλος και του δίδαξε τα πρώτα γράμματα και την πίστη στη θρησκεία και την πατρίδα.²¹³

(Κατηγορία : Θρησκευτικός–Χριστιανικός χαρακτήρας)

«ΟΔΟΣ ΠΕΡΓΑΜΟΥ»

Πολύ κοντά στην οδό Εφέσου η «οδός Περγάμου». Η Πέργαμος ήταν μια από τις σπουδαιότερες ελληνικές πόλεις της Μικράς Ασίας, χτισμένη στις εκβολές του ποταμού Καϊκού. Το όνομα της είναι γνωστό από το τέλος του 5^{ου} π.Χ. αιώνα και μαρτυρά πως η Πέργαμος υπήρξε κατ΄ αρχή προελληνικό φρούριο της Φρυγοπελασγικής εποχής. Μετά τους Βαλκανικούς πολέμους οι Νεότουρκοι άρχισαν να πιέζουν τους κατοίκους και το Μάη του 1914 έγινε το ξερίζωμα του Ελληνισμού από την Πέργαμο.

Στα 1919, όταν τα ελληνικά στρατεύματα ελευθέρωσαν την Πέργαμο, οι κυνηγημένοι γύρισαν πίσω για να φύγουν πάλι τον Αύγουστο 1922 . . . Από τότε « . . . έμεινε κάστρο στην Τουρκία», όπως τελειώνει ο σχετικός στίχος, ο εκλεκτός

²¹² Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 23

²¹³ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 31

πατριώτης ποιητής Λάμπρος Καραράς και συμπληρώνουμε εμείς και το όνομα της γραμμένο στην πινακίδα του δρόμου, για να μας τη θυμίζει.²¹⁴
(Κατηγορία : Μικρά Ασία)



Οδός Περγάμου 11, τότε . . .



. . . και η Οδός Περγάμου 11, σήμερα.

²¹⁴ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 52

«ΟΔΟΣ ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑ»

Σε μια πάροδο της οδού Κερασούντας και Ευξείνου Πόντου βρίσκουμε την «οδό Παπαφλέσσα». Το κοσμικό όνομα του Παπαφλέσσα Γρηγορίου, ήταν Δικαίος Φλέσας. Γεννήθηκε το 1788 στην Πολιανή της Μεσσηνίας και σκοτώθηκε πολεμώντας ηρωικά στο Μανιάκι το 1825. ήταν Έλληνας κληρικός, εθναπόστολος της Φιλικής Εταιρείας και πρωτεργάτης της Επανάστασης του 1821.²¹⁵

(Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΠΑΤΜΟΥ»

Βρίσκουμε μια οδό στα σύνορα της Νέας Σμύρνης που ονομάζεται «οδός Πάτμου». Πάτμος, επίσημα ελληνικό νησί από το 1947. Ανήκει στο νομό της Δωδεκανήσου. Βρίσκεται κοντά στη μικρασιατική ακτή, νότια της Σάμου. Έχει έκταση 40τετρ.χλμ. και 2.432 περίπου κατοίκους, μαζί με τα νησάκια Μάραθος και Αρκοί κατ.2.486. Η ομώνυμη πρωτεύουσα του νησιού έχει 859 κατοίκους και κοντά της υπάρχει και η κωμόπολη Σκάλα με 1.776 κατοίκους.²¹⁶

(Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

«ΟΔΟΣ ΠΙΠΙΝΟΥ»

Το οδοιπορικό μας συνεχίζεται. Οι ταμπέλες στους δρόμους της Νέας Σμύρνης θα μας προκαλούν να στεκόμαστε κάθε τόσο, να διαβάζουμε το όνομα του δρόμου και να ψάχνουμε για την ιστορία του. Κάθετη στην οδό Αρτάκης και παράλληλη στην Ακροπόλεως είναι η «οδός Πιπίνου». Κάνοντας μια αναδρομή στην ιστορία βρίσκουμε ότι αυτή η οδός υμνεί τον Πιπίνο Ανδρέα. Έναν Υδραίο ναυτικό πυρπολητή, συνεργάτη του Κανάρη. Έλαβε μέρος σε πολλές επιχειρήσεις κατά την Ελληνική Επανάσταση. Ανάμεσα σ' αυτές είναι η ναυμαχία της 8^{ης} Σεπτεμβρίου 1822 και η καταδίωξη μετά από αυτή του τουρκικού στόλου. Κατά την ναυμαχία του Γέροντα έκαψε την τουρκική ναυαρχίδα, αλλά πληγώθηκε σοβαρά. Αφού γιατρεύτηκε συνέχισε την πολεμική του δράση. Μετά την απελευθέρωση διορίστηκε αρχηγός της ανατολικής μοίρας. Το 1836 αποστρατεύτηκε και μετά από λίγο πέθανε.²¹⁷ (Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

²¹⁵ Χάρη Πάτση, τόμος 13, σελ. 291

²¹⁶ Χάρη Πάτση, τόμος 14, σελ.10

²¹⁷ Χάρη Πάτση, τόμος 14, σελ. 90

«ΟΔΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ»

Μπαίνοντας από τη δεύτερη είσοδο Νέας Σμύρνης επί της οδό Συγγρού για να πάμε στη Πλατεία της Νέας Σμύρνης διασχίζουμε την «οδό Παλαιολόγου Κωνσταντίνου». Ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος που επονομαζόταν και Δραγάσης, γεννήθηκε το 1403 και πέθανε το 1453. Είναι ο τελευταίος βυζαντινός αυτοκράτορας, τέταρτος γιος του Μανουήλ Παλαιολόγου.

Στο θρόνο του Βυζαντίου ανέβηκε το 1449, όταν δεν υπήρχε πια αυτοκρατορία παρά μόνο η Κωνσταντινούπολη και η γύρω μικρή περιοχή. Κατέβαλε απεγνωσμένες προσπάθειες για να πετύχει την ενίσχυση της Δύσης μπροστά στην τουρκική απειλή, αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Έτσι στις 6 Απριλίου 1453, που ο σουλτάνος Μωάμεθ άρχισε την πολιορκία της Κωνσταντινούπολης με 250.000 στρατό, ο Κωνσταντίνος είχε να παρατάξει 9.000 στρατιώτες και μερικούς Ενετούς και Γενουάτες. Εξακολούθησε σκληρός αγώνας, ως τις 29 Μαΐου, οπότε οι Τούρκοι μπήκαν στην Κωνσταντινούπολη, ενώ ο Κωνσταντίνος έπεφτε στις επάλξεις, πολεμώντας με το ξίφος στο χέρι.²¹⁸

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)



1950. Στον ακάλυπτο χώρο αριστερά στη φωτογραφία, θα στεγαστεί αργότερα το μέγαρο της Εστίας. Το οίκημα δεξιά θα το διαδεχθεί το κτίριο που εικονίζεται κάτω.



²¹⁸ Χάρη Πάτση, τόμος 11, σελ. 234-237

«ΟΔΟΣ ΠΑΜΦΥΛΙΑΣ»

Οδός Παμφυλίας γράφει η πινακίδα που βρίσκεται στην Νέα Σμύρνη σε ένα δρόμο που αρχίζει από την οδό Κύπρου κι επεκτείνεται μέχρι το γειτονικό μας Π. Φάληρο.

Η ονομασία του δρόμου προέρχεται από την περιοχή της Μ. Ασίας που συνορεύει στα δυτικά με την Λυκία, στα ανατολικά με την Κιλικία και στα βόρεια με την Πισιδία. Η πρώτη εγκατάσταση ελλήνων σε αυτή χρονολογείται στα μυκηναϊκά χρόνια. Οι Έλληνες από την ανατολική Κύμη ίδρυσαν την Σίδη τον 7^ο π.Χ. αιώνα την μοναδική παραλία της πόλης Παμφυλίας. Μετά το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου γύρο στο 469 π.Χ. οι πόλεις της Παμφυλίας έγιναν μέλη της Α΄ Αθηναϊκής Συμμαχίας, ενώ μετά τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου η Παμφυλία ενσωματώθηκε στο κράτος των Σελευκιδών και προσωρινά μόνο στο κράτος των Πτολεμαίων. Το 158 π.Χ. η περιοχή παραχωρήθηκε στους Ατταλίδες και αποτέλεσε τμήμα του βασιλείου τους. Το 25 π.Χ. εμφανίζεται ως τμήμα της Ρωμαϊκής επαρχίας της Γαλατίας. Η κατάσταση αυτή διήρκεσε ως την δημιουργία της επαρχίας της Λυκίας.

Λέγεται ότι κάτοικοι της Παμφυλίας προέρχονταν από διάφορες φυλές με διαφορετική διάλεκτο. Αυτοί που ασχολήθηκαν ιδιαίτερα με αυτήν έχουν διαπιστώσει ότι η Παμφυλική διάλεκτος ήταν κράμα αρχαϊκών και δωρικών, πιθανόν Δε να είναι κι ένα μικρό μέρος μικρασιατικών βαρβαρικών στοιχείων.²¹⁹

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΠΑΠΟΥΛΑ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ»

Διασχίζοντας την οδό Αρτάκης, κάθετη σ' αυτή συναντούμε την «οδό Παπούλα Στρατηγού», η οποία τελειώνει στην οδό Αγίας Σοφίας. ο δρόμος αυτός φέρει το όνομα του Παπούλα Αναστασίου, ο οποίος ήταν αντιστράτηγος (Μεσολόγγι 1857 – Αθήνα 1935). Νεώτερος γιος Μεσολογγίτη ναυτικού αγωνιστή, κατετάγη στο στράτευμα το 1878. πήρε μέρος στον Πόλεμο του 1897, ως υπολοχαγός. Κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους (1912-1913) υπηρέτησε ως διοικητής του 10^{ου} Συντάγματος Πεζικού και ως μέραρχος. Προήχθη σε υποστράτηγο (17.08.1913) και ανέλαβε την διοίκηση της ΙΙΙ Μεραρχίας (1914) και του Ε' Σώματος Στρατού στην Ήπειρο. Μετά την μεταπολίτευση του 1920 προήχθη σε αντιστράτηγο και ανέλαβε την διοίκηση της Στρατιάς Μικράς Ασίας, διαδεχόμενος στη αρχιστρατηγία τον Λ.

²¹⁹ Εγκυκλοπαίδεια Δομή, Εκδόσεις «Δομή», τόμος 13, σελ. 335

Παρασκευόπουλο.²²⁰ (Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΩΣ»

Κάθετη στην οδό Σωνίων, βρίσκεται ένα μικρό δρομάκι η «οδό Περιστάσεως». Το μόνο που μπορούμε να βρούμε για αυτή την οδό, η οποία στα τούρκικα ονομάζεται Σάρκιοϊ, είναι ότι η Περίσταση βρίσκεται στις ακτές της Προποντίδας και είναι κωμόπολη της Ανατολικής Θράκης.²²¹

(Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΦΩΤΙΟΥ»

Διασχίζοντας την οδό Αίνου και φτάνοντας προς το τέλος της κάθετα πάνω σ' αυτή συναντούμε την «οδό Πατριάρχου Φωτίου», η οποία είναι παράλληλη της Ακροπόλεως.

Ο Φώτιος Α' ο Μέγας (820-893) ήταν Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, από την Κωνσταντινούπολη. Ήταν ανιψιός του Πατριάρχου Ταρασίου και πήρε εξαιρετική μόρφωση. Διετέλεσε καθηγητής φιλοσοφίας στην Ανώτατη Σχολή της Κωνσταντινουπόλεως και μετά πήρε ανώτατα κρατικά αξιώματα. Μετά την καθαίρεση του Πατριάρχη Ιγνατίου, ο Βάρδας τον ανέβασε στον Πατριαρχικό θρόνο (858) και έτσι ο Φώτιος χειροτονήθηκε ιερωμένος και σε τρεις μέρες πέρασε από όλους τους βαθμούς της εκκλησιαστικής ιεραρχίας. Παρέμεινε στο θρόνο έως το 867, οπότε τον καθαίρεσε ο Βασίλειος Α' ο Μακεδών, αναθεματίστηκε από τη Σύνοδο και κλείστηκε σε μοναστήρι. Ξανάγινε Πατριάρχης το 877-886, αλλά και πάλι καθαιρέθηκε από τον Λέοντα Στ', τον Σοφό. Την υπόλοιπη ζωή του την πέρασε σε μοναστήρι. Λίγο μετά το θάνατο του ανακηρύχθηκε άγιος.²²²

(Κατηγορία : Θρησκευτικός-Χριστιανικός χαρακτήρας)

«ΟΔΟΣ ΠΡΑΣΝΙΚΑ»

Στην δυτική πλευρά της Νέας Σμύρνης βρίσκεται ένας δρόμος με το όνομα Πρασνίκα. Η «οδός Πρασνίκα» ορίζει ένα μέρος των δυτικών συνόρων της Νέας

²²⁰ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 48, σελ.130

²²¹ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 49, σελ.36

²²² Μάρω Βουγιούκα- Βασίλης Μεγαρίδης, Οδωνυμικά, Έκδοση Δήμος Αθηναίων Πολιτισμικός Οργανισμός, Αθήνα 1997.

Σμύρνης και τη διασχίζει από τη Δάφνη. Ο Πρασνίκας ήταν κλεφταρματολός, που έδρασε στις αρχές το 18 αιώνα, στη βόρεια Ελλάδα. Πολέμησε μαζί με τους Μπουκουβαλαίους, με αρχηγό τον Γιάννο Μπουκουβάλα, στο Βάλτο της Ακαρνανίας και σκοτώθηκε στις 13 Απριλίου 1728 στη μάχη της Βατζινίας σε σύγκρουση με τον Τουρκαλβανό Τσάκαλο.²²³ (Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ»

Ο μεγάλος δρόμος που αρχίζει από την οδό Ζωοδόχου Πηγής και καταλήγει στην οδό Λυσίου λέγεται «οδός Παλαιών Πατρών Γερμανού». Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός ή Γεώργιος Γκόζιας ήταν Ιεράρχης Μητροπολίτης Παλαιών Πατρών (της σημερινής Πάτρας) και ένας από τους σημαντικότερους ήρωες της Επανάστασης του 1821. γεννήθηκε το 1771 στην Δημητσάνα, στη συνέχεια αφού έγινε διάκονος πήγε στη Σμύρνη και κατόπιν Κωνσταντινούπολη, κοντά στο συμπατριώτη του Πατριάρχη Γρηγόριο Ε΄, όπου έγινε πρωτοσύγκελος. Το 1806 εκλέχθηκε Μητροπολίτης Παλαιών Πατρών Γερμανών. Το 1817 – 1818 επισκέφτηκε την Κωνσταντινούπολη εργάστηκε δραστήρια στην Πελοπόννησο για την ευόδωση των σκοπών της. Στην Συνέλευση της Βοστίτσας (Αιγαίου), είχε μερικές αντιρρήσεις για την πρόωγη έναρξη του αγώνα, όταν όμως πάρθηκε η απόφαση ενάρξεως, ο Γερμανός αφοσιώθηκε ένθερμα στο σκοπό αυτό.

Στη διάρκεια αγώνα ο Παλαιών Πατρών Γερμανός βρέθηκε πολλές φορές ανάμεσα στις αντιτιθέμενες μερίδες, άλλοτε προσπαθώντας να συμβιβάσει τις αντιθέσεις και άλλοτε αντιτασσόμενος ο ίδιος σε ότι θεωρούμε μη πρόσφορο για την Επανάσταση.

Το 1826 εκλέχθηκε αντιπρόσωπος στην Γ΄ Εθνοσυνέλευση Επιδαύρου και Πρόεδρος της, πέθανε όμως στο Ναύπλιο την περίοδο των εργασιών της. πολύτιμα υπήρξαν τα απομνημονεύματα που έγραψε ο Παλαιών Πατρών Γερμανός.²²⁴

(Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

²²³ Μάρω Βουγιούκα- Βασίλης Μεγαρίδης, Οδωνυμικά, Έκδοση Δήμος Αθηναίων Πολιτισμικός Οργανισμός, Αθήνα 1997.

²²⁴ Μάρω Βουγιούκα- Βασίλης Μεγαρίδης, Οδωνυμικά, Έκδοση Δήμος Αθηναίων Πολιτισμικός Οργανισμός, Αθήνα 1997

«ΟΔΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ»

Ο μεγάλος δρόμος, ο οποίος είναι κάθετος της οδού Αιγαίου και συναντάει την οδό Λυσίου ονομάζεται «οδός Προφήτη Ηλία». Ο δρόμος αυτός έχει πάρει την ονομασία του από τον Προφήτη Ηλία, τον Μεγάλο Προφήτη του περιουσίτου Έθνους. Το όνομα του Elijah σημαίνει : Θεός μου είναι ο Ιαβέ.²²⁵ Γεννήθηκε στην πόλη των Θησών και έδρασε κατά την περίοδο της βασιλείας των Αχαάβ και Οχοζία. Καταπολέμησε με πάθος την ειδωλολατρία. Με την δραστηριότητα του πέτυχε να παρεμποδίσει την ανάπτυξη και την διάδοση της ειδωλολατρικής θρησκείας του Βάαλ και να στηρίξει την Ιουδαϊκή θρησκεία. Ωστόσο ο αγώνας του για την ηθική ανύψωση παρουσίασε ποικίλες αντιδράσεις.

Ο έλεγχος του βασιλιά Αχαάβ για τον άδικο φόνο της Ναβουθαί από την Ιεζάβελ προκάλεσε την εκδικητική μανία της Ιεζάβελ εναντίον του προφήτη, ο οποίος αναγκάστηκε να καταφύγει στο όρος Χώρηβ, όπου απέκτησε την εμπειρία θεοφανείας «εν φωνή αύρας λεπτής». Σύμφωνα με βιβλική διήγηση ο προφήτης Ηλίας σύντομα «ανηρπάγη» στον ουρανό σε πύρινο άρμα, κατά δε την «αρπαγή» του έριξε από ψηλά τη «μηλωτή» του, που ήταν σύμβολο της προφητικής και θαυματουργικής δύναμης του, στον διάδοχο του προφήτη Ελισαίου.

Η μνήμη του Προφήτη Ηλία εορτάζεται στις 20 Ιουλίου.²²⁶

(Κατηγορία : Θρησκευτικός-Χριστιανικός χαρακτήρας)

«ΟΔΟΣ ΠΑΙΔΕΣΤΟΥ»

Βαδίζοντας και ιστορώντας στον αρκετά μακρύ δρόμο της Πλαστήρας, βγήκαμε σε μια άλλη περιοχή της Νέας Σμύρνης. Τα ονόματα των γύρω δρόμων μας προκαλούν να αρχίσουμε πάλι το ξεφύλλισμα της Ιστορίας. Σταματάμε στον πρώτο δρόμο που βρίσκεται κοντά μας και διαβάζουμε : «Οδός Παιδεστού»

Η Ανατολική Θράκη ορθώνει το ανάστημά της στην πόλη που τίμησε το Προάστιο μας. Πάρα πολλά τα φύλλα της ιστορίας, γεμάτα με τ' όνομα Θράκη. Ανάμεσα σ' αυτό η Παιδεστός έδωσε επάξια το πατριωτικό παρόν. Η Παιδεστός είναι χτισμένη στην Προποντίδα είναι πολύ αρχαία πόλη, αποικία των Σαμίων, που ιδρύθηκε κατά τους υπολογισμούς των ιστορικών, τον 6ο π.Χ. αιώνα, επί εποχής Πολυκράτους, με τ' όνομα Βισάνθη.

²²⁵ Θρησκευτική και ηθική εγκυκλοπαίδεια, τόμος 6, Εκδότης Α. Μαρτίνο, σελ. 20.

²²⁶ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάνικα, τόμος 26, σελ.351

Η Ραιδεστός είναι το εμπορικότερο λιμάνι στην Προποντίδα, γιατί βρίσκεται σε προνομιούχο θέση. Η θέση του λιμανιού της έπαιξε σημαντικό ρόλο και στους μετέπειτα πολέμους (1ο Βαλκανικό πόλεμο 1919, καλοκαίρι του 1920 επιχειρήσεις στη Θράκη). Μετά την Μικρασιατική Καταστροφή, τον Αύγουστο του 1922, πάλι από το λιμάνι της Ραιδεστού αποβιβάσθηκε το 3ο Σώμα Στρατού και έφυγε από την Μικρά Ασία. Όλα αυτά δείχνουν πόσο αξιόλογο, όχι μόνο για την εμπορική του κίνηση αλλά και σαν στρατιωτική θέση είναι το λιμάνι της Ραιδεστού.²²⁷ (Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΡΟΔΩΝ»

Μεταξύ των οδών Θράκης και Κορδελιού βρήκαμε ένα δρόμο με ένα παράξενο όνομα, την «οδό Ρόδων». Ψάχνουμε τα φύλλα της ιστορίας και δεν παίρνουμε καμιά πληροφορία για την ιστορική ή γεωγραφική του προέλευση. Πληροφορίες για το όνομα αυτό βρίσκουμε από Έλληνες και ξένους συγγραφείς, καθώς αναφέρονται στο όνομα που ζητούσαμε σ' ένα κεντρικό δρόμο της Σμύρνης. Ο δρόμος αυτός ήταν ο πλατύτερος της Σμύρνης και έφτανε έξω από την πόλη ως την Μπέλλα Βίστα. Όλος ο εκλεκτός ελληνικός πληθυσμός της Σμύρνης καθόταν στην οδό Ρόδων!²²⁸ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)



Οδός Ρόδων 6.

²²⁷ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 81-82

²²⁸ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 103



Οδός Ρόδων 6, σήμερα.

«ΟΔΟΣ ΣΚΟΠΑ»

Σκοπός : περίφημος γλύπτης της αρχαιότητας (4^{ος} π.Χ. αιώνας). Καταγόταν από τη νήσο Πάρο και ήταν γιος του επίσης γλύπτη Αρίσταρχου. Τα έργα του χαρακτηρίζονται από την εντυπωσιακή έκφραση ενεργητικότητας στο σώμα και τα σφόδρα ψυχικά πάθη στα πρόσωπα. Ο Πανσανίας μας πληροφορεί 'οτι ο Σκόπας έχτισε το ναό της Αλέας Αθηνάς στην Τεγέα. Στο αέτωμα του ναού αυτού παριστάνεται η «θύρα του Καλυδώνιου Κάπρου» και η «μάχη του Τέλεφου εναντίου του Αχιλλέα». Στα μουσεία της Τεγέας και Αθήνας σώζονται κομμάτια από το αέτωμα αυτό. Επίσης περί το 350 π.Χ. με άλλους γλύπτες εκτέλεσε τη διακόσμηση του Μανσωλείου της Αλικαρνασσού. Ο Σκόπας αναγνωρίστηκε από τους αρχαίους Έλληνες σαν ένας από τους μεγαλύτερους καλλιτέχνες της εποχής του.²²⁹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΣΙΠΥΛΟΥ»

Τώρα βρισκόμαστε, όχι μακριά από την οδό Τμώλου, που το όνομα της μας είχε φέρει στις απάτητες κορφές και στα τρομερά φαράγγια του δοξασμένου Τμώλου. Ο δρόμος που βρισκόμαστε έχει τ' όνομα ενός ακόμη ιστορικού βουνού της Μικράς

²²⁹ Χάρη Πάτση, τόμος 15, σελ. 142

Ασίας ... Ξεκινάμε, λοιπόν από την οδό ΣΙΠΥΛΟΥ κατ' ευθείαν για το Σίπυλο ... που βρίσκεται στη Μαγνησία της Λυδίας.

Στις οχυρές τοποθεσίες του Σίπυλου οργανώθηκαν σημαντικότεροι πυρήνες αντιστάσεως απ' το Ελληνικό Γενικό Επιτελείο Στρατού που συνέβαλαν αποτελεσματικά στην άμυνα για να μην καταληφθούν από τους Τούρκους οι γύρω πόλεις και χωριά. Ο Στρατός μας πέρασε τραγικές ώρες σ' αυτή, σκαρφαλώνοντας απότομες πλαγιές και κατεβαίνοντας φοβερές χαράδρες. Δίχως ανεφοδιασμό και ελάχιστα πυρομαχικά αντιμετώπισε τον άτακτο τουρκικό στρατό που είχε ταμπουρωθεί σ' όλο το Σίπυλο και χτυπούσε τα γύρω χωριά μέρα νύχτα. Εάν δεν ξεκαθάριζε το Σίπυλο κι οι κοντινές βουνοκορφές η εκστρατεία της Μικράς Ασίας θα είχε αποτύχει απ' τον πρώτο καιρό και οι καταστροφές στις πόλεις Μαγνησία, Αξάρι και Σάρδεις θα ήταν ανυπολόγιστες. Το Σίπυλο στάθηκε σύμβολο στις νίκες του στρατού μας και για κάμποσο καιρό το άστεγο κατάλυμα του ... ²³⁰

(Κατηγορία : Οροσειρές, βουνά.)

«ΟΔΟΣ ΣΑΜΟΥ»

Η προτελευταία κάθετος πάνω στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου, εντός των ορίων της Νέας Σμύρνης, είναι ο «οδός Σάμου». Η Σάμος είναι ένα από τα νησιά του Αιγαίου πελάγους, που μαζί με τα νησιά Ικαρία και Φούρνοι αποτελούν ξεχωριστό νομό. Η ονομασία Σάμος είναι φοινικική και σημαίνει "Υψηλή" και τούτο γιατί η Σάμος, από όλα τα νησιά του Αιγαίου, έχει τα υψηλότερα βουνά. Εκτός όμως από την ονομασία αυτή, το νησί στην αρχαιότητα λεγόταν Ανθεμούσα, Δρυούσα, Κυπαρισία, Μελάμφυλος, Παρθενία, Παρθενοαρούσα, Στεφανία και Φολάζ. Όλα αυτά τα ονόματα δείχνουν τη οργιώδη βλαστηση του νησιού. Λεγόταν και νησί των Μακάρων.²³¹ (Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

«ΟΔΟΣ ΣΑΡΔΕΩΝ»

Μια κάθετη της Λεωφόρου Συγγρού είναι και η «οδός Σάρδεων». Οι Σάρδεις είναι το όνομα μιας αρχαιότατης πόλης της Μικράς Ασίας. Ήταν πρωτεύουσα στο βασίλειο της Λυδίας. Βρίσκονταν ανάμεσα στο βουνό Τμώλο και τον ποταμό Έργο, σε μια ευφορότατη πεδιάδα, που από την πόλη αυτή ονομάστηκε "Σάρδιο Πεδίο".

²³⁰ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 112-114

²³¹ Χάρη Πάτση, τόμος 15, σελ. 54

Το 17μ.Χ. οι Σάρδεις με άλλες έντεκα σημαντικές πόλεις της Μικράς Ασίας, καταστράφηκαν από σεισμούς, αλλά και πάλι ξαναχτίστηκαν και έγιναν έδρα επίσκοπου στη Βυζαντινή περίοδο. Αργότερα κυριεύτηκαν από τον Ταμερλάνο και από τότε έπαψαν να αναφέρονται στην ιστορία.²³² (Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)



Γωνία Πλαστήρα και Σάρδεων



²³² Χάρη Πάτση, τόμος 15, σελ. 64

«ΟΔΟΣ ΣΑΧΤΟΥΡΗ»

Η «οδός Σαχτούρη» είναι μια οδό κάθετη της οδού Αρτάκης και παράλληλη της οδού Πιπίνου. Αυτή η οδός μας παραπέμπει στον Σαχτούρη Γεώργιο (1783-1841) μια από τις σπουδαιότερες μορφές στους ναυτικούς αγώνες κατά την επανάσταση του 1821. Ο Σαχτούρης γεννήθηκε στην Ύδρα. Από νεαρή ηλικία έγινε ναυτικός και κατά την εποχή της κήρυξης της Ελληνικής Επανάστασης ήταν Κυβερνήτης ιδιόκτητου πλοίου.²³³ (Κατηγορία : Ήρωες Εθνικού περιεχομένου)

«ΟΔΟΣ ΣΕΛΕΥΚΕΙΑΣ»

Διασχίζοντας την οδό Σοφούλη Θεμ., πάνω από την Ελευθερίου Βενιζέλου και φτάνοντας προς το τέλος της συναντάμε την οδό Σελευκείας. Σελεύκεια ήταν ένα όνομα που έφερε κατά την αρχαιότητα περίπου δεκατέσσερις πόλεις της Μικράς Ασίας, Παλαιστίνης, Συρίας, Μεσοποταμίας κ.λ.π. Η ονομασία οφείλεται στον ιδρυτή τους Σελευκο Α΄, το Νικατόρα και τους διαδόχους τους.²³⁴ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΣΙΝΩΠΗΣ»

Η «οδός Σινώπης» ενώνει την οδό Εθνικής Στέγης και την οδό Ανδριανουπόλεως και είναι παράλληλη με την οδό Κερασούντος από την πάνω πλευρά της και την οδό Ελλησπόντου από την κάτω. Η Σινώπη είναι πόλη της Τουρκίας με 15.000 κατοίκους. Είναι χτισμένη στην παραλία του Ευξείνου Πόντου από την πλευρά της Μικράς Ασίας. Έχει σπουδαίο και ασφαλές λιμάνι και είναι κέντρο εμπορικό και συγκοινωνιακό. Φημίζεται για τις κατάφυτες και πολύ εύφορες εξοχές της.²³⁵ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ»

Κάθετη στην οδό Ευξείνου Πόντου και παράλληλη της οδού Κιλικίας βρίσκεται η «οδό Σκοπέλου». Η Σκόπελος, ως γνωστόν είναι ένα από τα νησιά των Βορείων Σποράδων. Έχει έκταση 93 τετρ.χλμ. και η πρωτεύουσα του νησιού είναι η ομώνυμη κωμόπολη. Βρίσκεται προς Β. της Εύβοιας μεταξύ Σκιάθου και Αλοννήσου. Η

²³³ Χάρη Πάτση, τόμος 15, σελ. 75

²³⁴ Χάρη Πάτση, τόμος 15, σελ. 84

²³⁵ Χάρη Πάτση, τόμος 15, σελ. 125

ονομασία της οφείλεται στους σκόπελους και τους πετρώδεις όγκους που βρίσκονται μέσα σε τραχιά άμμο σε όλο το μήκος σχεδόν από τις ακτές της. Στο κέντρο του νησιού υπάρχει ορεινός όγκος με ψηλότερη κορυφή τη Δέλφη (688 μέτρα).²³⁶

(Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

«ΟΔΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ»

Διασχίζοντας την οδό Ακροπόλεως συναντάμε ένα κάθετο δρομάκι πάνω σ' αυτή και η ταμπέλα του γράφει «οδό Σπάρτης». Η Σπάρτη είναι δήμος της επαρχίας Λακεδαιμόνας κα του νομού Λακωνίας. Είναι χτισμένη στη δεξιά όχθη του Ευρώτα ποταμού, Β.Α. από τις υπώρειες του Ταΰγετου σε πεδινή κα ελαφρά λοφώδη έκταση. Είναι έδρα της Μητρόπολης Μονεμβασιάς και Λακεδαιμόνας και έχει αξιόλογα αρχαία ερείπια. Η σημερινή Σπάρτη χτίστηκε το 1834 μετά την απελευθέρωση της Ελλάδας εκεί που ήταν η αρχαία ομώνυμη πόλη.²³⁷

(Κατηγορία : Περιοχές εντός και εκτός Ελλάδος)

«ΟΔΟΣ ΣΠΕΡΑΤΖΑ»

Ανεβαίνοντας την Αιγαίου συναντάμε μια κάθετη πάνω σ' αυτή από την αριστερή πλευρά της, η πινακίδα του δρόμου γράφει: «οδός Σπεράτζα». Σκεφτόμαστε ότι σίγουρα θα είναι ένα από τα επώνυμα τότε πρόσωπα της τότε Σμύρνης. Και δεν πέσαμε έξω . . . ο Σπεράτζας Στέλιος ήταν γιατρός, ποιητής και λογοτέχνης. Γεννήθηκε το 1885 στη Σμύρνη και πέθανε το έτος 1952. σπούδασε στην Ευαγγελική Σχολή της πατρίδας του και ιατρική στο Πανεπιστήμιο Αθήνας. Οργάνωσε σχολεία της Ροδόπολης, εργάστηκε ως ακτινολόγος, τελειοποιήθηκε στην οδοντιατρική, βραβεύτηκε με 2 ποιητικά βραβεία και πέντε φιλολογικά. Έγγραφε επίσης αξιόλογα, επιστημονικά και διδακτικά έργα.²³⁸

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

²³⁶ Χάρη Πάτση, τόμος 15, σελ. 142

²³⁷ Χάρη Πάτση, τόμος 15, σελ. 192

²³⁸ Χάρη Πάτση, τόμος 15, σελ. 194

«ΟΔΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ Α.»

Δεν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις για την Λεωφόρο Συγγρού Α. Πήρε το όνομα της από τον Ανδρέα Συγγρό, ο οποίος υπήρξε τραπεζίτης και μεγάλος εθνικός ευεργέτης. Καταγόταν από τη Χίο, αλλά γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1828, όπου είχαν εγκατασταθεί οι γονείς του. Ασχολήθηκε αρχικά με το εμπόριο και άλλες χρηματικές επιχειρήσεις και απόκτησε μεγάλη περιουσία. Αργότερα διέθεσε όλα του τα χρήματα για ευεργεσίες. Υπήρξε επίσης και για πολλά χρόνια βουλευτής. Πέθανε το 1899.²³⁹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)



Οδός Α. Συγγρού 143



²³⁹ Χάρη Πάτση, τόμος 15, σελ.248

«ΟΔΟΣ ΣΩΚΙΩΝ»

Είναι επόμενο, περνώντας την πάροδο που ενώνει την οδό Ευξείνου Πόντου με την οδό Δαρδανελίων και διαβάζοντας την ταμπέλα που γράφει «οδός Σωκίων», να θέλουμε να μάθουμε ποια πόλη, ασφαλώς της Μικρασίας, έδωσε τ' όνομα της. Τα φύλλα της ιστορίας, πάλι μας βοηθούν να μάθουμε και να μάθουν όσοι διαβάζουν το οδοιπορικό μας στους δρόμους της Νέας Σμύρνης. Τα Σώκια, πράγματι είναι πόλη της Ιωνίας στη Μικρασία. Βρίσκεται στην όχθη του Μαιάνδρου και ακριβώς στα νότια του Γκιουμούς Δαγ. Απέχει από την Σμύρνη γύρω στα 120 χιλιόμετρα.²⁴⁰

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΣΠΑΝΟΥΔΗ»

Μια μικρή πάροδος με το όνομα Σοφίας Σπανουδή ενώνει τους παράλληλους δρόμους, Μητροπολίτη Ευθυβούλη και Πεσματζόγλου. Το όνομα της παρόδου αυτής, θυμίζει μουσική από μια αξιόλογη γυναίκα, που αν και έζησε σε παλαιότερα χρόνια, ανέβασε πολύ ψηλά το πνευματικό και καλλιτεχνικό επίπεδο, όχι μόνο της γενέτειρας της μα και όλης της Ελλάδος. Η Σοφία Σπανουδή γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη και ήταν σύζυγος του γνωστού δημοσιογράφου Κωνσταντίνου Σπανουδή.²⁴¹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΣΕΪΤΖΑΝΗ»

Σε μια πάροδο της οδού Αιγαίου, βρίσκεται η «οδός Σεϊζάνη», που μας βγάζει στην οδό Φωτίου. Η ιστορία εκείνου που είχε αυτό το όνομα όταν και εμείς τη μάθαμε καλύτερα, τιμά όχι μόνο την πατρίδα που γεννήθηκε τη Σμύρνη, αλλά και όλο τον πνευματικό κόσμο. Ο Μιλτιάδης Σεϊζάνης έγραφε ποιήματα, ήταν εκδότης δύο εφημερίδων στη Σμύρνη, υπήρξε άξιος πολεμιστής και επαναστάτης. Η γεμάτη δράση ζωή του Μιλτιάδη Σεϊζάνη τέλειωσε στην Αθήνα στα 1930.²⁴²

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

²⁴⁰ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 117

²⁴¹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 111

²⁴² Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 105-106

«ΟΔΟΣ ΣΕΒΔΙΚΙΟΥ»

Στο τέρμα της οδού Βουτσά αρχίζει η «οδός Σεβδικίου» και τελειώνει στην οδό Βυζαντίου. Το Σεβδίκιο είναι χτισμένο στους πρόποδες του Νυμφαίου και κοντά στις πηγές του ξακουστού Μέλη, που κυλά στα βορινά και φτάνει στο λιμάνι της Σμύρνης. Στα νότια έχει το ποτάμι Τσάλτσα-τσάϊ, που τα νερά του χύνονται στον κόλπο της Εφέσου. Το Σεβδίκιο είναι η μόνη δίοδος που επικοινωνεί η Σμύρνη με τις κοιλάδες Καϋστρου και Μαϊανδρου και τις οποίες χωρίζει η σιδηροδρομική γραμμή Σμύρνης – Τουρμπαλί, γι' αυτό κρίθηκε σημαντικό στρατηγικό σημείο στις επιχειρήσεις του 1919 και οχυρώθηκε από τους Τούρκους με σύγχρονα πυροβολεία και έγινε μια από τις ισχυρότερες αμυντικές τοποθεσίες.²⁴³

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΣΤΕΝΗΜΑΧΟΥ»

Μιας ακόμα πόλης την ιστορία αναζητούμε, που τ' όνομα της βρήκαμε σ' ένα δρόμο μεταξύ των οδών Νικομήδειας και Κερασούντος. Είναι η «οδό Στενήμαχος», που βρίσκεται στη Θράκη Ν.Α. της Φιλιππούπολης σε απόσταση περίπου 20 χλμ. και σε ύψος, από την επιφάνεια της θάλασσας, περί τα 250 ως 300 μέτρα. Με θετικότητα κάνεις δεν μπορεί να μας πει περίπου πότε ιδρύθηκε αυτή η πόλη και από που πήρε το όνομα της.²⁴⁴ (Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)



Γωνία Στενημάχου και Ελλησπόντου.

²⁴³ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 127

²⁴⁴ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 165



Γωνία Στενημάχου και Ελλησπόντου, σήμερα

«ΟΔΟΣ ΣΗΛΥΒΡΙΑΣ»

Να 'μαστε πάλι στη Θράκη, αναζητώντας την ιστορία μας από τις αρχαιότερες πόλεις της Ανατολικής Θράκης, της «Σηλυβρίας». Όπως πάντα την κατεύθυνση μας έδωσε τ' όνομα του δρόμου που βρεθήκαμε και που αρχίζει από την οδό Μαδύτου και τελειώνει στην οδό Νίγδης. Βρίσκουμε την πόλη Σηλυβρίας χτισμένη επί της Προποντίδας, 70 χλμ. δυτικά του Βυζαντίου, μεταξύ της αρχαίας πόλεως Επιβάτες και της Ηρακλείας, της γνωστής με το αρχαίο όνομα Πέρινθος.

Ο Στράβων μας λέει πως τ' όνομα της η Σηλυβρία πήρε από τον ιδρυτή της ΣΗΛΥΟ, κατά δε τον Σκύμωνα, είναι αποικία των Μεγαρέων που ιδρύθηκε στο 675π.Χ. Επίσης μας λέει πως η κατάληξη 'ΒΡΙΑ'', είναι θρακική λέξη και σημαίνει πόλη, δηλαδή πόλη του Σήλυου.²⁴⁵

(Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ»

Η οδός που συνδέει την Ευξείνου Πόντου (πάνω από την Ελευθερίου BENIZEΛΟΥ) με την Αρκαδιουπόλες (κάτω απ' την Ελευθερίου Βενιζέλου) ονομάζεται «οδός Σταδίου». Το στάδιο ήταν μονάδα μήκους των αρχαίων Ελλήνων που ισοδυναμούσε με 600 πόδια ή 185,15 μέτρα. Αποτελεί πλέον έναν χώρο

²⁴⁵ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 95

κατάλληλα διασκευασμένο για να γίνονται αγώνες δρόμου και άλλα αγωνίσματα. Μεταφορικά η λέξη σημαίνει το βιοτικό επάγγελμα, που θεωρείται σαν αγώνισμα, π.χ. διπλωματικό στάδιο.²⁴⁶ (Κατηγορία : Διάφορα)

«ΟΔΟΣ ΣΠΑΘΑΡΗ»

Η πρώτη παράλληλος της Λεωφόρου Συγγρού που εκτείνεται από την οδό Αιγαίου μέχρι την οδό Κράτητος, ονομάζεται «οδός Σπαθάρη». Δυστυχώς δεν βρήκαμε ακριβής ημερομηνία γέννησης, τόπου γέννησης και θανάτου. Παρά μόνο γνωρίζουμε ότι η ονομασία αυτή του δρόμου αναφέρεται στον Σπαθάρη Ανδρέα, ο οποίος υπήρξε καθηγητής φυσικομαθηματικών στη Μεγάλη του Γένους Σχολή Κωνσταντινουπόλεως και συγγραφέας διδακτικών βιβλίων.²⁴⁷

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΣΕΦΕΡΙΑΔΟΥ»

Κατηγορίζοντας στα στενά της Ν. Σμύρνης συναντάμε την οδό Σεφεριάδου η οποία είναι κάθετη της οδού Τσακίρογλου και το μυαλό μας γυρνάει πίσω στο μεγάλο ξακουστό Στέλιο Σεφεριάδη.

Ο Σεφεριάδης αποφοίτησε από την Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης, μετέβη στην Γαλλία για να σπουδάσει νομικά. Ολοκλήρωσε τις σπουδές του στο Παρίσι, όπου το 1897 του απονεμήθηκε ο τίτλος του διδάκτορα. Άσκησε το επάγγελμα του δικηγόρου και άρχισε την συγγραφή ογκωδέστατου θεωρητικού επιστημονικού έργου. Η σταδιοδρομία του ως πανεπιστημιακού διδάσκαλου άρχισε το 1919 με τον διορισμό του ως έκτακτου και τον επόμενο χρόνο ως τακτικού καθηγητή του Διεθνούς Δικαίου στην Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1933 εξελέγη πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών και τακτικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Ο Σεφεριάδης διετέλεσε νομικός σύμβουλος στο υπουργείο εξωτερικών το (1919) και σύμβουλος επικρατείας.

Ο Σεφεριάδης από νωρίς έδειξε δείγματα της αγάπης του για την λογοτεχνία. Έγραψε πολλά ποιήματα τα οποία και δημοσίευσε, σημαντικότερη όμως θέση

²⁴⁶ Χάρη Πάτση, τόμος 15, σελ. 207

²⁴⁷ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 143

κατέχουν οι πολυάριθμες νομικές του μελέτες ορισμένες από τις οποίες τις έγραψε στα Γαλλικά.²⁴⁸

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΣΟΛΩΜΟΝΙΔΟΥ»

Η ονομασία της οδού Σολωμονίδου προέρχεται από το όνομα ενός μεγάλου πνευματικού Σμυρνιού του Χρήστου Σολωμονίδη. Προχωρώντας στους δρόμους της Ν. Σμύρνης συναντάμε την πινακίδα που γράφει “Οδός Σολωμονίδου”, είναι ο δρόμος που ενώνει την οδό Σοφούλη με την οδό Τσακίρογλου.

Ο Χρήστος Σολωμονίδης γεννήθηκε στην Σμύρνη, αποφοίτησε αριστούχος από το Ελληνογερμανικό Λύκειο Γιαννίκη και από το Κλασσικό Γυμνάσιο της Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης. Υπήρξε επίσης αριστούχος από την Νομική Σχολή του πανεπιστημίου των Αθηνών. Ο Σολωμονίδης ήταν διευθυντής της καθημερινής εφημερίδας της Σμύρνης “Θάρρος”, καθώς επίσης και συντάκτης της εφημερίδας “Ελεύθερος λόγος” στην Αθήνα. Δικηγόρος παρ’ Αρείω Πάγω διετέλεσε νομικός Σύμβουλος του Π.Ι.Κ.Π.Α και δικαστικός σύμβουλος, με βαθμό Αρεοπαγίτου στον Ο.Δ.Ε.Π. Κυβερνητικός εκπρόσωπος στο Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας (Ε.Ι.Ρ), πρόεδρος της Εστίας Νέας Σμύρνης. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι ο Χ. Σολωμονίδης ασχολήθηκε και με την πολιτική καθώς διετέλεσε βουλευτής Υπουργός, Υφυπουργός και Γενικός Διοικητής Ηπείρου.

Ασχολήθηκε με την Λογοτεχνία καθώς εξέδωσε 24 βιβλία νομικού, ιστορικού και λογοτεχνικού περιεχομένου, στα περισσότερα έργα του η Σμύρνη η πατρίδα του είναι αυτή που κυριαρχεί και κατέχει κυρίαρχο ρόλο.²⁴⁹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΣΕΒΑΣΤΕΙΑΣ»

Οδός Σεβαστείας ονομάζεται ο παράλληλος δρόμος της οδού Καισάρειας. Η Καισάρεια με τη Σεβαστεία βρίσκονται τόσο κοντά όσο και οι δρόμοι που πήραν τα ονόματά τους. Η ιστορία τους είναι δεμένη με τα ίδια γεγονότα και την ίδια πορεία.

²⁴⁸ Εγκυκλοπαίδεια Υδρία

²⁴⁹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 109-110

Η Σεβάστεια ή Σεβάς είναι πόλη της Τουρκίας στη Μικρά Ασία, πρωτεύουσα ομώνυμου νομού με 90.000 κατοίκους.²⁵⁰

Βρίσκεται στους πρόποδες του Παρυάδρου στη δεξιά όχθη του ποταμού Αλύ. Συνδέεται σιδηροδρομικά με την Καισάρεια και με την Άγκυρα. Το όνομα της προέρχεται από την αρχαία Σεβαστή, της οποίας τα ερείπια σώζονται οχτώ χιλιόμετρα ανατολικά από την σημερινή πόλη. Το όνομα Σιβάζ το έλαβε μετά την αποχώρηση του Ταμερλάνου. Στα Βυζαντινά χρόνια αποτελούσε πρωτεύουσα επαρχίας. Αργότερα κυριεύτηκε από τους Αρμένιους και τους Σελτζούκους Τούρκους. Το 1400 κυριεύτηκε από τον Ταμερλάνο, που την πυρπόλησε, αφού έθαψε ζωντανούς 4.000 στρατιώτες, ποδοπάτησε με το ιππικό 4.000 παιδιά, που πήγαν να τον προϋπαντήσουν και αιχμαλώτισε τους Έλληνες κατοίκους της. Μετά την αποχώρηση του Ταμερλάνου η Σεβάστεια παρέμεινε και πάλι στα χέρια των Τούρκων. Πριν την ανταλλαγή των πληθυσμών είχε 43.000 κατοίκους από τους οποίους οι 9.000 ήταν Αρμένιοι και περισσότεροι από 1.500 ήταν Έλληνες.²⁵¹

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΣΑΛΤΕΛΗ»

Η «οδός Σαλτελή» βρίσκεται στην Άνω Νέα Σμύρνη και την χωρίζει από τον Άγιο Δημήτριο, είναι παράλληλη της οδού Οικονόμου και αρχίζει από μια πάροδο του Εύξεινου Πόντου. Ο δρόμος αυτός φέρνει στο μυαλό μας τον Σαλτελή Νικόλαο, ο οποίος ήταν λόγιος και ποιητής από τις Κυδωνίες (1810 – 1849) θαυμαστής και μινητής των Σούτσων. Αφού τέλειωσε τις σπουδές του στο Παρίσι επέστρεψε στη Σμύρνη, όπου άσκησε το ιατρικό επάγγελμα. Έγραψε, μεταξύ άλλων, το ελεγειακό ποίημα Κυδωνιάτης (1842) και μετέφρασε τον Βέρθερο του Γκαίτε (1848).²⁵²

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΣΑΡΑΦΗ»

Σε μια πάροδο της οδού Οικονόμου, βρίσκεται η «οδός Σαράφη». Ο Σαράφης Στέφανος γεννήθηκε στα Τρίκαλα το 1890 και σκοτώθηκε, στις 31 Μαΐου 1957, στην

²⁵⁰ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 86-88

²⁵¹ Δομή, εγκυκλοπαίδεια

²⁵² Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 53, σελ.91

παραλιακή λεωφόρο, στην περιοχή Αλίμου, από επερχόμενο αυτοκίνητο της αμερικάνικης στρατιωτικής αποστολής. Ήταν στρατιωτικός και πολιτικός, από τις εξέχουσες φυσιογνωμίες της Αντίστασης, στρατιωτικός αρχηγός του ΕΛΑΣ.²⁵³

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΥΛΗ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ»

Η «οδός Σοφούλη Θεμιστοκλή» ξεκινάει από την οδό Επταλόφου στην Νέα Σμύρνη και επεκτείνεται μέχρι την οδό Στρατηγού Βελισαρίου στην Άνω Νέα Σμύρνη. Ο Σοφούλης Θεμιστοκλής ήταν αρχαιολόγος και πολιτικός. Γεννήθηκε στο Βαθύ της Σάμου το 1860 και απεβίωσε στην Κηφισιά το 1949. σπούδασε φιλολογία στην Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στην συνέχεια μετέβη στην Γερμανία, όπου ειδικεύτηκε στην Αρχαιολογία. Μετά την επιστροφή του στην Ελλάδα διορίστηκε έφορος αρχαιοτήτων και αργότερα υφηγητής της Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Από το 1912 αναλαμβάνει πρόεδρος της τότε προσωρινής κυβερνήσεως της Ελλάδος, η πολιτική του δραστηριότητα συνεχίστηκε και η εξουσία του διατηρήθηκε ως τις 30.06.1949.²⁵⁴

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗ»

Διασχίζοντας την οδό Βρυουλών στα μέσα αυτής σταματάμε γιατί το μάτι μας πέφτει σε ένα κάθετο δρομάκι πάνω σ' αυτή, την «οδό Σταμούλη», το οποίο εκτείνεται μέχρι την οδό Κοραή. Διαβάζοντας και μαθαίνοντας μερικά στοιχεία από την βιογραφία της καταλαβαίνουμε αμέσως γιατί το όνομα της δεσπόζει σε έναν από τους πολλούς δρόμους της Νέας Σμύρνης. Η Σταμούλη-Σαραντή Ελπινίκη γεννήθηκε στη Σηλυβρία της Ανατολικής Θράκης το 1882 και πέθανε το 1971 στην Αθήνα. Από πολύ μικρή ηλικία ασχολήθηκε με τη συλλογή λαογραφικού υλικού της Θράκης. Η Σταμούλη όμως πρωτοστάτησε και σε έργα ευποιίας, όπως ίδρυση σχολείου στο Αρτιστίνο Έβρου και διάθεση της οικίας της στην Εστία Νέας Σμύρνης για να

²⁵³ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 53, σελ.188

²⁵⁴ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 55, σελ.51-52

χρησιμοποιηθεί ως γηροκομείο.²⁵⁵ (Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ»

Σε μια πάροδο της οδού Στρατηγού Νίδερ βρίσκεται η «οδό Σταυρουπόλεως». Η ονομασία του δρόμου αυτού μας μπέρδεψε λίγο, καθότι στην αρχή ήμασταν σίγουροι ότι πρόκειται για μια πόλη της Μικράς Ασίας. Ψάχνοντας όμως ανακαλύψαμε τρεις Σταυρουπόλεις και όχι στην Μικρά Ασία. Η πρώτη Σταυρούπολη είναι πόλη της νοτιοδυτικής Ρωσίας, πρωτεύουσα ομώνυμης διοικητικής περιοχής. Η δεύτερη Σταυρούπολη αναφέρεται στο δήμο του πολεοδομικού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης, στην επαρχία και το νομό Θεσσαλονίκης και η Τρίτη Σταυρούπολη αποτελεί μια κωμόπολη της επαρχίας και του νομού Ξάνθης.²⁵⁶

(Κατηγορία : Περιοχές εντός και εκτός Ελλάδος)

«ΟΔΟΣ ΣΥΚΟΥΡΤΗ»

Στην ανατολική πλευρά της Νέας Σμύρνης βρίσκεται η «οδός Συκούρτη», η οποία και διαχωρίζει τον δήμο της Νέας Σμύρνης από το δήμο του Παλαιού Φαλήρου. Ο Συκούρτης Ιωάννης γεννήθηκε το 1901 επρόκειτο για έναν διαπρεπή φιλόλογο από την Σμύρνη, υφηγητής της Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών το 1930. Σπούδασε στην Αθήνα, Γερμανία και Γαλλία. Διετέλεσε επιμελητής και αργότερα βιβλιονόμος της Ακαδημίας Αθηνών. Ίδρυσε και διηύθυνε το περιοδικό «Κυπριακά Χρονικά». Δημοσίευσε πολυάριθμες πραγματείες και συγγράμματα φιλολογικού περιεχομένου, που καλύπτουν όλη την περίοδο από την αρχαία μέχρι τη νεότερη ελληνική φιλολογία. Από αυτά διακρίνεται ιδιαίτερα η έκδοση του «Συμποσίου» του Πλάτωνος με μετάφραση και σχόλια. Αυτοκτόνησε το 1937.²⁵⁷

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

²⁵⁵ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 55, σελ 153

²⁵⁶ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 55, σελ.184

²⁵⁷ Μάρω Βουγιούκα- Βασίλης Μεγαρίδης, Οδωνυμικά, Έκδοση Δήμος Αθηναίων Πολιτισμικός Οργανισμός, Αθήνα 1997

«ΟΔΟΣ ΤΜΩΛΟΥ»

Δεύτερη πάροδος μετά την Ευκαρίου, στην οδό Καΐρη, είναι η οδό ΤΜΩΛΟΥ. Ασφαλώς πολλά μάτια πολεμιστών της εκστρατείας του 1919 στη Μικρά Ασία, θα δακρύσουν, διαβάζοντας τ' όνομα αυτού του δρόμου και ξέροντας τι στάθηκε Τμώλος (Μποζ-Νταγ) για την προέλαση του στρατού μας.

Ο Τμώλος είναι μια βραχώδη βουνοκορφή της Μικράς Ασίας με ύψος 1500 μέτρα. Εκεί τον Ιούλιο του 1921 οι ελληνικές δυνάμεις του Γ' Σώματος Στρατού και Α' Σώματος Στρατού πολέμησαν με τον Τούρκο Μουχτάρη του χωριού που ήταν αντικεμαλικός. Μέσα στις χαράδρες του Τμώλου ο αγώνας γινόταν με άγρια πάλη αλληλοεξόντωσης. Οι Έλληνες πολεμούν στήθος με στήθος με τους Τούρκους ... η ώρα περνά ... χωρίς όμως κάποιο τελικό αποτέλεσμα. Όσπου κατά το σούρουπο, δίνεται η διαταγή «έφοδος!!». Με τη λόγχη άρχισε ορμούν οι ήρωες ακράτητοι, απ' όλα τα σημεία. Ο τουρκικός στρατός άρχισε να υποχωρεί. Επί τρεις ώρες, ύστερα από τη μάχη, ο νικητής στρατός συνέχιζε αυτή την καταδίωξη, πρωτοφανή ίσως στα πολεμικά χρονικά. Όταν ο ήλιος χάθηκε πίσω από τα βουνά της Κιουτάχειας, την αξέχαστη εκείνη 8^η Ιουλίου 1921, η νύχτα σκέπασε με το μακρύ πέπλο της την εικόνα αυτή, που έκανε ξακουστή μια ακόμη βουνοκορφή της Μικράς Ασίας, απ' τις ηρωικές νίκες του στρατού μας. Η νίκη εκείνη στη κορυφογραμμή του Τμώλου, έκρινε την τύχη ολόκληρου του αγώνα.²⁵⁸ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΤΡΟΙΑΣ»

Μεταξύ των δρόμων “Ομήρου” και “2^{ας} Μαΐου” βρίσκουμε την οδό Τροίας. Σίγουρα όλοι θα έχουμε ακούσει από τα μαθητικά μας χρόνια για την ιστορική Τροία και σαφώς για τον Τρωικό πόλεμο. Η Τροία είναι μια από τις αρχαιότερες και πιο ιστορική πόλη της βορειοδυτικής Μικράς Ασίας με πρωτεύουσα την Τρωάδα. Έγινε ιδιαίτερα γνωστή από την δεκαετή πολιορκία της από τους Αρχαίους Έλληνες στα 1193- 84 π.χ. εξαιτίας της αρπαγής της ωραίας Ελένης συζύγου του βασιλέα της Σπάρτης Μενέλαου από τον Πάρι, γιο του βασιλέα της Τροίας Πριάμου. Οι αρχαίοι Έλληνες θεώρησαν την πράξη αυτή ως μεγάλη προσβολή για τον ελληνισμό για τον λόγο αυτό εκστράτευσαν, υπό την αρχηγία του βασιλέα Αγαμέμνονα κατά της Τροίας και την πολιορκήσαν. Τέλος η πρωτεύουσα της Τρωάδα κυριεύτηκε εξαιτίας της πανουργίας του Οδυσσέα ο οποίος επινόησε την κατασκευή του δούρειου ίππου ο

²⁵⁸ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 109

οποίος εξαπάτησε τους Τρώες γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα την καταστροφή της Τροίας.²⁵⁹ (Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΤΡΙΓΛΕΙΑΣ»

Οδός Τριγλείας λέγεται ο δρόμος ο οποίος είναι κάθετος της οδού Κυδωνιών, κοντά στην πλατεία Π. Περιμένη.

Η πόλη Τριγλεία είναι μια από τις ομορφότερες και λαμπρότερες πόλεις της Μικράς Ασίας και απέχει περίπου δυο ώρες από τα Μουδανιά.

Πολλοί λένε ότι το όνομα Τριγλεία προήλθε από τις τρίγλεις (μπαρμπούνια) τα οποία υπήρχαν άφθονα στην θάλασσα της.

Πριν την καταστροφή της Τριγλείας υπήρχαν στην περιοχή 4 μεγάλα εκπαιδευτήρια με 180 περίπου μαθητές οι οποίοι συντηρούνταν από τα σχολικά ταμεία. Οι τριγλειανοί όπως λέγονταν ήταν αρκετά φιλοπρόοδοι άνθρωποι και πολλοί από αυτούς διακρίθηκαν ως αξιόλογοι επιστήμονες. Ασχολούνταν κυρίως με το εμπόριο, την γεωργία και ήταν από τους ευπορότερους της εποχής.

Στην πανέμορφη και ανεπτυγμένη αυτή πόλη γεννήθηκε το 1867 ο αείμνηστος εθνομάρτυρας Σμύρνης Χρυσόστομος καθώς και ο Μητροπολίτης Σισανίου και Σιατίστης Διόδωρος.

Η Τριγλεία υπέστη κι αυτή τις βαρβαρότητες και τους διωγμούς του 1915 όταν βομβαρδίστηκαν τα Δαρδανέλλια από τους Άγγλους. Οι κάτοικοι της πόλης αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την Τριγλεία η οποία καταστράφηκε εντελώς.

Οι κάτοικοι της πανέμορφης πόλης μετά τον τρομερό πόλεμο εγκατέλειψαν την Τριγλεία και ήρθαν στην Ελλάδα. Εμείς προκειμένου να τιμήσουμε την πόλη της Τριγλείας δώσαμε την ονομασία της στον δρόμο αυτό της Νέας Σμύρνης “ΟΔΟΣ ΤΡΙΓΛΕΙΑΣ”.²⁶⁰ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

²⁵⁹ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 15^{ος}, σελ. 96.

²⁶⁰ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 68-69



1945. Κυδωνιών και Τριγλείας. Στο κτίριο στεγάστηκε για πολλά χρόνια το ΚΒ΄ Αστυνομικό Τμήμα.



«ΟΔΟΣ ΤΑΝΤΑΛΟΥ»

Το όνομα του δρόμου αυτού μας έκανε να ανατρέξουμε στις εγκυκλοπαίδειες μας και να βρούμε την ιστορία της πατρίδας αυτής, η οποία κρίθηκε σημαντική και το όνομα της δόθηκε σ' ένα από τους δρόμους της Νέας Σμύρνης.

Τα Τάνταλα είναι συνοικία στο ευρωπαϊκό τμήμα της Κωνσταντινούπολης. Πριν το 1740 ήταν μια από τις φτωχότερες ενορίες. Ενώ κατά το πρώτο τέταρτο του αιώνα μας παρουσιάζεται σας η δεύτερη σε δύναμη και δραστηριότητα κοινότητα, μετά την Σταυροδρομίου. Κατά την εποχή εκείνη οι κάτοικοι της υπολογίζονταν

γύρω στους είκοσι χιλιάδες και οι περισσότεροι αν όχι όλοι ήταν Έλληνες με αποτέλεσμα να αποτελεί μια μικρή ελληνική πολιτεία με τα σχολεία της, τα γυμναστήρια, τα φιλανθρωπικά ιδρύματα και την αξιόλογη εθνική της δράση. Η πανέμορφη πόλη που ήταν γνωστή για την λεβεντιά και τον ηρωισμό των κατοίκων της χάθηκε με την τυχαία φωτιά που έβαλαν οι Τούρκοι τον Ιανουάριο του 1929.

Στην σύγχρονη εποχή τίποτε δεν θυμίζει το παλιό τοπικό χρώμα της.²⁶¹
(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΟΥ»

Η «οδός Τανταλίδου» ενώνει δύο μεγάλους δρόμους της Νέας Σμύρνης, την οδό Αιγαίου και την οδό Κράτητος.

Η ιστορία του ονόματος αυτού του δρόμου, προέρχεται από μια μεγάλη φυσιογνωμία του ελληνικού χώρου που προσέφερε σημαντικό έργο σε μια πολύ δύσκολη εποχή για την Ελλάδα.

Ο Ηλίας Τανταλίδης, γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1818. Ήταν μεγάλος Έλληνας ποιητής. Το 1845 έπαθε βαριάς μορφής τύφλωση, που σύντομα εξελίχθηκε σε ολική ωστόσο διορίστηκε καθηγητής των Ελληνικών γραμμάτων και της ρητορικής στη θεολογική σχολή της Χάλκης, όπου δίδαξε τριάντα χρόνια, γιατί είχε κάνει ευδόκιμες σπουδές στην Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης και στη φιλοσοφική των Αθηνών,

Τα ποιήματα του, λόγιστα, γραμμένα τα περισσότερα σε αρχαίζουσα γλώσσα, μπορούν να θεωρηθούν ως τα τελευταία δείγματα της φαναριώτικης γενιάς που επηρέασε σημαντικά τη ρομαντική σχολή του Αχιλλέα και Γεωργίου Παράσχου στην Αθήνα.

Το έργο του Τανταλίδη κρίθηκε αξιοθαύμαστο, γι' αυτό άλλωστε κοσμεί σήμερα και ένα από τους δρόμους της Νέας Σμύρνης.²⁶²

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

²⁶¹ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 57, σελ.8

²⁶² Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 56, σελ.340

«ΟΔΟΣ ΤΕΝΕΔΟΥ»

«Οδός Τενέδου», γράφει η πινακίδα της Νέας Σμύρνης, που ενώνει τους δρόμους Λέσβου και Σάμου.

Η Τένεδος είναι ένα από τα δύο νησιά του Αιγαίου που σήμερα ανήκουν στη Τουρκία (το άλλο είναι η Ίμβρος). Η θέση της Τενέδου είναι ανάμεσα στην Λήμνο και τα μικρασιατικά παράλια. Παλαιότερα το νησί λεγόταν Λεύκοφρυς, Κάλυνδα και Λύρνησος. Το όνομα Τένεδος το πήρε από τον Τέννη τον γιο του Κύκνου. Στους ιστορικούς χρόνους το νησί αποικίστηκε από Αιολείς της Λέσβου, αλλά μετά την Ιωνική επανάσταση το 494 π.Χ. καταλήφθηκε από τους Πέρσες. Πήρε μέρος στο Πελοποννησιακό πόλεμο το 383 π.Χ. με το μέρος των Αθηναίων και καταστράφηκε από τους Σπαρτιάτες. Το νησί ελευθερώθηκε το 336 π.Χ. από τον Μέγα Αλέξανδρο και πέρασε στην Μακεδονική κυριαρχία μέχρι την κατάκτηση της από τους Ρωμαίους.

Το 1456 μ.Χ. η Τένεδος κατακτήθηκε από τους Τούρκους. Το 1912 μετά το τέλος των βαλκανικών πολέμων η Τένεδος απελευθερώθηκε από τους Τούρκους, αλλά για λίγο χρονικό διάστημα, καθώς απόφαση των μεγάλων δυνάμεων ήταν να επιστραφεί η Τένεδος στην Τουρκία, δίχως ανταλλαγή πληθυσμών, όρος ο οποίος δεν τηρήθηκε από τους Τούρκους.

Σήμερα τίποτα στην Τένεδο δεν θυμίζει το πέρασμα των Ελλήνων, καθώς τα πάντα έχουν καταστραφεί από τους Τούρκους κατοίκους. Εμείς προκειμένου να κρατήσουμε ζωντανή στην μνήμη μας την όμορφη Τένεδος δώσαμε το όνομα της στον δρόμο της Νέας Σμύρνης.²⁶³ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΤΟΜΠΡΑ»

Τριγυρνώντας στα στενά δρομάκια της Νέας Σμύρνης, σε μια από τις καλαίσθητες πινακίδες του δρόμου βλέπουμε να γράφεται το όνομα της «οδού Τόμπρα». Πρόκειται για τον δρόμο ο οποίος ξεκινάει από την οδό Ιωάννου Οικονόμου και καταλήγει στην οδό Εύξεινου Πόντου.

Η ονομασία του δρόμου αυτού προέρχεται από το όνομα του Μιχαήλ Τόμπρου, ο οποίος υπήρξε γλύπτης, καθηγητής της Ανώτερης Σχολής Καλών Τεχνών και ακαδημαϊκός.

²⁶³ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάνικα, τόμος 57, σελ.63

Το 1919 εξελέγη καθηγητής της Γλυπτικής στην Αρχιτεκτονική Σχολή του Πολυτεχνείου, θέση της οποίας κατείχε έως το 1923, οπότε παραιτήθηκε. Το 1930 υπήρξε από τους πρωτοστάτες της επανίδρυσης της Ομάδας Τέχνης και το 1933-1934 εξέδωσε το καλλιτεχνικό περιοδικό 20^{ος} αιώνας με συνεργασία των Λε Κορμποζιέρ κ.α.

Το 1938 εξελέγη καθηγητής στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών και το 1943 ανέλαβε την Διεύθυνση Καλών Τεχνών του Υπουργείου Παιδείας. Το 1957-1959 διετέλεσε διευθυντής της Ανώτερης Σχολής Καλών Τεχνών.

Ο Μιχαήλ Τόμπρος ανήκε στους γλύπτες εκείνους που εισήγαγαν στην σύγχρονη ελληνική τέχνη τις νεώτερες αντιλήψεις.²⁶⁴

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες, συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)

«ΟΔΟΣ ΤΡΑΛΛΕΩΝ»

«Οδός Τραλλέων» γράφει η πινακίδα της Νέας Σμύρνης και το μυαλό μας πηγαίνει στην αρχαία πόλη της Ιωνίας κοντά στον ποταμό Μάιανδρο, στα όρια των περιοχών της Λυδίας, της Κάριας και της Ιωνίας.

Η πόλη Τράλλεις από την οποία πήρε και την ονομασία της η οδός Τραλλέων, που βρίσκεται στην Νέα Σμύρνη ιδρύθηκε από Αργείους και Τραλλίους, λαό της Ιλλυρίας, που έδωσε το όνομα του στην πόλη. Το 400 π.Χ. ο Σπαρτιάτης Θίβρων επιχείρησε ανεπιτυχώς να την καταλάβει από τους Πέρσες. Παραδόθηκε στον Μέγα Αλέξανδρο και μετά τον θάνατο του πέρασε διαδοχικά στον Αντίγονο, στους Σελευκίδες, στον Ευρένη της Περγάμου και τέλος στην Ρώμη.

Οι Τράλλεις πρέπει να γνώρισαν μεγάλη ακμή μέχρι τους ύστερους αυτοκρατορικούς χρόνους, όπως φαίνεται από τα νομίσματα που κόπηκαν. Τα ερείπια της πόλης βρίσκονται στην στρατιωτική περιοχή του σημερινού Αϊδινίου και γι' αυτό άλλωστε είναι δυσπρόσιτα.²⁶⁵ (Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΤΣΑΝΤΑΡΛΗ»

Ο δρόμος ο οποίος ξεκινάει από την οδό Δικέλη και καταλήγει στην οδό Εύξεινου Πόντου ονομάζεται «οδός Τσανταρλή».

²⁶⁴ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 57, σελ.313

²⁶⁵ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 58, σελ.31

Η ονομασία της οδού αυτής έχει προέλθει από τον κόλπο Τσανταρλή, ο οποίος βρίσκεται στα παράλια της δυτικής Μικράς Ασίας, μεταξύ Φωκαίας και Δικελή, απέναντι από το στενό ανάμεσα στην Ερυθραία Χερσόνησο και την νήσο Λέσβο. Πρόκειται για τον αρχαίο Ελαϊτικό ή Ελαιατικό κόλπο.²⁶⁶

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΤΥΡΟΛΟΗΣ»

Σε μια πάροδο της οδού Δρδανελίων συναντάμε την πινακίδα που γράφει «οδό Τυρολόης».

Η ονομασία της οδού Τυρολόη προέρχεται από το χωριό, Τυρολόη, το οποίο είναι έδρα της ομώνυμης κοινότητας, της επαρχίας Σερρών, του νομού Σερρών. Οι κάτοικοι της σύμφωνα με τα υπάρχοντα στατιστικά στοιχεία το έτος 1981 υπολογίζονταν στους 683. Το χωριό Τυρολόη βρίσκεται 20 περίπου χιλιόμετρα βορειοδυτικά των Σερρών, κοντά στα όρια με την επαρχία Σιντικής, σε υψόμετρο 25 μ.²⁶⁷ (Κατηγορία : Περιοχές εντός και εκτός Ελλάδος)

«ΟΔΟΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ»

«Οδός Τραπεζούντος» γράφει η πινακίδα του δρόμου της Νέας Σμύρνης, πρόκειται έναν μεγάλο δρόμο, ο οποίος ξεκινάει από την οδό Νικομήδειας και καταλήγει στην οδό Έβρου.

Η Τραπεζούντα ή Τραπεζους όπως ονομάζεται είναι αρχαία και σύγχρονη πόλη στα ανατολικά παράλια του Εύξεινου Πόντου. Είναι χτισμένη στους πρόποδες του όρους Μπογάζ – Τεπέ. Η ονομασία της πόλης προέρχεται από το Τραπεζοειδές σχήμα των λόφων, πάνω στους οποίους είναι χτισμένη. Η Τραπεζούς ιδρύθηκε το 756 π.Χ. από αποίκους της Σινώπης. Γνώρισε μεγάλη ακμή και ίδρυσε αποικίες. Ήταν πόλη αυτόνομη και διατήρησε την αυτονομία της και κατά την Ρωμαϊκή Εποχή, εκτός από ένα μικρό διάστημα (1^{ος} αιώνας π.Χ.) που άνηκε στο βασίλειο του Πόντου. Η Τραπεζούς δέχτηκε επιδρομές από Γότθους, Πέρσες, Άραβες και το 1461 καταλήφθηκε από τους Τούρκους.

²⁶⁶ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 58, σελ.180

²⁶⁷ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 58, σελ.321

Από τους 50.000 κατοίκους το 1/3 ήταν Έλληνες, οι οποίοι ανέπτυξαν το εμπόριο, τα γράμματα, τον πολιτισμό και άλλες δραστηριότητες. Σώζονται ερείπια ιδίως της Βυζαντινής Εποχής, τείχη, ναοί.²⁶⁸

(Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΤΣΑΚΙΡΟΓΛΟΥ Γ.»

Οδός Τσακίρογλου ονομάζεται η οδός η οποία είναι κάθετη της οδού Ιωάννου Χρυσοστόμου.

Ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από τον γνωστό Γεώργιο Τσακίρογλου. Γεννήθηκε στην Σμύρνη, τελείωσε εκεί το Δημοτικό σχολείο και στην συνέχεια την Ευαγγελική Σχολή. Σπούδασε Ιατρική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στην συνέχεια στο Πανεπιστήμιο της Λυών από το οποίο το 1922 πήρε το δίπλωμα του διδάκτορα της Ιατρικής Σχολής.

Το 1925 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και εργάστηκε ως Γυναικολόγος στο Μαιευτήριο Μαρίκας Ηλιάδη.

Ο Τσακίρογλου ασχολήθηκε επίσης και με την Βυζαντινή Αγιογραφία καθώς και με την Νεοελληνική Ζωγραφική δημιουργώντας μια αξιοθαύμαστη συλλογή, που περιλαμβάνει πάνω από 450 Βυζαντινές εικόνες και μια πολύ αξιόλογη συλλογή νεοελληνικής ζωγραφικής των καλύτερων Ελλήνων Ζωγράφων, και οι δυο συλλογές του έχουν δωριθεί από τον ίδιο στην εστία της Νέας Σμύρνης.

Ο Γεώργιος Τσακίρογλου συνέχισε να τιμά με το έργο του την πατρίδα του και να προσφέρει αξιόλογες υπηρεσίες στην Νέα Σμύρνη.²⁶⁹

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΥΠΕΡΕΙΔΟΥ»

Διασχίζοντας τους δρόμους της Νέας Σμύρνης συναντάμε την οδό Υπερείδου, η οποία είναι παράλληλη της Σ. Σολομωνίδου.

Βλέποντας την οδό αυτή φέρνουμε τον νου μας τον ένα από τους δέκα Αττικούς Ρήτορες που περιλαμβάνονται στον «κανόνα», γνωστός για τα

²⁶⁸ Μάρω Βουγιούκα- Βασίλης Μεγαρίδης, Οδωνυμικά, Έκδοση Δήμος Αθηναίων Πολιτισμικός Οργανισμός, Αθήνα 1997

²⁶⁹ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός :Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 15^{ος}, σελ. 103.

αντιμακεδονικά του φρονήματα. Ο Υπερείδης ήταν γιός του Γλαύκιππου, ενός πλούσιου Αθηναίου και πατέρας του επίσης Ρήτορα και λογογράφου Γλαύκιππου. Υπήρξε από τους πιο δυναμικούς εκπροσώπους της δημοκρατικής μερίδας και μαχητικός υποστηρικτής του αντιμακεδονικού αγώνα ενώ παράλληλα έλαβε σημαντικά δημόσια αξιώματα.

Το 343 π.Χ. στάλθηκε ως πρέσβης των Αθηνομιών στη Δήλο για να διευθετήσει τη μεταξύ αυτών και των Δηλίων διαφωνία σχετικά με τη διεύθυνση του ιερού του Απόλλωνα στη Δήλο. Ο Υπερείδης έγραψε 77 λόγους από τους οποίους θεωρούνται γνήσιοι μόνο οι 52. Λέγεται επίσης ότι έχουμε και λόγους για την υπεράσπιση διάφορων εταιριών, τις οποίες συναναστρέφονται συχνά στην ιδιωτική του ζωή, που αποτέλεσε αντικείμενο δυσμενών σε βάρος των σχολίων. Σημαντικά αποσπάσματα σώζονται από τους λόγους «Κατ' Αθηνογένους» (δικανικός λόγος για μία αγοραπωλησία) και «Υπέρ Ευξενίππους» (λόγος για αστική υπόθεση).²⁷⁰

(Κατηγορία : Αρχαία εποχή)

«ΟΔΟΣ ΦΑΝΑΡΙΟΥ»

Στην αρχή της οδού Ταταούλων, οπρώτος δρόμος που συναντάμε δεξιά, μας έφερε χίλιες νοσταλγικές σκέψεις . . . ΦΑΝΑΡΙ . . . «οδός Φαναρίου». Το Φανάρι το βρίσκουμε στην νότια παραλία του Κεράτιου κόλπου. Είναι μια συνοικία της Κωνσταντινούπολης, μα όχι όπως τις άλλες, ίσως να 'γινε απ' τον καιρό που εγκαταστάθηκε σ' αυτήν το Οικουμενικό Πατριαρχείο στο Μοναστήρι του Άη Γιώργη. Τότε, εκεί έγινε το θρησκευτικό κέντρο της Ορθοδοξίας κι ακόμα το εθνικό κέντρο του υπόδουλου Ελληνισμού. Το όνομα Φαναριώτης, από πολύ παλιά μέχρι και σήμερα, είναι συνδεδεμένο με τις πιο αριστοκρατικές φαμίλιες της πόλεως, που κατάγονταν απ' τις καλύτερες βυζαντινές γενιές, όσες απέμειναν μετά την Άλωση.²⁷¹

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ»

Η «οδός Φιλαδελφείας», αρχίζει από την οδό Θράκης και τερματίζει στη Λεωφόρο Συγγρού. Προχωρούμε σιγά-σιγά και φέρνουμε στη μνήμη την ιστορία της

²⁷⁰ Μια Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδοτικός οργανισμός : Χρήστος Γιοβάνης, τόμος 15^{ος}, σελ. 120.

²⁷¹ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 141

πόλης που έδωσε το όνομα της σ' αυτόν τον δρόμο. Η ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ είναι πόλη της Τουρκίας στο νομό Σμύρνης, χτισμένη σε ύψος 191 μέτρων, πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, στις υπώρειες του Τσάους-Νταγ, που συνεχίζει στα δυτικά με το βουνό Τμώλου. Η Φιλαδέλφεια απέχει περί τα 130 χιλιόμετρα από τη Σμύρνη και αποτελεί στρατηγική θέση και συνδέεται με πολλές πόλεις της Μικρασίας. Χτίστηκε στα 140π.Χ. από το Βασιλέα της Περγάμου Άτταλο τον Β' του Φιλάδελφου, από τον οποίο πήρε και το όνομα της.²⁷²

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)



Η κατοικία του Π. Παπασταύρου, στη συμβολή των Οδών Θράκης, Ρόδων και Φιλαδελφείας



²⁷² Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 133

«ΟΔΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ»

Η οδός Φιλίππουπόλεως, βρίσκεται μεταξύ των οδών Σωκίωνος και Φιλίπου. Όπως κάθε όνομα των δρόμων που συναντάμε στο οδοιπορικό μας, έχει το όνομα μιας πόλης που γεννήθηκε και άκμασε σε μια εποχή που συνδέεται με την Ελληνική ιστορία. Σ' αυτή καταφύγαμε και τώρα για να μας ''πει'' από ποιους και πότε έγινε η ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΗ.

Τη βρίσκουμε, πράγματι, στον 5ο π.Χ. αιώνα, με το όνομα Ευμολπίας. Όταν ο Φίλιππος ο Β' κατέλαβε τη Θράκη, στα 341, σ' αυτή ισχυρή στρατιωτική φρουρά, για να φυλάξει το φρούριο και τις γύρω θρακικές πόλεις που ευρίσκοντο υπό την Μακεδονική αρχήν. Από το όνομα του Φιλίππου, μάλιστα, ονομάστηκε ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΗ, όπως αναφέρεται από τον Πολύβιο, κατά τον 2ο αιώνα.²⁷³ (Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

«ΟΔΟΣ ΦΛΑΒΙΑΝΩΝ»

Την «οδό Φλαβιανών» μπορεί να την ξέρετε, αν δεν την ξέρετε όμως, σας πληροφορούμε πως είναι ένας μικρός δρόμος κάθετος στην αρχή της οδού Βενιζέλου. Τα Φλαβιανά είναι μια όμορφη κωμόπολη της Μικράς Ασίας χρισμένη στους πρόποδες του Αργαίου. Σε ύψος 1.650 μέτρων περίπου από τη θάλασσα. Απέχει από τη γνωστή Καισαρεία 15 χιλιόμετρα. Παλιά είχε τέσσερις χιλιάδες κατοίκους, απ' αυτούς οι πεντακόσιοι ήταν μόνο Τούρκοι και οι άλλοι Έλληνες. Στα μετέπειτα χρόνια, πολλοί απ' αυτούς μετανάστευσαν σε άλλες πόλεις της Μικράς Ασίας, όπως στην Κωνσταντινούπολη, Αμισό, Άδανα και άλλες, εκεί δημιούργησαν ελληνικές αποικίες μεταφέροντας την Ορθόδοξη Θρησκεία και τον Ελληνικό Πολιτισμό, που αναπτύχθηκαν στην πατρίδα του Φλαβιανά.²⁷⁴ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΦΡΥΓΙΑΣ»

Κάθετη στην οδό Βοσπόρου και παράλληλη της οδού Ανδριανουπόλεως βρίσκεται η «οδός Φρυγίας». Το όνομα αυτό δεν μας φέρνει τίποτα στο μυαλό, ψάχνοντας όμως, βρίσκουμε ότι η Φρυγία ήταν αρχαία χώρα στη κεντρική Μικρά Ασία. Η ονομασία της δόθηκε από τους κατοίκους της, τους Φρύγες. Διακρινόταν στη Μεγάλη Φρυγία, που εκτείνονταν από το μέσο του ποταμού Άλυος ως τις πηγές του

²⁷³ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 135

²⁷⁴ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Β, σελ. 27

Έρμου ποταμού και στη Μικρή Φρυγία, που εκτεινόταν κατά τα νότια παράλια της Προποντίδας ως την Πέργαμο.²⁷⁵ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΦΩΚΑΙΑΣ»

Η «οδός Φώκαιας» είναι ένας μικρός δρόμος παράλληλος της οδού Σάρδεων, που ενώνει την οδό Κωνσταντινουπόλεως με την Θράκης. Μικρός μεν δρόμος, μεγάλη όμως η ιστορία της πόλης που πήρε το όνομα. Η Φώκαια παρουσιάζεται στην ιστορία σε δύο περιόδους, αρχαία και νέα που κατοικούσαν Έλληνες μέχρι την καταστροφή του 1922.

Η Αρχαία Φώκαια υπήρξε σημαντικό λιμάνι και μια από τις πιο αξιόλογες πόλεις της Ιάδος, της μετέπειτα Λυδίας. Ήταν χτισμένη αριστερά του Ερμαίου κόλπου και αποτελούσε την αρχή της Ιωνίας και το τέλος της Αιολίδος. Διοικητικά όλη η περιοχή ανήκε στο Νομό Σμύρνης. Ιδρύθηκε από Αθηναίους αποίκους από τη Φωκίδα, που της έδωσαν κατά τ' όνομα τους.

Η νέα πόλη απέχει 15 χιλιόμετρα από τα ερείπια της παλιάς και σχηματίζει διπλό λιμάνι. Το ένα Ν.Δ. και το άλλο Β.Α. Σε λίγο καιρό οι Έλληνες κάτοικοι της Νέας Φώκαιας είχαν φτάσει τις 8.500. Έφτιαξαν πάλι μια ανθούσα πόλη με σχολεία, εκκλησίες και ξαναζωντάνεψε το ελληνικό πολιτισμό.²⁷⁶

(Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΧΑΛΔΕΙΑΣ»

«Οδός Χαλδείας» γράφει η πινακίδα που ξεκινάει από την οδό Ταταούλων και καταλήγει στην οδό Λυκίας.

Η Χαλδεΐα είναι σημαντική περιοχή του Πόντου, έχει ιδιαίτερη στρατηγική σπουδαιότητα για την άμυνα του Βυζαντίου. Κατά τους μέσους βυζαντινούς χρόνους οργανώθηκαν ως ιδιαίτερο «θέμα» με πρωτεύουσα την Τραπεζούντα, ενώ μετά την Δ΄ Σταυροφορία το 1204 εντάχθηκε στην Αυτοκρατορία της Τραπεζούντας των Μεγάλων Κομνηνών. Ακόμα μια περιοχή της Μικράς Ασίας αναβιώνει σήμερα στους πολυδιάβατους δρόμους της Νέας Σμύρνης.²⁷⁷

(Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)

²⁷⁵ Χάρη Πάτση, τόμος 16, σελ. 253

²⁷⁶ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Α, σελ. 66

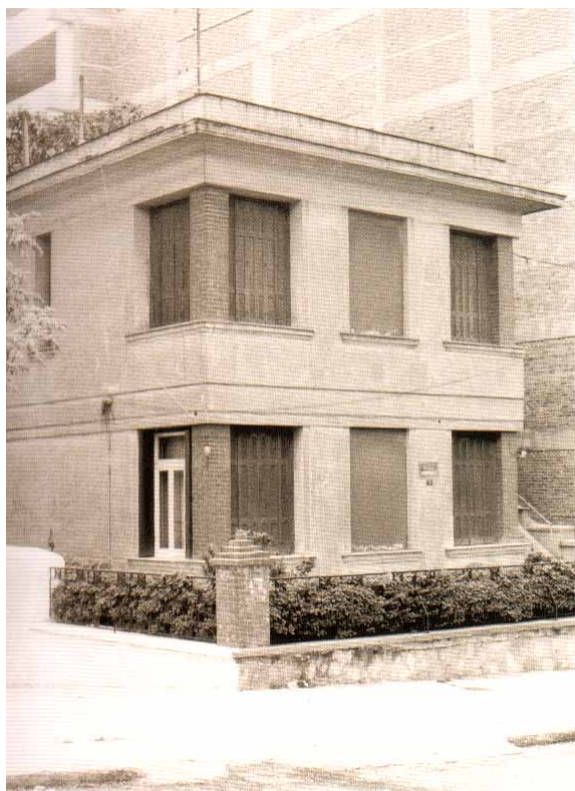
²⁷⁷ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 60, σελ.337

«ΟΔΟΣ ΧΑΡΙΟΥΠΟΛΕΩΣ»

Ο κάθετος δρόμος της οδού Χρυσοστόμου Σμύρνης ονομάζεται «οδός Χαριουπόλεως».

Η ονομασία της οδού, όπως όλοι γνωρίζουμε προέρχεται από την πόλη Χαριούπολη, η οποία θεωρείται σημαντική πόλη της Θράκης και έδρα επισκοπής κατά τους βυζαντινούς χρόνους, παρά τις βαρβαρικές επιδρομές, η πόλη γνώρισε αξιόλογη ανάπτυξη κατά τους μεσοβυζαντινούς χρόνους, αλλά λεηλατήθηκε και καταστράφηκε από τους Βουλγάρους (1206) με συνέπεια να παρακμάσει κατά τους ύστερους βυζαντινούς χρόνους. Το 1357 καταλήφθηκε από τους Τούρκους και εντάχθηκε στις ευρωπαϊκές κτήσεις τους.²⁷⁸

(Κατηγορία : Περιοχές της Θράκης και του Πόντου)



Οδός Χαριουπόλεως 4.

²⁷⁸ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 60, σελ.443



Οδός Χαριουπόλεως 4, σήμερα.

«ΟΔΟΣ ΧΙΟΥ»

«Οδός Χίου» γράφει η πινακίδα του δρόμου που ξεκινάει από την οδό Λέσβου και καταλήγει στην οδό Ψαρών. Όλοι θα ξέρουμε και θα έχουμε ακούσει λίγο πολύ διάφορα για το πανέμορφο ελληνικό νησί την Χίο μας!

Η Χίος είναι ένα νησί του Ανατολικού Αιγαίου Πελάγους, κοντά στις ακτές της Μικράς Ασίας. Βρίσκεται 10 μίλια ανατολικά των Ψαρών. Θεωρείται ότι η Χίος είναι το πέμπτο σε έκταση νησί της χώρας.

Η μυθολογία αναφέρει ως πρώτο οικιστή της Χίου τον Οινοπίωνα. Παλιότεροι κάτοικοι του νησιού ήταν οι Πελάσγοι που έφθασαν από τη Θεσσαλία, οι Κάρες και οι Πέλαγες και αργότερα οι Άβαντες από την Εύβοια και οι Ίωνες.

Η σημαντική θέση που βρίσκεται το νησί σε συνδυασμό με το μέγεθος και την ευφορία της γης αποτελούν την βάση για την οικονομική και πολιτική του ανάπτυξη.²⁷⁹ (Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

²⁷⁹ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 61, σελ.141

«ΟΔΟΣ ΧΟΡΤΟΝ Γ.»

Και να 'μαστε πάλι σ' ένα από τα στενά δρομάκια της Νέας Σμύρνης. «Οδός Χόρτον» βλέπουμε να γράφει η πινακίδα του δρόμου, που ξεκινάει από την οδό Σελευκείας και καταλήγει στην οδό Αργαίου.

Η ονομασία του δρόμου αυτού εξυμνεί το Γεώργιο Χόρτον, τον Αμερικανό Διπλωμάτη και Συγγραφέα, ο οποίος διετέλεσε Γενικός Πρόξενος των Ηνωμένων Πολιτειών στην Αθήνα και στη Σμύρνη.

Τα πιο γνωστά έργα του είναι τα εξής : ''Τραγούδια των ταπεινών'' (1891), ''Σε άγνωστες Θάλασσες'' (1895), ''Αφρόεσσα'' (1897), ''Σύγχρονη Αθήνα'' (1901), ''Η καταστροφή της Ασίας'' (1926), ''Ποιήματα από την εξορία'' (1931) κ.α.

280

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΕΩΣ»

«Οδός Χρυσουπόλεως» λέγεται ο μεγάλος δρόμος ο οποίος είναι παράλληλος της οδού Αγνώστων Μαρτύρων και κάθετος της οδού Αρκαδιουπόλεως.

Η ονομασία της οδού αυτής προέρχεται από την ''Χρυσούπολη'', πόλη της Τουρκίας, η οποία αποτελεί το μεγαλύτερο τμήμα της ομώνυμης διοικητικής περιοχής της επαρχίας Κωνσταντινουπόλεως.

Η πόλη βρίσκεται στους πρόποδες των Λόφων Μπουλγκουρλού, στην ασιατική πλευρά του Βοσπόρου, απέναντι από την Κωνσταντινούπολη. πρόκειται για μια πόλη ιδιαίτερα γραφική. Σημαντικά οικοδομήματα της είναι το Τέμενος Μιχριμά ή Ισκελέ (1548), έργο του αρχιτέκτονα Σινάν, οι τεράστιοι στρατώνες του Σουλτάνου Σελήμ Γ' και το στρατιωτικό νοσοκομείο που έγινε διάσημο κατά τον πόλεμο της Κριμαίας από το νοσηλευτικό έργο της Ιλόμεν Νάιτιγκεϊλ. Η σύγχρονη πόλη της Χρυσόπολης είναι οικιστικό κέντρο.²⁸¹ (Κατηγορία : Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΨΑΡΩΝ»

Ο κεντρικός δρόμος, ο οποίος ξεκινάει από την Ελευθερίου Βενιζέλου και καταλήγει στην οδό Εύξεινου Πόντου ονομάζεται «οδός Ψαρών».

²⁸⁰ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 61, σελ.218

²⁸¹ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάννικα, τόμος 61, σελ.369

Πρόκειται για το ιστορικό νησί των Ψαρών που βρίσκεται στο Αιγαίο Πέλαγος 10 περίπου μίλια δυτικά από τα βόρεια παράλια της Χίου και 35 περίπου μίλια νοτιο-νοτιοδυτικά από τα νοτιοδυτικά παράλια της Λέσβου. Μαζί με την γειτονική ακατοίκητη νησίδα Αντίψαρα, αποτελεί ιδιαίτερο δήμο της επαρχίας και νομού Χίου.

Έχει έκταση 40 τετραγωνικά χιλιόμετρα και μήκος ακτών 36 χιλιόμετρα. Ο πληθυσμός του νησιού ανερχόταν σύμφωνα με παλαιότερες απογραφές στους 438 κατοίκους, σήμερα έχει αυξηθεί.²⁸² (Κατηγορία : Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου)

«ΟΔΟΣ ΨΑΛΤΩΦ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ»

Να 'μαστε και πάλι σ' έναν από τους δρόμους της Νέας Σμύρνης. «Οδός Ψαλτώφ» γράφει η πινακίδα του δρόμου, ο οποίος είναι παράλληλος της οδού Ζαρίφη και ξεκινάει από την οδό Γ. Προκοπίου και καταλήγει στην οδό Γ. Σωτηρίου.

Η ονομασία της οδού αυτής έχει το όνομα του Κωνσταντίνου Ψαλτώφ, ο οποίος γεννήθηκε στη Σμύρνη. Αποφοίτησε από την Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης και στην συνέχεια έγινε πτυχιούχος και διδάκτωρ της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και Παρισίων.

Μετά τις άρτιες σπουδές του εγκαταστάθηκε ως δικηγόρος στη Σμύρνη, όπου άσκησε το επάγγελμα του. Μετά την Μικρασιατική Καταστροφή 1922 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα όπου διετέλεσε Νομικός Σύμβουλος των Τραπεζών Αθηνών, Εθνικής και Ελλάδος. Παράλληλα ο Κ. Ψαλτώφ ανέπτυξε αξιολογή εθνική και κοινωνική δράση καθώς διετέλεσε για πολλά χρόνια Διευθυντής σε πολλά κοινωφελή ιδρύματα της Σμύρνης. Πέθανε στην Αθήνα το 1932.²⁸³

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ ΨΑΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ»

Ο δρόμος που ξεκινάει από την οδό Ιωάννου Οικονόμου και καταλήγει στην οδό Εύξεινου Πόντου έχει ονομαστεί «οδός Ψάχου».

Η ονομασία της οδού αυτής έχει προέλθει από τον Κωνσταντίνο Ψάχο , ο οποίος ήταν μουσικός και μουσικολόγος. Δίδαξε ελληνικά στο παρθεναγωγείο

²⁸² Πάπυρους Λαρούς Μπριτάνικα, τόμος 61, σελ.401

²⁸³ Χρυσοστόμου Άγγ. Θεοδωρίδου, Διακριθέντες του ξεριζωμένου Ελληνισμού, τόμος Β, Εκδόσεις Προσφυγικής Οργανώσεως Εθνικής Μνημοσύνης, Αθήνα 1976

Αγιοταφικού Μετόχων Κωνσταντινούπολης. Διακρίθηκε για τις μελέτες του πάνω στην σημειογραφία της βυζαντινής και της αρχαίας ελληνικής μουσικής. Επινόησε το παναρμόνιο, ένα πληκτροφόρο όργανο με το οποίο αποδίδονται πιστά τα διαστήματα και οι κλίμακες των διαφόρων ήχων και γενών της βυζαντινής μουσικής. Έγραψε μουσική για τις αρχαίες τραγωδίες και πρότεινε ένα είδος εναρμόνισης της βυζαντινής μουσικής με την χρήση δύο ή τριών – αντί της μίας – συνηχητικών γραμμών.²⁸⁴

(Κατηγορία : Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)

«ΟΔΟΣ 2^{ης} ΜΑΪΟΥ»

Ο κεντρικός δρόμος ο οποίος βρίσκεται στην πλατεία της Νέας Σμύρνης και είναι παράλληλος με την οδό 25^{ης} Μαρτίου ονομάζεται οδός 2^{ης} Μαΐου. Πρόκειται για μια ημερομηνία η οποία γέμισε με χαρά και ελπίδα τους Μικρασιάτες. Ήταν η μοναδική μέρα που γράφτηκε μια ένδοξη σελίδα από τους ελευθερωτές της Μικρασίας. Εμείς θα προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε την εικόνα εκείνης της μέρας με την ευκαιρία που θα μας δώσει η ονομασία του δρόμου της Ν. Σμύρνης.

Ήταν πρωί της 2^{ης} Μαΐου τα σπίτια της προκυμαίας της Σμύρνης είχαν γεμίσει με κόσμο, σημαίες κυμάτιζαν παντού, αντίδες από μυρσίνες είχαν σταθεί στο σημείο που θα αποβιβάζονταν τα ελληνικά στρατεύματα. Σε κάποια στιγμή ακούστηκε η λέξη “έρχονται” και όλα τα μάτια καρφώθηκαν στο βάθος του κόλπου της Σμύρνης. Σε λίγη ώρα άρχισαν να αποβιβάζονται οι Έλληνες στρατιώτες.

Δυστυχώς όμως δεν είχε γίνει έλεγχος του δρόμου, για να διαπιστωθεί η συγκέντρωση χιλιάδων Τούρκων σε διάφορα σημεία του δρόμου με αποτέλεσμα μόλις τα ελληνικά στρατεύματα μπήκαν στο δρόμο, ακούστηκαν πυροβολισμοί προς το μέρος τους αλλά και προς το μέρος του κόσμου που ακολουθούσε. Έγινε σκληρή μάχη μεταξύ των Ελλήνων ναυτών και των οπλοφόρων Τούρκων. Συνολικές απώλειες για την ημέρα της 2^{ης} Μαΐου αναφέρονται : 2 Έλληνες στρατιώτες νεκροί και 20 πολίτες κάτοικοι Σμύρνης. Τραυματίες 11 στρατιώτες και 60 πολίτες. Από τους Τούρκους 5 στρατιώτες νεκροί και 10 τραυματίες.²⁸⁵ (Κατηγορία : Διάφορα)

²⁸⁴ Πάπυρους Λαρούς Μπριτάνικα, τόμος 61, σελ.405

²⁸⁵ Κολιοπούλου-Γρίβα, τόμος Γ, σελ. 75-76

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την προσφυγούπολη του '22 στην πόλη της νέας χιλιετίας. Αυτή είναι η πορεία της Νέας Σμύρνης, που δέχτηκε φιλόξενα τον κατατρεγμό και τον πόνο της μεγάλης καταστροφής, στο χρόνο αλλά και στο χώρο.

Οι σημερινοί κάτοικοι της Νέας Σμύρνης, επιστήμονες, έμποροι, υπάλληλοι, όλος αυτός ο κόσμος που πληθυσμιακά καλύπτει, ζει και κινείται σ' αυτή την περιοχή ασφαλώς δε φαντάζεται πως εκεί στους ίδιους δρόμους που σήμερα είναι κατάφωτοι και ασφαλοστρωμένοι, εκεί στους ίδιους χώρους που τώρα έχουν διαμορφωθεί σε πολυσύχναστες πλατείες με καταστήματα πέρασαν και πολέμησαν ο Τζαβέλας, ο Μακρυγιάννης και ο Καλλέργης... πως εκεί στην ίδια περιοχή κατέβηκαν από το λόφο του Κυνοσάργους έφιππες οι ομάδες του Κιουταχί και πολέμησαν τους Έλληνες στη «Μάχη του Αναλάτου» .

Ακόμη, από εκεί πέρασε και ο Απόστολος Παύλος όταν έδινε τον αγώνα του κατά του πολυθεϊσμού. Η Νέα Σμύρνη έχει μακρά ιστορία. Όμως ο παλμός της ζωής, η πρωτοφανής οικιστική της ανάπτυξη, η εξέλιξή της, σε μια σύγχρονη περιοχή, αρχίζει μετά την Μικρασιατική καταστροφή. Τότε από τον Αύγουστο του 1922 που οι φλόγες των Τούρκων έζωσαν την παλιά Σμύρνη και οι ξεριζωμένοι Έλληνες έφταναν κατατρεγμένοι στην μητέρα πατρίδα. Οι πρώτοι μόνιμοι οικιστές εγκαταστάθηκαν στην περιοχή από το 1923.

Από την οδό Κράτητος – μετά τον Ιερό Ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρα – ξεκινάει η πόλη της Νέας Σμύρνης. Όνειρο όλων των Σμυρνιών ήταν η δημιουργία μιας καθαρά σμυρναϊκής πόλης, με την ονομασία «Νέα Σμύρνη». Ο χώρος αυτός που εγκαταστάθηκαν οι πρόσφυγες της Σμύρνης δημιουργήθηκε από αναγκαστική απαλλοτρίωση που έκανε η τότε κυβέρνηση Πλαστήρα – Γονατά (1923).

Πολλά είναι εκείνα τα στοιχεία που θυμίζουν ακόμα και σήμερα σε πολλούς οδοιπόρους τις χαμένες πατρίδες της παλιάς Σμύρνης. Εκείνο όμως που κάνει πολλούς πρόσφυγες να δακρύζουν είναι οι περισσότερες ονομασίες που αναγράφονται στις πινακίδες των διαφόρων οδών. Σύμφωνα με την έρευνα που πραγματοποιήσαμε κατά τη διάρκεια της πτυχιακής μας εργασίας διαπιστώσαμε ότι ένα μεγάλο ποσοστό από τις οδούς της Νέας Σμύρνης έχουν πάρει την ονομασία τους από τη Μικρά Ασία. Η έρευνα που πραγματοποιήσαμε σχετικά με τις ονομασίες των

οδών της Νέας Σμύρνης μας οδήγησε σε συγκεκριμένες κατηγορίες ονομασιών, σύμφωνα με τις οποίες μνημονεύουν:

- Σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία
- Σημαντικές προσωπικότητες (Συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, βιοτέχνες, κτλ)
- Θρησκευτικούς – Χριστιανικούς χαρακτήρες
- Ήρωες Εθνικού περιεχομένου
- Περιοχές της Θράκης και του Πόντου
- Την Αρχαία εποχή
- Νησιά Αιγαίου – Μεσογείου
- Οροσειρές, βουνά.
- Περιοχές εντός και εκτός Ελλάδος
- Διάφορα

Από την έρευνα προέκυψε ο παρακάτω πίνακας, ο οποίος μας δείχνει ότι από τις 260 συνολικά οδούς της Νέας Σμύρνης, οι 78 έχουν προέλευση από την Μικρά Ασία, οι 40 φέρουν την ονομασία σημαντικών προσωπικοτήτων που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στην Μικρά Ασία, οι 22 έχουν θρησκευτικό – χριστιανικό χαρακτήρα, οι 19 έχουν εθνικό περιεχόμενο, οι 21 προέρχονται από τις περιοχές της Θράκης και του Πόντου, οι 20 από ονόματα σημαντικών προσωπικοτήτων (συγγραφέων, γιατρών, καθηγητών, λογοτεχνών κ.λ.π.), οι 24 από την αρχαία εποχή, οι 15 από νησιά του Αιγαίου και της Μεσογείου, οι 9 από περιοχές εντός και εκτός Ελλάδος και τέλος οι 8 από διάφορες έννοιες (όπως αγάπη, ειρήνη κ.λ.π.).

Με μια πρώτη ματιά, αντιλαμβανόμαστε ότι οι 78 από τις 260 οδούς πήραν την ονομασία τους από την Μικρά Ασία. Αν όμως παρατηρήσουμε τον πίνακα της κατηγοριοποίησης καλύτερα, διαπιστώνουμε ότι δεν είναι μόνο οι ονομασίες της πρώτης κατηγορίας (Μικρά Ασία, περιοχές – ιδρύματα) που έχουν μικρασιατική προέλευση, αλλά και τις δεύτερης κατηγορίας που περιλαμβάνει τις σημαντικές προσωπικότητες που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα τη Μικρά Ασία (40) και της τρίτης με θρησκευτικό – χριστιανικό χαρακτήρα (22). Άρα συνολικά οι οδοί που φέρουν ονομασίες εμπνευσμένες από τη Μικρά Ασία είναι 140 στις 260, δηλαδή καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι πλειοψηφία των οδών έχει ονομασίες με μικρασιατική προέλευση.

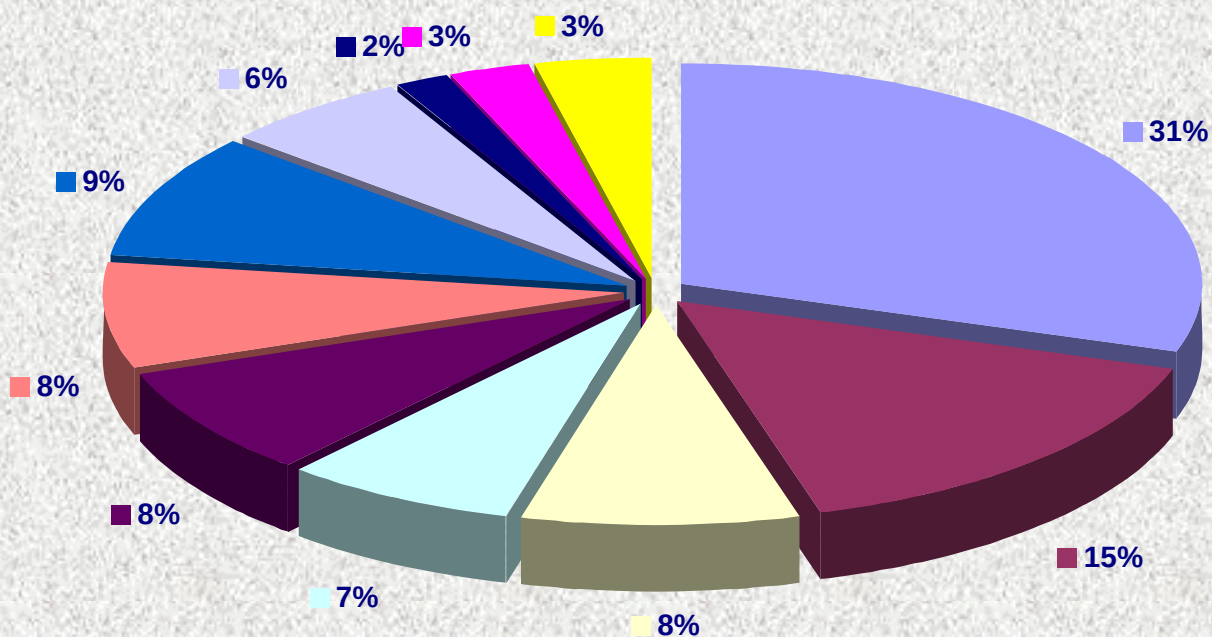
ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ

Μικρά Ασία (περιοχές-ιδρύματα)	Σημαντικές Προσωπικότητες (που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)	Θρησκευτικός- Χριστιανικός χαρακτήρας	Εθνικού περιεχομένου	Περιοχές Θράκης & Πόντου
Αγκυρα Αδάνων Αντιόχεια Αρμενία Αρτάκης Αττάλειας Αμισού Αλικαρνασσού Αλύος Αϊδινίου Αδραμυτίου Αμασείας Βουρνόβα Βαϊνδηρίου Βρυούλων Βιθυνίας Βουτζά Γορδίου Δορυλαίου Δαρδανελίων Ευαγγ. Σχολής Ελλησπόντου Εφέσσου Επταλόφου Ικονίου Ιωνίας Καλλιπόλεως Καππαδοκίας Κασαμπά Κιλικίας Κορδελιού Κουκλουτζά Κυζίκου Κωνσταντινουπόλεως Κρήνης Κοτυαίου Καισάρειας Κυδωνιών	Α . Αθηνογένης Αγ. Αντωνιάδου Αρώνη Βενιζέλου Ελ. Βουτυρά Δαβάκη Κ. Δούκα Ουραν. Δανηλίδου Εμμανουηλίδη Ευγενίδου Ζαρίφη Ιωσηφόγλου Κιουπετζόγλου Καντακουζηνού Κοραή Καρολίδου Καραθεοδώρη Λιγνάδη Νίδερ Οικονόμου ξ' Οικ. Οικονομίδου Πεσματζόγλου Παρασκ/πούλου Πλαστήρα Ν. Παλαιολόγου Κ Παπούλα Σπεράντζα Συγγρού Ανδρ. Σπανουδή Σοφ. Σεϊζάνη Σπαθάρη Σολωμονίδου Σαλτέλη Σεφεριάδου Συκούρη Τανταλίδου Τσακίρογλου Γ Χόρτον Γ. Ψαλτώφ Κων. Ψάχου Κων.	Αγίου Ανδρέα Αμβ. Μοσχ/σίου Αγίας Σοφίας Αγίας Λαύρας Αγ. Πολύκαρπου Αγίας Φωτεινής Αιμ. Γρεβενών Αγ. Θεοδώρων Βασιλείου Μέγα Γεδεών Γρηγ. Κυδωνών Δαμασκηνού Διακόνου Γούν. Ζωοδόχου Πηγής Ζαχοπούλου Ιωάν. Μητροπ. Ισαάκ Ευθύβουλη Χρυσοστόμου Πατρ.Γρηγορίου Ε' Ιωακείμ Πατρ. Πατρ. Φώτιος Προφήτη Ηλία	Αγνώστων – Μαρτύρων Ανδρούτσου Αλεβιζού Βασιλείου Β' Βουλγαροκτόνος Βελισαρίου Στρ. Διάκου Αθαν. Διγενή Ακρίτα Καραϊσκάκη Κολοκοτρώνη Κουντουριώτου Μ. Αλέξανδρου Μελαχροινού Μιαούλη Πιττάκη Παπαφλέσσα Πιπίνου Πρασνίκα Παλαιών Πατρών Γερμανός Σαχτούρη	Αίνου Αγκιάλου Αρκαδιουπόλεως Βοσπόρου Ευκάριο Έβρου Θράκης Κερασούντος Καλλικράτειας Μεσημβρίας Μελαντίας Μαδύτου Μυριοφύτου Περιστάσεως Ραιδεστού Στενημάχου Σηλυβρίας Τραπεζούντος Φιλιππουπόλεως Χαλδίας Χαριουπόλεως

Μικρά Ασία (περιοχές- ιδρύματα)	Σημαντικές Προσωπικότητες (που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)	Θρησκευτικός- Χριστιανικός χαρακτήρας	Εθνικού περιεχομένου	Περιοχές Θράκης & Πόντου
Λυκίας Λαμψάκου Μαινεμένης Μυδίας Μαγνησίας Μερσίνης Μάκρης Μυράκτης Μυκάλης Νικομήδειας Νυμφαίου Νασλίου Ομηρείου Οδεμηςίου Ευαγγελ. Σχολή Πριγκιποννήσων Πρήνης Πανόρμου Προικονήσου Πισιδίας Προύσης Περγάμου Πανφυλίας Ρόδων Σελευκείας Σινώπης Σωκιών Σεβδικίου Σεβάστειας Τμώλου Τριγλείας Ταντάλου Τενέδου Τσανταρλή Φαναρίου Φιλαδελφείας Φλαβιανών Φρυγίας Φωκαίας Χρυσουπόλεως				

Σημαντικές Προσωπικότητες (Συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, λογοτέχνες κ.λ.π.)	Αρχαία εποχή	Νησιά (Αιγαίου- Μεσογείου)	Οροσειρές Βουνά	Διάφορα	Περιοχές εντός και εκτός Ελλάδος
Αποστολάκη Βιζυηνού Δεγλέρη Δαμαρίου Ζαφειρίου Κοκκώνη Ηλία Κοτοπούλη Καίρης Θεόφ. Μαντουβάλου Μαγκριώτου Οικονόμου Ιωάν. Ολυμπίου Ι. Προκοπίου Σκόπα Σαρδέων Σοφούλης Θεμ. Σαρίφη Σταμούλη Τόμπρα	Αφροδίτης Ακροπόλεως Αργαίου Βυζαντίου Βιάντος Δημοσθένους Ζήλωνος Ηρακλείου Θαλ. Μιλήσιος Θυατείρων Ιασόνος Κολωνίας Κράτητος Καδμίου Μιλήσιου Λυσίου Μέλητος Μενεκράτους Νεαπόλεως Νίκαιας Ομήρου Τροίας Τραλλεών Υπερείδου	Αιγαίου Δωδ/νήσου Τμβρου Καρπάθου Κυκλάδων Κω Κύπρου Καλύμνου Λέσβου Λέρου Πάτμου Σάμου Σκοπέλου Χίου Ψαρών	Αίμου Βίτσι Γράμμου Σίτυλο	Αδάμ Ανοιξέως Αμφίθεας Αγάπης Εθν. Στέγης Ειρήνης Σταδίου 2 ^{ας} Μαΐου	Αρκαδίου Άρτης Βάρνης Καλαβρύτων Κορυτσάς Μεσολογγίου Σπάρτης Σταυρουπόλεως Τυρολόη

ΠΟΣΟΣΤΑ ΤΟΠΩΝΥΜΙΩΝ (ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥΣ)



- ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ (περιοχές-ιδρύματα)
- ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ (που έδρασαν ή επηρέασαν άμεσα στη Μικρά Ασία)
- ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΧΡΗΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ
- ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
- ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΘΡΑΚΗΣ & ΠΟΝΤΟΥ
- ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ (συγγραφείς, γιατροί, καθηγητές, λογοτέχνες κ.λ.π.)
- ΑΡΧΑΙΑ ΕΠΟΧΗ
- ΝΗΣΙΑ (Αιγαίου-Μεσογείου)
- ΟΡΟΣΕΙΡΕΣ - ΒΟΥΝΑ
- ΔΙΑΦΟΡΑ
- ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πολιτισμός για εμάς είναι η σφυρηλάτηση της καθημερινότητας και οι πρακτικές που καθορίζουν την πορεία του καθενός μας στα δρώμενα της κοινωνίας. Θεωρήσαμε υποχρέωσή μας να παραδώσουμε στη γενιά μας και στις επόμενες που θα έρθουν, τα ιστορικά στοιχεία για την πόλη μας και την πορεία ανάπτυξής της. Σημαντικό για τον κάθε πολίτη και ιδιαίτερα για τους νέους, είναι να γνωρίζουν την αφετηρία της πόλης τους και κυρίως την προέλευση των ονομασιών που πήραν οι δρόμοι τους και μέσα από αυτή τη γνώση να καθορίσουν τη στάση τους σαν ενεργοί πολίτες, απέναντι στα προβλήματα όχι μόνο του εγγύς αλλά και του ευρύτερου χώρου που θα δράσουν και θα κινηθούν.

Η προσωπική, πολύ σημαντική, συνεισφορά μας αναφέρεται κυρίως στη σύνταξη του παραπάνω πίνακα, ο οποίος απέδειξε την πολύ μεγάλη σχέση των ονομασιών των οδών της πόλης μας με τη Μικρά Ασία.

Η Νέα Σμύρνη μέσα στην εξέλιξη της καταφέρει να διατηρεί την ομορφιά της, το σπουδαιότερο όμως είναι ότι καταφέρει να συνδυάζει την παράδοση με το νέο. Και αυτό το έχουν πετύχει οι ίδιοι οι κάτοικοι της, γιατί δεν θέλουν, μα και δεν επιτρέπεται να ξεχάσουν. Πάντα, σε όλες τις εκδηλώσεις της ζωής τους, τους ακολουθεί αυτό που είναι γραμμένο στην είσοδο του άλσους της πόλης :

«Πως να σε ξεχάσω, Σμύρνη αγαπημένη;»

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΧΑΡΤΗ

ΠΛΑΤΕΙΕΣ

1. ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ	E7
2. ΑΙΝΟΥ	B2
3. ΒΑΣ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Β΄	Γ6
4. ΒΟΥΡΝΟΒΑ	E2
5. ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ	Γ2
6. ΕΙΡΗΝΗΣ	Δ2
7. ΗΡΟΔΟΤΟΥ	Γ6
8. ΗΡΩΩΝ ΚΥΠΡΟΥ	A5
9. ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ	E3
10. ΚΑΡΗΛΛΟΥ Α.	Δ3
11. ΛΟΥΪΖΟΥ ΚΩΝ	Γ4
12. ΝΑΖΛΙΟΥ	Δ6
13. ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	Δ-B6
14. ΟΛΥΜΠΙΟΥ	A6
15. ΟΜΗΡΕΙΟΥ	Δ4
16. ΠΕΡΙΜΕΝΗ Π.	E4
17. ΣΚΑΝΤΖΟΥΡΑΚΗ	B4
18. ΣΤΑΔΙΟΥ	A6
19. ΦΛΕΜΙΝΓΚ	Δ6
20. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΜ.	E3-4

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ

32. ΙΩΣΗΦΟΓΛΕΙΟ	E5
33. ΙΔΡΥΜΑ ΑΓ. ΑΝΔΡΕΑ	Δ5
34. ΟΙΚΟΣ ΓΑΛΗΝΗ	Δ4
35. ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ Ι. ΜΗΤΡ.	E6
36. ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ ΤΜ.	Δ4
37. Π.Ι.Κ.Π.Α. Ν. ΣΜΥΡΝΗΣ	Γ5
38. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΟΛΥΪΑΤΡΕΙΟ	Δ4
39. Ι.Κ.Α.	Δ4
40. Κ.Α.Π.Η.	B2

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

21. ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ	Δ3
22. ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ	E4
23. ΕΛ.ΤΑ.	Δ3
24. Ο.Τ.Ε.	Δ3
25. Δ.Ε.Η.	E5
26. Δ.Ο.Υ.	E5
27. ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	E5
28. ΥΠΟΘΗΚΟΦΥΛΑΚΕΙΟ	E4
29. ΓΕΩΠΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	A6
30. ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ Δ.Ν.Σ.	A6
31. ΤΑΧ/ΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	E4

ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

41. ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	Γ5
42. ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (νέα)	B5
43. ΑΓΙΑ ΦΩΤΕΙΝΗ	Γ3
44. ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ	E6
45. ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ (νέα)	E7
46. ΑΓΙΟΙ ΘΕΟΔΩΡΟΙ	Γ5
47. ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	Δ5
48. ΑΓΙΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ	E5
49. ΝΑΟΣ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ	A7

ΒΡΕΦΟΝ/ΚΟΙ - ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

50. 1ος ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ	Γ6
51. 2ος ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ	Α6
52. 3ος ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ	Β2
53. 4ος ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ	Β3
54. 5ος ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ	Β2
55. ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤ.ΕΘΝ.ΣΤΕΓΗΣ	Β2
56. ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ Ο.Σ.Ε.	Ε4
57. 1ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	Ε6
58. 2ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	Α4
59. 3ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	Δ2
60. 4ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	Α7
61. 5ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	Β5
62. 6ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	Ε6
63. 7ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	Δ1
64. 10ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	Δ3
65. 11ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ	Β2

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ - ΘΕΑΜΑΤΑ

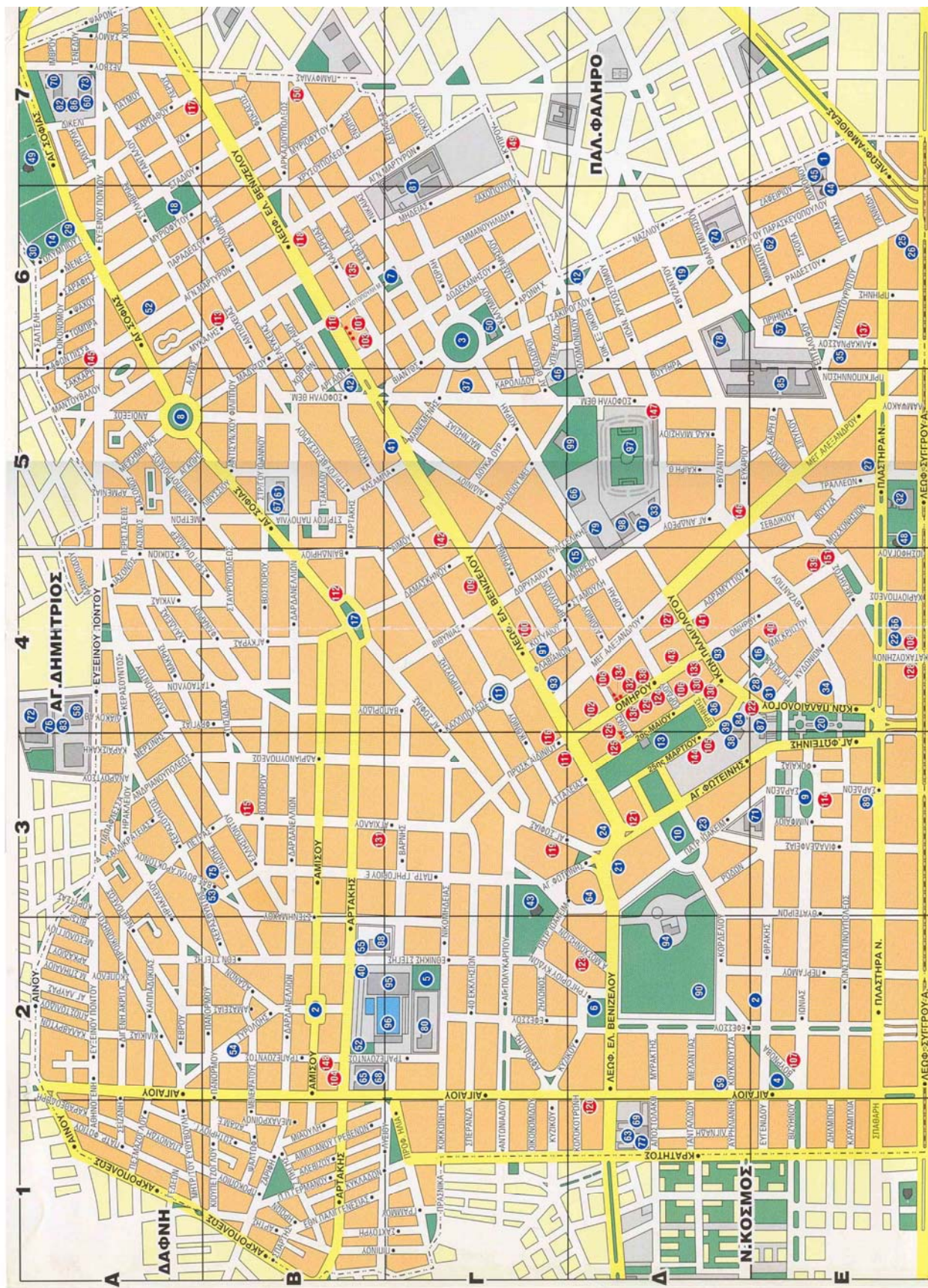
87. ΕΣΤΙΑ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ	Ε4
88. ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΕΓΗ	Β2
89. ΩΔΕΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ	Ε3
90. ΔΗΜΟΤ.ΚΙΝ/ΦΟΣ ΑΛΣΟΣ	Δ2
91. ΚΙΝ/ΦΟΣ ΑΤΤΑΛΟΣ	Γ4
92. ΚΙΝ/ΦΟΣ ΣΠΟΡΤΙΓΚ	Δ4
93. ΚΙΝ/ΦΟΣ ΦΙΛΙΠ	Γ4
94. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΟ	Δ2

ΣΧΟΛΕΙΑ

66. 1ο & 10ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Δ5
67. 2ο & 11ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Β5
68. 3ο & 13ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Β2
69. 4ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Δ1
70. 5ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Α7
71. 6ο & 9ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Δ-Ε4
72. 7ο & 17ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Α4
73. 8ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Α7
74. 12ο & 14ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Δ6
75. 15ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Β3
76. 16ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ	Α4
77. ΔΗΜΟΤΙΚΟ «ΑΓ. ΑΝΔΡΕΟΥ»	Δ1
78. ΔΗΜΟΤΙΚΟ «ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ»	Δ6
79. 1ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ – ΛΥΚΕΙΟ	Δ5
80. 1ο, 3ο, 6ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ - ΛΥΚΕΙΟ	Γ2
81. 4ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ – 5ο ΛΥΚΕΙΟ	Γ7
82. 5ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ	Α7
83. 7ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ	Α4
84. 8ο ΓΥΜΝ.-ΕΣΤΙΑ-ΤΕΛ-ΤΕΣ	Δ4
85. «ΛΕΟΝΤΕΙΟ» ΓΥΜΝ.-ΛΥΚΕΙΟ	Ε5
86. ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ	Α7

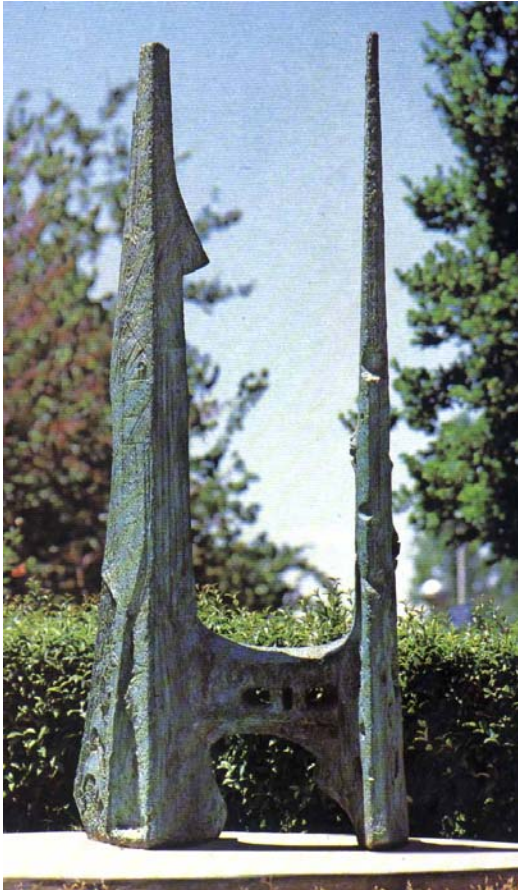
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

95. ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	Γ2
96. ΔΗΜΟΤ.ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ	Γ2
97. «ΠΑΝΙΩΝΙΟΣ» Γ.Σ.Σ.	Δ5
98. ΚΛΕΙΣΤΟ ΜΠΑΣΚΕΤ Π.Γ.Σ.Σ.	Δ5
99. Α.Ο.Ν.Σ. «Ο ΜΙΛΩΝ»	Γ5



ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ «ΠΑΡΚΟ ΜΝΗΜΗΣ»



«Ηρώο Αϊβαλιού». Έργο του Βάσου Καπάνταη.



Μνημείο αφιερωμένο στους γιατρούς της Μικρασίας. «Όφης Ασκληπιού». Έργο του Βάσου Καπάνταη.



Το μνημείο αυτό έστησαν οι Αρμένιοι της Ελλάδος του 1979, προς τιμή των 1.500.000 Αρμενίων που σφαγιάστηκαν το 1915 από τους Τούρκους. Πάνω στην πέτρα υπάρχει γραμμένη η φράση «ΑΡΜΕΝΙΩΝ ΑΓΩΝ». Έργο του Βάσου Καπάνταη.



Σημάδια μνήμης από τις χαμένες πατρίδες, τον Πόντο και την Μικρασία. «Μνήμες Ποντίων». Έργο του Βάσου Καπάνταη.



Το ελληνικό στοιχείο στην νέα πατρίδα πια συνεχίζει να δημιουργεί και να θυμάται . . . «Ηρώο της Περγάμου». Έργο του Βάσου Καπάνταη.

MARTYRIΕΣ

Η ΛΕΞΗ «ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ» ΕΙΧΕ ΑΡΝΗΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟ ΚΑΙΡΟ

«Οι γονείς μου, επειδή δεν κατόρθωσαν να βγάλουν έξω από τις Κυθωνίες σχεδόν τίποτε, αναγκάστηκαν να πάνε σε προσφυγικό σπίτι. Αλλά ο πατέρας μου, άνθρωπος καλοζωισμένος, το έφερε βαρέως και δεν το άντεξε. Τη μια μέρα μπήκαμε μέσα, το 1928 ήταν, και την επόμενη πέθανε. Σε λίγο φύγαμε κι εμείς από εκεί. Μόλις ένας Αιθαλιώτης τακτοποιούνταν σε εργασία, το πρώτο πράγμα που έκανε μέσα στους πρώτους έξι μήνες, αν είχε πάει σε συνοικισμό, ήταν να βρει σπίτι και να φύγει. Οι δικοί μας είχαν σπουδαία μόρφωση και εμπορική κατάρτιση και έτσι δεν άργησαν καθόλου να αποκατασταθούν. Σκέφτομαι όμως καμιά φορά, αν θα ήταν καλύτερα για να διατηρηθεί η αιθαλιώτικη ιδέα, αν είχαμε μπει όλοι μαζί σ' ένα συνοι-

κισμό, που θα μπορούσε να εξελιχθεί σε προάστιο όπως έγινε με τη Νέα Σμύρνη. Κι έπετα λέω το ότι σκορπίσαμε σ' όλη την Αθήνα δεν έχει σημασία, αφού βρεθήκαμε με τον σύλλογο και την εφημερίδα μας. Εκείνο που είχε τότε σημασία ήταν να υποφέρουμε το λιγότερο από τις συνθήκες, ώστε να μη δημιουργηθούν τραύματα και να μπορέσουμε γρήγορα να ενεργοποιηθούμε κοινωνικά. Το περιχαράκωμά μας σ' έναν συνοικισμό και η διαρκής επαφή μεταξύ μας μαζί με τα καλά της θα μπορούσε να κοστίσει στην κοινωνική θέση και στη ζωή της δεύτερης γενιάς. Ήταν ανάγκη να εξαλειφθεί το 'πρόσφυγας'. Η αποκατάστασή μας έγινε είτε με την αποζημίωση είτε με δάνειο είτε και μόνο με την προσωπική μας εργασία, χωρίς να πάρουμε τις δουλειές των ντόπιων. Το δικό μας δυναμικό αξιοποιήθηκε εκεί όπου δεν υπήρχε προσφορά των ντόπιων» (μαρτυρία Π. Βαλασαμάκη).

«Είπε η μητέρα μου στον πατέρα μου: Εμείς δεν έχουμε καμιά δουλειά στα πρόσφυγικά. Τα παιδιά μας πρέπει να πάρουν σωστή μόρφωση, γι' αυτό φύγαμε από τη Μυτιλήνη και όχι να τα δακτυλοδείχνουν σαν προσφυγάκια» (μαρτυρία Σ. Μανουρούλια).

«Πολλές οικογένειες τότε προτίμησαν να στερηθούν ακόμη περισσότερα, αλλά να στείλουν τα παιδιά τους στα ιδιωτικά σχολεία της εποχής και όχι στα δημόσια. Με κανέναν τρόπο δεν ήθελαν να τους αποδοθεί η προσφυγική ιδιότητα. Φανταστείτε πόσο άλλαξε η νοοτροπία μας μέσα σε λίγα χρόνια. Τώρα όλοι είμεθα υπερήφανοι ακριβώς διότι υπήρξαμε πρόσφυγες, δηλαδή, Μικρασιάτες» (μαρτυρία Β. Κουκουναρά).

«Μας ήθελαν πρόσφυγες, δηλαδή ζητιάνους. Δεν μας έλεγαν έτσι γιατί είχαμε προσ-φύγει, καιαφύγει στην Ελλάδα. Πόση ντροπή νιώθαμε! Δεν μας έλεγαν ως πούμε οι 'διωγμένοι' ή οι 'Μικρασιάτες'. Είπε κανείς τους Κύπριους, που ήρθαν στην Ελλάδα μετά την τουρκική κατοχή, 'πρόσφυγες'. Όχι βέβαια, το 'Κύπριοι' ήταν αρκετό. Και γιατί το 'Μικρασιάτες' δεν ήταν αρκετό για να δηλώσει τη δική μας κατάσταση; Μας έλεγαν πρόσφυγες για να χαρακτηρίσουν την ένδειά μας» (μαρτυρία Φ. Μαστιχιάδη).

Άννα Παναγιωτορέα, ό.π., σ. 175, 177

ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΣΛΑΝΟΓΛΟΥ
(...μέχρι να φτάσει στον Πειραιά)

Η καταγωγή μου απ τη Μικρασία , το χωριό μου Ενεχιλ , γεννήθηκα στο Ενεχιλ. Το χωριό μας αποτελείται από 500 οικογένειες, 300 οικογένειες Έλληνες και 200 Τούρκοι.

Εγώ από 7 χρόνων επήγαινα στο ελληνικό σχολείο και διαβάζαμεν Ελληνικά γράμματα και Τούρκικα γράμματα και Γαλλικά γράμματα. Έξω από το σχολείο μιλάγαμεν τούρκικα και όλοι οι Έλληνες ήταν εγγράμματοι και οι Τούρκοι 90% αγράμματοι. Εγώ ως που να γίνει Ανταλλαγή επήγαινα σχολείο, μετά το 1924 έγινε Ανταλλαγή και ήρθαμε εις την Ελλάδα. Ο πατέρας μου και η μάνα μου πέθαναν εις την Ελλάδα, ο παππούς μου πέθανε στην Τουρκία, επίσης και ο παππούς μου, δηλαδή της μάνας μου ο πατέρας. Εγώ όταν τον γνώρισα ήμουνα 8 χρονών. Η γιαγιά μου όμως, της μάνας μου η μάνα ήταν μητριά. Όταν φύγαμε από την Τουρκία η γιαγιά μου έμεινε εκεί με δύο κορίτσια.

Υμείς όταν φύγαμε από το χωριό ήρθαμε στην Νίγη, κωμόπολις είναι εκεί, καθήσαμεν δύο μήνες, ώσπου να έρθη η Ελληνική Επιτροπή. Όμως τα δύο κορίτσια τα πήραμε κοντά μας, επειδή η γιαγιά μου που έμεινε στο χωριό ήθελε να γίνει Τουρκάλα και δεν ήθελε να αφήση τα κορίτσια. Γι' αυτό το λόγο πήραμε κοντά μας τα κορίτσια.

Μετά 20 ημέρες τα χάσαμεν και τα δύο τα κορίτσια από τη Νίγη, δεξιά και αριστερά ερωτάμε δεν βρέθηκαν. Μετά τρεις ημέρες μάθαμε ότι ένας Τούρκος ήρθε από το χωριό τάκλεψε και έφυγε.

Αλλά ο πατέρας μου αποφάσισε να πάγη για να τα φέρη πίσω. Κι ένας Τούρκος φίλος του πατέρα μου λέγει, να μη πάς στο χωριό , διότι οι Τούρκοι θα σε σκοτώσουν. Γι' αυτό το λόγο φοβήθηκε ο πατέρας μου και δεν πήγε. Μετά, 20 του μηνός Ιουλίου, ήρθε μικτή επιτροπή στη Νίγη και και μας γράψανε. Όσοι βρέθηκαν οι Έλληνες στην Νίγη μας ταξιδεύσανε ως την Ελλάδα.

Πρώτα από την Νίγη ήρθαμε στο σιδηροδρομικό σταθμό. Αυτός ο σταθμός λεγότανε Ουλούκισλα την νύκτα εφθάσαμεν εκεί, ήρθε το τραίνο και ακόμα δεν ξέραμε τραίνο τι είναι. Όλοι τρέξαμε για να δούμε , τι πράγμα είναι.

Μόλις φθάσαμε κοντά στο τραίνο από μέσα βγαίνανε Τούρκοι πρόσφυγες. Αρχίσανε και μιλάγανε ελληνικά και μεις νομίζαμε ότι ήρθαμε στην Ελλάδα. Ημείς από ελληνικά καθόλου , ούτε και αυτοί ξέρανε τούρκικα, για να μιλάμε τέλος πάντων.

Μετά μόλις κατεβήκανε απ' το τραίνο άρχισαν να μας δέρνουν. Και μεις τα χάσαμε, που να κρυφτούμε δεν ξέραμε. Ευτυχώς ο αρχηγός μας ήταν γερός, σταλμένος από την Επιτροπή της Νίγης. Λέγει αυτός: Ακούτε παιδιά, αυτό που κάνατε δεν είναι καλό,

διότι και αυτοί που θα πάνε στην Ελλάδα τα ίδια θα κάνουν στον αδελφό σας. Σας αρέσει αυτό το πράγμα που κάνετε; Γι αυτό να σκεφθήτε αμέσως. Ένας π' αυτούς λέγει "Βέβαια δεν είναι σωστό διότι ακόμα πίσω τόσοι Τούρκοι υπάρχουν. Να σκεφτούμε μόνοι μας, λέγει ο μουχτάρης.

Μετά ησυχάσανε τα πράγματα, αλλά ώσπου να ησυχάσουν, πολλά κεφάλια σπάσανε.

Μεσάνυχτα μας βάλανε στο τραίνο και ήρθαμε στην Μερσίνα. Εκεί καθίσαμε 15 ημέρες. Μετά ήρθε καράβι ελληνικό και μας έβγαλε στο Αγιογιώργη του Πειραιώς. Εκεί μας κρατήσανε 14 μέρες καραντίνα . Μας κόψανε τα μαλλιά μας και τους άνδρες και τις γυναίκες. Κι έπειτα δεν γνώριζαν ποιος είναι άνδρας και ποια είναι γυναίκα, διότι ήταν όλοι χωρίς μαλλιά.

Και μετά ήρθε (διαταγή) για να φύγωμεν απ εκεί. Ήρθε το καράβι για να πάρει τον κόσμο.

Καθώς ανέβαιναν από τη σκάλα του карабиού από το πολύ το βάρος η σκάλα έσπασε και όσοι ήταν επάνω πέσανε όλοι στη θάλασσα. Αμέσως το καράβι άρχισε να σφυράγει για βοήθεια και δεν αργήσανε τα μικρά βαποράκια να φθάσουν κοντά στο καράβι, για να σώσουν τον κόσμο. Όμως ο περισσότερος κόσμος, άνδρες και γυναίκες πνιγήκανε διότι δεν ξέρανε να κολυμπήσουνε και μείναμε από κάτω. Μετά βγάλανε το πτώματα τους.

Οι άλλοι , ο κόσμος, κλάματα φωνές. Άλλος φώναζε "μάννα μου" και άλλοι φωνάζανε "αδελφάκι μου" και εκείνη την ώρα είχε γίνει μια αναμπουμπούλας σα να γίνηκε Δευτέρα Παρουσία. Τέλος πάντων μετά το κακό σε όσους μείναμε στο καράβι μας μοιράσανε από ένα ψωμί , για να πάμε στο προορισμό μας

Και τράβηξε την νύκτα κατ' ευθείαν εις την Ήπειρο στο σύνορο της Αλβανίας. Μόλις φτάσαμε εις την Ηγουμενίτσα μας εβγάλανε απ' το πλοίο.

Βγήκαμε έξω. Στο μεταξύ, οι Αλβανότουρκοι όλοι κρυφτήκανε στα σπίτια τους, διότι πριν να βγούμεν εμείς απ' το πλοίο δώσανε μία διάδοση στους Τούρκους, ότι οι πρόσφυγες είναι αγριάνθρωποι, διότι και εις την Τουρκία οι Τούρκοι πολλά βάσανα κάνανε στους Έλληνες. Γι αυτό το λόγο θα κάνουνε μεγάλο κακό στους Τούρκους που είναι εδωπέρα και οι Τούρκοι τρέμανε.

Μόλις βγήκαμε έξω στην Ηγουμενίτσα , βλέπομε ότι στα χωριά δεν είναι κανένας. Τα μπουστάνια και καρποφόρα δέντρα, όλα απάνω στο καρπό.

Αφού είδαμε που δεν είναι κανένας, όλοι οι πρόσφυγες σκορπιστήκαμε στα φαγώσιμα πράγματα.

Μερικοί μαζεύανε καρπούζια, πεπόνια, σταφύλια. Μερικοί αχλάδια, σύκα, ρόδια, διάφορα φαγώσιμα. Τα μαζεύαμε διότι η εποχή ήταν 20 Αυγούστου.

Όμως οι Τούρκοι βλέπανε απ' τα σπίτια τους, αλλά που να βγούνε έξω από το φόβο τους.

Μετά πάγει ο Πρόεδρος των Τούρκων στην αστυνομία, για να μας αναφέρει.

Και λέγει ο Πρόεδρος: "Οι πρόσφυγες θα μας καταστρέψουν ελάτε ως αστυνομικοί να τους φοβερίσετε να μη πειράζουνε τα πράγματα."

Η απάντησις της αστυνομίας στον Πρόεδρο. "Ημείς ότι να πούμε δεν θα μας ακούσουν διότι πρώτα πρώτα δεν ξέρουνε ελληνικά. Ούτε μας καταλαβαίνουν, ούτε τους καταλαβαίνομεν. Δεύτερον, δεν ξέρουνε απ' το νόμο, γι αυτό ας αφήσουμε ώσπου να χορτάσουνε. Να φάνε, μετά δύο ημέρες θα έρθομε και θα τακτοποιήσομε τα πράγματα."

Μετά δύο ημέρες έρχεται ο αστυνόμος με 6-7 χωροφύλακες και μας φωνάζουνε: "Τι κάνετε;".

Ημείς που να καταλάβομε τι λένε αυτοί.

Ημείς απαντάμε τούρκικα, διότι δεν ξέραμε ελληνικά και λέμε: "τρώμε φρούτα για να χορτάσουμε."

Αυτοί γελάνε και μεις λέμε "γιατί γελάτε; "

Και μας λέγει ο αστυνόμος : "Είναι δικά σας αυτά τα πράγματα , να μη τους πειράξετε".

Απαντήσαμε ότι και μεις, την περιουσία μας τα σπίτια μας, ό,τι είχαμε και δεν είχαμε, τα αφήσαμε στην Τουρκία. Τώρα που ήρθαμε εδώ, τι να κάνομεν, και τι θα φάμε, και που θα καθήσομε; Ούτε σπίτι, ούτε κτήματα έχομε. Που να πάμε;

Μας απαντάει ο αστυνόμος.

"Να μη στεναχωριέστε παιδιά μου, θα σας τακτοποιήσομεν πολύ γρήγορα."

Μετά σηκωθήκανε και φύγανε.

Την άλλη ημέρα ήρθανε οι Τούρκοι και πήρανε θάρρος απ' την αστυνομία και μας λένε "Παιδιά ό,τι κάνατε κάνατε, και από τούτο κι ύστερα μην πειράξετε τα πράγματα."

Εμείς αμέσως αγριέψαμε και λέμε: "Όχι μόνον τα φαγώσιμα και τα σπίτια σας θα πάρομε."

Και άρχισε το πράγμα ν' αγριεύει. Αμέσως τα παληκάρια μας κάνανε επίθεση, δεν βαστήζανε πήγαν κατά τα σπίτια τους.

Αυτοί παίρνουνε τα τσεκούρια, σίδερα , ζύλα.

Η δική μας νεολαία μόνο πέτρες. Τους κυνηγάνε τους Τούρκους. Οι γυναίκες τους κρυφτήκανε στα σπίτια τους και όσο πάγει μεγαλώνει η φασαρία, σα να γίνεται πόλεμος. Δεν έχουν μείνει ούτε κεφάλια, ούτε χέρια άσπαστα. Τα αίματα τρέχουνε απ'

τα κεφάλια τους, ακούγονταν φωνές, αλλά ποιος τους ακούει. "Βαράτε παιδιά" φωνάζουν οι δικοί μας γυναίκες και άνδρες, όλοι μαζί. Πραγματικός πόλεμος γινόταν στο μεταξύ.

Είχε ειδοποιηθεί η αστυνομία.

Η διοίκηση της αστυνομίας είναι μακριά απ' εκεί που ήμαστε , 20 χλμ. απόσταση απ' τη Ηγουμενίτσα μέχρι Φιλιάτες. Οι Φιλιάτες είναι μεγάλη κωμοπόλις.

Και μετά βλέπομε να έρχεται η αστυνομία, 20 χωροφύλακες ζυγώσανε κοντά και μας φωνάζουνε: "Βαστάτε παιδιά, καθήστε. Τι διαφορά έχετε με τους Τούρκους ημείς θα τα καθαρίσομε".

Αλλά εμείς ούτε καταλαβαίναμε τι λένε.

Ημείς το βιολί μας. Βαράτε παιδιά φωνάζομε.

Δεν μπορούσαν να μας χωρήσουνε πια. Αρχίσανε και ρίχνανε με όπλα στον αέρα.

Επιτέλους, καμιά φορά πιστοχωρήσαμε , ύστερα ήρθε ο Διοικητής της Φιλιάτες και μας συμβούλενε και μας λέγει ο Διοικητής:

"Ακούτε παιδιά μου, έχετε δίκαιο το παραδέχομαι ότι και εις την πατρίδα σας οι Τούρκοι σας αδικήσανε. Και σας σκοτώνανε και κάνανε πολλά οι βάρβαροι Τούρκοι. Μη νομίζετε ότι δεν τα ξέρομε. Ο, τι έχει γίνει στην Μικρασία τόχομε διαβάσει, την ιστορία σας την ξέρουμε, μεις περισσότερο ερεθιζόμαστε από σας όταν διαβάζουμε τα βιβλία. Αλλά τώρα τι να κάνομε; Να τους σκοτώσομε δεν κάνει, διότι ημείς οι Έλληνες είμαστε περήφανοι, και είμαστε Ευρωπαίοι και δεν είμαστε σαν τους Τούρκους βάρβαροι. Ήμαστε εξευγενισμένο κράτος, γι αυτό το λόγο παιδιά μου να υποχωρήσομε απ το κακό. Το αποτέλεσμα δεν είναι καλό. Και τώρα τι θέλετε; ψωμί, φαγί, σε μια ώρα τα έχετε. Μείνετε ήσυχοι και αύριο πάλι θα έρθω εδώ και θα σας τακτοποιήσω στα χωριά. Και θα σας δώσε σπίτι, και θα σας βγάλω μιστό, και θα δώσω ρουχισμό και ό, τι ανάγκη έχετε, εάν με ακούτε. Και θα περάσετε πολύ καλά."

Μετά, δεν πέρασαν δύο ημέρες και στέλνει καμιά πενηνταριά ζώα που επιτάζανε απ' τους Τούρκους. Μαζί με τα ζώα ήρθανε και Τούρκοι κοντά μας , και 56 χωροφύλακες. Φορτώσανε μαζί τα πράγματα και μας πάτε σε άγνωστο μέρος. Έτσι φθάσαμε στις Φιλιάτες.

Στα περίχωρα στις Φιλιάτες είχε ειδοποιήσει ο Διοικητής και μαζευτήκανε στην Διοίκηση κοντά οι Πρόεδροι των χωριών. Τους λέγει ο Διοικητής.

- "Ακούτε εμένα, αυτοί οι άνθρωποι που βλέπεται είναι πρόσφυγες και ήρθανε απ' την Μικρασία. Αφήσανε τα σπίτια τους, τα πράγματα τους, βασανιστήκανε τυραννιστήκανε

απ' τους βάρβαρους Τούρκους και είναι 500 χρόνια υπόδουλοι στο ζυγό τους και τώρα οι άνθρωποι αυτοί σηκωθήκανε , ήρθανε στη μητέρα Ελλάδα. Γι αυτό ημείς είμαστε υποχρεωμένοι να τους προστατεύσουμε. Και σας το λέγω , να πάρετε από 20 οικογένειες ο καθένας να δώσετε από ένα σπίτι να καθήσουνε και ώσπου να βγάλουμε το μιστό, να βοηθήσετε από φαγητά και έτσι να ησυχάσουν αυτοί οι άνθρωποι".

Μετά το κράτος μας έδινε 5 δραχμές ημερησίως και έπειτα αρχίσαμε και κουβαλάγαμε ξύλα με την πλάτη μας στην πόλη Φιλιάτες με αυτά δύο χρόνια περάσαμε.

Δύο χρόνια που καθήσαμεν στην Ήπειρο, ήρθε μία διαταγή του υπουργείου: όσοι Τούρκοι είναι στην Ήπειρο, θα φύγουνε στην Τουρκία. Και ελληνοπρόσφυγες θα αναλάβουνε τα σπίτια τους και τα κτήματα τους.

Και επειδή δεν φύγανε οι Τούρκοι αναγκαστήκαμε να κάνουμε παράπονα στο υπουργείο, εφόσον δεν φεύγουν οι Τούρκοι να μας δείξετε μέρος.

Και μετά ήρθε διαταγή απ' το υπουργείο να λέγει ότι εφόσον οι Έλληνες που μείναμε στην Κωνσταντινούπολη, δεν πρόκειται να πάνε στην Ελλάδα, το ίδιο και αυτοί να μην πάνε στην Τουρκία. Γι' αυτό μεταξύ σας να σχηματίσετε μία επιτροπή, να βρούνε άλλο μέρος.

Και μεις τι να κάνομε, ετοιμαστήκαμε στις 22 Σεπτεμβρίου του 1926 και ήρθαμε εις τον Πειραιά.....

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

1. Ανανιάδης Βασίλης, 60χρονα Νέας Σμύρνης, 1929 – 1989, Εκδόσεις Έλλη Ζάννου, Αθήνα 1990
2. Βουγιούκα Μάρω – Μεγαρίδης Βασίλης, Οδωνυμικά, Η Σημασία των Ονομάτων των Οδών της Αθήνας, Έκδοση Δήμος Αθηναίων Πολιτισμικός Οργανισμός, Αθήνα 1997
3. Γκίκας Σωκράτης, Λεξικό Εννοιών Γενικής Παιδείας, Εκδόσεις Σαββάλα, Αθήνα 1995
4. Θεοδωρίδου Αγγ. Χρυσοστόμου, Διακριθέντες του Ξεριζωμένου Ελληνισμού, Εκδόσεις Προσφυγικής Οργανώσεως Εθνικής Μνημοσύνης, Αθήνα 1996
5. Καπανταής Βασίλης. Μνήμες Ιωνίας, Έκδοση Ιονικής Τραπεζίης, Ιούνιος 1990
6. Κολιοπούλου – Γρίβα, Σελίδες Ιστορίας, Οι Δρόμοι της Νέας Σμύρνης, Αθήνα 1997
7. Μπαμπινιώτης Γ., Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Εκδόσεις Κέντρο Λεξολογίας ΕΠΕ, Αθήνα 2002
8. Πανταζής Αντώνης, Νέα Σμύρνη Η Πολιτική Ιστορία της, Νέα Σμύρνη 2000
9. Πανταζής Δημ. Αντώνης, Νέα Σμύρνη Το Χρονικό μιας Πόλης 1940-1942, Εκδόσεις Ασπασία Αντ. Πανταζή Αθήνα 1993
10. Στεφάνου Ιωσήφ, Η Φυσιογνωμία της Ελληνικής Πόλης, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και ΥΠΕΧΩΔΕ, Αθήνα 2000
11. Στεφάνου Ιωσήφ, “Ψυχολογία των τόπων. Από τον πραγματικό χώρο στον φανταστικό τόπο”, Inst. Français d’ Athènes, πρακτικά Colloque Laterre – l’ espace – l’ homme, Αθήνα 1994
12. Χατζατουριάν Βαγγέλης, Νέα Σμύρνη Διαδρομές του Φακού στην Αρχιτεκτονική της Εξέλιξης, Εκδόσεις Ένωση Γονέων και Κηδεμόνων Νέας Σμύρνης, Νέα Σμύρνη 1999
13. Χατζατουριάν Βαγγέλης, Το Τέμπλο, Ο Δεσποτικός Θρόνος και Αμβων , Εκδόσεις Πολιτιστικός Σύλλογος «Μέλης»
14. Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρους – Λαρούς – Μπριτάννικα, Εκδόσεις Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, Αθήνα 1997
15. Εγκυκλοπαίδεια Δομή, Εκδόσεις «Δομή», Αθήνα

16. Εγκυκλοπαίδεια Υδρόγειος, Εκδόσεις «Δομική», Αθήνα 1991
17. Νέα Μεγάλη Σχολική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδόσεις Γιοβάνης
18. Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρους – Λαρούς, Γενική Παγκόσμιος Εγκυκλοπαίδεια, Εκδόσεις Εταιρεία Εγκυκλοπαιδικών Εκδόσεων, Αθήνα 1963
19. Εγκυκλοπαίδεια Χάρη Πάτση
20. Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια, Εκδότης Α, Μαρτίνος
21. «Το Περιοδικό της Σμύρνης», Περιοδική Έκδοση του Δήμου Νέας Σμύρνης, Τεύχος 1, Νοέμβ. – Δεκ. 1985
22. Περιοδικό «Νέα Σμύρνη – Η Πόλη μας», 3^ο Γυμνάσιο Νέας Σμύρνης
23. Πληροφορίες από Έντυπο Χάρτη 1996, Έκδοση Δήμου Νέας Σμύρνης
24. Πληροφορίες από το Δήμο Νέας Σμύρνης
25. Centre for Asia Minor Studies, SMYRNA, Metropolis of the Asia Minor Greeks, Ephesus Publishing
26. J. Stefanou : “La physionomie des Lieux. L’ empreinte des spécifités d’ une société à l’ espace” Revue Sociétés No 40, éd. Dunod, Paris, 1993
27. D. Appleyard, K. Lynch, J. Myer : The view from the road M.I.T. 1964
28. Edmund N. Bacon : Design of Cities (Λονδίνο, 1967)
29. Kevin Lynch : The image of the city, M.I.T. Press 1970
30. www.neasmirni.net.gr
31. www.de.sch.gr

** Οι φωτογραφίες από τις οδούς, που χρησιμοποιήθηκαν στην πτυχιακή εργασία προέρχονται από το παρακάτω βιβλίο :*

Χατζατουριάν Βαγγέλης, Νέα Σμύρνη Διαδρομές του Φακού στην Αρχιτεκτονική της Εξέλιξης, Εκδόσεις Ένωση Γονέων και Κηδεμόνων Νέας Σμύρνης, Νέα Σμύρνη 1999.